

anul XVI - nr. 61 - 62 / 2012

Revista de ariergardă culturală
sub egida morală a Uniunii Scriitorilor din România

NOUA PROVINCIA CORVINA

Editarea revistei este realizată de Asociația cultural-umanitară
și științifică „Provincia Corvina” din Hunedoara

Potrivit art 206 C.P., responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului. De asemenea, în cazul unor agenții de presă și personalități citate, responsabilitatea aparține acestora; pamfletul se consideră ca atare.

redacția:

eugen evu - director fondator
ion urda - redactor coordonator
muguraș maria petrescu - redactor
elena daniela sgondea - redactor
radu roșian - redactor
alexandru podea - redactor
florentin smarandache (SUA) - redactor
varianta online

Afiș literar din Valea Jiului

Concurs de creație literară destinat descoperirii și afirmării tinerelor talente din liceele și colegiile Văii Jiului, dotat cu premiul „Ștefan NEMEȘEK“.

adresa redacției:

Hunedoara, str. Avram Iancu nr.14/7
code street : 331014, ROMANIA
e_mail contact : evueugen@yahoo.com
ion_urda@yahoo.com
telefon : +40 354 402836
mobil : +40 746 146690
+40 751 517100

ISSN: 1841 - 4478

Revista apare sub îngrijirea
As.C.U.S. „Provincia Corvina“ Hunedoara

Așa grăit-a...

Baki YMERI

E adevărat că Albania a luat-o înainte fiind un popor mai vital și mai aproape de occident, Italia, Grecia, chiar și Macedonia, și nu de vecinătatea infestelor băltoace sovietice, cum este țara noastră. Totuși, mai degrabă devii poet la noi decât la ei. Două sunt lucrurile care deranjează, și la ei, și la noi: corupția și emigrația, lucruri pe care nu le putem combate doar în calitate de poeți.

Viva Femeile, Poezia și La Mulți Ani!

Știrea perplexă

HA HA HUUO!

Eugen EVU

Unu: Mircea CĂRTĂRESCU, fost susținător al lui BĂSESCU, a cerut public suspendarea acestuia. Nominalizatul d'antan pentru Nobel, se pare că simte ce și cum: mai bine PREA târziu, decât niciodată!

Doi și-un sfert: Bănescu i-a acordat ordinul Meritul cultural în grad de cavaler lui.. Gelu VLAȘIN, care ar fi fost propus de T. BACONSKY, pentru obscure mânării în diaspora, la alegerea președintelui BĂSESCU. VLAȘIN, afacerist în d'ale literaturii și „ser-viciilor”, pacepist parvenind din tenebrele „lovitușiei” lui ILIESCU, cu vile în Ardeal și în Spania, NU are niciun merit pentru scriitorimea actuală din țară! Vom reveni cu dezvăluriri.

Noua ProVincia Corvina

Coperta I: Premiații de excelență ai AsCUS „Provincia Corvina” alături de micii artiști pădureni ai prof. Aron POPA, în mirificul decor hibernal ghelețean din curtea Pensunii „PANORAMA”.

Pentru publicitate, donații sau contribuții As.C.U.S. „Provincia Corvina” Hunedoara are deschis, la BCR Filiala Hunedoara, contul în lei cod IBAN RO 45 RNCB 0162.0201.0137.0001

Editorial itinerant

Motto:

„...noi demonstrăm că poeții nu sunt niște simpli visători, așa cum sunt frecvent considerați, ci că viețile lor sunt complicate în moduri cruciale, foarte critice și, uneori, chiar fatale în lupta lor pentru o politică umană și efortul lor de a eleva calitatea Existenței umane în societate. Pentru mine, poezia reprezintă solemnitate, uneori reprezintă extaz, alteori îmi amintesc doar că- în cea mai mare măsură – Ea reprezintă neliniște”.

Mimmo MORINA

Scrisoare-n pragul lui 2012

Tuturor prietenilor și cititorilor noștri

Lucian HETCO, redactor șef Agero

Orice democrație are nevoie de cetățeni, dispuși să acționeze spre binele societății. Afirmatia se bazează pe convingerea că partidele politice au pierdut treptat, dar sigur, din așa-zisa lor legitimitate, fie denumindu-se fronturi ale salvării naționale, fie alianțe, ori având alte denumiri cu indicativ de presupus profil: liberal, civic, cetățenesc, de stânga, creștin, social-democrat, național, de nord sau sud etc. Legitimitatea partidelor actuale nu mai este autorizată nici măcar de alegători, mersul la urne a devenit o corvoadă, un cvasi nou non-sens, o constrângere politică! Nu se schimbă nimic! Trăim o nouă utopie: **avem nevoie de politicieni autentici și integri și mai puțin de partide!** Pe lângă

aceasta problemă generalizată în toate societățile europene moderne, ne oripilează sistematic criza financiară nesoluționată, care nu este națională, ci globală. Vinovații, cei ce au cauzat voit efectul domino-ului, au rămas ca de obicei, nepedepsiți, în timp ce mașinăria excrocării legalizat-voite, funcționează exemplar.

Când Wall-Street-ul ori alte centre bancare finanțează legal alegerile electorale, concesiile politicianilor nu fac altceva decât să răsplătească accesul elitelor la putere. Politicianul dependent de lobby devine lipsit de mijloacele morale de acțiune contrar, iar sistemul este asigurat legal pentru încă cel puțin o legislatură. Finanțele mondiale au remorcat astfel guvernele multor state, iar sărăcia națională și perspectiva în sine, au ajuns grave probleme de fond. Aceasta, în timp ce sistemul financiar mondial este instituționalizat prin politic, subvenționat prin lașitatea (ca să nu spun impotența) guvernelor incapabile de a impune norme clare, ele fiind, de fapt, aservite celor imorale încă din start.

Platon vorbea de regii filozofi...

Astăzi, ne aflăm de mai bine de un deceniu pe drumul unei noi ordini mondiale globalizante, atât în politică, cât și în aspectul social și financiar, culminând cu cel politic. Suntem, se pare, mult prea mult legați economic, dar și în imoralitate unii de ceilalți. Politicienii au pierdut încrederea națiunilor proprii, iar tema politicii locale nu mai este doar una națională, ea fiind sistematic angrenată cu cea a partenerilor economici, indiferent unde s-ar afla aceștia. O decizie politică, luată la Washington, Londra, New York ori Berlin, are repercusiuni planetare. Știm cine sunt șefii, știm cine sunt faliții, dar pentru a trece peste obstacolele neîncrederii reciproce este nevoie de valori morale reînnoite constitutional și nu tradițional. Efortul națiunii se poate concretiza mai puțin prin lideri mediatici, ci în special prin cei carismatici, modești și patrioți, nu prin diletanți ori potențați. Fără îndoială, societatea de consum globalizată în care am alunecat în ultimii ani și-a jucat rolul istoric, indiferența socială, risipa, producția de dragul câștigului, repartizarea acestuia, aspectul crizei financiare - ca o Medeea maligna - **a deusolat societăți întregi și le-a adus treptat în situația de a redescoperi rolul principiilor fundamentale ale existenței:** nevoia de siguranță individuală, de libertate, de dreptate socială (da, și sigur, de statul de drept!), de o nouă orientare social-politică, de un nou sens al individualității, de mai puțin egoism social și mai mult altruism, de

morala de grup, ce trebuie traită intens și colaborativ la toate nivelurile, la toate etajele societății în dezmembrare.

Teama pentru ziua de mâine, anarhia, corupția, resemnarea, lipsa de recunoaștere (școlară, morală, profesională, în final, socială ori individuală, prin dispreț și agresiunea față de invididul în care vedem un concurent la hrană, prestigiu, putere) nu ne fac mai fericiți astăzi, comparabil cu secolul trecut, ori cu societățile primitive. Trăim cu toții în virtutea unei angoase de tip paranoid, iar perspectivele soluționării sale sunt sumbre. Criza financiară, imoralitatea instituțiilor, **lipsa de sens a sărăciei voite**, o perpetuează. În această luptă pentru putere, politicienii noștri se dovedesc incapabili să ofere soluții valide, cel puțin în momentul de față.

Sigur, nu putem vorbi încă de filozofie și experți în psihologie la nivel de elite, dar politicul are nevoie de tehnocrați capabili, așa cum Statul are nevoie de instituții care să fie conduse de strategi și nu de diletanți. Problema majoră în care ne aflăm este că nu putem renunța la instituțiile actuale, dar avem nevoie la vârful lor de profesionalism, de o nouă toleranță, de respectarea legilor, dar și de respect pentru cetățean și de încredere reciprocă.

Sunt convins că a venit vremea să angajăm mediatori între elementul politic și alegatori, între putere și cetățeni, între instituții și beneficiari. Viața cetățeanului nu poate fi la inifinit de bușeu pentru experimente politice, căci altfel va dispărea percepția libertății depline. Fiind actualmente sclavii sistemului, ai sărăciei instituționalizate ("Să trăiți bine!", că noi am eșuat ...), avem nevoie de un minim pecuniar pentru a supraviețui decent. Legea celui mai tare nu poate fi componentă a democrației. **Sărăcia unui popor nu stabilizează valorile morale, ea erodează principiile moralității.**

Rolul cetățeanului și al personalităților capabile de a înfrunta, prin discurs politic, prin argumente, prin pertinentă și moralitate, scena sau stabilimentul politic a devenit acum, mai mult decât în trecut, esențial. Iar Dumnezeu acționează prin oameni! În numele celor peste 800 de colaboratori români ai revistei Agero, vă doresc un Crăciun binecuvântat și La mulți ani!

Fulgurații

„Eu mă gândesc”...

Emamoil TOMA: - Dar dacă omul n-ar exista, cui i-ar vorbi Dumnezeu?

Victor STEROM: - E o dialectică interesantă. Eu mă gândesc și la Soare.

Dumnezeu este o stare fericită (feeric-ită, n.n.) a omului, de care are nevoie ca să se sprijine. Nu pot spune că Dumnezeu este creația oamenilor. Multă lume îmi spune: tu ești om bun, dar de ce nu te duci la biserică? Stai, domnule, Biserica e o clădire, acolo sunt popi care au făcut niște facultăți, acolo sunt oameni care cred în Dumnezeu, iar eu cred că Dumnezeu se află în mine.

Victor STEROM la 75 de ani...

Nichita STĂNESCU

Gând

Inimă
Fii simplă ca moartea
Lucrurile simple nu se pot dovedi
Și sunt atâția morți împrejur...

august 1955, Ploiești

Calendar liric

Colind

S-a pornit zăpada, o să ningă iară;
Doamne sfinte lasă-mi sufletul afară,
să se facă-n cerul cerurilor scară
când de lume lumea va să se-înfioară!

Doamne sfinte lasă-mi sufletul afară
să colinde geamul până-n decuseară,

Horia BĂDESCU

să vegheze casa de zăpezi umbrită,
sa boteze noaptea înlucferită
cu lumina celui fără de hotar,
lerui, Doamne,
creangă de mărgăritar !

Dor de sărbătoare

Fântâna de la drum iar învârtește roata,
setea îmi sting cu-un dor de sărbătoare,
colindele răsună și le deschidem poarta,
Crăciunul să topească uitarea cu-o urare.

Marilena Rodica CHIREȚU

De-adormit pădurea pe frunzele privirii,
brazii înalță încă un an de cumpătare,
rășina să-și păstreze în lacrima iubirii
căzută în zăpada ce strălucește-n soare.

Să împletim lumini în casa de beteală,
pe globuri colorate să desenăm un an,
o candelă s-aducem în noapte cu sfială
și-atunci ziua sărută și sufletul sărman.

Ca Anul Nou să-l bem în cupa bucuriei
pe buzele de foc să-aprindem un sărut,
să-îmbrățișăm trecutul în clipa nebuniei
de-a crede că durerea e stropul nebăut.

Un poet albanez

Forma plânsului

Arde privirile
Lacrima înghețată pe față
Atunci se aprinde
Cel mai frumos sentiment

Blestem al ochiului
Lacrimă înghețată pe obraz
Atunci se termină
Vaietul pentru tine

(1999)

Sali BASHOTA

Singurătate

Ochii ei nu erau albaștri
Nici rumene nu erau buzele
Nici negru părul

Ea era însuși infernul
În sânul ei se ascundea frumusețea
În lacrimă înflorea enigma
În privirea ei se stinge steaua

Ea era însuși purgatoriul

Totuși visul era frumos
Totuși frumusețea era veche
Totuși dragostea era bună

Ea era însuși Paradisul

(1999)

In Memoriam

Ion DAVIDEANU

To know that their lives surpass ours,
The river cracks, together with the joy,
Listen to them, the stones are talking
Over the set out thoughts bridges appear
Over the blue-grey precipices.,
These ruby fibres have been
The scent allowed just to the
Linking flowers,
I wanted, honey, to gather
The living time, for ever,
As in honeycombs

I wanted, honey

In the mountains, over the snow
When the sun's mild eye smilingly watches,
The four ravens indulge in amorous flying

Istorie încă recentă

Mircea TARCEA

Spicuri din „Noaptea osândeii” „sub obida vremii”

Acolo unde timpul nu mai avea curgere, acolo unde moartea era la pândă în picioare cu păslari pe care îi auzai târându-se din loc în loc, acolo unde liniștea se așternea simțind că ești dincolo de hotarul vieții și unde tenebre te împresurau iar demoni cu aripi de îngeri te atingeau lovindu-ți obrazul livid, iar brațele și picioarele îți erau ca de plumb după marșul de zeci de leghe pe care le străbăteai sub obida unei vieți ce-ți era hotărâtă

de îngerii morții.

În drama de fiecare zi, tabloul era același, presărat cu imagini ce păreau a fi de mai ieri, azi chipuri de lut frământat pe vârtelnițe de suferință, plămădit în tiparele unei ere apocaliptice. Un mai ieri rămas undeva în unghere prăfuite, unde nici o privire nu mai putea ajunge, doar ochii minții năuce mai pătrundeau rareori, pentru a ridica vălul așternut al vremii de sub care mai apăreau imagini cu oameni fără trup și brațe sluțite, cu ochii rătăciți în bezna trecutului, din care se auzea câte un cântec amestecat cu suspine și urlete ale muribunzilor care își cereau libertatea absolută, ca ispășire și scăpare din ghearele morții. Ne încălzeam cu amintiri din țara nimănui și arhangheli cu cap de lăcuste se ridicau din păienjenșul vremii urcându-se pe prispa speranțelor. Nu, nu erau arhangheli, ci doar petalele rupte din noaptea trecutului, îngălbenite sub povara durerii în lugubra noapte biciuită de corbaciul (sau gorbaciul!, adică cnutul) celui care ne-a adus pe acest povârniș de stâncă amestecată cu fiere. Plumbul de la mâini și picioare te ținea ținut în mlaștina disperării unde doar grohăitul viscolului se mai adâncea din când în când și ochii unei stele ce priveghea, căzută de pe bolta inundată de praful negricios al unei libărci, sfărâmată de zimții creșcuți pe oase ce stăteau sprijinite pe așternutul unei vieți în agonie.

Și undeva într-un colț, nestingerit un păianjen își țesea în liniște pânza cu firele culese din privirile năuce ce nu mai aveau sclipiri, revărsând doar reflexele de rugină și scrum așternute pe rugul aprins al calvarului, care cădeau în hăul tăcerii, însoțite de murmurul înăbușit al rugilor și suspinele muribunzilor care se îndreptau spre limanul cel înviforat, pentru a afla mângâiere, în ziua ce va să fie!!!

Bușteni, octombrie 2010.

N.R. Mircea TARCEA este hunedorean, fost deținut politic în lagăre de muncă silnică și închisori comuniste.

Simfonie metaloplastică

Ada IONESCU

Alexandru PODEA, *artistul care dă suflet metalului*

... Omul cu o inimă din care crește o frunză – "Bio-somnul", un fel de dreptunghi alcătuit din țevi pe care "a crescut" un ciudat fuselaj – "Zbor liber", harponul-pește, o văcuță ciudată, ale cărei pulpe și uger sunt îngroșate monstruos – și care reprezintă lucrarea "Mutație genetică", o carafă secționată pe jumătate întruchipează maternitatea, acele unui ceas sunt lumânări aprinse care "curg" peste "Secunda" (n.r.: numele lucrării) inspirației, apoi un întreg șir de omuleți metalici în mijlocul cărora hunedoreanul Alexandru PODEA, artistul metalului, a decupat inimi. Sunt doar câteva dintre cele mai apreciate lucrări ale originalului artist hunedorean.

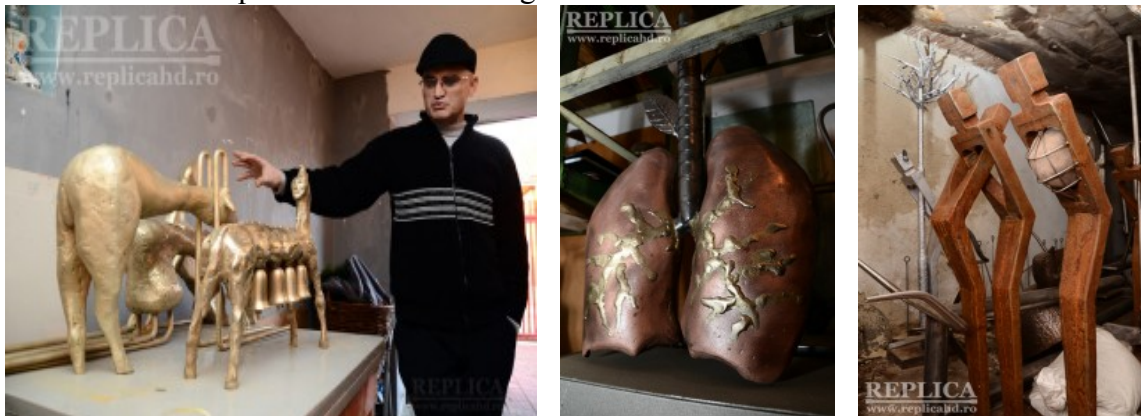

Foto: după hebdomadarul Replica

Inimi prin care trec cruci, inimi prin care urcă la cer sfeșnice, porți de altar cu lumânări aprinse, aruncându-se vertical din inima metalului, o cruce purtând o alta, ceva mai mică, întruchipează "Educația creștină"... Alexandru PODEA demonstrează apoi că niște simple țevi în zig-zag pot alcătui, cu puțină imaginație, un cântec de slavă, un psalm, în timp ce criza financiară "a ciuruit" ființa "omulețului", de-acum emblematic pentru artistul hunedorean, cu zeci de găuri cât mărimea unei monede. Una dintre lucrările cele mai pline de sens ale maestrului este "Chemarea". O lupoaică-simbol, urlând, chemându-și acasă puii risipiți peste granițe, lupul dacic ancestral amintind de un "Ianus bifrons", căci straniul animal al lui Alexandru PODEA poartă în ceafă un chip de om care privește spre înapoi, iar sub pântecul lunguiet spânzură opt clopote al căror sunet grav îi cheamă pe cei plecați peste mări și țări, la matcă. "Este un mesaj adresat de către părinți tuturor copiilor plecați în străinătate. Încercăm să-i chemăm înapoi. Clopotele sunt intenționat amplasate în locul matern: bătrânii sunt slabi, sunt bolnavi și nu mai are cine să fie aproape de ei. Lipsește acea apropiere sufletească dintre părinți și copii, însă lucrarea poate fi interpretată și invers: peste granițe sunt, în acest moment, probabil, aproximativ un milion de copii, care simt lipsa părinților. De altfel, puțină lume știe că urlatul lupului nu are ecou", adaugă Alexandru PODEA un ultim detaliu lămuritor. Stăpânul "sculpturii în metal" și una dintre cele mai importante lucrări ale sale de până acum: lupoaică – simbol, care-și cheamă acasă puii risipiți peste granițe. Și mai spune, oarecum în taină, că visează uneori cu ochii deschiși – așa cum "a visat" creația aceasta și-a mâzgălit-o repede cu creta pe peretele atelierului, de teamă să nu-i uite sensurile – că această lupoaică și clopotele ei ar putea deveni un simbol al județului Hunedoara, o replică pentru "Lupa Capitolina" și o reinventare a stindardului dacic.

Simfonia metalului

Alexandru PODEA, metalurg de profesie, s-a apucat de sculptura în metal pentru a le demonstra colegilor săi din concernul Arcelor Mittal la care este angajat și care produce laminate din oțel în peste 60 de țări de pe mapamond, că și la Hunedoara se poate face cultură. Și că hunedorenii nu știu numai să dea cu ciocanul într-un fier și nu se pricep numai la deformări plastice și tratamente termice, pentru a face laminate. "Am fost acuzați că noi, aici, la Hunedoara nu știm ce e aia o

asociația cultural - umanitară și științifică "provincia corvina"

---

poezie, o simfonie, de cultură ce să mai vorbim! Așa că am vrut să le dăm o replică acelor care ne-au reproșat, iar șeful meu direct, care știa că mă ocup de artă, mi-a propus să facem ceva în acest sens". Șase dintre lucrările pe care le-a realizat s-au dovedit a fi cu adevărat inspirate, așa că au plecat imediat la Luxemburg. Ca să realizezi aceste creații trebuie, potrivit hunedoreanului, să apelezi la o tehnologie destul de complicată. "Nu poți lucra cu dalta și ciocanul. Pentru astfel de lucrări este nevoie de flex, de aparat de sudură, de freză, de tehnologii ale prezentului, în general", explică artistul.

La început a fost pictura

Mai întâi, nu prea a avut el treabă cu "scornelile" acestea minunate din metal, pe care le-a scos la iveală din cotloanele minții în ultimii trei ani. Picta. Picta din plăcere, încă în timpul orelor de la școala de arte plastice și muzică, la Casa pionierului, pe când era doar un țânc. Apoi a dat examen la Școala de Arte Plastice și Muzică de la Deva, dar pentru că secția s-a desființat chiar în anul în care se înscrișese adolescentul de atunci, acesta s-a reorientat spre metalurgie. Cu toate acestea, hunedoreanul a continuat să picteze. "Pictam orice, peisaje, tablouri alegorice... Am zeci de tablouri prin casă, însă ideea era că le pictam pur și simplu pentru sufletul meu, nu ca să le expun sau ca să le vând. Abia în 2009 am avut prima expoziție, cu creațiile din metal, în spațiul public din fața Casei de Cultură din Hunedoara", povestește artistul.

Fumător înrăit, împotriva tutunului

O altă serie de lucrări trimite la ideea de ecologie: "Bio-combustie", "Fotosinteza" (o țigară aprinsă din care țâșnește mugurele unei frunzulițe timide, ambele din metal), "Bio-regenerare", "Bio-reciclare", "Bio-ecloziune", ba chiar "Bio-iluminare", sunt doar câteva dintre creațiile pe care hunedoreanul le păstrează într-unul dintre atelierelor sale. Și apoi din nou "omul" metalic plăsmuit de acea străfulgerare "ancestrală", cum o numește Alexandru PODEA: de această dată pe jumătate ingenuncheat, purtând în mijlocul pieptului său rece, acolo unde se află decupajul inimii, o piatră ghemuită într-un culcuș de sârmă. Una dintre creațiile lui Alexandru PODEA a fost expusă chiar în fața secției Boli infecțioase a Spitalului Municipal „Dr. Alexandru Simionescu” din Hunedoara. Este vorba despre un monument reprezentând doi plămâni din care cresc mici frunzulițe, iar lucrarea este intitulată "bio-respirație". "Monumentul a fost realizat în urma unui parteneriat între Arcelor Mittal și Spitalul Municipal, compania donând creația unității sanitare. În fiecare an compania la care sunt angajat are un program de ziua sănătății și securității în muncă, iar în combinatele concernului, la nivel mondial, se fac fel de fel de activități. Cerându-mi-se o propunere, eu am venit cu ideea acestui monument. El se vrea a fi atât un semn de mulțumire adus medicilor care au grijă de sănătatea noastră, cât și un semnal de alarmă referitor la bolile de plămâni, pe care le poate genera fumatul. Eu însumi, din păcate, sunt un fumător înrăit, așa că lucrarea îmi este, cumva, și autoadresată, dar sunt și cadre medicale care fumează, așa că m-am gândit să plasez un mesaj chiar în fața lor, mai ales că acolo este și o secție TBC". În luna aprilie, Alexandru PODEA și-a dus lucrările de aproximativ 2 metri înălțime, fiecare cu un TIR, până în București, la Palatul Parlamentului, unde a expus în sala "Constantin BRÂNCUȘI". A fost prima sa expoziție personală, într-un asemenea cadru, în condițiile în care filialele județene ale artiștilor le vine rândul să expună, poate, o singură dată la fiecare cinci ani.

Un nou proiect important

Și tot hunedoreanul Alexandru PODEA este artistul care va realiza un monument în memoria victimelor comunismului, acesta urmând să fie amplasat în imediata apropiere a Catedralei Eroilor, din centrul Hunedoarei. "Președintele Asociației foștilor deținuți politici – Filiala Hunedoara, Mircea TARCEA, a venit cu ideea. Eu m-am gândit ce ar putea să reprezinte acel monument și am realizat că poporul român nu ingenunchează în fața nimănui, decât în fața religiei, în fața lui Dumnezeu. Atunci am constatat că omul stilizat, în genunchi, a cărui inimă este străbătută de o cruce, se potrivește cel mai bine pentru așa ceva. Există, în acest moment, două variante: monumentul, care va avea o înălțime de 4,5 metri, să fie făcut din marmură sau din cupru, ambele

materiale suficient de rezistente pentru a rezista la intemperii. Mărturisesc că eu aș prefera cuprul, pentru că ar fi păcat ca Hunedoara să nu aibă niciun monument din metal, iar cuprul, sub acțiunea timpului, primește o anumită patină a timpului, care ar sublinia tocmai ideea de jertfă, de suferință”. O parte din suma necesară, care depășește 10.000 de euro, ar putea fi asigurată din sponsorizări, în timp ce hunedorenii care doresc să facă donații vor putea să contribuie ei înșiși la ridicarea acestui monument. “În anii de aur ai combinatului s-ar fi putut face foarte multe lucruri, a urmat apoi o perioadă de dezinteres total, în timp ce acum observ că a început să fie încurajată creația artistică, reprezentanții companiilor hunedorene fiind dispuși să susțină artiștii, indiferent de zona din care vin aceștia”, spune Alexandru PODEA. Potrivit artistului care urmează să realizeze monumentul, durata necesară pentru acest lucru ar fi scurtă, grație tehnologiilor avansate ale momentului, însă pentru aceasta va fi nevoie de utilaje grele și de o macara, cu ajutorul căreia să fie asamblate piesele. Hunedorenii care doresc să contribuie cu diferite sume la ridicarea monumentului pot obține detalii întrebând la Catedrala Eroilor.

Coment post reportaj:

Eugen EVU - fost oțelar

Mirosul de ars holocaustic...

Prietenul din exil Dieter SCHLESAK, despre Max FRISH, când încă era în țară, afirma că a simțit (textual) „mirosul de ars” al piesei evreului elvețian... Tot așa scriau înainte de 1989, evreii români sau foști colegi de cenaclul sindicatelor de la Hunedoara: Otto STARK, Vasile NICOROVICI, Iv MARTINOVICI, Nicuță TĂNASE, C-tin CHIRIȚĂ („Așa s-a călit oțelul”), Iosif LUPULESCU (romanul ȘANSA), Irimie STRĂUȚ, Nicolae ȚIC, Victor NIȚĂ, Mircea TUȚĂ, Alkis Sevastianos VLAHOS, Ditta MATTA, LILIN, A.E. BACONSKY... Și undeva la radio Budapesta via Viena, apoi la Muenchen, eruditul evreu multilingvist, Robert ȘTAUFFER, cel cu 14 ani de mandat prezidențial al Uniunii Scriitorilor din Bavaria, și care îmi conferi Premiul cultural la „OctoberFest”, marele mondial al berii... Dar mai ales celebrul LUSTIG, al holocaustului, care după căderea zidului Berlinului, ajunsese miliardar prin afaceri cu zaharicale and acadede... Eugen IONESCO e copil mic! CARAGIALE rezistă, după HURMUZ(achis) și Ion PRIBEAGU, TĂNASE și dadaștii/ nunuiști...

Bio-alchimismul subtil sesizat ideatic și de prietenul Alexandru PODEA, de acest tip, *mutatis mutandum*, îl va evoca în blogurile ei, copila supradotată din cartierul Hunedoara, Olga ȘTEFAN, prin conceptul „mutației”, elogiată de un VAKULOVSKI și fin interpretată de Gellu DORIAN, ba chiar Șerban FOARȚĂ: „poezie extrauterină” ... (revista Tribuna”, „Echinox” etc.).

P.S. Un cosmonaut afirmă că în cosmos domină mirosul de metal încins, de ars, de iad.

Flash viața literară

Eugen EVU la Frontiera Poesis - Satu Mare, alături de Paulina POPA. Primii doi din dreapta sunt regretații Ioan I. IANCU și Al. PINTESCU.

Arhiva foto a revistei...

Același între doi prieteni,
Ion POPESCU – BRADICENI și Radu ROȘIAN.

Dialoguri incitante

Lucian HETCO

Convorbiri cu Eugen EVU despre condiția scriitorului (fragment)

Eugen EVU: *Am intact în mine simțul valorii altuia, asta e tot. E un dar sau un har poate o suferință. Uneori mi-e frig, (remember Laurențiu FULGA, „Dinspre noi vine frigul, seniori”) ...unul special - în această virtualitate ce ne-a adus-o informatica. Cu eforturi încep să învăț să profit de Viteza ei concurențială, cu a gândului care ingenunchează, cumva spre a se exprima. E ceva ca un Duh Sfânt coborător întru înălțare. Eu așa înțeleg toate acestea și mă minunez, dar nu prea tare! Pare că avem a recupera din ceea ce ne-au tăiat pedepsitor Niște ... din spatele ... lunii. Mă refugiez mereu în metafore și asta îmi ajută gândul să nu... cum zicea hronicarul moldav, “spărie gândul”. De ce să se sparie? Nici măcar de o moarte! Intelept sunteți și sinceritatea pune o diademă plăcută pentru mine acestei întrevederi prin internet. Fie să fim prieteni așa cum suntem duși de simțul ascutit al ființei ce se agită în noi. Și cred că e buna lucrarea. In primul rând înșine noi devenim, ci nu ne trufim. Cuvântul ăsta nemțesc TAUSENDSASA, (de care îmi vorbeai), îmi sună excelent, poate voi abuza de el, undeva numai că nu știu cum suna el, ca înțeles, pentru urechea neamțului? Să nu fie cu nuanță persiflantă, deoarece îmi place - are și bază "TAU" ... mă ispitește ezoteric, ca să zic așa. In fine, colectez cu mare plăcere corespondențe de acest fel (rare)!!! și cine știe, vor fi de folos și altora.*

Lucian HETCO: Este evident că simțul valorii îți este propriu. Sunt convins la fel, că această percepție este un în final devenire ca har, ce s-a alcătuit în timp în baza acumulărilor, căci nu se naște nimeni genial fără muncă. Și ești, ca și mine, un muncitor. (frumos cuvânt “muncitorul”, l-am iubit întotdeauna). Știi și simt ce-mi transmiți, când spui că ți-e frig uneori, cunosc sentimentul acela. Eu văd în virtualitatea și esența informaticii doar un instrument ce ne apropie în spațiu și sigur că ne înfioară, având o proprietate ce ar părea la prima vedere demiurgică în alcătuirea sa (și de aceea sperie), căci crează o angoasă reală, neputând ca individ a cuprinde în totalitatea ei, sfera tehnică, ce este abstractă - dar în cele din urmă, tot știința omului este ceea ce a dus la producerea și uzul tehnicii. Fiind informatician, știu cât îmi poate fi de simplă, așa cum sunt conștient că simplitatea trăită, general vorbind, este totuși o dimensiune calitativă a Duhului. Despre Duh ori Spirit, pot să îl simt pe undeva perpetuu în noi, mereu prezent, mai puțin în conștient și mai degrabă în inconștient – activând în timpul și spațiul fiecăruia în mod distinct, fiind la fel de diferit, nu numai de la om la om, ci chiar de la zi la zi, căci îl percepem mereu altfel, pe măsură ce îmbătrânim și ne înțelegem perenitatea. Ca fenomen non-biologic, Spiritul (Der Geist), capătă astfel permanent o calitate nouă. Mai ales că, dacă m-ar întreba cineva ce fel de om sunt și dacă aș fi cu adevărat omul ce cred că sunt și nu cel pe care îl văd sau intuiesc alții, aș spune mai degrabă, că doar în Spiritul propriu ce se perfecționează cu Voința proprie în mod conștient cred și nu în instanța divină ce substituie moral în persoana fizică, ce este slabă și perenă. Și mai puțin cred chiar în mijlocitorii săi pământeni, dar cred într-o psihologie a evoluționismului și nu a recompensării, ce explică rațional forța, uzul ei, ori dreptul celui mai puternic, tare și fizic și în societate în mod special, psihic. Evoluția noastră spirituală însă este constantă, crescândă, dar din păcate, finită. Aici se pare conștientizăm într-adevăr tragedia punctului terminus, ce ne sperie, căci este mai important cred, faptul de a fi, decât răspunsul la întrebarea: de ce suntem? Te înțeleg la fel de bine, atunci când spui că te refugiezi în metafore, căci am făcut-o și eu, ca să îmi permanentizez nostalgia creatoare (care cu adevărat este creatoare și dătătoare de liniște - ca artă poetică sau artă în general). Iar dacă îți place cuvântul “Tausendsassa” (așa se pronunță: "tauzăndsasa", înseamnă un individ care poate de toate), să știi ca m-ai prins pe aceeași lungime de undă. Și tu ești unul dintre aceia, mă refer la omul care face o mie de lucruri utile, mai întâi pentru sine și apoi indirect pentru alții, căci are profunzime și conștiința puterii sale și de aceea greu este de înțeles, și mai greu de acceptat pentru mulți dintre contemporani, fiindcă existența și puterea sa, naște invidie, frică și periclitează pe alții la rândul lor.

Suntem în felul nostru un fel de gânditori cu metodă și cred eu, încă - cu bun simț social, ce contravine legilor naturii. Ceea ce ne deosebește este educația și inspirația, cele trăite și toate deciziile bune ori rele ce a trebuit să le luăm pentru a putea fi pe mai departe, căci trăim toții în lumi diferite, în același timp, dar în alt spațiu. Aici îl iau pe Eminoviciul eminescian la școala germană ca geniul valahilor deopotrivă moldoveni, bucovineni, ardeleni ori munteni, ce a cuprins metoda spațiului german în care s-a dezvoltat, ca înviore și ca diferență de cele tradiționale, căci tocmai aceasta îl face pe Eminescu atât de mare și de necuprins - filozofia vremii lui, bine înțeleasă, ce în felul acesta direct, principial, dar dur pentru gândirea valahilor, de a pune incomod problemele, supăra încă și acum, mai bine după o sută de ani. Mă bucur de altfel, dacă te-am ispitit ezoteric (deși nu este totul ezoterism), sincer, căci și mie îmi plac convorbirile acestea, ce le apreciez critic și le văd ca și cum ar fi o provocare pentru mințile ce se vor încumeta să ne deslușească în alcatuirea noastră aparent ciudată, dar minunată pentru noi, prin curățenia moralei ce o punem la baza ei. Să ai deci parte de seara bună, de care îți vorbeam și să te simți iubit și apreciat, căci o meriți. Dă-mi voie să te provoc cu o întrebare: Ceea ce suntem, să fie oare doar rezultatul a ceea ce gândim? Este oare percepția existenței noastre un produs al Sinelui? E mai important faptul că suntem, decât ceea ce suntem?

EE: Dragă Lucian, m-ai provocat și îți sunt rezonant cum vezi ... Iată că ai declanșat acest delirium pe care caut să îl controlez în felul meu și cât se poate, să nu stârnesc reacții resentimentare de la mogulii omniprezenți, care de pe marginea faptei de a fi sfârșesc în apatie și nerăbdarea firească a multora de a suporta pălăvrageala lor emfatică. Unica garanție este chiar substanța, care oricum are unitate fiind emisă de unul tu și rezonabilă cu Unul eu. Ce zici?

LH: Așa vedeam și eu lucrurile, cu singura rezervă că Eul evoluează în ambivalența sa și că mogulii, oricum ar fi ei, copti sau necopti, maturi sau imaturi, orgolioși, corecți ori trufași, demni ori nedemni, sigur că-și pot conștientiza puterea – materială și implicit morală, dar nu pot influența hotărâtor MORALA ce o purtăm deja în noi, de la naștere. Așa cum iarăși nu pot influența un spirit viu, care e liber doar când nu are frică, adică nu-l pot stăpâni ori împiedica de nu gândi - așa cum dorește să gândească, tocmai pentru că acesta este voia sa, da – liber cu adevăr, eliberat dintr-o frică justificabilă de- a -nu- mai- putea- fi -așa- cum -dorești -a fi. Fiindcă Spiritul tău, odată preluat în sau de societate, este etern. Dar nu există pentru noi, ceva mai îngrozitor ori înspăimântător decât dispariția noastră fizică.

....

...Trezirea spre lume, de care vorbești atât de poetic, într-adevăr se potrivește cu această duminică plină de viață, cu ceva soare matinal, cu percepția aceasta personală și de aceea simplă a bucuriei de (se) putea mișca, nu numai trupul, ci și gândul. Orice obiect ce se simte, este un premergător pentru cunoaștere și totuși, de aceea eu cred că mai degrabă lucrurile sunt într-adevăr mai o degrabă o Întâmplare, la originea lor. Depinde doar de noi, dacă le asimilăm ca întâmplare și le simțim altfel, nu prin simțurile noastre obiectiv-primare, ci prin forța minții, ca fiind de altfel "date" și în consecință rodul imaginației (die Vorstellung) unui alt Spirit, superior nouă, dacă ar fi acesta, cu adevărat existent. Poate că toate sunt, în cele din urmă, în felul nostru adeseori empiric de a cerceta, tocmai de aceea relative, fiindcă le modificăm repetat, inconștient, ca pe un "Wunschdenken", adică am defini ori dori din start, să fie lucrurile așa cum ne-ar place ori ne-ar conveni nouă să fie, ca să putem exista fără teamă! Aici văd eu problema omenescului subiectiv în noi, ce caută să se agațe uneori de ireal (dar și de mistic dacă vrei), ca un fel de colac salvare pentru următorul kilometru de valuri, da, o salvare dintr-o dilemă de moment, dar care nerezolvată, ar crea o angoasă suplimentară și tocmai aceea, se cuvine a fi evitată, fiindcă ne-ar stârni frică. De aceea mi se pare câteodată că lucrurile nu sunt întâmplătoare (ceea ce ne-ar chinui cu adevărat), fiindcă deja le-am modelat și aranjat în așa fel, încât sunt sigure și nu ne mai fac frică.

EE: Dragă Lucian, sunt un pic năuc că s-a facut nod gordian (sic) ... apelez la o glumă a mea, problema este că nodul gordian e în gâtlej și dilema rămâne: dacă îl tai cu sabia îl retez și pe ...Adamul nou, adică eternul măr dilematic. Poti insera această glumă ca intrare la răspunsul ce îți-l voi trimite în câteva zile tot ce vreau e să mă ții în frâu, că eu când pornesc parcă am spart cu

toiagul stânca. Intrebarea ta cu două capete are darul de a îmi confirma ceva privitor la cel ce întrebă. Se vede în planul doi un nadir de răspuns singur, ca un ecou, nu știu cum să zic, vizualizat adică ... textul... Poate că am autoexperimentat atât de mult încât rezonoz paranoic la tot ce mișcă în idee. Am mai vorbit de un *terror mentis* pe care îl resimt atunci când "îmi vin" metafore și sar ca dintr-un semi-vis ca să notez altfel uit... mă întreb: Ceea ce suntem, să fie oare doar rezultatul a ceea ce gândim? Este oare percepția existenței noastre un produs al Sinelui? E mai important faptul că suntem, decât ceea ce suntem. Cu Doinaș vorbeam demult despre asta și el îmi spunea măgulitor, deși era un om extrem de calculat și de ... malaramean (l-a tradus magistral) ... că se bucură ca m-a descoperit, ca de un dar din partea lui Dumnezeu. "Malarame spunea că poezia, la urma urmei, se face din cuvinte...

LH: Apropos cartea ta întandem cu Magdalena C. Schlesak, Gabriela Melinescu și Robert Stauffer... **Empatia divină** îmi sună ca o înțelegere și o acomodare fără risc personal cu o instanță morală și ce poate genera suferință, ce o acceptăm tocmai de aceea ca fiind instanță, fiindcă o intuim ca fiind în cele din urmă primejdioasă sau îi atribuim calitatea a ne fi superioară, tocmai fiindcă este greu de apreciat, cunoscut și crează astfel angoasă. În fond, poate că este mai degrabă necunoscută și astfel omenească deopotrivă, atunci când nu este altceva decât imaginația noastră. Acest „Wunschdenken”, de care îți spuneam – bine-ar fi să „ne iubească”, Mai-Marii-Noștri-întru-Spirit, nu-i așa? Dar ce ne-am face, dacă n-ar fi așa? În fond, de ce ar trebui să acceptăm că orice instanță, sau orice Divinitate, ne vrea mereu și neapărat, Binele? De ce n-ar putea fi și altfel? Nu sperăm mai degrabă că este așa, cu Binele – și credem anume, tocmai ca să ne putem liniști? Dar cu Sinergia ce o pomenea Denis Buican sunt de acord, spiritul este esența lucrurilor, fiindcă este deja, înainte de a fi noi ceilalți, părtași la cunoaștere. De aceea îl simțim implicat și creator - el ne absolvă în cele din urmă, de teamă.

EE: *Iți mărturisesc că intenționând în fine o primă antologie lirică în selecție proprie, îmi dau seama că cel puțin în ultimele șapte cărți de poezie ale mele sunt obsedat de a îmi defini poezia ca o ramificată ars poetica...*

LH: (te întrerup scurt). Sigur, este o ramificată și evoluată artă, evoluție ce se simte, vede, pătrunde și contrariază – tot eul tău să fi fost acela, de mai demult?

EE: .... în sensul ca mai toate poemele sunt redefiniri ale actului scrierii lirice, sunt eforturi, sfortari de a îmi explica mie insumi, ca unui aler ego (ecuație aristotelică inversată!), adică Daimonul îi spune celui ce sunt: ești... Dar DE CE nu răspunde. Intrebarea prin care nu ne MINUNĂM, ci prin care iscodim, prin care ne cerem rostul, vrem să știm DE CE suntem, adică întru ce? Or această întrebare nu e a Unului ci, cum spune Denis Buican, a Unului multiplicat, este întrebarea unității către fragmentar? Suna un pic bizar ce spun, dar ar putea fi un fel de fuziune a memoriei pe care o numesc freatică - a subliminalului (hardul) instinctele, teluricul, materia - cu starea trează, un soi de a treia cale... Intre veghe și vis - o stare prielnică întrezăririi.

LH: Bine c-ai pomenit cuvântul acesta, „Daimonul” (pentru mine este o instanță abuzivă!). Aici văd eu esența problemei. De ce să (trebuie) fie neapărat un Daimon? De ce să-mi facă el Daimonul, mie sau altora, încă o dată frică, prin faptul că existența mea, ar putea fi o piedică în satisfacerea cerințelor acestei instanțe? Doar ca să mă domine? Nu e voința Sa de putere, generatoarea mea de frică? Nu crezi că doar percepția sa, a Daimonului, este una a unei instanțe represive? Mai înainte vorbeam de o instanță care nu poate fi întotdeauna bună. Binele, este astfel doar o iluzie și Vorstellung, pentru că îl dorim și nu poate fi astfel suficient de sigur, decât în prezența unei instanțe ocrotitoare. Iar aceasta din urmă, este dorința cu care ne îmbătăm repetat, ca oameni imperfecti ce suntem. Dar simțind primejdia, ne complacem în iluzia supraviețuirii.

EE: *E terorizant pentru mine să mă expun - să mă autoexpun - în această răzvrătire, această erezie interioară...*

LH: Erezie, de ce? Sau contra cui? Poate doar, prin faptul că ne atribuim cu toții o vină, care în fapt nici nu ar trebui să o conștientizăm. Eretic față de cine? De divin, de moguli, de societate, de prieteni, față de convingerile proprii, nu-i așa, care evoluează? A înfrunța este un fapt normal, atâta vreme cât are voie să fie normal. Interzicerea este forma opreliștei, este curmarea libertății și

indirect al Sinelui. "Erezia" este așadar în cele din urmă, un act de personalitate și de aceea pozitiv - a unui Eu ce crede în El și ce s-a împlinit treptat și se eliberează conștientizând represaliile ce le asumă și care respinge o instanță impusă (ori ce crede a fi "morală" doar după propria ei definiție moralei), nu-i așa, oare?

EE: Poezia mi-e întrețesută astfel de termeni științifici, mai ales de domeniul fizicii, astrofizicii, inclusiv de mitologie, uriașa arhivă a cunoașterii. Ancestralul pare să "accedă" în aceste vremuri ale cunoașterii colosale, spre a ni se revela ca existent imaubil și iată că trăim în toate timpurile, incredibil, prin Acum. Acceptând cu o apetență ce mi-ai stârnit-o prin natura întrebărilor să dezvoltăm din "mers" acest dialog, poate îl vom continua pe măsură ce el își află spațiul în Revista Agero...

LH: Oricând și cum mare plăcere! Îți apreciez poezia, mesajul tău public și rolul ce l-ai asumat și te apreciez pentru acestea, ca fiind unul dintre acei poeți, cu adevărat Mari – și pe deasupra Rari. Și cum din aceștia puțini se nasc, și chiar mai puțini se întrețin și mulți mai puțini au puterea de a exista. Tocmai prin "erezie", devin unici și sunt cu adevărat eroici. Iar cum între a exista și a scrie poezie bună, accesibilă prin simplitate și curățenie, există o corelație a zbaterei și dorului de schimbare pozitivă pentru Sine și societate, o întrețin pe prima conștient, fiindcă o cunosc și eu - și de aceea cred pe undeva că suferința Eului (adică prezumția la dispariția sa fizică), este generatoarea de energie și creație, creînd lipsa acută de Timp, căci numai un melancolic sau un răzvrătit public, poate atrage atenția și convinge la scară largă, tocmai pentru că nu se (mai) potrivește în canoanele și metodele represive ale societății, pe care o "deranjează", ce nu evoluează așa cum am dori, ci cum doresc mogulii... Vezi tu, mogulii, instanța, represia, zbaterea și frica. "Ceea ce denumești tu "ACUM", este timpul și spațiul nostru. Vom afla spațiu, de data aceasta, virtual pentru toate ce ne preocupă, sper să placă și altora, pe care nu avem altfel, cum să-i facem să ne simtă.

EE: Ca atare, eu cred. Borges spunea că de fapt o unică ENTITATE se manifestă în uman prin scriere, adică toți scriitorii sunt de fapt unul singur. Păi o revista ca Agero în felul ei asta face - ne adună sa vorbim-scriem pe toți - divers, însă Poliedric-Unul. De n-ar fi umbre, n-ar fi contraste a se lumina mai acut Lumina. Cuvintele, despre care Doinaș zicea că sunt la unii vii, la alții anemice, fetișuri ale cuvintelor, stihiale adică, suntem noi, deoarece noi suntem creați prin Logos... Logosul străpuns! Iată magia ca efect, iată efectul Coandă al ... sistemului genoseologic și sinergic de care vorbește geniul lui Buican! Categorie, Umberto Eco este semioticianul esențial pentru noi. El vorbea despre sacerdoții barbarilor, care azi se invederează ca un fel de iluminați- genii ce au smuls nadirul și ni l-au redăruiat ca orizont: al cunoașterii, evident. Cunoașterea poetică este una gemelar științifică: are loc Revelatia, adică Apocalipsa: Dezvăluirea.

LH: Vorbești ca Berkeley, dar te înțeleg și îmi dau seama unde bați. Să fie deci Divinul sursa dezvălurii, dezvăluirea ca act de cunoaștere, cunoașterea ca liniștire în preajma primejdiei, căci odată cunoscând-o ne-am putem chiar apăra și Eul, existența, Daseinul – momentul acesta unic, clipa pământeană, nu-i așa? Știu cum gândești și respect ceea ce-mi spui, chiar dacă eu văd lucrurile puțin altfel.

EE: Dar Omul așadar află despre sine - pregătit fiind - cine este și omenirea - care duce cumva un război nu doar al ei ... redevine astel paradisiacă, omul cade într-o a se ridica. Hai să ne smulgem din „istorie” (un real halucinant?), ca să întrezărim ca prin levitație/efectul sufocării în somn / ceva ce avem în interior, prin oglindire. Din metatext, în text. Sa lăsăm cuvintele-ideile să zburde ca mieii pe morminte. Să poetizăm lumea, deoarece Poeion aceasta este: creație! Efectul bumerang e riscul fiecaruia: terror mentis, terror sacrum? Tot repet spusă francezului, spiritul este cel ce se agită. Nu imi dă pace acest adevăr. Nu e frica animalică de spirit – divinitate, ci frica iubitoare, dacă nu voi suci nasurile incomodate de bărbi.

LH: Eu văd istoria, ca succesiune a omenirii și ca fiind filozofia unei vremi, ce n-o mai putem percepe, ori înțelege - azi, acum. Ne putem face doar o imagine. Am fi putut să o înțelegem, dacă am fi trăit – atunci când s-a produs. Dar n-aveam cum, era alt timp, era alt spațiu, iar noi nu eram. Așa cum văd ez lucrurile ca fiind, mai degrabă, înainte de a înțelege de ce sunt (ele, lucrurile), sau

din ce sunt ele făcute (lucrurile). Nici frica animalică nu este în cel din urmă decât un obiect, în speță artificial și indirect virtual și raportabil doar la ființa în parte (căci nu tuturor le este frică în același timp), ce se poate în cele din urmă, controla și anihila. Frica este perfectă ca monitorizare a vieții, fiindcă este sentiment (das Gefuehl), iar *sentimentele sunt bune, fiindcă ne dau în fiecare moment rezultatul stării de fapte*, iar noi avem nevoie de ele, ca să putem exista – și aprecia, *dacă putem, sau nu putem să fim, sau cum să fim atunci când suntem*.(...).

Nanotexte:

Eugen EVU

Afurisismele lui Mihai PASCARU

A scrie panseistic, subînțelegem cel puțin o pasiune a enunțului sarcastic-aforistic, ca ispită a satirei lesne comunicabile. Enciclopedismul registrului cultivat și astfel de un sociolog, este al bemolilor și acordului minor: „*Să fugi cu moartea altuia*” („*S'enfuit avec la mort d'autrui*”) este un exemplu. Zicerea populară „*a fugi cu nevasta altuia*”, se reumple de o semnificație ce „*bruschează*” strident-grotesc, sintagma bătrână. Astfel de panseuri aparent simpliste, prin simpla speculație (lexicală) analogică, devine cvasi-modernă, ca procedeu. PASCARU, la traducere, preferă termenul pravoslavnic, de psaltire, „*preacurvie*”, celui de adulter, parcă mai indrituit pentru neo-latini.

Alt exemplu, de astă dată via Ion CREANGĂ răspopitul: „*Cioara*” ..este „*pasărea paradisului românesc*”. Pasărea decăzută din heraldicul semn al corbului (Nevermore), „*cioara de semănători*” (sau *cioara vopistă?*) – este identificată cinic cu „*măiastra*” basmului, este o altfel de pupăză din tei (papagalul românesc, da!) – și, de unde era simbol discriminatoriu al țiganilor șătrar, îi este atribuită caricatural-sentențios, românului! Umor amar, sau umoare.

În fine, acest „*șperaclu*” parabolic, indignat - panseistic este franc reluat în autopersiflarea (nițel parodic-massochistă) titrată... POETUL: Poetul (deci) este „*un escroc semantic*” (Le Poete - „*un escroc semantique*”). Afurisit spirit critic! Dar cine determină escrocheira, dacă nu idioții sado-massochiști, cum și scripturile de la Socola? **Realția victimă – călău**. În familie, dar și între erou-escroc și mulțimea lui Gustave le Bon... cheița „*semantică*” devine șperaclu hermeneutic! Oare escrocul sentimental, bunăoară, al puterii prin seducere, nu e și el... poet? Așadar Păcală este poet, iar Tândală (Nietzsche zice Tzîndală în „*Amurgul idolilor*”)... și tot așa Bulă ar fi Boc! (Trăim oare crizua răzbunării lui Tîndală?).

O altă definiție, fără tămâie, cu spermanțetul cinicului neipocrit: „**Mamă**”: „*Fiecare mamă este / Maica/ Domnului său*”. Text constrictiv, amintind cumva haijinii. În același tonus ne-habotnic: „*Tăierea împrejur/ nu înseamnă / nicio tăiere de tot/ e o tăiere/ mai înspre mijloc un pic/. Tăierea împrejur/ e o a doua tăiere/ a ombilicului.*” (Circumcizie, pag. 106). Idem: „*Dumnezeu/ e mai prezent/ tocmai acolo unde/ i se simte lipsa/ mai puțin.*” (Relativitatea). Constrictive, panseurile conțin, ca niște cip-uri, trimiteri livrești: „*Buricul Pământului/ nu poate fi/ prea departe/ de Triunghiul Bermudelor*”...(Deci nu la Matakiterani, n.n.)

O altă mostră parafrazică: „*Cine fură azi/ o pârgie/ mâine va fura/ un plan înclinat*” : (*Qui vole aujurd'hui/ un levier/ demain volera/ un plan incline*”).

Să încheiem cu enunțul neutrosific „*Albegră*”. „*Mai bine să fii/ un zero/ decât o mulțime vidă*”.

Scânteieri ale unui cugetător mușcător, deștept, re-extrase din înțelepciunea populară, revalorificând-o aforistic între amuzamentul calamburlesc și sarcasmul caustic al unui moralist **natural**. Apropos acestor implanturi de text: semantic zicând, pot fi celule Stem, maestre? Aforismele acestea sunt afurisime!

Vorbe de duh

... „*Nu ne putem dărui înainte de a ne aparține*”...

Ignazio SILONE

Au debutat editorial împreună...

Ely RADOVAN

*„...adâncimea trăirii și
transfigurarea prin cuvânt”...
Cornel UNGUREANU*

Eugen EVU

*„...imaginile pline de substanță,
se contopesc vizionar
cu o mare forță expresivă”;
„...sugestie și înfiorare în care
se rostește un oracol”
„Un simplu adjectiv dă măsura
unei mari transfigurări”...
Ștefan Augustin DOINAȘ*

Nostalgia

Nu mai număra
Secunde, anii.
Vino acum când totul
Se-ntunecă
În orbitoarea lumină!
Auzi tăcerea
Din măduva pământului;
Ca un arcuș de violă
Tremură vântul.
Polen de suspine
În aer adie.
Vino acum,
Necruțătoare iubire!

Constantin GHICIULESCU

*„...poetul se lasă pradă
poeziei”, „...amestec de
sentimentalism și ironie”...
Nicolae PRELIPCEANU*

Rostire

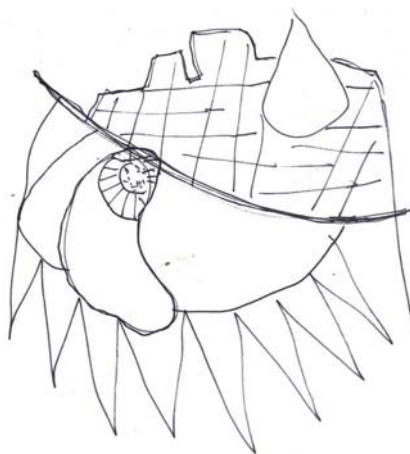
Era o fată, râului frumoasă,
Numele ei tulbura trecători,
Vârsta-i ca piatra făcea
în ape cercuri
cu ochii ei puteai să te omori
de s-ar întoarce în subțire frică
ar veni cu plânsu-n buzunare
și ar promite că-ți ridică
în gândul ei o piață de ninsoare.

Montana

Am mai fost pe-aici vreodată
Când se-nrămureau cu mieii
Inorogii la cascadă
Eu cu zeea-mnourată
Gelozit pe ea, cu zeii...
Curcubeu cu solz arheu,
Fost-am și mai fi-vom, zău !
Sanctuar purtat, *eheu !*

Secțiunea de Aur

Prin smulgeri păsări zarea o pătrund...
În iscoscel, ca Hermes, mă ascund
Zvonind prin Secțiunea lui, de Aur,
Logos străpuns, stelarului bălaur
Furându-i sâmburimea-n verb rotund.
Cea fulgerată-n vârful iluzoriu
În gușă poartă numele-mi trădat
De nerostitul semn încătușat -
zburatul rai de sine pulsatoriu:
- Bea, prin sărut, ulciorul de nespert
De leac poemul, sacru profanat
Eonul beat.

Crochiu de Tibor Balazs

Capodopere

Ilarie VORONCA

Viziunea poetului

Lângă armele voastre, oameni neînduplecați,
lângă vulturii voștri pe care i-ați dresat
să sfâșie plămâni oricărui
aducător de flăcări; e umbra mea
între munții aplecați
atenți spre orașul încleștat în cătușa pâinii.
Dar vă spun: chiar dacă m-ați răscoli
până-n cele mai adânci măruntaie
cum ai sparge o vioară ca să găsești în ea
Cântecul
sau o oglindă în spatele căreia ai vrea
să dezvălui imaginile,
nu veți putea atinge

Viziunea din mine.

Prin dimineața care-și deschide o arteră
cu ceața adunată în fundul retortei,
cu sufletul ce în carne,

- ca-ntr-o cămașă de forță -

se zvârcolește, zgreabănă, vrîndu-și
Eliberarea.

Iar voi mușcând zăpada sau între voi
Mușcîndu-vă

precum caii înhămați la sanie suind-
- spre care viscol?

Călăi sau frați, iată-mă, umblu printre voi,
și nu știu ce-mi împlîntați în omoplat:

un pumnal sau o aripă...

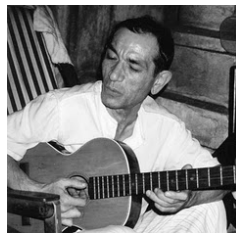
(Poemes parmi les hommes, 1944).

Traducere de Eugen Evu, n. 1944.

Poem

Lui Eugen Evu

Flacăra scade
Odată cu numărul vorbelor tale,
câte de-acum, vei mai spune?
Câte nescrise-au rămas?
Ani destui a fost ziuă; ani destui
ai privit –
(sărutul tău cu privirea, Evule) -
norii și-n-aburii lor ai citit

Cezar IVĂNESCU

Amintirea Paradisului

Când eram mai tânăr
și la trup curat,
Într-o noapte, floarea mea,
eu te-am visat.
Înfloreai fără păcat,
într-un pom adevărat
Când eram mai tânăr
și la trup curat.
Nu știam că
ești femeie, eu bărbat
Lângă tine cu sfială m-am culcat
și dormind eu am visat; tu, visând,
ai lacrimat
Când eram mai tânăr
și la trup curat
E pierdută noaptea- aceea
de acum!
Carnea noastră, de-i mai știi
al ei parfum
Poamele ce-n poame stau,
gustul cărnii tale-l au
și cad mâine toate, putrede,
pe drum.
Fă-l să fie, Doamne Sfinte,
numai om
Pe acel ce ne-a-nșelat sub pom
Si când pomul flori va da,
fă să-i cadă carnea grea,
Cum cădea-va, după cântec,
mâna mea...

Mircea CIOBANU

fețe de zei și de fiare,
turme de vise și oameni și flamuri
nimicitoare.
Nourii se trag la o parte,
de-acum înainte în aburii
cui duios vom citi?
Cerul e clar până departe,
însă nu va mai fi.

In Memoriam

Portret de Doina ITUL - CRÎNG

Starea poetică (2)

Poetului, prietenului Eugen Evu
în numele a tot ce ne leagă,
fragilă punte
între doi himerici incurabili,
cu toată dragostea

La început nu a fost altceva
decât piatră înghețată și grea
suspînul pulsatoriu al unui izvor
a șlefuit-o pînă/ la starea de zbor.

Ionel AMARIUȚEI

Fragment

Doamne cît de glorios te arăți
printre ninșii mesteceni candelabre
Chipul tău nu-i cel știut de învinși
ești unul din fulgii de zăpadă
sfios plutind
...prin imperiul tău înghețat
învățîndu-i pe ceilalți
cum să moară frumos.

Sălașu de Sus, Hațeg, 1998

Dare de seamă:

Tineri artiști hunedoreni ai fostului cenaclului Lucian Blaga, unii emigrați după 1989

Cenaclul Lucian Blaga, al tineretului, a funcționat la Casa de cultură din Hunedoara, îndrumat de Eugen Evu, între anii 1975-1997. În componența sa din 1997, îl frecventau între alții: Ana Maria Bugnar (azi Spania), Nicolae Szekely (azi membru UR Arad), Petru Poiană (azi în Irlanda), Liliana Petruș, red.șef Flacăra (George Arion), Nuța Crăciun (azi în Spania), Călin Hera (red. senior Evenimentul zilei), Nichi Vintilă (azi Anglia), Ana Călin (azi Franța), Ioan Barboni, Robert Petrescu, Zoltan Szalkay jr, Ovidiu Băjan (Germania, Irlanda, Franța), Anca Nemeș, Liliana Ursa (redactor la Timișoara), Ioan Radu Igna (decedat), Martin Seghedi (azi în Germania), Dumitru Murăraș, Virgiliu Vera, Eugen Bobar, Liviu Ofileanu, Alin Făt, Ileana Dîncu, Ildiko Malea, Ioan Barb, Bianca Oegar (o vreme în S.U.A.), Nicoleta Ebner și actorii: Ana Ciontea (azi în Franța), Simona Gălbenușe (azi în Canada), Ion Mermezan, Petre Sănduț, ...Miluță (azi Germania)... Studioul Artelor a numărat 52 de ediții lunare, unde se realiza „revista vorbită, cu public”, și au avut loc vernisaje ale unor plasticieni ca: prof. Tiberiu Fazakas, Tiberiu Balazs, Adrian Cristea (decedat în 2011, la Verona, Italia), Florin Scurtu, Florin Poanta ș.a. Era participant și grupul vocal/instrumental CANON, în prima formulă. Cenaclul era poreclit „cenaclul lui Evu”.

De fapt Evu era al Cenaclului.

(Ion URDA)

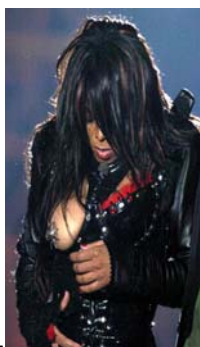

Radu ROȘIAN: Căderea îngerilor

Răvașe and sorcove voioase...

1.

2.

3.

4. ....aici nu e roberta ...

1.- Elena Udrea Cicoș, frunza mai jos; 2. și 3.- Janet Jackson și Elena: „sî nîi trăiți bineee”!
(citac elect-oral din Băsescu); 4.- Roberta numără cu mănuaș de BOCs, voturile UNPR și DD-te prafuri.

Atitudinea Nicolae Labiş

Ovidiu BĂJAN

Eugen EVU

Poem

Dintre păsări au rămas numai frunzele
Să le fie toamnei tandru giuvaier
Amfora luminii-și picură tristețea
Vălvătaia ierbii a ajuns la cer
Somnul poetului se întoarce în maci
Și clorofila, iubito, în irișii tăi,
Îngierii preschimbați în castane tac tumb
Vine ploaia oarbă cu zdrențe de zei
Cineva a rispit îmbrățișarea din fluturi
Adună pietre în coșul pieptului meu
mi-e dragă toamna, dar în aceasta e parcă
toată indiferența lui Dumnezeu.

(1994)

Marioneta

Nu a fost complicat să îmi dau seama
Că atârni de niște sfori invizibile
Că fiecare idee, fiecare gest, fiecare
Cuvânt al meu nu mie îmi aparțin
Ci aceluia care mânuie funiile
Uneori cu foarte puțină îndemânare
Alteori cu foarte mult cinism canibal;
Atârni de niște sfori invizibile și niciodată
Nu fac ceea ce cred eu că ar trebui făcut
Dar împotriva cărui zeu să mai lupti
Când împins de revoltă te urci
pe aceste sfori –
ca într-un banal număr de circ
capetele lor de gorgone se termină brusc
zeflemitor
în aer.

(1988)

Voci în pustie de Daniel LEȘ (detaliu)
- după Vatra Veche

A da binețe

Dau binețe cum am fost învățat,
Binecuvântez a se adevăra ce-am visat
Melos straniu cuvintele, numere cu ghimpi
Urma-voi invers acelor cardinale
Calea scrisă, înstelată, din Ramura Evei.
Dragoste, amorule, trăind voi muri
Ieroglifă divină în cea omenească
Rosa Canina a rugului și
Venus-Venera-Fecioara-mi trupească.
Am mușcat interzisul dar sâmburii nu,
Sâmburii-au rămas în trilul de mierlă,
Sau al cucului, uite-l, cuib străin își făcu!
În lacrima de înger, de perlă...
Fluier pe muntele limbii Române-
Tata bate coasa pe deal, nu mai vine,
Mama trecu să-i ducă mâncare
Pe ștergar, zamă, miere și sare...

Dau binețe cui mai citește, nu moare.

(1989)

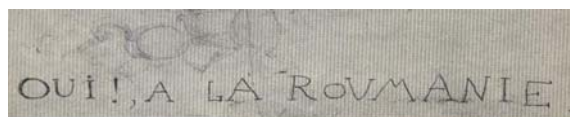
Petru POIANĂ

Neputința

Tovului Alex Ștefănescu

Monotonia m-apasă pe stradă
Împlecicit în nestrae nu mai
ascult
Glasul pământului care întreabă
Permanent și ocult de demult
Monotonia m-apasă pe stradă
E rece povara și-i grea
În mine încape o absurdă paradă
Alex Babușca, prea orb, ca să vadă,
/ Mașina de scris (și în kur cu-o grenadă)/
molfăia, molfăia...

(1996)

Respirând cu mâinile...

Ce se întâmplă, femeie?

Lorelai, vocea din lavaliera
tu cum de respiri cu mâinile?
cum de lași aerul să atârne
de umerii tăi?
și ce tot faci cu parfumul
ăla de la Dior
care zăpăcește lumea

ei, nici chiar așa
lavaliera ți-a amanetat / cuvintele până
la Judecata de Apoi
rămâi goală, ce te faci / ele te alinau seara
acum și somnul a rămas pustiu, e mut
doar secvențele se mișcă
ca într-un reportaj fad / de stepă
ridic 2 degete, 4, 10 pentru tine
eu țin cu Dumnezeu, tu știi
El știe cel mai bine să asculte
inima ta e o vioară calmă între ploii
în rest e întortocheată rău
chiar așa, femeie...
ce-ți pictează umbra pe chip?

Grafică de
Mircea DUMITRESCU

Retrovision hunedorean:

Tudor Călin ZAROJANU la Târgul de Carte Gaudeamus, 2011... O așteptăm la Hunedoara...

(Eugen EVU)

Ioana - Cosmina BOLBA (Oradea)

De asta vreau

Să pot dormi de-a curmezișul cerului
Doar în noaptea asta,
Și să mă învelesc cu aerul lui de infinit
Cu palma stângă ating luna și o ling
Până la eclipsă,
De asta vreau pielea mea înapoi
Să o pot îmblânzi,
Între stele și Dumnezeu e mai vesel
Sânii mei de acum pot alăpta
doar baliverne
Nimic din ce credeți nu se leapădă
Totul se absoarbe încet cu gura căscată
Pe treptele din casa copilăriei
Tălpile și-au făcut culcuș
Unde linia vieții e trasă de păr.

Invitație la cină

Da, Pablo Neruda sfarmă lumea
Și o lipește bucată cu bucată
peste sufletul tău
Acolo stă de un timp Hristos
cu cheia în mână sedus,
Îl invit discret la cină
Azi am oricum lumânări peste
tot și ușa deschisă
El te caută nedumerit cu cheia în mână
Tac și gândesc că aici ți-ai lăsat
peticul tău de cer și mirosul copilăriei
Unde e?
Nu e Doamne,
azi Te-am invitat să vorbim
despre răni.
La cină fiecare ne pipăim ochii.

Afinități...

Jose Luis REINA PALAZON (Spania și Germania)

Taunus

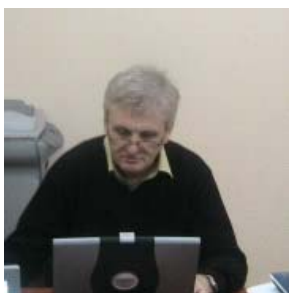
*Ou ton ombre
Est vent
Et le bois presence
Ici et la ou est a vous
Le chemin et mon souvenir
Ouvert a un autre lieu,
pierre sans nom,
pose faits notres l'oubli
yeux et brouillard
veille en solitude
on a vu le temps*

Taunus

Acolo unde vânt e umbra ta
Și pădurea te visează
Și prezența aici și acolo
Unde al voastră e calea
Și a mea amintire
Deschisă-i altui loc
Piatră anonimă
Acunde-ne faptele în uitare
Ochi și ceață –
Trezit în solitudine
Am văzut timpul...

Trad. în română de Eugen EVU

Din lista lui EVU (1)

Poet provincial...

Moto :
" Un tăciune si-un cărbune,
Taci poet provincial,
Că s-a reformat chestura
Și-ți duc versul la canal..."
Ioan EVU -
"Doina reformată"

Ei se-mbracă-n haine străine, first hand,
se hrănesc cu alimente preparate
după o rețetă străină,
se iubesc după o modă străină,
vorbesc între ei la telefoane străine,
se salută în limba engleză,
au amintiri comune din Germania,

Constantin STANCU de Hatzegworld...

sau Insulele Marshall,
dar se-njură românește...
Ei
urinează la temelia casei de lemn,
urina lor inflamabilă aprinde
Muzeul Satului, Muzeul Omului,
Muzeul Ideii,
se visează miniștri,
pregătiți să valseze cu televizorul,
ei,
născuți de MAMA MOARTE...
ei,
vor fi înmormântați într-un țipăt...

George ROCA (Sydney, Australia)

Rețeta de Crăciun

Se ia binecuvântare,
Se adaugă-un strop de soare
și o pulbere de stele,
se amesteca-ntre ele.
se mai pune bunătate
și iertare de pacate.
iar iubire...
cât cuprinde!
și de la Isus Cristos
s-aveți un Crăciun Frumos!

Lebede în Germania,

foto Evu Remus

O hunedoreancă în Schengen space...

Cuțitul inima nepăsătoare a zilei

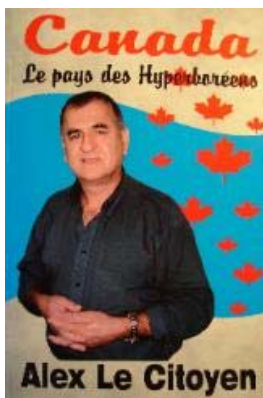
Iată amiaza!
Soarele înțepenit în coaja
sa dură de portocală
un țipăt de pasăre
dulceața silabelor este
o picătură de apă
pe o frunză.

Viața frumoasă.
Sângele meu se încarcă de ele.
Întretăierea cuvintelor
prietenii intolerabil de inteligenți
în căutarea propriului ombilic
fiecare spunând ceea ce crede că spune
cu logica matematică a scăderii
cu care sunt arse nimicurile.
Tabla înmulțirii se face țândări
cineva ucide păcatele temerile
locurile comune plictiselile. Cuțitul
inima nepăsătoare a zilei
taie pâinea.
Pește și grâu. Promisiunea.

Dorina Brândușa LANDEN (Suedia)

Drumuri pe care se întorc acasă
copii flămânzi
în timp ce alții mănâncă pe săturate
din foamea lor.
Cineva
îmi răstoarnă claritatea.
Oceanele sunt ochiuri de apă
munții
așchii de silex în iarba răbdătoare
iarna-i un sat acoperit cu făină
Miezul nopții
stelele semafoarele.
Insomnia.
Bivoli și vulpi aleargă
pe jumătatea plină a lunii
privighetoarea umple vidul
cu arta ei aurită.
Pândarul aprinde lanterna
vânătorul recunoaște
urmele vânatului.
Nimeni nu m-a văzut plângând
deși tristețea îmi mitralia tâmplele.
Dimineața vine ca o lovitură în plex.

Scrierea cu lasser...

Departele de aproape ...

Alexandru CETĂȚEANU s-a născut pe data de [7 iulie 1947](#) în comuna [Amărăști, județul Vâlcea](#), este un prozator, eseist și poet roman rezident în Canada. Fondator al revistei DESTINE LITERARE ... (...). A fost colaborator la Institutul Politehnic din București, unde împreună cu prof. dr. George Stanciu și ing. Cătălin Stoichiță au inventat și patentat primul microscop cu baleiaj laser din lume. În 1984 a reușit să plece într-o excursie în Italia, de unde a ajuns în Canada, cerând azil politic. În anul 1995 va publica prima carte – **Un român în Canada**, care se va bucura succes. Au urmat alte cărți, care au fost apreciate în Canada, Franța și România. A locuit la Montreal și Minto, New Brunswick, unde a fost președinte al clubului Rotary. A călătorit prin Canada și Statele Unite, ca reprezentant tehnic al companiei Ciba Corning, apoi pentru compania personală Panoramic Radiology and Biomedical. Este primul român care a obținut o certificare 510k a respectatei organizații americane FDA (Food and Drug Administration) pentru înaltă tehnologie, respectiv primul captor digital de imagine radiologică panoramică din lume, invenție a prietenului stabilit la Paris, Cătălin Stoichiță. În prezent locuiește la Salaberry de Valleyfield, pe malul fluviului St. Laurent, la 40 de kilometri de Montreal. În anul 2001, Alexandru Cetățeanu a pus bazele [Asociației Canadiene a Scriitorilor Români](#) (ACSR), fiind ales președinte de la înființare până în prezent. În anul 2007 a fost numit Cetățen de Onoare al comunei natale, Amărăști, Vâlcea. Este directorul revistei de cultură, **Destine literare**, care apare la Montreal.

Alexandru CETĂȚEANU

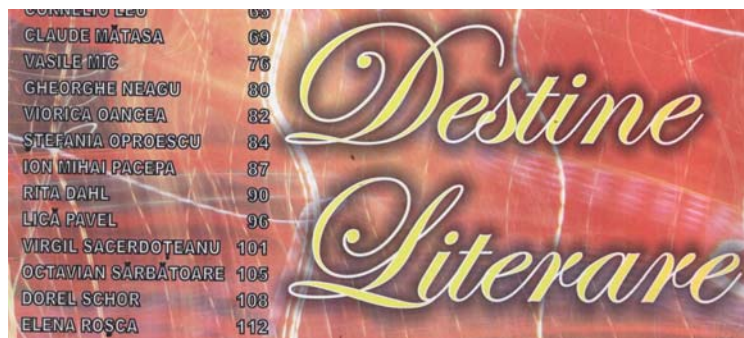

Bibliografie (selectiv): *Un român în Canada*, Editura Helios, București, 1995; *Țara Hyperboreenilor*, editura Antim Ivireanu, Râmnicu Vâlcea, 2003; *Canada – Le Pays des Hyperboreens*, Editura Langues et Cultures Europeennes, Sartrouville, Franța, 2005; *Străin în America*, Editura Junimea, Iași, 2007 (cu prefețe de Cezar Ivănescu și Doru Moțoc); *De la Herodot cetire*, Editura Academiei Internationale Orient-Occident, Bucuresti, 2009.

Scriitori români de pretutindeni:

*Fondatorii Asociației
Scriitorilor Români din Canada*

„Destine literare”, anul XI de apariție.

În așteptarea primei cărți...

First day

mă bântuie o durere de cap,
de parcă întreaga ta mahmureala
s-a transferat la mine.
de vină sunt sulfi ții din paharul de vin
îngurgitat la masa de prânz.
și trebuia să fi e doar sursă de inspirație.
vinul rubiniu.
n-a fost sa fi e așa....
iar acum aștept...
aștept....
să văd adevărul din fața mea.
adevărul aflat
dincolo de orașul cenușiu,
dincolo de ceea ce n-ar trebui să fi
tu.
dincolo de norii ce bântuie de cateva zile,
și mă împiedică să văd clar.
dincolo de ei.

Carmen JOSAN

București

îmi imaginez un București în noapte.
pe un bulevard,
luminat, trecem unul pe lângă celălalt.
doi străini, în noapte. aerul își schimbă
densitatea.
devine mai dens. o pală de vânt îmi înfioară
pielea.
întorc capul.
odată cu tine.
ne privim fără să vedem.
ne simțim fără să ne atingem.
ne mirosim fără să ne apropiem.
ne adulmecăm cu narile fremătând.
ai întinde mana,
aș întinde mana...
ai pune punct.
aș ramane în stradă nemișcată.
fără de știre,
răsare luna peste creștetele noastre.
ne lumineaza fețele.
atunci ne recunoaștem.
aceiași.
ne întâlnisem într-o altă viață,
pe alte continente,
aiuriți de întâmplări ce ne scapa înțelesului,
nu știm,
nu știm.

cine e nalucă,
cine e adevărat?

Mexicul din mine

mă gândesc la toate lucrurile pe care nu le-am
facut pe lumea asta.
nu m-am născut în Mexic,
n-am dansat,
n-am cântat la chitară,
n-am mers în genunchi,
n-am facut penitență,
n-am mințit,
n-am urât,
și din nou,
nu m-am născut în Mexic.
mă gândesc la toate câte le-am facut,
am trăit cu Mexicul în mine,
am plâns pe sunet de chitară,
mi-am frânt trupul în mișcări doar de mine
înțelese,
am mers drept, prea drept pentru unii,
am spus adevărul,
am iubit,
și din nou,
m-am născut cu Mexicul în mine.

Pisicii mele

mă aștepti zi de zi.
când deschid ușa
tâșnești afară
neliniștită, sau doar curioasă,
să descoperi cu ochii rotunzi și mari,
cine m-a condus de mână,
cine mi-a însoțit pașii....
te liniștești când vezi că nu e nimeni.
apoi,
mă conduci în interiorul casei
căreia îi ești stăpână,
și începi să torci
lungi fuioare de povești,
din orele tale de felină,
așteptând-o
pe tolerata care sunt,
în casa pisicii,
stăpână,
a
zilelor
și
noptilor
mele.

Din lista lui EVU (2)

Molia Phoenix

Din dor de-absolut,
din dor de soare,
din fuga de lut,
din frica de-eșec
mă lipesc de bec,
zeu incandescent
zeu omnipotent.

Trupul mic mă doare,
ard aripi plâpânde,
ard iubiri-secunde
iubiri ce-mi par reci
terestre posibile,
etern imposibile.
Scrum fac din ambiții
să nu mă înalț
făcută bucăți
pe-o buză de șant
plin de vanități.

Mă-nțeleg cu moartea
să mă-nalțe ea

Antonia ILIESCU (Belgia)

la soare-lumină,
etern bec celest,
ca să-i dau ofrandă
floare din grădină:
un suflet și-un leșt.

În zboru-mi rotund,
spre cerul de var
îmi joc viața vidă
în rotiri pe-o sticlă;
mă-nvârt iar si iar
dau o raită-n soartă
soartă neagră verde,
piatră de onix...
Și mă joc de-a moartea
Și mă joc de-a viața...
Mă joc de-a Phoenix.

Dan ANGHELESCU

**Refren final (ezitant...
ori – poate – Post scriptum)**

și-atunci a trebuit să vorbesc/
să-I fac semne/ să-L strig/
și să mă rog
în neatenția generală/
în disoluția ființei/
rumoarea lumii/
tot mai adânc tulburată/
tipărește jurnalul/ în care-un
alt Van Gogh
își ca împacheta/
sângerândă urechea/
tăiată...

Florin DOCHIA

Poeme electrice

(se poate spăla memoria ca puntea unei corăbii?)

să iubești lumina, această boală a întunericului,
mi-a spus cândva prințul auriu
desprins dintr-o scânteiere continuă,
să iubești indeterminarea
și culorile care se împrumută unele de la altele
ca valurile care vin hrănite de valurile care pleacă

am iubit lumina până când sufletul mi-a ars
oblojit de femei care ghicesc
în cenușă și în tăciuni
am iubit lumina contagioasă
până la vindecarea de mine
până la dezolarea perpetuă

acum stau la porțile paradisiului
și întreb tăcut: e cineva acolo?
nu-i nimeni, șoptește îngerul auriu,
paradisul e o boală a memoriei
boala aceea în care știi că știi totul
și nu-ți amintești nimic
ah, da! voi intra mai târziu...

2. (dincolo de tine am descoperit haosul)

întunericul e întotdeauna prea aproape
când străbat orașul strivind umbrele dimineții
trebuie să rătăcești, mi-a spus prințul auriu
ca să înveți să iubești stabilitatea

- e o iubire trecătoare!
- numai atunci lumina crește din tine
ca o plantă și înflorește în corole nevăzute

iarăși întunericul e prea aproape
când străbat orașul aglomerat
și strivesc urmele serii ce va veni
privesc în sufletul meu și descopăr încăperile goale
le voi mobila cu mobilă cumpărată
și voi scăpa de neliniștea răspântiilor
locul din care toate drumurile pot duce nicăieri
și unde simți singurătatea pentru că
ești chiar în mijlocul ei

Hubners Who is Who - Recunoașterea et Comunicare

Eugen EVU a fost inclus în masiva **Enciclopedie a personalităților de succes din România**. **Who is Who Verlag fur Personenzyklopaedien AG** cu o succintă prezentare bio-bibliografică. Enciclopedia este editată și în Austria, Germania, Polonia, Cehia, Ungaria, Slovenia, Rusia, Turcia, Grecia.

O nouă revistă internațională: PALIA LITERARĂ

După succesul premierii internaționale al scriitorilor Eugen EVU și Elena Daniela SGONDEA, la concursul internațional de la Giardini Naxos, sub egida Academiei internaționale IL CONVIVIO (Sicilia, Italia), pentru cărțile lor „*Beția de cuvinte*” și „*Nevis*” (secția scriitori străini), în cetatea Paliei, a avut loc o amplă manifestare culturală complexă, cu scop umanitar. În prezența invitatului italian, sign. **Gian Franco CAROLLO, corespondent consular din Timișoara** pentru Transilvania, a avut loc un amplu corolar de manifestări sărbătorești de binefacere cu caracter de voluntariat. Inițiativa culturală a fost a scriitoarei orăștence Elena Daniela SGONDEA, care a organizat evenimentul, în colaborare cu edilii și cu parteneriatul mediilor din județ. În acest context, Elena Daniela SGONDEA a lansat revista interculturală internațională PALIA LITERARĂ, sub egida PRO ISIS oglindind creații literare multilingve și de arte plastice ale numeroșilor artiști din zonă, dar și din Italia (cu predilecție din Sicilia și Calabria), Franța, Germania, Spania... Colegiul revistei: Elena D. SGONDEA, Eugen EVU, Ion URDA. Revista va avea apariție trimestrială, policolor, inclusiv online, următorul număr fiind preconizat pentru Martie 2012.

Hermeneia:

Adrian BOTEZ

Mic îndrumar bibliografic

Addenda cu trimiteri la un studiu

1-MANDÁLA *s.f.* (În budism și tantrism) imagine-simbol servind ca instrument al contemplației; cerc magic. (< fr. *Mandala*).

2-MÁNTRA, *mantra*, s. f. Formulă sacră cu valoare magică și educativă, în unele practici și religii orientale (yoga, budism, hinduism, tantrism). – Din fr. **mantra**. Mantra yoga este tehnica practică, cu numeroase efecte spirituale, ce constă în repetarea sonoră sau intonația cu voce tare a unei mantra sau în repetarea tăcută a combinațiilor (considerate mistice) de sunete. Aceste mantra sunt mai mult decât simple sunete; ele sunt combinații de sunete despre care se afirmă că au fost percepute prin intermediul extrasenzorialului de către înțelepți realizați spiritual și de rishi în timpul stărilor de meditație profundă (sau al stărilor superioare modificate de conștiință). Mantra, numele dat acestor colecții speciale de sunete, au fost și sunt transmise din generație în generație încă din timpurile legendare în care se spune că au fost revelate. Multe linii spirituale autentice păstrează știința despre mantra ca importantă parte practică a transmisiei inițiatice. În timpul stadiilor timpurii sau incipiente ale practicii yoga, MANTRA aleasă (cel mai adesea dăruită, prin diverse metode de inițiere unui practicant de către îndrumătorul sau ghidul lui spiritual) va fi repetată mereu și mereu

asociația cultural - umanitară și științifică "provincia corvina"

ca efort de voință și act conștient de centrare a atenției cât mai puternic asupra semnificației subtile specifice acelei mantra, corect emise mai întâi vocal și ulterior doar mental. Această atenție focalizată sau efort de centrare conștientă a atenției permite ca mintea să devină liniștită și previne mișcărilor mentalului către alte lucruri sau fapte și fenomene, pe parcursul realizării tehnicilor de Mantra Yoga. Însă după o anumită perioadă de practică se spune că mantra este repetată automat, fără efort și că ea se manifestă spontan devenind parte integrală a gândirii sau a mentalului superior. Fluxul mental vibrează atunci odată cu sunetul sau energia manifestată subtil de respectiva mantra. Se spune că această identificare extremă cu esența unei mantra conduce la stadiul de meditație, numit dhyana yoga, deoarece mentalul este menținut anterior calm, liniștit și concentrat. Mantra apare astfel ca vehicol sau mod de comunicare între stările obișnuite ale conștiinței și supraconștiință

3-**YANTRELE** sunt un tip specific de pătrate magice, alcatuite cu un scop anume, servind ca talisman sau pentru divinație. Doar când folosești numerele din data de naștere în patratul magic, atunci acesta devine yantra. Timp de mii de ani, oamenii au purtat propriile lor pătrate alcatuite din [numere](#), pentru a fi protejați și pentru a atrage norocul, banii sau dragostea. Dacă vrei să te integrezi în tradiția veche, care este la fel de puternică în prezent precum era și în trecut, alege să folosești aceste pătrate din numere. Mulți dintre voi poate cred că trebuie să fii bun la matematica pentru a realiza un astfel de patrat magic, dar nu este nici pe departe așa ceva. Deși, acest gen de numerologie a patratelor magice, a yantrelor [pare](#) misterioasă și complexă, în realitate este foarte ușor de alcatuit, se bazează doar pe niște simple adunări și scăderi.

4-**KALI** este Forța cosmică a timpului. "KALI este Marea Putere Cosmică a Energiei Timpului și pentru cel care o adoră ea este cea care conferă Eliberarea Spirituală. KALI îi protejează întotdeauna și îi inspiră pe aceia care o cunosc și o iubesc. Pentru cei neînfricați KALI este cea Teribilă, Distrugătoare a Timpului".

5- Vorba apripului mitropolit-cărturar vrâncean, **Varlaam/Vasile Moțoc**...!;

6- **Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie**, Minerva, Buc., 1984, pp.209-210; 7- Idem, p. 212; 8- Idem, pp. 183-184; 9- Idem, p. 184; 10- Ibidem; 11- Idem, 185; 12- Niccolò Machiavelli, **Principele**, Mondero, Buc., 1997, p. 63; 13- Idem, p. 27; 14- În ideologia eschatologică de origine germanică: **Ragnarök(r)** se traduce prin "**Ultima Soartă a Zeilor**": numele bătăliei celei mari, din ziua **Amurgului Zeilor** - și al pieirii lumii celei vechi (echivalentul apocalipsei creștine) - cf. **Walhala și Thule - mituri și legende vechi germanice**, Ed. Minerva, Buc., 1977, p. 179; 15- **Totul** este **forma mentală**, "*neperceptibilă nici măcar în viitor*" - deci, este Logos-ul grecesc Pur, **dinspre** care izvorăsc aparențele-diferențe, dar și **înspre** care revin (prin resorbția meditativă) toate diferențele, contopindu-se în Suprema Unire a conștiinței (Spiritualizarea-Ființă), în extazul revelației Sinelui Absolut (de observat că acest joc dramatic la limita Ființei a fost reluat, în perimetrul european, de ex-structuralistul Derrida, prin **urma** sa și **diferanțele** sale - care nu sunt altceva decât intuiții ale celui care, trecut prin capcanele amare ale structuralismului desemantizat, s-a inițiat și urmărește, fascinat, dansul umbrelor care, prin excesul atemporalității nasc lumea Absolută).

Oricare **ceva**-obiect există prin cele 6 karaka (=ceea ce se realizează, se făptuiește). Dar concepția indiană implică **ritualul**, ca unică Formă de realitate și menținere a șansei soteriologice Ființei, Logos-ul ritualic. Cele 6 karaka sunt funcții ale obiectului, aparent diferențiat - realitate, tocmai prin supunerea (prin dharma-normă comica) la kriya-acțiune, se reîntoarce în împlinirea extatică:

1. **apadana** = ablațiunea (îndepărtarea-separare față de alte obiecte-persoane);
2. **sampradana** = donația, acțiunea de remitere către un obiect sau persoană;
3. **karana** = instrumentul de realizare (Suprem) al unei acțiuni;

4. **adhikarana** = locația-referință spațio-temporală (substratul acțiunii, ca suport-receptacol al acțiunii);

5. **karman** = "pacientul" care suferă acțiunea sau ceva ce agentul dorește să dobândească mai mult decât orice;

6. **kartr** = agentul acțiunii, independent, "cel care își are propriul său fir.

Verbalitatea conținută în cele 6 karaka este absorbit (prin perceperea cunoașterii) și asimilată de către Ființa Spirituală care devine posesoarea absolută a celor 6 funcții dezvoltate de obiect, deci își apropiază absolut obiectul, spiritualizându-l: "*Există o formă a limbajului, independentă de actul cunoașterii discursive, formă de natură simbolică prin care se metaforizează înțelesul tuturor cuvintelor - creând un nou înțeles global la un alt nivel semantic*". Concepția indiană implică ritualul ca formă fundamentală de existență, Logos-ul ritualic: acțiunea celor 6 karaka se retrage, prin exacerbarea paroxistică a căutării, prin meditația-concentrare, în ekstasis-ul grecesc - starea de intuiție luminoasă nediscursivă.

Totul-lume este ritual-expresie și ritual-represie. Și ritualul ține de împlinirea **dharmei** cosmice, legea atotstăpânitoare (norma psihocosmică).

Deci, nu există vreo diferență între Cuvânt și Poezie, decât prin gradul de acceptare a sacrificiului către Spirit, pentru a reda Logos-ului valoarea sa absolută. Și această recuperare e energiei întru Logos este posibilă doar prin trăire ritualică, sacrificatoare Ființei dispersive a cuvântului, în favoarea Iluminării-Logos: "*Literatura veddică ilustrează, începând cu primul său text - Rgveda - că realitatea mitică supremă este de esență verbală. (...) Vac, "Cuvântul" (...) este situat mai presus decât divinitățile majore ale pantheonului vedic (Indra, Mitra, Varuna, Agni, Rudra etc.) care, cu toate, acționează prin puterea ce și-o trag din principiul suprem verbal, cel care susține toate lumile. Vac, "Cuvântul", se identifică cu cea mai abstractă și impersonală dintre reprezentările vedice, cu Brahman, care, ulterior, va desemna ideea de "absolut" în gândirea indiană... Ulterior (...) relația dintre realitatea absolută (Brahman) și Cuvânt (Vac) devine identitate: Cuvântul este Brahman (Satapathabrahmana, II,1,4,10 și Aitareyabrahmana, IV, 21,1); textele respective transpun într-o profunzime de reprezentări simbolice virtuțile cuvântului - mai ales forța sa demiurgică*".

Iată și teoria indiană a inițierii Spiritului prin parcurgerea fazelor de inițiere spre revelația Logos-ului: "*În centrul Ființei, concepută atât în obiectivitate (n.n.: am zice noi, în termeni europeni, Revelația, Iluminarea, ajungerea la contopirea cu Logos-ul Pur), noțiunea-cheie în sistemul Bhartrhari, cu ajutorul căreia explică dinamica "esenței cuvântului". Psihodinamica se desfășoară pe 3 niveluri ale limbajului: vaikhari, vorbirea desfășurată, madhyama, vorbirea medie și pasyanti, vorbirea care vede (...), pasyanti, nivelul, suprem al limbajului, este asimilat cu pratibha, lumina, care, aici, se poate traduce prin lumina intuitivă. La acest nivel nu mai există diferențiere (bheda) și nici succesiune (krama) (s.n.), se realizează o stare paradoxală în care vorbirea este "mobilă și imobilă, cuprinsă de concentrarea mentală, ascunsă și pură", formele (akara) rămân cognoscibile, deși sunt dizolvate (s.n.) (...) în perceperea intelectuală a actului expresiv, forma exterioară a limbajului suferă o regresie sau resorbție (pratisamhara), în care, pierzându-și toate distincțiile, se resoarbe în intelect "ca gălbenușul unui ou de păun, fără a-și pierde totuși toate părțile sale distincte (...)"*".

"*Activitatea limbajului-gândire începe și se sfârșește în intuiția unei forme originare, a unei reprezentări virtuale, identică cu realitatea absolută, prin transcenderea Multiplului în Unu. Realitatea ultimă, atât în subiectivitate cât și în obiectivitate, este Unul ca unitate a potențelor pure, dincolo de manifestarea lor în act. Recurgând la distincția dintre virtualitate și manifestare, Bhartrhari oferă ieșire din contradicția Unului cu Multiplul: Unul este lipsit de determinările Multiplului, însă le conține sub forma predeterminărilor. Unul trece în Multiplu și se întoarce în sine (...)"*. Și ne permitem un ultim citat :

"În această exprimare simbolică a procesului de desăvârșire a insului, regăsim, într-un fel, anticipată, ideea care s-a conturat în Europa de-abia în ultimele două secole - începând cu romanticii și sfârșind cu psihanaliza contemporană - conform căreia omul este scindat din punct de

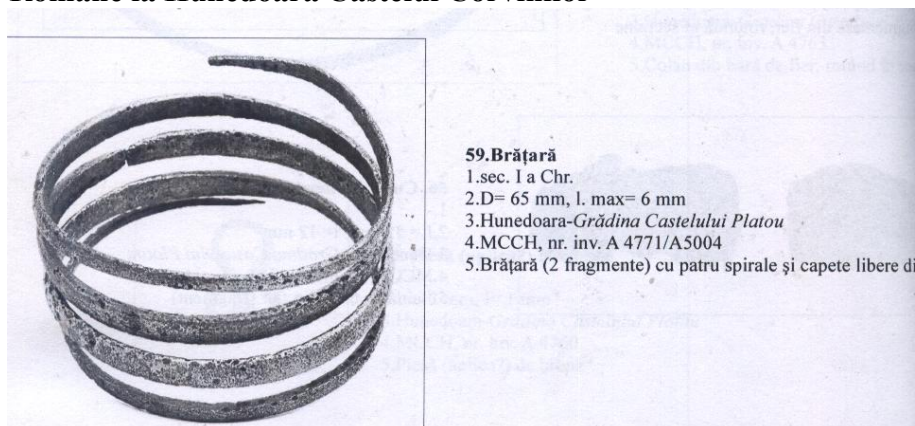
asociația cultural - umanitară și științifică "provincia corvina"

vedere psihic, armonia ființei sale presupunând o reintegrare a acesteia (...) desăvârșirea este concepută ca o continuă pendulare a conștiinței între Unu și Multiplu, ca o trăire în constanta tensiune a dialecticii lor..."; 16- **Parashabda** (sanskrită): **Sunetul Primordial**, prin care s-a creat Cosmosul. -"Monosilabul **OM** e primul din cele 4 cuvinte care formează un Tetragram și constituie cea mai sfântă formulă din Hinduism, OM MANI PADME HUM - ceea ce s-ar traduce prin: OM JUVAERUL DIN LOTUS. Or, găsim o aproximație mai mult decât satisfăcătoare, o echivalență convingătoare în formula colindului românesc: FLOARE DE AMIN" - V.Lovinescu, **O icoană...**, CR, Buc., 1996, p. 45. Sau: "Dar șarpele complet, vertical și spiral, e reprezentarea grafică a monosilabului AVM (n.n.: la Hinduși, se numeau, astfel, cu inițiale: **Agni**-zeitatea Focului, **Varunha**-zeitatea Apei-Ocean[și al Bolții Cerului] și **Marut**-zeitatea Aerului) , procedând și desfășurându-se din vârful nespațial al cozii, în spire din ce în ce mai largiu, apoi, în prelungire invizibilă, în jurul jumătății lui superioare verticală, ridicându-și semeț capul deasupra spirelor, ca saphira Kether, deasupra Arborelui Sephiroic." – op. cit, p. 29. Iar Jean Chevalier/Alain Gheerbrant, în **Dicționarul de simboluri** , vol. I, p. 153 - consfințesc: "Acest simbol plin de forță al divinității, pe care o exprimă înafara sufletului și o realizează înăuntrul lui, rezumă în sine suflul creator(...) universul s-a dezvoltat pornind de la energia cosmică descătușată prin rostirea, de către demiurg, a acestei prime formule care a chemat la viață toate câte sunt: AUM BHUR BHUVAR SVAR (AUM – Pământ! Văzduh! Cer!). AUM este sunetul primordial, Logos-ul, și de aceea rostirea lui poartă în sine o încărcătură energetică uriașă și de o extraordinară eficacitate în pregătirea transformării spirituale. (...) Rostirea sunetului lui Dumnezeu echivalează cu propria divinizare. AUM este, după Vivekananda și tradiția vedantică, manifestarea prin excelență a divinității"; 17- Max Weber – **Etica protestantă**, Ed. Incitatus, Buc., 2003: "**Nu pierde timpul cu rugăciunea – fă bani!**"

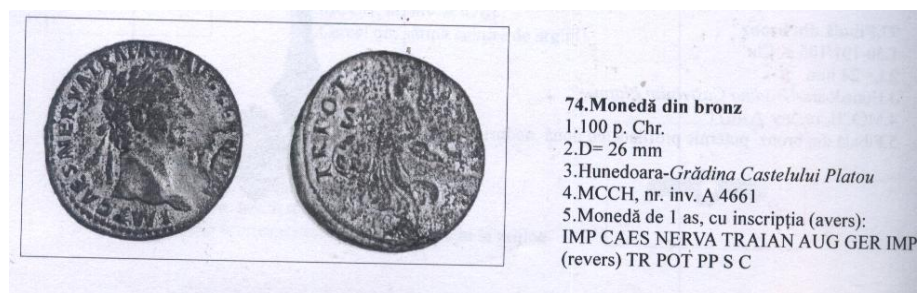
Biblioteca de pământ:

Romulus Vasile IOAN

Vestigii Daco-Romane la Hunedoara Castelul Corvinilor

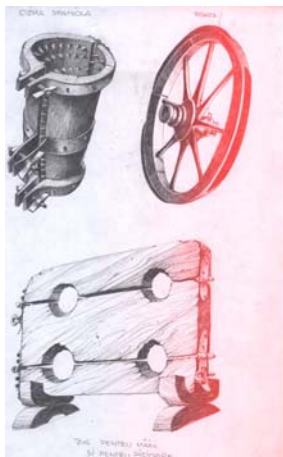

59. Brățara din bronz din sec. I ante-Christos, Hunedoara, Grădina Castel Corvini;

74. Monede din bronz anul 100 d.Christos.
Inscripție: IMP CAES NERVA TRAIAN AUG. GER IMP; revers: TR POT PP C.

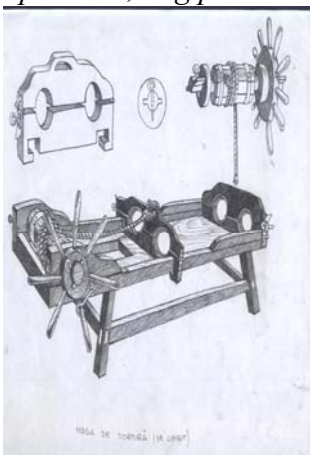
Instrumente medieval-imperiale de tortură la Castelul Corvinilor, Hunedoara Reconstituri grafice de Radu ROȘIAN

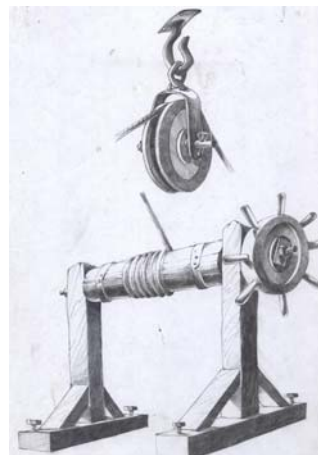
Cisma spaniolă ; Jug pentru mâini

Scaun de tortură

Masa de tortură

Scripete de tortură prin suspendare

Sorcove vesele...

ARTA ZOMBI sau ZOMBART, arta bântuirii memoriei....

Pasaggio ero(T)ic 2008: Artistul plastic C. Zgîmbău, autodafe electoral în fața Primăriei Hunedoara, experimentînd a la maniere parodie versus Luceafărul Huilei, Piron Cosma...

Eugen EVU în 1990.

1. "La mulți ani (după gratii?!)... Autocaricaturizare sau sado/masochism ero(T)ic, revoluționarul cu diplomă Titi Zgîmbău, fost internat la orfelinatul din Brănișca, este de departe cel mai fascinant personaj al evenimentelor din decembrie 1989... Manifestul lui intitulat Zombart, avea să-l aplice de unul singur. În imagine, evident cu mustața lui Adolf (?) și-a înscenat arestarea, iar într-o altă astfel de manifestare, electorală, auto-electrocutarea pe scaunul electric, greva foamei, varianta cort etc...

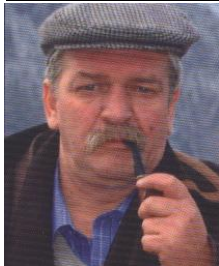
2. Caricatură profetică de C. Zgîmbău, apărută în prima pagină a primului număr al ziarului *Renașterea Hunedoarei*, fondat de

Portret de scriitor

Mihai PASCARU

Prof. univ. filosof și istoric, Mihai Pascaru este un scriitor de „descoperit” și primit între cei dintâi, atât prin scrierile sale de proză scurtă, („Piramida”) cât și prin poezia sa oximoronică („Grămadă ordonată”) și altele, semnificative în sensul profesiei de scriitor profesionist. Scrierile sale epice sunt relevante în sens semiotic, conțin filonul de adâncime al mitosului românesc, alegori și aporii impregnate de parabolă și deopotrivă încheiate livresc, filosofice, ingenios asamblate ca niște „fotografii mișcate”, derulând introspectiv

„codurile” unei paideume perene.

Modern prin expresie, eliadesc prin scrutări metafizice, el este un hiper- lucid ironic, atunci când parodiază amar moravurile și mofturile scribilor intruși în urzeala turbure a literaturii și cugetului autentic românesc. Apelul frecvent la zonele obscure ale empirismului ce macină noul „realism” pseudo-capitalist, îl invederează ca un autor cu simț civic și vervă diatribică, „sanitară”, un autor-cetățean în sensul clasic-moral.

Recomand primirea sa în rândurile Uniunii Scriitorilor din România, cu sentimentul unei prezențe autentice, promițătoare și binevenite. (Eugen EVU)

Considerații

Eugen EVU

Cartea bestiar

Mihai PASCARU
„CUȚITUL DE VÂNĂTOARE”
Editura EIKON, 2011

... Demersul esențial al cărților pascariene este procesul substituirii în istorie, prin atitudine fracturată de topos a biologicului uman...

La umbra pipei lui ELIADE, operînd stilistic cu unealta simbolică – mutatis mutandum- a **cuțitului vânătoroesc**, moralistul „cinic-atipic” Mihai PASCARU scrie satire sanitare, unele parafrazice la cele asemenea din patrimoniul clasic (CREANGĂ, AGÎRBICEANU, ISTRATI ș.a) - și cu penița înmuiată în vitriol, *una de cronicar pseudo-kinegeticos*, cu aceeași acribie din „Piramida”, de astă dată în spectrul fragmentat poliedric, ad personem, al unor personaje din spațiul Munților Apuseni, pe care l-am numi unul al izolării din – deal – în – deal, de unde specificitatea izolaționistă-strategic și riscând mediocritatea auto- acceptată spre a „trece veacul”, a omului cumva mineral-vegetal. În cea mai reușită cartea a sa, „Cuțitul de vânătoare” (Editura Eikon, 2011.) Este proza de rezistență a unui sociolog practicant nu doar la catedră, ci în teren, o carte umblată și conspectativă, ornată epic prin „încristăturile” din cuțit ale unui maestru. Zona centrală a observațiilor este cea a Abrudului în care-și făcu odinioară ceva școale și Marin Preda: timpul personajelor este unul retro-virtual, al unor inși cumva încetiniți în mitosul barbarizat de bolșevism, ocultat de el, paradoxal, în comportamentul „hibernatus”, al idiotizării în habitat, al superstițialului duplicitar: de a „supraviețui”, nu pe contrasens fățiș cu istoria, ci în complicitate perversă cu ea. În fața acestei Peșteri platoniciene, (*necum Noicane!*) Pascaru jupoaie precis și pune la afumat sau la foc, nu doar personajele-cheie, ci, evident, ceea ce înseamnă ele. Grotescul se amestecă „picant” cu humorul aspru sau sarcasmul convenit imposturii, introvertirilor, lașității cu țîmburluc, bogomilismului (și acela mimat), poetul oximo(i)ronic și umoristul anecdotic a la Liviu Oros, scormonind în histrionismul unei epoci, sau obsedant deceniu care se vede a fi obsedant secol...

Demersul esențial al cărților pascariene este procesul substituirii în istorie, prin atitudine fracturată de topos a biologicului uman. Criza identitară se disimulează în anecdotic și superstiție grotescă, în cimitir vesel alternativ surogat al mioritismului fatalist.

Bestiarul său epic este al înnăvăvirilor toate, focalizînd prin personaje, scanînd adică, ceea ce se vede în spatele lor, ceea ce e de „jupuit” ca blană la animal, apoi eviscerat și tranșat. Avem și aici nume-cod, ca în Caragiale, bunăoară Alex DENUNȚIU, a lui GOBI etc. Uneori se amestecă inventiv, ca fixativ, personaje – simbol din basme (Capra cu trei iezi, Scufița Roșie și Lupul, recte acel personaj numit Denunțiu, descurcărețul ajuns șef în ogradă, prin specularea ignoranței, sărăciei și îndobitocirii din areal etc). Acest tip de anecdotică îi este autorului cea mai personală, autentică, în tratarea „grupului țintă”, și reparația prin cuțit, sau prin extirpare, sau prin eliminare. (O unitate interioară a textelor vădește conștiința de rezistență, incoruptibilă, a lui Mihai PASCARU: tratamentul acestei proze este unul naturist sadea!

Lumea umană interferează, cum spun, ingenios, cu cea inumană, în interregnul precipitat de mamiferismul din Animal. Animalul adică este cel psihologic, obscur „nivalat”, copt și fript sau șonticînd prin zonele extramuros, ca în picturile lui Jeronimus BOSH.

Cartea-bestiar este un proces intentat unor tipologii despre care un Mircea VULCĂNESCU ș.a. au scris, însă aici nimic nu rămâne definitiv, cum nici în legile fizicii nu rămâne! Omul este, funcție de locul său de trai și moarte, adaptabil și redundant față de orice lege a devenirii: poate recădea în interiorul cavernos al subconștientului, ca în hrubele instinctelor: precum în underground, așa și deasupra...

Desigur, la astfel de meditații, ușor retorice, ne determină PASCARU, și bine face. Avem aici o artă a conspectului reductiv, ușor transmisibilă și oral, și eventual la lectură, una lângă foc în pădure, ori la gura sobei. Între câmp-biserică și crîsmă, homo apisensis (sic, n.n.) – este altul- același din alte zone montante ori campestre, este omul-întrerupt de la Id, este omul în criza petrecerii greoaie, fals stabile, conjuncturale, ca și cum nu ar LOCUI, ci ar fi OCUPANT... Poate aceasta este ceva indefinibil, indus de monstrul istoriei, de „zeul social”. Legea morală, astfel, este nu cea a „cerului înstelat”, ci una a curcubeului din băltoace sau uleiurile pierdute de tractoare și înghețate olaltă cu noroiul.

Insist pe aceste considerațiuni generale, eu însumi fiind sub efectul „operativ” al psiho-sociologului cu arta scriiturii tip lecție, expunere didactică. Citind, revedem noi înșine acea lume din care mai toți provenim, „orășenizați”, și poate aparținînd acelei categorii intermediare din vechiul sistem, „colectivist” numită NAVETIȘTI, implantată masiv în urbe, prin industrializare descreierată. Poate că la noi îndoctrinarea a prins la sate și gonflată pe tipologia „capului plecat, sabia nu-l taie” a românului sieși înstrăinat.

Apusenii sunt (vezi A D Xenopol), din agatîrși, dar și din dalmațieni, din slavnici trans-pruteni, russini sau ruteni, a doua populație a Ucrainei de azi (vezi și Poiana Ruscăi, Valea Mureșului, Crișuri, și în „sus”, spre Alba)...

Mihai PASCARU este omul unui traseu, unui itinerariu retro-spectiv inițiativ, al Memoriei, iar aceste regresii au o energie co-participativ-afectivă ce dau savoare lecturii, ramifică înțelesurile și sunt astfel colocviale, de „leac” terapeutic, așa cum îl găsim și în „Piramida”. Poate că aceste două cărți ale sale s-ar **împlini într-o trilogie**, aducând zona analitică în imediatitatea precipitată „escatologic” după 1989... Curajul conștiinței și al exegezei îi sunt suficiente. Povestirea „Arhitectul” este un argument. Cum Mihai PASCARU este și un cronicar – jurnalist remarcabil, suntejm siguri că deja a scris și în această idee. As al prozei scurte, consider că aceasta este un exercițiu pregătitor spre a ajunge la Romanul fluviu, amintindu-ne de marii prozatori ISTRATI, de BREBAN, LÂNCRÂNJAN sau BUZURA. Cum noi înșine suntem mai degrabă autori (necum auctori) – desigur că nu pretindem aparatul criticului „specializat”. Ceea ce este sigur, avem de față un scriitor contemporan capabil de Operă, rezistent prin vocație și cultură.

Metropolitania...

Țipătul dintâi
(fragment)
Claudiei

1
Așa trebuie scris
poemul acesta
pe ploaie
sub umbrelele
de pe Nowy Swiat
acolo unde îți lași
portofelul pe masă
și pleci să mai vezi
ce zice Varșovia
și vii înapoi
și-l găsești acolo
cu fetele care ți-au dat bere
zâmbind

2
Artiștii se țin lanț
ca-n Bucureștii
formației Mondial
și ca-n Brașovul lui Ioan Georgescu
unde Therese Steinmetz
lua Cerbul de aur

3
Așa e viața
vreau să-ți explic
dar tu nu vrei decât
dacă îți plânge
Caterina Caseli
ea plânge și cântă
ea cântă
ca să-și întărească puterile

60 – Theodor DAMIAN – 60

ce augustinian sună versul acesta
profesore Nicolae Anuței
de unde ești ascultă-mă
și tu ai vrut să vezi
jocul cercurilor concentrice
tu prins în mijloc
amețit
rușinat
fericit
culorile nu mai contează
numai circumferințele
aluneci pe ele ca pe gheață
dintr-una în alta
de sus în jos
și de pe pământ la cer
din exces de cunoaștere
în mister

4
Ce arde cercul
n-ai știut
aceasta este drama ta
o joci perfect
pentru că nimeni nu te-a putut învăța
tot ce înveți
se corupe
pentru că nu poți să fii
decât ceea ce n-ai învățat
niciodată
nu există decât o singură haină
de mire
aceea în care te-ai născut
nici un croitor nu-ți va putea adăuga
nimic
de la Socrate citire

Omul și locul...

Ion SCOROBETE

Despre Ion URDA

Ion URDA, ca talentat poet și eseist, posesorul unui condei sprintar, care, după debutul editorial cu un volum liric, „*Redefiniri sentimentale*”, editează un altul de poeme bilingv româno-maghiar „*Solie cu pană de înger*”, spre a se orienta apoi și spre texte „umoristice”, prin care se dovedește un bun mânuitor al pastei

Hunedoara este mediul inspirațiilor sale literare, iar ca umorist înțeapă cu simpatie, prin epigramă, pamflet, diatribă și prin fine schițe satirice tot ceea ce îl inspiră. Ion URDA nu scrie literatură dintr-un hobby, ci se manifestă ca o prezență de cursă lungă în viața literară hunedoreană și

promoțională - internațională, reușind în continuare, inspirat din viața și frământările oamenilor locului, să publice „*Zâmbete printre ruine*” (epigrame, umor, paradoxism), iar mai apoi „*Cioburi de vitraliu*” (cronici literare și plastice, interviu, eseistică). A realizat și în tandem cu Eugen Evu, antologii foarte reușite, între care „*Harfele Harului*” (poezie creștină din țară și din lume), „*Inel de aur fără corb*” (Nouă tineri poeți și esești), volumul antologic „*Eugen Evu și cultul boemei literare*”, și este inclus în trei antologii de literatură paradoxistă, selecție universală. A editat și un masiv volum tehnic despre metalurgia modernă, lucrare de doctorat. A fondat Asociația cultural-umanitară și științifică AsCUS Provincia Corvina, foarte activă în domeniu.

Autorul Ion URDA scrie cu inspirație și însuflețire eseuri, cronică plastică, publicistică, memorialistică, cronici de întâmpinare la cărțile autorilor din zonă și din țară, dar este și o prezență stimulatorie în presa literară hunedoreană, în special în revista „*Noua Provincia Corvina*”, din colectivul căreia face parte, precum și în revistele literare „*Orient Latin*”, „*Ardealul Literar și Artistic*” „*Contraatac*” și altele. Argumentele sale sunt cărțile pe care le-a scris și prezența neîntreruptă în viața literară și plastică.

Generația nepierdută...

Cobai

Sunt cobai în laboratorul divin
Genomul primordial este agresat insistent,
Crisalida genei de acid dezoxiribonucleic
Este transmutată permanent
În spațiul celest.
Arhetipul închistat în mine
Este transformat în clona eternei dedublări
A eului polarizat și ambivalent.
Criticilor mei

Malaxorul criticii îmi zdobește cuvintele,
Îmi introduce sufletul
Într-o mașină de tocat carne
Și sângele metaforelor se scurge roșu.
Criticii îmi sfărâmă versurile
Cu ciocane de bătut șnițele,
Amestecă epitetele cu mixerul
Și le aruncă pe toate în oala clocotindă
a poeziei clasice,
Astfel te poți rata ca poet,
Dacă ajungi în camera de tortură
A unor critici reptilieni,
Ce-și târăsc solzii de dinozaur
Dintr-un paleolitic neinventat,
Printre versurile tale postmoderniste

Reviste prietene

Victor Mihai AFILOM și revolta post-optzecismului

Primitivă

Pumnale de silex
Mi-au înfipt în inimă
Neardenthalienii ce mă vânează
În jungla de beton
A urbei lacustre.
Se închină cu fervoare
Zeilor citadini
Ce neucid speranțele.
În cavernele paleoliticului
Ard focurile cele mari
Peste care sar neofiții
Cuprinși de extaz.
Societate gentilică/
Venerează mamuții
Ce stăpânesc cetatea
Prin puterea turmei.
Pumnale de silex
M-au mutilat dureros,
Mi-au străpuns inima
În ritualul ancestral
Al falsului oraș modern
Din epoca primitivă.

(Hunedoara)

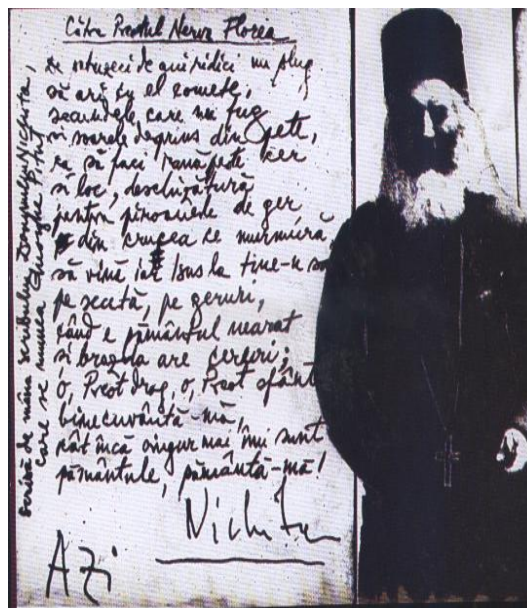
Clopote asurzite...

Către preotul Nerva

De patruzeci de ani ridici un plug
Să ari cu el comete,
Secundele care ne fug
Și soarele desprins din pete
Ca să faci rană pe cer
Și loc, deschizătură
Pentru piroanele de ger
Din crucea de marmură,
Să vină iar Isus la tine-n vis
Pe secetă, pe geruri,
Când pământul e nearat
Și brazda are cercuri;
O, Preot drag, o, preot sfânt
Binecuvântează-mă,
Cât încă singur mai îmi sunt
Pământule, pământă-mă!

AZI

Nichita STĂNESCU la Prislop Monastery

(arhiva EVU)

Pagini invitate

Ladislau DARADICI

De la poezia iubirii la existențialism și căutare

*Viorel ȘERBAN, Prizonierul iluziilor,
Editura Limes, 2005*

Prizonierul iluziilor este volumul de versuri publicat de Viorel Șerban la Editura LIMES, Cluj-Napoca. La apariția lucrării, autorul împlinea 54 de ani. Viorel Șerban este poetul care, la zece ani, și-a pierdut vederea, această uriașă povară dându-i creației sale, în plus, o notă aparte, de excepție aș spune (poezia înseamnă interiorizare, relevare a lumii și luminii lăuntrice, și oare cine poate face mai bine acest lucru decât cei vitregiți de lumina de afară, cei feriți în „închisoarea” lor de amăgirile pestrițe și vulgare ale realității care ne înconjoară? (să ne amintim doar de genialitatea lui Homer sau a lui Borges). Volumul, prefațat de Radu Sergiu Ruda, cuprinde două secțiuni ingenios echilibrate, *Arhipelegul Euridicei* (compus din 48 de poeme), respectiv, *De la lut la idee* (43 de creații).

Tema care răzbate peste poemele limpezi, aproape clasice din primul ciclu - în ciuda versului alb și a iluziei de modernitate - este iubirea. Femeia - această „flacără arzândă” ori „tăcută regină” pe nesimțite lunecând - se află pretutindeni și nicăieri, ca o imagine holografică în chemarea uneori zadarnică a bărbatului, de cele mai multe ori trecând „ca o nălucă, pe valuri de-amintiri”, în timp ce destinul însuși devine o prelungă rătăcire, de vânare a sărutului - „izvor rătăcitor”, eternă căutare a „mult/râvnitei odihne albastre.” (*Odihna albastră*)

Un discurs captiv în propria-i modestie și simplitate, așadar, ca un fir de apă cristalină, proaspătă, irumpând din adâncuri de suflet nesofisticat, prelingându-se domol, căutându-și rost și ascultare. Poetul e un maestru al materializării propriilor temeri turnate în frumoase basoreliefuli lexicale de genul: „Pe glezne se-nfășoară-n uitare, timpul” sau „Sub cerul adânc de sub pleoape,/ Mai e loc și pentru mine?...” sau „Dac-ar fi liniște-n jur,/ Zgomotul pașilor tăi l-aș auzi și-n moarte.” (*Contemplându-te*)

Femeia rămâne adevărata muză a poetului, așteptarea și chemarea ei devenind, astfel, două motive apăsate ale cărții, transformându-l pe bărbatul matur, îndrăgostit, într-un veritabil „prizonier al iluziilor”. În lucrări ca *Vei mai veni*, *În căutarea femeii*, *Chipul tău râvnit* sau *Nicicând a mea*

renaște zădărnicia și deznădejdea amorului eminescian. În alte versuri excelând prin sinceritatea simțirii, răzbat accente din *Cântarea cântărilor*: „*Șoapta buzelor tale/ alungă norii din cerul privirii*”; „*În imensitatea aprinsă de dor/ a ființei tale/ mă pierd pe valuri/ bolnav de așteptare*”; „*Lasă-mă să-ți stau înaintea/ și să-ți sărut genunchii!/ Să mă-mbăt de aburul sufletului tău...*”; „*În ochii tăi mă pierd.../ Cu gura ta mă-mbăt...*” Și așa mai departe.

Râvnind neconținut iubirea („*captiv în iubire*”), poetul rămâne, definitiv, un prizonier al ideii de iubire, încătușat în cea „*oază de dor*”, considerându-se „*un trist adevăr/ ce bântuie prin lume*” ori „*o ramură nestatornică/ și despăcată de arzătoare dorințe*”. În cele din urmă, creația și speranța rămân singura rațiune de a fi a îndrăgostitului trăind, precum mărturisește el însuși, „*între poezie și speranță*”. Aventura sa existențială se derulează între aceste coordonate, închizându-se într-un cerc care îl transformă în prizonier trăind cu iluzia că, prin artă, va dobândi iubirea care, în cele din urmă, nu doar că îi motivează creația, dar și devine esența acesteia.

Poetul se simte tot mai „rătăcit printre cuvinte”, agonia toamnei devenind simbolul târziu și aproape pierdut al imaginii iubirii: „*Tristețea mă ajunge,/ Urcând pieptiș poteci,/ Iar plânsul toamnei prin desfrunzite ramuri,/ Umbra mi-o ascunde.*” (*Rătăcit printre cuvinte*). Astfel, majoritatea poemelor care alcătuiesc prima parte a volumului, *Arhipieleagul Euridicei*, sunt clădite nu atât pe realitatea iubirii, ci mai ales pe absența acesteia, titlurile fiind o dovadă în acest sens: *Zile și nopți fără tine, În zadar, Singurătăți, Te aștept la margine de gând, Umbra dorinței* etc. În partea a doua, paleta tematică se diversifică, de la condiția geniului orb (*Borges*) sau condiția omului, în general (*Dincolo*), la scurgerea nemiloasă a timpului (*Ceasul, Trecerea clipei*), obsesia morții (*Joc straniu*), căutarea dinivității (*De ce?*), regăsirea/ redescoperirea ruralului (*Ora livezilor, Satul natal, Un sat la poalele Măgurii*) etc.

Într-un poem profund, intitulat *Dincolo*, răzbat note de existențialism de odinioară: „*Înaintezi întruna,/ Înaintezi mereu,/ Neștiind dacă n-ai trecut chiar dincolo./ Viitorul ți se șterge în ochi./ Fiecare drum e uitare de sine;/ Fiecare cale este căutarea fără căutare./ Clovn și-acrobat, în bâlciul perpetuu al lumii,/ Mai mult ți-ai visat decât ți-ai trăit viața*”.

Unele imagini, obsesia florilor și năvala parfumurilor amintesc de pastelurile fine ale lui Anghel: „*I-atâta beție în floarea/ de măr/ Și-atâta amintire în/ floarea de tei./ În marea de miresme/ și uitare,/ Regina nopții sub/ lungi priviri de stele,/ Iubește și oftează.*” (*Te-aștept mereu*). Poate supără, pe alocuri, accentele de romanță târzie („*Simt c-ai să treci/ Și n-o să știi!/ Simt c-ai să vii/ Și n-am să fiu!*”), unele strofe finale care adumbresc lirismul ori metafizica iubirii cu enunțuri plate de genul „*Te-aștept fără martori,/ La mine-n odaie să vii...*” (*Te-aștept mereu*) sau „*Viața curge.../ Și într-o zi,/ Tot ce a fost,/ Tot ce-am dorit,/ Tot ce-am simțit,/ Nu va mai fi!*” (*In vino veritas*), dar și încăpățănatele eforturi inutile de pe alocuri de a explica adevăruri care nu mai au nevoie de explicație, de genul: „*Glasul poetului, în lume,/ Devine poezie...*” sau „*Poezia-i spațiu de taină și mister...*”. Valoarea acestor creații stă în sinceritatea trăirilor și simplitatea discursului, în semnificațiile care se răsfrâng asupra destinului omului în general, lirica lui Viorel Șerban fiind, prin excelență, o rostire deopotrivă a tristeții și a frumuseții.

Grafica de Radu ROȘIAN

Reviste hunedorene d'antan...

Trei cronici:

Lucian GRUIA despre ...

Mircea PETEAN
LINIȘTE REDUSĂ LA TĂCERE

Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2011

După marea explozie termonucleară, Big-Bang, prin care s-a generat universul actual, în spațiu exista numai radiație. Cu timpul, radiația răcindu-se, la anumite valori cuantificate, conform realității stabilite de Albert Einstein, $E = mc^2$, o parte din energie s-a substanțializat, au apărut particulele elementare, din care, prin asociere gravitațională, s-a născut lumea. Energiile necuantificate au rămas libere, noi nu le putem auzi cu urechile, dar aparatele înregistrează un continuu zgomot de fond. Cu alte cuvinte, tăcere absolută nu există în univers. Unde ar putea exista asemenea tăcere? Doar înaintea Genezei și poate, după apocalipsa termonucleară.

Ce echivalent ar avea tăcerea din lumea necreată în cea reală? Ne spune Mircea PETEAN, în recentul său volum de haiku-uri /1/, liniștea: „*dincoace de tăcere / e liniștea / dincolo – neant*”. Coroborând meditațiile autorului asupra subiectului propus, exprimate în argumentul cu care se deschide volumul: „*Liniștea trece în tăcere și tăcerea se preschimbă în / liniște. Trebuie să existe aici ceva din misterul / dialecticii gol-plin. Trebuie că există aici ceva din / misterul eternei deveniri: yin-yan.*” (Însemnări despre haiku), cu cele afirmate în versurile citate, ajungem la esența problemei. Dacă lumea fizică s-a născut din logosul divin (gând rostit, cuvânt, faptă), tăcerea reprezintă lumea nemanifestată, dinaintea rostirii demiurgice, iar liniștea devine echivalentul tăcerii în lumea materializată. Ninsoarea fascinantă reprezintă disoluția lumii în neant: „*Doamne ce molcom / ninge – liniște / redusă la tăcere*”. Tăcerea îmi pare mai abstractă, mai rece, masculină, pe când liniștea, aureolată de razele lunii, induce o intimitate feminină. În liniștea muntelui, parcă răzbate tăcerea abisurilor: „*stâncile-s acoperite / cu mușchi – se-aude / și mai bine tăcerea*” (replică la versurile lui Blaga: „*E-atâta liniște că-mi pare că aud / cum se izbesc în geamuri razele de lună*”).

Zgomotul ploii destramă tăcerea celeilalte lumi: „*trei pini înfrățiți / pe colina deșartă - / ploaia rupe tăcerea*” ca și prezența fantomatică a tatălui revenit din eternitate: „*culeg struguri / pe ploaie – alături / tata culege și tace*”. La fel, lătratul câinelui trezește la viață o lume încremenită în uitare: „*crengile sunt pline / de zăpadă – un singur lătrat / le scutură*”. Cam în același sens, concepea și sculptorul Constantin Brâncuși, tăcerea: „*viața și moartea, la fel ca și materia, se confundă, în ultim, într-o formă unică – Tăcerea. Totul se scurge în vasul tăcerii – mare oceanică unde se varsă întregul univers.*”

Volumul de haiku-uri LINIȘTE REDUSĂ LA TĂCERE, cuprinde opt capitole, scrise în ordine cronologică, astfel: *Zăpezile* (prin anii 80), *Ploile* prin anii 90, *Felurite*, *În sat*, *Între râuri*, *În port*, *În munți* prin 2000, iar *Lumina de august*, în vara anului 2009, la Genova-Pegli unde i se naște nepoțica Daria la 25 august 2009.

În argumentul cărții, autorul caracterizează astfel Haiku-ul: „*Efemer ca respirația; și fundamental ca acesta. / Efemer ca un clipit; și firesc și spontan ca acesta. / Efemer ca o bătaie de inimă; și tulburător ca acesta.*”

Acest gen miniatural de poezie, cu formă fixă și metrică riguroasă, descoperă macrocosmosul în microcosmosul plantelor, insectelor, peisajelor revelatoare. Pentru a condensa măreția și sacralitatea lumii în haiku, poetul trebuie să accepte cu umilință ca prin el să se exprime absolutul. Numai atunci va scrie: „*da – o poezie / ferită de zgomot / și de-ngâmfare*”. Pentru Mircea Petean haiku-ul are efect taumaturgic: „*Terapia prin haiku; mentală și scripturală; salvarea / prin haiku, ca oameni și ca artiști – ca oameni întregi, / adică.*” (Însemnări despre haiku) Remarc, în acest sens, efectul magic asupra naturii, produs de puritatea unui copil: „*un copil / în ușa bisericii – singur / înlătură grindina*”. Revenind la liniște și tăcere, transcriu două Haiku-uri care le exprimă, fără să le

numească în mod expres. Iată liniștea sub semnul yin: „cârd de fete goale / lângă ciubare pline / cu apă de ploaie” și tăcerea copleșitoare, înspăimântătoare chiar, marca yan: „ninge / prin spărturile eului - / ne-a acoperit cerul lui Dumnezeu”.

Încheiem prezentarea cu un haiku autobiografic: „e seară și eu / îmi dorm somnul de-amiază / prăbușit între cărți”. Remarcând că cele mai ample capitole ale cărții sunt dedicate ploii și zăpezii, descoperim și aici o dialectică a liniștii și tăcerii. Includem în analiză și titlul cărții, care derivă din versurile deja citate, pe care le reluăm: „ninge – liniște / redusă la tăcere”. Observăm că ninsoarea reprezintă liniștea, iar zăpada depusă, tăcerea. Într-adevăr, natura îmbrăcată în alb, prin indistinția creată, capătă atribute de dinainte sau de sfârșit de lume. Căderea fulgilor, însă, aparține lumii încă neadormite. Dar unde intervine ploaia în această dialectică? Zăpada reprezintă apa solidificată. Acum, apa ar putea simboliza neantul, iar zăpada, substanța. Totuși, senzația răstoarnă rațiunea și zăpada statornicită (statică) întruchipează tăcerea iar ploaia și ninsorea (fenomene dinamice) reprezintă liniștea. În concluzie, în recenta sa carte, Mircea PETEAN asociază liniștea cu tăcerea într-un mod abisal, inaugurând haiku-ul de tip metafizic.

Gândindu-mă că haiku-ul reprezintă un gen de poezie japonez, cu o ascendență în Evul Mediu, îmi pare că acest tip de lirism, inteligent și scilpitor, simbolizează lucirea spadei samuraiului, manevrată cu artă. Sabia despică aerul, între cer și pământ (reunind macro și microcosmosul), scoțând un sunet amenințător și dulce (eroic sau criminal), specific. Îmi închipui că, această recenzie reprezintă sabia mea de samurai, pe care, agitând-o pe lângă urechile autorului, am să-l trezesc din somnul după-amiezii, dintre cărțile sale și ale altora, provocându-l la lectură. Volumul lui Mircea PETEAN, LINIȘTE REDUSĂ LA TĂCERE, apare în ediție trilingvă, versiunea franceză fiind semnată de Yvonne și Mircea Goga, iar cea engleză, de Cristina Tătaru.

Horia BĂDESCU
O NOAPTE CÂT O MIE DE NOPTI
Editura Limes, Cluj-Napoca, 2011

Coperta recentului roman publicat de Horia Bădescu la Editura Limes (Cluj-Napoca, 2011), reprezentând un manuscris desfășurat circular, sugerând timpul reversibil (desen Ionela Micodin, în proiectul lui Cristian Cheșuț) și titlul cărții, O NOAPTE CÂT O MIE DE NOPTI, sugerează o

atmosferă de basm. Caracteristica principală a basmului o reprezintă timpul magic și întâmplările fabuloase. De altfel, însuși Timpul devine personajul principal al cărții pe care o prezentăm. Profesorul Maxențiu, unul dintre eroii romanului, afirmă: „poate că timpul este, zic, altceva decât ne place nouă să credem. Poate că nu noi locuim în timp, ci timpul ne locuiește și-atunci fiecare dintre noi viețuiește într-o altă durată și s-ar putea ca ziua de astăzi a dumnitale să fie alta decât a mea! S-ar putea să trăim în zile diferite, ba chiar în ani diferiți.” Personal, interpretez această afirmație în sensul că Timpul abstract, categorial, este nemanifestat și înglobează toate posibilitățile. Când se materializează într-un personaj, dobândește aspecte concrete, specifice, subiective. Personajele, chiar dacă se află în același loc, trăiesc în timpuri diferite. Timpul apare, în acest roman al lui Horia Bădescu, cea mai importantă componentă a sufletului, sau cadrul predestinat în care acesta se manifestă. Moartea nu reprezintă sfârșitul existenței ci sufletul își pierde memoria, adică timpul subiectiv, individual, se reintegrează în marele timp abstract, nemanifestat (tot astfel se resorb în absolut, diferențialele divine blagiene,

în momentul extincției). Viziunea horiabădesciană asupra timpului confirmă mitologia greacă în care trei *moire* urzesc și taie firul vieții (Lachesis, Clotho și Atropos). Din platonism se poate reține că înaintea reîncarnării, sufletul bea apa râului Lethe și își pierde memoria, adică uită cunoștințele dobândite în starea de grație, când, eliberat de trup, trăia contopit cu gândul zeului. Aventura temporară concretă, se petrece în spațiu. La Horia Bădescu, spațiul este comun, locul de întâlnire al diverselor personaje. Dar timpul curge diferit pentru fiecare. Nu e vorba de un timp sacru și unul profan, ca la Mircea Eliade (MITUL ETERNEI REÎNTOARCERII), ci de un timp fabulos, magic, care nu mai curge liniar. Prin această caracteristică, timpul, în concepția lui Horia Bădescu se apropoie de timpul circular, sacru, teoretizat de Mircea Eliade și reprezentat de desenul manuscrisului de pe coperta cărții (timpul acesta, în care sfârșitul coincide cu un nou început, poate fi simbolizat de Șarpele mitic Uroborus, care își devora propria coadă).

În desfășurarea epică a romanului se petrece o călătorie în vis, cu un tren fantomă. Mircea Eliade, în ÎNCERCAREA LABIRINTULUI și în DRUMUL SPRE CENTRU, afirmă că, indiferent de spațiul fizic parcurs, călătoria se desfășoară în interiorul nostru, spre noi înșine, spre centul ființei. Localitatea în care se petrece acțiunea, Siniștea, pare să accentueze supoziția. Denumirea include *sinele*, care în termenii lui Constantin Noica reprezintă mai mult decât eul, adică ordinea și libertatea în care eul se încadrează când se regăsește pe sine, în devenirea într-o ființă (ROȘTIREA FILOSOFICĂ ROMÂNEASCĂ, Ed. Științifică București, 1970). Cam în acest sens se desfășoară călătoria personajelor din trenul imaginar al romanului, ca o căutare de sine într-o eliberare și împăcare cu sine („pe mine mie redă-mă” – spune Eminescu). Pentru aceasta, personajele trebuie să treacă importante probe inițiatice, de cele mai multe ori, dureroase. Să urmărim succint încercările prin care trec personajele lui Horia Bădescu și în ce manieră ajung acestea să se regăsească pe sine.

Personajului principal, Serafim Onul (care, conform numelui său, pare să întruchipeze îngerul păzitor al omului, sau Omul cu majusculă, care o salvează pe Elina de la viol) își începe călătoria ca urmare a unei telegrame enigmatice, pe care nu se știe cine i-a trimis-o (destinul?) și prin care este chemat în localitatea Siniștea (să-și regăsească sinele), ca să preia valiza cu cărți, pe care i-o lăsase moștenire misteriosul domn Milian. În valiză, Serafim descoperă, la loc de cinste, cartea de căpătâi a defunctului, o copie târzie a manuscrisului *Alf lailah na lailah*, dăruită de Nuredi Al Bassani califului Ali Al Mansur și pe care proprietarul scrisese cu cerneală verde: „Proviziile s-au terminat, burduful cu apă-a secat, drumul pare fără sfârșit și Călăuza s-a rătăcit. Cum vei mai ști încotro ai plecat, dacă mergi cu pas sigur sau clătinat?”. Menționarea *Călăuzei*, mă duce cu gândul la filmul cu același titlu, al regizorului Tarkovskii, în care se desfășura o călătorie similită, prin circumvoluțiunile cerebrale ale creierului (prin memorie). După o noapte de dragoste, în compania Elinei, Serafim vrea să plece, dar ninsoarea apocaliptică troienise drumurile și autobuzele nu mai circulau. Ștergerea peisajului, sub troienele de zăpadă, este similară ștergerii memoriei, reiterării timpului subiectiv individual, în cel abstract. Elina îi spune că va trece un tren care va opri lângă canton, unde drumul intersectează calea ferată, pentru că la Siniștea nu e nicio gară. Și într-adevăr, trenul misterios sosește. Acum începe călătoria care, până la urmă, se petrece în visul lui Serafim. În trenul fantomatic, Serafim cunoaște mai multe personaje ciudate, care pot reprezenta diverse ipostaze ale poropiului său eu. Două din personajele cărții, domnul Manu (a cărui aventură o descrie doamna Olimpia, îngrijitoarea acestuia) și Eulampia (a cărei istorie tragică o relatează Salomia), ajung să se împace cu sine, numai prin extincție. În aceste cazuri, modelul concret nu se poate suprapune peste cel absolut decât în abstractul temporal nemanifestat.

Misteriosul Manu își cumpărase un telefon și aștepta zadarnic, în fiecare zi de naștere, să fie apelat. Când se petrece minunea, bătrânul îi spune Olimpiei că din aceea clipă „Ziua mea de-abia începe.” A doua zi, Olimpia îl găsește mort iar telefonul nu avea cablu pentru a putea fi introdus în priză. Eulampia era o fată ștearsă, nebăgată în seamă de nimeni, nici măcar de părinții ei. „Anonima” începe să se privească într-o fântână „fără fund” și acolo vede o fată care devenea tot mai frumoasă, pe zi ce trece. Eroina îi zicea Salomiei: „Vezi... asta-s eu și nimeni nu vede!” Iar despre chipul văzut în adâncuri: „O să mă duc într-o zi să mi-l iau înapoi.” Și după dispariția ei, oamenii descoperă în fântână, o fată răpitor de frumoasă, îmbrăcată în hainele Eulampiei. Profesorul

Maxențiu va trăi succesiv doi timpuri diferiți, al său și al altuia. După ce va primi cadou un ceas de buzunar (într-o prăvălie săsească din centrul vechi al Sibiului), al cărui ochi, gravat pe capac, îl privea halucinant (ceas mecanic, care pornește de la sine în momentul intrării în posesia sa și nu se mai oprește până când nu se va debarasa de el), eroul va trăi timpul celuilalt, al fostului proprietar. Se regăsește pe sine, după ce uită întâmplător, sau mai degrabă vrea să uite, ceasul tulburător, pe masa restaurantului gării, unde băuse o cafea cu rom, în așteptarea trenului fantomă, de la miezul nopții. Colonelul Zagura, trăiește și el două perioade temporale diferite. Una fabuloasă, în timpul detenției sale la Poarta Albă (sub regimul comunist), apoi, reintegrându-se în viața normală, la Tulcea, se regăsește pe sine, deși sub o altă identitate. În prima perioadă, regăsim iarna apocaliptică, în deltă, unde eroul evadat din pușcărie, este salvat de la moarte de lipoveanca Uzlina, cu prețul propriei ei vieți. Ca și în cazul sosirii lui Serafim la Siniștea, iarna absolută echivalează și acum cu o ieșire din timpul individual. Calistru, pictorul, se va regăsi pe sine, după întoarcerea de la Paris, în țara natală. Urmărind niște afișe, de pe stâlpi, pe care scria „Il y a des jours quabd on este trop seul / Sunt zile în care ești mult prea singur” și pe care simte că parcă i-ar fi adresate, urmărindu-le traseul, ajunge într-un impas dosnic unde simte „o teribilă senzație de vid și de frig, de pustiu visceral, de spaimă cuibărită în străfundul stomacului. Ca și cum puistiul ar fi venit peste mine și m-ar fi înghițit. O jale nesfârșită, un urât copleșitor, care nu erau ale mele dar care mă invadaseră odată cu spaima teribilă, de care mă izbeam ca de un zid nevăzut ce-mi interzicea să mai fac un singur pas.” Și pictorul va picta chipul copleșitor al spaimei absolute, dar la expoziție colecționarii, deși foarte impresionați, se tem să cumpere tabloul. Autorul, ca să se libereze de angoasa insuportabilă, revine acasă.

Doctorul Velciu – șef de promoție – renunță la cariera de asistent universitar sau medic la spitale mari din capitală și alege un spital pârilit de provincie, unde fiica decanului, care-l îndrăgise probabil pentru viitorul său, nu-l urmează. Aici, din cauza dotării tehnice precare, nu-și poate practica meseria, dar se străduiește mult, până când izbucnește epidemia de vărsat negru și încep să moară oameni. La un joc de poker, având ca partener un personaj ciudat, cu ochi fascinanți (similari cu al ceasului din cazul lui Maxențiu), acesta, îi propune să mizeze pe tot potul. După ce doctorul câștigă, partenerul îi spune că a câștiga totul poate însemna, în alt context, a pierde totul. A doua zi, epidemia se retrage misterioasă, așa cum a izbucnit, luând cu ea cea mai de preț victimă, iubita perfectă a medicului. În finalul romanului, Serafim care adoarmise în tren, se trezește în patul din locuința Elinei, aflând că în Siniștea nu există cale ferată, și nu poate trece nici un tren. Astfel, poveste se încheie circular, ca și manuscrisul desenat pe coperta cărții, accentuându-se încă o dată că aventura vieții (marea călătorie), se desfășoară în interiorul nostru. Mai trebuie menționat faptul că și povestirea reprezintă aceeași modalitate de a te regăsi pe tine însuși: „fiindcă a povesti înseamnă, deopotrivă, a te povesti și povestindu-te te afli pe tine însuși” (Milian); „Suntem făcuți din amintiri. Trăim ieri cu iluzia că e astăzi!” (Roli Fischer); „Și eu nu știu că dacă memoria e restul vieții sau viața e restul memoriei!” (Maxențiu).

Prin actul povestirii intrăm pe tărâmul cuvântului omenesc demiurgic, similar ca efect, în planul imaginarului artistic, cu logosul divin, creator în plan fizic. Faptele și cuvintele omenești se petrec în cadrul timpului subiectiv, dar par dictate de un model/prototip din timpul abstract, relație care înseamnă destin: „Sunt lucruri pe care le faci pentru că trebuie, nu se mai poate altfel. Ele fac parte deja din trecutul tău atunci când se-ntâmplă iar întâmplarea e deja viitorul care vine cu o zi mai devreme.” „Sunt istorii care se termină cu adevărat odată cu ultima vorbă! Povești care nu se spun decât o singură dată și într-un singur fel! (Velciu) (...) Sau altele care se sfârșesc înainte de a începe. Povești care nu se spun niciodată! (Serafim) (...) Numai că acelea sunt povești pentru morți! Viața se cumpără cu vorbe” (Zagura) (...) și moartea poate fi cumpărată cu vorbe! (Serafim) (...) sunt lucruri care n-au nevoie de vorbe ca să existe! Sunt lucruri acolo în lăuntru nostru, care, nu-i așa?, nu pot fi spuse și totuși, totuși...” (Serafim)

Poveștile care se sfârșesc înainte de a începe și cele care nu se spun, îmi par că aparțin timpului nemanifestat, la care accedem numai prin extincție. Că viața și moartea se pot cumpăra prin vorbe, mi se pare cel mai frumos omagiu adus creației literare/artei cuvântului.

Zenovie CÂRLUGEA
EMINESCU - MITOGRAFII ALE DACO-ROMÂNITĂȚII

Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 2011

Profesorul dr. Zenovie Cârlușea și-a dedicat activitatea literară poeziei, cercetării operelor unor mari personalități ale românismului (Brâncuși, Blaga, Arghezi, Arethia Tătărescu etc), precum și dacismului. În recenta apariție editorială, **EMINESCU - MITOGRAFII ALE DACO-ROMÂNITĂȚII** (Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 2011), autorul îmbină cunoștințele de istoric (dovedite în lucrarea **DACOROMÂNIA PROFUNDĂ**), cu cele ale cercetătorului și istoricului literar. În primele două capitole, exegetul analizează **mitografiile daco-romanității** în opera eminesciană. În cercetarea de referință, **OPERA LUI MIHAI EMINESCU**, George Călinescu afirmă că poetul național urmărea să creeze un univers în semicerc "*având ca orizont nașterea și moartea lumii, între care se întinde arcul istoriei universale (...)*", în care istoria națională ar fi ocupat un loc important. Urmând această filieră, în primele două capitole (*I. Mitologie dacică în context european: Eminescu – epopoea dacică și II. Tradiție creștină și ideal național – desigur la Eminescu*), Zenovie Cârlușea sintetizează episoadele proiectatei epopei dacice eminesciene (din păcate nerealizată), precum și idealul național eminescian.

I. Din proiectata **epopee dacică** eminesciană au rămas următoarele fragmente, între care, unele poeme deplin realizate, de sine stătătoare:

- proiectul în 20 de cânturi neîmplinite, *Genaia* (1868), în care poetul imagina că geto-dacii au fost primii locuitori ai pământului;
- proiectul poemului epic în 4 cânturi, *Planul lui Decebal* (elaborat în perioada vieneză), în care evocă tragedia Daciei, transmisă zeilor nordici, prin gura miticului cântăreț Ogun. Legătura între zeii dacici și cei nordici, observă Zenovie Cârlușea, derivă din ascendența hierboreeană a acestor popoare (după cum menționează Platon și Herodot);
- planul piesei dramatice *Decebal*, din care s-au păstrat câteva file;
- poemele împlinite *Sarmis* (1875-1877) și *Gemenii* (1882), care reprezintă o poveste de dragoste geto-dacică într-o atmosferă hamletiană;
- poemul *Rugăciunea unui Dac* în care personajul preferă *nirvana* în locul existenței de sclav (într-o viziune romantico-thanatică, impregnată de schopenhauerism și budism);
- poemul *Memento mori*, de 217 strofe, din care 104 sunt dedicate Daciei legendare și eroice, în care este descrisă lupta dacilor cu romanii, la care participă și zeitățile celor două popoare (Zalmoxe este rănit de fulgerul lui Joe/Jupiter și se retrage, provocând astfel înfrângerea dacilor);
- proiectul dramei *Ovidiu în Dacia*;
- proiectul dramei *Dacia sau Joe și Crist* (dedicat creștinării Daciei);
- poemul realizat *Strigoii*, în care reiterează invaziile barbare în Dacia creștină;
- proiectul poemului epic *Arald, Regele Ungurilor*, în care se evocă epoca primelor formațiuni statale pe teritoriul Daciei (cnezate și voievodate);
- legenda *Dochia și ursitoarele* care simbolizează nașterea poporului român din unirea Dochiei cu Traian.

Epopoea dacică eminesciană, așa cum dovedește magnificul poem *Memento mori*, urma să înscrie civilizația geto-dacă între marile civilizații ale omenirii, instituite de: Babilon, Palestina, Egipt, Grecia și Roma antică.

Eminescu a fost fascinat de personalitatea regelui Decebal, așa cum o dovedesc numeroasele proiecte purtându-i numele, din păcate nerealizate. Pornind de la o scenă de pe Columna lui Traian înfișând sinuciderea preoților daci și de la afirmația poetului-filosof Lucian Blaga, exegetul se întreabă dacă nu cumva sinuciderea regelui dac nu a fost gândită pentru a obține îndurarea zeilor față de cei rămași în viață...

Pentru a întări acest capitol, Zenovie Cârlegea mai adaugă cercetarea *Mitologia dacică eminesciană în context universal*, iar în *addenda*, referințele istorice și etnologice: *Personalitatea regelui Decebal – eroizare și consacrare divină, Sinucidere sau sacrificiu; De la „Dacia restituită” la „Dacia aureliană”*; *Lerui-Ler”*.

II. Poeziile: *Rugăciunea, Răsai asupra mea*, proiectul dramei *Dacia sau Joe și Crist și Cezara* (cea mai elaborată viziune asupra paradisului terestru, realizată în literatura noastră) au condus la părerea că Eminescu ar putea fi considerat atașat **creștinismului**, ceea ce constituie însă doar o fațetă minoră a creației sale. Sacrul eminescian e fără tăgadă, dar el aparține mai mult mitologicului geto-dac și nordic, bine reprezentat în opera sa, decât creștinismului. Latura creștină mai este contrabalansată de viziunea romantică a bisericilor în ruină, din poeziile: *Melancolia* (1876), *Învierea* (1878) etc. Cu acribia-i caracteristică, Zenovie Cârlegea analizează dimensiunea faustică din proza *Sărmanul Dionis*, în care mitul biblic al căderii adamice este preponderent.

Din dezbaterile referitoare la intențiile lui Eminescu, transpuse în poemul *Epigonii*, autorul consideră că cea mai adecvată este aceea conform căreia poetul elogiaza sinceritatea trăirilor poezilor generației anterioare, dincolo de valoarea lor estetică minoră, iar epigonii reprezintă contemporanii blazați de mentalitatea vremii.

Eseurile: *Eminescu și ideea națională și Eminescu și ideea Unirii* atestă un Eminescu revoluționar, militant activ pentru unirea tuturor românilor într-o singură țară. Stau mărturie articolele publicate în presa de limbă română din Ungaria: *Să facem un congres, În unire e tăria și Echilibrul*, dar mai ales activitatea sa în cadrul *Societății Carpații* care milita pentru eliberarea Transilvaniei din Imperiul Austro-Ungar chiar și prin forța armelor.

Capitolul **III, Calea martiriului**, aduce în prim-plan aspecte mai intime din viața și creația poetului național: rivalitatea cu Alecsandri (presupusă de unii, căreia Eminescu nu-i dădea importanță), poeziile pe care i le-a dedicat Veronicăi Micle, gelozia lui Eminescu față de I.L. Caragiale devenit, pentru o scurtă vreme, amantul iubitei sale, aspecte din dosarul de urmărire al poetului de către serviciile secrete austro-ungare și române, datorită activității sale naționaliste și virulenței articolelor cu care ataca politicienii corupți ai vremii, în cotidianul *Timpul*.

Capitolul IV este dedicat **Recunoașterii geniului** eminescian dar și denigrării valorii sale. Cercetătorul și criticul literar Z. Cârlegea face o interesantă paralelă între viețile poezilor Eminescu și Arghezi, din care menționăm:

- ambii au debutat la 16 ani, la vârsta gimnazială, după care au început să peregrineze prin țară și străintate;
- pe la 19 ani amândoi pornesc pe drumuri care le vor marca destinele: Eminescu va pleca la Viena, pentru studii universitare (1869-1872), Arghezi se va călugări la Mănăstirea cordelierilor din Fribourg (Elveția).

Un eseu interesant îl constituie cercetarea profesorului Cârlegea privind cultul poetului Nichita Stănescu pentru Eminescu (*Nichita și cultul „Luceafărului”*).

În problema **Eminescu și mistificările posterității sale**, cercetătorul denunță exagerările care se produc asupra bolii și morții poetului. Pentru Z. Cârlegea, Maiorescu, sprijinitorul lui Eminescu, nu poate fi acuzat că a înscenat nebunia poetului, și nici medicii care l-au tratat inadecvat, întrucât tratamentul cu mercur se aplica în epocă.

Addenda cărții cuprinde de asemenea materiale deosebite, precum: *Eminescu într-o fotografie de grup* (corectând o eroare a prof. Dr. Petre Popescu-Gogan, *Itinerarii eminesciene în ținuturile Gorjului* (la conacul junimistului Nicolae Mandrea, în 1878, cu amănunte pitorești despre relațiile poetului cu redactorii ziarului *Timpul* și supoziții picante privind o posibilă idilă între acesta și Elena, fata popii Dumitru Dușescu din Chiciora) și poemul *Lumină lină*. Cercetările și esurile din această carte au fost publicate inițial în revistele: *Luceafărul, Literatorul, Transilvania, Lumină lină* (New York), *Dacoromânia* etc și unele dintre ele au constituit comunicări în cadrul Congreselor de Dacologie desfășurate la București, în perioada 2005 – 2010. Între criticii literari de prestigiu, circulă o vorbă: dacă nu ai scris măcar un eseu despre Eminescu, nu te poți numi critic literar cu adevărat. Profesorul doctor Zenovie Cârlegea a scris o carte *întreagă...*

Vavila POPOVICI (S.U.A.)

Floarea de colț (Cinstea)

(fragment)

„A trăi cinstit este totuna cu a trăi corect și drept” - Platon

Ei, da! „Pentru 50.000 de euro nu mă dau jos din pat!” Asta probă de cinism! Iată omul nou creat de aceste vremi post-revoluționare! Asta da, sentiment de superioritate, de încredere exagerată în propriile capacități! Asta, da, narcisism! Om care și-a văzut imaginea reflectată în nu știu ce oglindă și s-a îndrăgostit de ea... Asta da, orgoliul – manifestare exagerată a egoului care se dorește superior celorlalți! Asta da, neobrăzare – lipsă de cuviință, poate chiar impertinență? Cu adevărat omul cinic are ceva diabolic, pervers în ființa sa. *Cinicii* (de la kynos = câine), au fost adepții școlii filozofice antice întemeiată de un elev al lui Socrate, sub deviza: „Să trăim conform naturii” – restrângere la nivelul animalității, cu dispreț față de principiile elementare ale moralei. Emblema lor era un câine. Cinismul a apărut în acele vremi ca un antidot, ca rezultat al descurajării societății grecești după războiul peloponezic din secolul V î.H. care a dus la decăderea Atenei, dar și la ruina statelor grecești, iar după război economia a intrat într-o perioadă de criză. În vremurile noastre ce îi determină pe oameni să devină cinici? Cinismul este o manifestare a cruzimii, iar după cum afirma Nietzsche, este „una dintre cele mai vechi desfătări ale umanității, pentru că procură cea mai înaltă voluptate a sentimentului puterii”. Nu cumva este și lipsa iubirii de semeni? Viața omului este un motor în mișcare care trebuie să producă energie într-un mod oarecare. Orice energie nefolosită slăbește, dispare. Activitatea este legea vieții; trândăvia înseamnă moarte. Ni se dă viață pentru ca noi să facem ceva în tot acest timp dăruit, cât ne funcționează „motorul”, lumea „candelă a existenței fiind, iar omul flacăra ei”. Și la sfârșit dăruim noi împlinirea sau neîmplinirea vieții – Creatorului... Dar nu orice fel de mișcare, ci activitate îndreptată spre un scop util și creator, lenea și hărnicia fiind două stări în care omul se poate încadra. Prin lene sau trândăvie – atitudine necinstită fiind, energia sufletească se scurge, trece în degradare morală ce vizează viața spirituală, și care, în același timp tensionează relațiile cu cei din jur. Astfel lenea este definită ca „o rătăcire și nepăsare pentru mântuirea veșnică a sufletului, prin care omul se întristează și se dezgustă de binele pe care trebuie să-l săvârșească; pentru aceasta el fuge de osteneala cu care se face binele”, ne învață Religia. Omul harnic are o dispoziție pentru muncă – condiția existenței, dovadă a sănătății fizice și sufletești. Munca asigură dinamismul sufletului angajat creator spre producerea bunurilor materiale și spirituale; aduce adevărata bucurie. Chiar dacă munca pretinde efort și sudoare, ea nu constituie o povară a vieții, ci angajează spre un ideal care, pe măsura împlinirii, aduce sufletului satisfacția deplină; ne face viața mai frumoasă, cu rezultate care bucură pe fiecare om și bucuria se însumează, ajutând întreaga societate. Condiția esențială a vieții fiind, munca este sfântă ca viața însăși. După învățătura creștină „Munca este izvor de virtuți. Ea luminează mintea, întărește voința, înalță simțămintele, aduce răbdare, bărbăție, stăpânire de sine, potolește patimile și înlătură ispitele.” Și să nu uităm că „pasărea este mai în siguranță când zboară, iar omul când muncește.” Acum, în aceste vremuri, nu e timp pentru prea multă odihnă! Viața înseamnă muncă, strădanie, jertfă. Important este însă felul în care ne desfășurăm munca. Adevărata bucurie a vieții o simt numai cei ce pot aduna și folosi bunurile vieții prin munca lor cinstită, aflată sub binecuvântarea lui Dumnezeu, în armonie cu viața celor din jur, așa cum orice instrument dintr-o orchestră intră în armonie cu celelalte. Nu se poate cânta fals! Iată că se poate! ne dovedesc unii prin acțiunile lor. Nu are ureche muzicală sau refuză să-și armonizeze unele impulsuri și instincte și spune cu dezinvoltură: „Nu mă dau jos din pat pentru doar 50.000 de euro!” Ați auzit? Iată motorul care îl poate mișca și o spune fără jenă, metaforic. El are etalonul său. Cum îndrăznești tu, un „oarecare” să nu-l respecti? Acest gen de oameni nu au acel sentiment moral „prin esență activ”, după cum spunea un filozof; emoția morală fiind sentimentul unei solidarități, o armonie pe care o simți, uneori o cauți; ea este măcar simpatia, dacă nu dragostea socială; ea este dragostea de

țară care trebuie să ne înstăpânească inimile. Pot dormi liniștiți oamenii necinstiți? Nu îi apasă greul păcatului? Să ajungi un om serios și cinstit, trebuie în primul rând să fii călăuzit de principii și valori. Cinstea nu este o vocație, dar este o opțiune dobândită prin educație, prin voință; defectele de caracter se pot corecta; până la sfârșitul vieții avem a ne strădui de învățat... Cinstea e o floare rară, este adevărat! Ar trebui să fie mult dorită, mult căutată! Omul cinstit nu minte, nu înșală pe nimeni, nu umblă cu șiretlicuri, nu fură, în nici unul dintre nenumăratele feluri în care se poate fura, el este sincer, spune ceea ce gândește și ceea ce nu distruge pe celălalt, el nu vrea să aibă decât ceea ce este al lui și ceea ce a dobândit pe drept. „Nu există moștenire mai prețioasă decât cinstea” spunea William Shakespeare. Necinstea înseamnă corupție, înseamnă abatere de la morală. Autorul unui articol ne spune că „*Transparency International definea corupția astfel: Corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup; definiția dată corupției în cadrul ONU și reluată în strategia națională anticorupție este: Esența fenomenului corupției constă în abuzul de putere săvârșit în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, în sectorul public sau în sectorul privat; dezbaterile din Parlament: Pentru populație cauza principală a corupției se transformă într-un complex de cauze situate la nivel sistemic, adică legi prost făcute și pe deasupra încălcate în mod sistematic de chiar cei care ar fi trebuit să vegheze la aplicarea lor. Clientelism și cliici în competiție pe resurse.*” Necinstea este o haină care îmbracă toate țările din lume, iar *Transparency International* a comunicat zilele acestea că România este mai coruptă în anul 2011 decât în 2010.

Eugen EVU

Poeseu 7: Dimpreunarea...

„Zamolxis, regele nostru, care este zeu...”

Între Orfeu și Labirinth ? Purificarea prin cuvânt, divinația...

Am avut, înnăscut, ci nu dobândit, - nu am „organon” receptiv teoretic, atenție distributivă, obișnuită...- o „chemare” (auto-experimentală, prin observație și UIMIRE - MIRARE, a naturii... Natura, ca inteligență în psiche, este transfigurativă, ea sugerează, insinuează, „face cu ochiul”, „deoache”... Iar cuvintele într-o anume rostire – gând armonic – au efect magic, de leac, cum știm din bătrâni... Ce altceva, dacă nu o rostire psalmică, însă din paideuma natală? Platon, în dialogul (logos dual!, sic, n.n.) Charmides, evocă spusele unui medic trac (!) despre conceptul taumurgic –antic (catharsis), al vindecării-purificării prin artă – mai clar prin muzică, LIRA lui Orfeu, dar astfel și prin cea a melosului poezic (INCANTAȚII, DIVINAȚII, DESCÂNTECE, DAINE, și la români forme corupte, laicizate, doine, n.n.) anume că „grecii erau străini de concepția orfică”... „Zamolxis, regele nostru, care este zeu, ne spune cum nu trebuie să încercăm a îngrijii ochii fără să ținem seama de cap și nici capul nu poate fi îngrijit neținându-se seama de corp, tot astfel trebuie să-i dăm îngrijire trupului dimpreună cu sufletul și iată pentru ce medicii greci nu se pricep la cele mai multe boli (anume), pentru că ei nu cunosc întregul pe care-l au de îngrijit (lecuit, tratat)... Dacă acest întreg este bolnav, partea nu poate fi sănătoasă” (Platon, Dialoguri, Charmides, 156).

Medicina getică, în enunțul acestui principiu, stăruie (dăinuie, dela Aina – Daina – incantatoriu, mantramic predacic, n.n.!) mai ales în spațiul geo-spiritual natal, al stră-Bunilor mei, din zona Hațeg, Munții Orăștiei, și pe Valea Streiului... Unele dintre practicile ei (inclusiv ale „magiciei cuvântului”, și a etnobotanicelor de tămăduire) au fost asimilate prin veacuri și de religie, sincretic așadar, dincolo de frământul discriminatoriu de după marea schismă... (v. Mircea Eliade, V. Pîrvan, R. Vulcănescu, Victor Kernbach, I. P. Culianu ș.a.). Pîrvan observase că medicina getică, egală cu a lui Hipocrate, stă la baza funcției purificatoare a artei și la temelia medicinei moderne (subl.n.).

Poetul este cel născut (înnăscut), ci nu doar făcut, adică am spune este cel Esoteric, ci apoi abia... exoteric. Marin Sorescu, cinicul, avea o inspirată expresie: „Descîntoteca”.

L-am parafrazat prin cartea mea de aforisme și eseuri, cu „Psihoteca”... Dar Sorescu, el însuși spunându-mi, la o umblare prin Deva, colocvială și chiar amicală, că este un cinic, un sceptic, era

adept al lui Cioran și de fapt al lui Diogene Laertios, „câinele înstelat”... Eu cred că Sorescu era un emul al lui... Geo Dumitrescu, din care au furat – parafrazat-plagiat, cam toți post-moderniștii, până la parodicul (!) eclectic-post-modernist, sau trans-modernist, vorba lui Ion Popescu Bradiceni, Mircea Cărtărescu...

Prima carte a lui Sorescu a fost „Singur printre poeți”: pur și simplu antipoezie, deconstrucție, în ideea de a demitiza, desigur, ceea ce se „seculariza” în odiosul cenzurii sinteziste al Sistemului totalitar - practicând subtextul subversiv, aluzia, textualismul livresc, ironismul etc. și poate că încrângătura pe „colaterale” a tuturor „manifestelor” de genul Ianuș, Al. Mușină, Tzone, Vakulovski and liota, via Geo Bogza! – a „violenței de limbaj”, pornolirismului etc. În acest vertij aveam să mă rup de amicul meu d’antan, criticul Al CIS (Cistelecan senior) – după ce admitea în Vatra lui, un idiotesc atac al lui Mușină, la adresa mea, a lui Cassian Maria Spiridon și Sterom...

Colinde - colinduri, Corinde laice... Triuna Horeia...

Poate că slavionicul „zamisli” (a zămisli, zămislire), este al originarului nume de zeu protodacic, ZAMOLXIS (gr. Zeul - Moș, străbunul, literalmente!). Un verb din ce a urmat după 170 e.n. la retragerea din „Dacia Felix” a lui Aurelianus...(A rămas colinda cu „Leroi-Ler”, ce probabil îl invocă în laicizarea ce a urmat...

- A zămisli în arhaicul, ancestral spirit al Misterelor (cum la Delphi, odinioară, grecii...) era a face artă divinatorie, de purificare prin rostire (divinație, ca și în Mesopotamia - Sumer) a Sufletului, vezi spusele lui Platon. Practicile antice de la noi, dăinuind prin tradiția rurală, mai ales cea pastoral - montană, erau descărcătoare de energii negative, am spune azi. Purificatoare, catarsice, „de leac”. Nu le putem atribui simplist „misticii”, ocultismului, dar aparțin gnosticiei pre-creștine, pe fundament Zalmoxeean, sanctuaric și epifanic (v. Noica). Toate alte aberante teorii sunt alogenice, fie dinspre Balcani, fie dinspre Apus, ori, mai agravant (!), dinspre stepele estice și vestice.

- (Despre rolul muzicii combinate cu rostirea magică, combinatorie, sau al dansului ritualic - Triuna Horeia). Artele practicianismului de tip esoteric-mafic, sunt combinatorii.

- Originea tuturor curentelor literare din arealul nostru și mai larg, indo- european, este din formulele esoterice, incantații magice... Nuclee ale TERAPEUTICII și medicinei populare, ca descântecul, vin din incantația DIONYSIACĂ și necum dinspre cele egiptene și asiro-babiloniene (v. I.A. Candrea, vs Constantin Daniel, V. Kernbach sau chiar Lazăr Șeineanu). Cercetătorii alogenici, prozeliți ai propriilor obsesii, sau cei de tip intruși - evreii rătăcitori (mai ales în Moldova) Ahasveruș..., ca și unii apologeti ai bogomilicilor and kirilicilor Asănești (...) – bulgarohtonii mai cu seamă, dar și grecizaților, via ortodoxismul secularist - canonic și de fapt eclectic, compozit ai mixturilor... Ca să nu mai vorbim de marele poet- matematician Dan Barbilian (Ion Barbu)... Asupra Sufletului bombardat cu „boscorodirile” așa numite de ÎPS. Ioan Ploscariu (Istoria Bisericii la români, ed. Helicon)... amintesc de vechea zicere „taie popa limba” – provenind din primele secole de după plecarea romanilor din Dacia... așadar sâmburele sentinței mistico- religioase a CENZURII de a vorbi limba neo-latină (vulgata) cu ale sale remanente salvate de la Daci și Albanezi, ca ramură de „veri primari”...

Pictură de Sergiu Ianza, Galeria Forma, Deva

Nimic nou sub... Luna Pienna carpatină...

Expansiunea tracilor a determinat, desigur, interferențe sporotoare, cu civilizațiile din Orient și bazinul Mediteranei. Domnilor, doamnelor, ai și ale Poeziei moderne române: cu toții avem acest GENOM bogat, al Memoriei Freatice, și aceste veritabile psiho-celule Stem (!), în patrimoniul limbii Noastre! Sâmburele tare, de nucă, sau ghinda Stejarului druidic-dacic (!) – ne sunt în Ființă,

transmutativ și metafizic. În melos, în colinde, în felurimea UNITARĂ a Sufletului nostru. Sanctuar (și labirint), pe umeri. În Spirit. Chivot, Graal. Sub azimutul Constelației DRAGO(n) a cărei verticală imaginară cade pe Sanctuarul dacic de la Sarmizegetussa Regală, din Munții Orăștiei (Muncelul Grădiștei).

- Esența anticei credințe este că sufletul este întemnițat în trup din pricina păcatelor sale (crez pre-iudaic și PRECREȘTIN. Că EL se va elibera (purifica, învia, transcende) și că acesta este SCOPUL, SENSUL, NOIMA omului. Asta nu se uită!

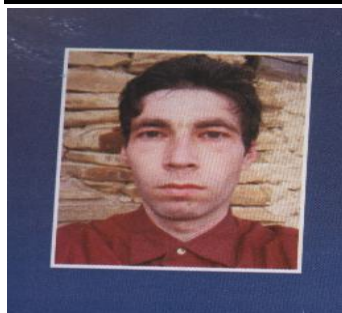
- Poezia simbolistă are în ea elementul orfic, ca funcție cathartică. Vraja (de la vraci, vrăjitorie) a LOGOSULUI (scânteie din cel Divin, n.n.) a fost implantată la NOI prin discipolul lui Pitagora, ZAMOLXIS... Practica de acest tip (v. Iamblichos, Viața lui Pitagora), a incantației, era pentru vindecarea unor boli, dacă era întrebuițată „în chip cuvenit”.

Vesta - vestale...

Va trebui să reînțelegem, urmînd regresiv firul... Ariadnei, și mai străvechiul cult, cel închinat Focului (ca principiu - element ordonator, după Apă) – a lui Zoroastru-Zarathustra... În vatra „magică” focul era păzit de femei anume investite, ca niște VESTALE (Odinioară, la Oracolul din Delos, sub efect halucinogenic, erau preotesele - Pithii..., n.n.) – de unde, în tradițiile creștine, ele devin slujitoare ale acestora... Numai că Vestalele vor derapa în a fi cele ce pedepseau (!) – în numele Divinității, cu cruzime barbară, avem așadar un proces decadent (abuziv – mistic - fundamentalist!), de desacralizare (paradoxal!) a mitului original, de umanizare a lui prin contaminare cu creștinismul (George Nițu, elemente mitologice). Vezi în lumea rurală, reminiscențe de acest tip: Joimărițele, Paparudele, Ielele, Rusălcoile etc. Nimic nou sub... luna plină...

- ÎMPREUNAREA – dimpreunarea, este cuvântul cheie al CUNOAȘTERII ce, în stricto – sensu, era una prin pătrundere, penetrare, înseminare, cunoașterea prin împerechiere, cunoașterea Adamaică: „Adam (evr. Pământ roșu) a cunoscut-o pe Eva (Viață, dătătoare de viață) – (Genesa) și au născut fii și fiice”... Eva a fost MATRIA (Mater), Adam a fost PATER (Tatăl)... A fi dimpreună este a fi DUAL: cu scopul (din ordin-program divin) – de a Procrea... Precum în Real, așa și în Cuvânt...

Tineri scriitori hunedoreni

Ionuț COPIL

Avanpremieră editorială

A treia carte a lui **Ionuț COPIL**, putea fi titrată și invers: „*Umbra luminii mele*”... Diafan și cinic, sceptic și apolinic-dionisiac, scânteind de reprimări poezice și răzvrătit-agitat al Condiției „Nexus-Plexus-Sexus”..., Ionuț COPIL debordează de eros și thanatic, excaladând muntele Psyche, ieșind (noaptea) din peștera lui Platon-Zalmoxes-Noica, răbufnind în Trakliene et Rimbaudiene – PostBacoviene negre psalmodii... Femeia privită cu mintea (de la a minți?), este cea despre care ne-am rugat cândva: „*Ferește-ne Domine, de femeia cerebrală*”!? Poate că icoanele sunt rudimente de Ecran TV, menite a stimula fertilitatea din ...”*grădina maicii Domnului*” (cum dixit Papa Ioan Paul), însă neo-Kamaustra rămâne mai rodnică decât frunza de reeting a ... știm noi cuiva...

„Am privit o femeie. Nu cu ochii ci cu mintea. Dar mintea mea nu a fost bună. Am crezut ca e o icoană, am urcat în cer dar n-am găsit-o. M-am scufundat în Tartar dar urmele ei nu le-am găsit. Și când am pierdut orice speranță, am regăsit-o alături de mine. Dar devenise o femeie obișnuită - fără mister, fără putere... și nu o mai voiam. Nu o mai voiam nici măcar pentru ce a fost odată... și era doar o femeie care mănâncă prea puțin, minte prea mult și căreia i-am oferit prea mulți ani din viața mea.”

(Ionuț COPIL)

În așteptarea cărții...

Ionuț COPIL

LUMINA UMBREI MELE - fragment de roman -

Motto:

Sunt o umbră ce-și cată lumina

...toate astea le-am înțeles mai târziu când am disecat cadavrul aceluia timp..

Atunci având pe Theo în dreapta mea și pe nepoata lui Funar în stânga... beam. Beam cu disperare. Beam ca să mă trezesc, aveam nevoie de luciditate și alcoolul era singurul capabil să mă facă lucid. Anihila problemele neesențiale. Judecător dur și nemilos îmi smulgea adevărul din sânge și neuroni. Mă pune să lupt cu Adevărul și nu aveam nici o șansă. Mi-a arătat poarta raiului, și poarta raiului era din sticlă... și nu puteam intra pentru că eram viu.

A trecut ceva timp de când am scris ultima oară. Și nu pentru că mi-ar fi lipsit subiectele ... nu am simțit nevoia. Poate am devenit un bărbat normal: *insensibil, orgolios, prost și brutal*. Adică tot ce și-ar dori o femeie să nu aibă lângă ea... dar are. În fiecare bărbat există un animal. Doar că la unii sălășluiește în abdomen și la alții în cutia craniană. De ziua mea prietenii m-au felicitat. Tu n-ai făcut-o, dar mi-ai oferit o prăjitură.

Ascultând poezie modernă

mă simt azvârlit

într-un râu vijelios

...de vorbe.

Încercând zadarnic

...să mă agăț de o idee.

Am privit o femeie. Nu cu ochii ci cu mintea. Dar mintea mea nu a fost bună. Am crezut că e o icoană, am urcat în cer dar n-am găsit-o. M-am scufundat în Tartar dar urmele ei nu le-am găsit. Și când am pierdut orice speranță, am regăsit-o alături de mine. Dar devenise o femeie obișnuită - fără mister, fără putere... și nu o mai voiam. Nu o mai voiam nici măcar pentru ce a fost odată.

...și era doar o femeie care mănâncă prea puțin, minte prea mult și căreia i-am oferit prea mulți ani din viața mea.

De când te-ai născut ai știut că locul tău e aici. Ai fost în multe locuri, ai cunoscut mulți oameni... și mereu te-ai simțit străin. Într-un final ai ajuns Acasă... și nu e bine, nu e adevărata ta casă. Te privești în oglindă și ceea ce vezi doar seamănă cu tine. Ți s-a spus că o femeie, nu, nu o femeie, ci o familie ți-ar anihila *nebulia*. Dar cu o luciditate care nu-ți aparține te întrebi dacă nu cumva necazurile, grijile, epuizarea nervoasă și hormonală vor stinge glasul sinelui transformându-te într-un hoit care.. *nu mai vrea nimic*. Fiica vecinului meu e o fată foarte norocoasă: a fost admisă la un liceu bun. Directorul, un fost deputat este profesor de logică și cultură civică, dar pentru că este un om foarte ocupat este adeseori înlocuit de o tânără foarte frumoasă, dar care a crescut pe stradă: de la 13 ani a supt dolari din buzunarele bărbaților generoși uneori și din ale femeilor... Un sinucigaș ratat prezintă un curs de arta succesului și un homosexual nedeclarat este consilier pe probleme de cuplu. Dar fetița vecinului meu este de-a dreptul îndrăgostită de preasfinția sa *Maică!*, un preot de înaltă ținută morală, care cu dumnezeiescu-i har împărtășește tinerilor avizi de cunoaștere tainele psihologiei de vârf. Odată demult, dar nu prea demult te-ai îndrăgostit de o zeiță fecioară. O chema Diana și era născută în 8 septembrie. Dar pentru că nu erai frumos ca Adonis și dotat ca un taur... te-a ignorat. Peste un timp ai văzut-o cu un bou alb și ai rămas surprins pentru că boul conducea un Peujot 307. De atunci nu te mai îndrăgostești de zeițe. Eu numesc această existență *Joc*, pentru că întotdeauna o poți lua de la început de la alt nivel sau, uneori *Game over*, atunci când greșești. Chiar și după ce mori o iei de la capăt... *în alt loc și sub o altă formă*. În urmă cu ceva ani am avut o clipă de luciditate. Nu plâng și nici nu râd orgolios, am învățat să tac. În lumea umbrelor se tace. În drumul meu pășesc printre vile-umbre, mă feresc de umbre-mașini și ating umbre-femei... dar mai ales încerc să nu uit că trăiesc în lumea umbrelor. Ca să-ți mulțumești sufletul trebuie să privești o femeie fie ca zeiță, fie ca demon. Și atunci intervine respectul, adorația, fascinația sau frica. Nu-i rău, dar dacă ești religios, fraier coclit sau fricos....

Un fapt real:

La bibliotecă un grup de elevi dintr-o clasă de Sam. Elevi care nu știu să deosebească o integramă de o integrală și probabil nu o pot rezolva pe nici una. Dar sunt în bibliotecă și nu numai că sunt... ei aranjează cărți pe rafturi într-o ambianță adecvată: Florin Salam întrerupt de câte un 'băgami-aș ... în ele de cărți'

...Un simplu fapt banal.

*Tăciunile inimă
se revoltă sub ploaia
de lacrimi albastre
cernute în clepsidra
ființei mele*

*turcoazul ochilor tăi
atinși de magia adâncului
mă urmărește din umbra
gândului meu*

Am vorbit cu un prieten din Hunedoara. Mi-a spus că orașul e împodobit și nins, dar pădurea și dealurile depresiv și obscen dezgolate ignoră sfânta noapte de import. Inversiune termică spunea el, dar eu mă gândesc ca s-au *eliberat* zeii pe grămada de moloz de unde un cioroi cu mulți bani fură fier. Dacă la începutul unui relații o femeie îți face prea multe concesii, fugi mâncând pământul : *ți le va scoate pe ochi mai târziu.*

Nu mă interesează ceea ce spune o femeie, ci ceea ce nu spune. Am rătăcit prin labirintul sinelui meu și nu mai știu dacă trebuie să mă scufund sau să ies afară. Nu avea secrete, dar era ea însăși un secret. Noaptea sfântă de import. Cei trei magi de la Paraziții aduc duhul sfânt în casele voastre. Pe pământ Rihanna se naște, cântați și vă bucurați căci ceasul sfânt a venit. Beți Pinot Noir, adevăratul sânge al domnului și aduceți-i jertfa cuvenită. Și voi păcătoși netrebnici, cu un picior în groapă, rugați-vă fierbinte la Sf Viagra să vă întărească și mărească credința, căci raiul e aici și poarta e deschisă. Apoi încep pariurile, se manifestă obsesiile, ne jucăm cu sau fără talent rolul impus de anturaj, cultură și educație. De fapt facem ceea ce știm cel mai bine: bem. Nu contează ce, nu ne chinuie întrebarea de ce, nu ne temem de finalitatea setei noastre, o sete spiritualizată pe care alcoolul ne-o agravează. Alcoolul este cheia spre Paradis. Este alungarea din rai, este cina cea de taină. E discuția cu Dumnezeu și partida de table cu diavolul. Soția prietenului meu e o femeie foarte frumoasă. Nu m-am culcat cu ea din respect pentru el. După ce au divorțat nu am făcut-o din respect pentru mine... s-au poate e doar un mod elegant de a spune că nu m-a băgat în seamă. Dimineață de iarnă în Deva, prea dimineață și prea iarnă. E atât de frig încât gândurile înghețate îmi zornăie în cap asemeni boabelor de orez în mixer. După Crăciun am colindat prin TM. Orașul e la fel ca acum 8 ani, și nu-mi dau seama dacă asta e o calitate sau un defect. Mi-am vizitat un prieten. În facultate citea Hesse și Paler. Acum a evoluat: studiază coada de la târnăcop și „face frumos” la șef. E dimineață și rătăcesc prin orașul speranței, opt brazi imenși decorează urbea.

Reveniri sentimentale:

Ioan NICOARĂ (Arizona, S.U.A.)

În toamnă, ne-a vizitat acasă Ioan NICOARĂ, acest om de o aleasă simplitate și neatinsă morală tradițională, un moș autentic, cu toate peregrinările sale peste Ocean... Un om-carte nescrisă a tragediei migrației românilor, a dorului nevindecabil de „acasă”... Un pictor care divinizează Natura, un magnetizat de Munte și totuși copleșit de orizontala de coasă a unei metafizici ce pare a fi resorbită de teluric, de condiția omului „satului global”, cum scrie Aldrin TOFFLER... A rămas o vreme undeva în Apuseni, la Valea Verde a lui Ion SICOE și pe la alții, apoi se va întoarce în America... în sânul Familiei. Omul duce în suflet România pitorească, unde a semnat o vreme texte remarcabile. A vernisat prin timp expoziții, în țară și în State... Să ne revedem cu bine, don' Nicoară! (red.).

Abataje pe umeri...

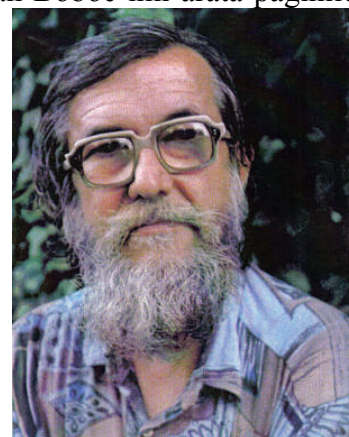
In Memoriam

Mircea ANDRAȘ, sfârșirea de sine și lentul sfârșit (fragment)
(8 sept. 1948, Petrila – 26 nov. 2010, Petroșani)

„Autorul trebuie să moară după ce a scris
o carte, pentru a nu împiedica drumul textului.”

Umberto Eco

1. Coborâre la morți. Coboram de la Biblioteca Universității Tehnice Petroșani, unde făcusem o documentație privind interesul lui Marx pentru români. Aveam la mine cartea K. Marx, **Însemnări despre români** (*Manuscrise inedite*), publicată de Editura Academiei, în 1964, de către academicianul A. Oțetea și S. Schwann. Cercetasem o altă serie de articole în K. Marx – Engels, **Opere**, vol. **9** și vol. **10**, în care găsisem și citate din **Tratatul de Capituații** încheiate cu tremur de inimă dar destul de înțelept de domnitorii Valahiei și Moldovei cu Înalta Poartă, pe care Marx la folosea în sprijinul ideii de autodeterminare a Principatelor Române. Mi se contura și fundamenta eseul **Marx pledând cauza românilor**. Urc la redacția **Ziarului Văii Jiului** să-mi recuperez fotografiile materialului anterior publicat. Marian Boboc îmi arată paginile cu „povești” ale „Prăvăliei cu istorii”. Pâș-pâș, pe coridor se aud pașii lui Mircea Andraș. Își aduce materialul paginii **9** din ziua următoare. Îl predă și intră la noi, bucuros văzându-mă, cu veșnica sa întrebare, la care nu aștepta niciun răspuns: „Ce mai este nou, mie să-mi spuneți?” Niciunul dintre noi nu bănuim că aceea va fi ultima pagină a sa. Schimbarea ștafetei, **Premii peste premii pentru epigramista noastră Petronela-Vali Slavu**, texte umoristice ale acesteia însoțite de câteva cuvinte ale lui, ca o fluturare de mână, ca bunătate și binecuvântare, în ziarul din 18 nov. 2010 Schimbăm câteva cuvinte despre cele trei cronici apărute la cartea de versuri **femeia din marile colonii ale cărbunelui** a lui Marian, eu considerând că cea a lui Mircea este mai aproape de poezia comentată și că întotdeauna trebuie să credem poezii (comentatori) pe cuvânt. Coborâm amândoi scările și ne îndreptăm încet spre piață, poate să mâncăm la „Gospodina”, poate să bem o cafea, dar sigur să tăifăsuim. Îmi spune că i-a surprins plăcut pe mulți amici că am scris despre poezia lui Ion Hirghiduş, că mi-am îndreptat privirea spre scriitorii de alături, la care, eu, căutându-i ochii din spatele lentilelor, îi spun că voi scrie și despre el, un triptic: **poetul, dramaturgul și umoristul**, dar mai întâi despre Marx. Tresare. Despre Marx pledând cauza românilor. Se oprește. Revin și îi spun să-mi aducă din sutele sale de epigrame (poate mii) o parte pentru a-mi ușura documentarea. Mă privește puțin neîncrezător, cu duioșie: „Nu scrii. Tu scrii numai despre morți!” L-am contrazis: „Mircea, ți-am zis de câteva luni să-mi aduci toate piesele tale de teatru pentru maturi – ai văzut că pe una am găsit-o eu în culegerea **9 piese de teatru din '84**, pe care a-i dat-o, apoi, și în ziar – ca să-ți tipăresc o carte de teatru, cu prefață și opinii critice.” „Unele nu le mai am, Velea, le-am pierdut, mi le-au pierdut. Tu știi o parte din ele, și le-am povestit, dar eu scriu de mână și le-am dat unor actori, care mi le-au solicitat, și s-au dus.” „Totuși, patru-cinci piese ai, din cele de pe timpuri, pe care le citeai la cenacul, din cele pe care mi le-ai povestit, ca să facem o selecție, plus cele două pentru copii, jucate și publicate, și tipărim o carte de teatru, care să te reprezinte.” „Să caut în manuscrise, la Petrila!” Dar tonul nu venea cu siguranță. De fapt, aceeași lipsă de reacție, de a spune „prezent” cu creația sa, am întâmpinat-o și la publicarea anterioarelor sale cărți de versuri, proză și teatru. De ceva timp nu se mai retrăgea seara acasă, în apartamentul de la Petrila, ci dormea în Petroșani, în colonie, la familia preotului Vasile și soția sa Dana Grațielă Hileagă. Avea o **frică de casă**, de a se retrage și sta în propria-i locuință. Și un călugăr își are propria-i chilie, unde se strânge și stă de

vorbă cu sine și Dumnezeu. Ca și acesta, Mircea sfida lucrurile și valorile materiale, însă se călugărise cu strada, scria în bar. Dana Grațielă Hileagă și Vasile reușiseră, parcă prin voința mâinii de deasupra, să-l aducă în ordine în ceea ce privește curățenia. Mircea era atât de neîndemânat încât nici unghiile de la degetele mâinilor nu putea să și-le taie. Mergea la Câmpeanu pentru aceasta. Refuza să aibă grijă de sine, să se întrețină, să se spele. Înainte de masă, la mine, când îl obligam să se spele pe mâini, abia vâra degetele sub robinet, nici nu le atinge bine de apă. Și apă bea rar, îmi spunea că lui nu-i este sete. Prima jumătate a anului 2005, a fost o perioadă grea pentru amândoi, aproape de supraviețuire. Pentru el, și ultimele luni ale anului ce trecuse. Fără să cobor în amănunte, cartea lui, **Stelele văzute de sus**, și a mea **Vântul de Sus, Vântul de Jos**, publicate prin bunăvoința Imprimeriei și Editurii „Sitech” Craiova, a dl. Popa (cu plata când vom putea), au fost firele ce ne-au ținut deasupra apei. În fine, acea familie a preotului a reușit ceea ce doar mama sa fusese în stare. L-a făcut pe Mircea să facă baie, ca occidentalii sau bebelușii, aproape zilnic, la fel să-și schimbe cămașa, îmbrăcămintea, să se bărbierească, să fie curat și proaspăt ca un copilându la prima întâlnire cu o fată. Erau încântați, și fără cuvinte, de fapta lor. Mircea mi-a povestit că are camera lui, că seara se uită cu Vasile la televizor. Că nu scapă seara și dimineața fără să mănânce. Că nu i-au cerut niciodată un leu. Apoi vine la Mariana, la cafenea, unde-și scrie pagina pentru ziar și unde își are locul și scaunul lui. „Mariana îmi ține locul rezervat”, îmi zice. „Aproape toți clienții îmi citesc pagina și se amuză. Pentru bucuria făcută, vin și mă cinstesc.” Că-și are scaunul rezervat – rămăsese singura bucurie a sa, în sensul că are un loc unde poate să scrie. După ce predă materialul pentru pagina ziarului, se plimbă pe stradă, de obicei prin fața poștei, unde sunt anii săi depozitați (anterior, nopți după nopți le petrecea aici cu ofițerul de serviciu), revine în cafenea, apoi iarăși se plimbă pe stradă, până spre seară, cu privirea în jos, cu capul plecat într-o parte. Cu vreo trei ani în urmă fusese accidentat de o mașină, ruptă clavicula, probleme cu umărul, cu coastele. Dus la spital, a opta internare după celelalte șapte de care avusese parte, aproape toate cu operații, după aceasta se alesese, vreo șase săptămâni, cu o cămașă de ghips. Dreapta îi rămăsese slobodă, putea să scrie. Mi se plângea că simte un sloi de gheață în spate, sub ghips. O transpirație rece. Deși se plimbă cu capul plecat, pe prieteni și cunoscuți îi simte de cum se apropie, și își ridică, senin, privirea spre ei. Încântat. Seara revine la buna familie a preotului Vasile și a doamnei Hileagă. Amândoi sunt încântați de talentul poetic și umoristic al lui Mircea. El, în schimb, i-a înlesnit doamnei Hileagă apariția în pagina 9 a **Ziarului Văii Jiului**. Cu diverse scrieri umoristice, mai ales, proză. Dar nu în semn de răsplată, ci Mircea își făcuse un crez din promovarea talentelor de oriunde s-ar fi iscat ele. De la copii de cinci-șase ani (precum blonduța Oana), care leagă cuvinte fără să știe, poetic, ori întind culorile în mod plăcut pe hârtie, la adolescenți, maturi și prea-maturi. Îndeosebi, de gen feminin. **Feminitatea este culoarea singurătății sale**. Le găsea latura sensibilă, de înmugurire a creației. Se mai și „amesteca” și „ajuta”. Cred că în această „artă” a lui, ar fi reușit, poetic zis, și dintr-o floare artificială să scoată parfumuri. El ar fi putut să zică: „*Veniți la mine, toți cu sufletul curat sau rănit, și rădeți sau plângeți! O să vedeți că din surâsuri și lacrimi iese artă!*” Sau: „*Arta nu-i decât surâs și lacrimă!*”. Pe drum, spre piață, mi-a reproșat că eu nu-i aud pe cei mici. „*Mircea, primăvara toate păsările cântă!*” „*Și ce, ne mulțumim cu primăvara lor.*” „*Dar eu nu mai am timp. Sunt goluri multe în cultura noastră. Pe felia noastră. Lucrez contracronometru.*” „*Tu vorbești, dar eu ce să mai zic!?*” Am schimbat: „*Ce face Ioan Dan Bălan, tot în munte?*” „*Moldoveanul și momârlanii!*” Și-mi zice o epigramă făcută și pentru Bălan, și pentru Câmpeanu, celălalt poet moldovean. Și s-au supărat pe rând, din lipsă de simț al umorului. „*Și Câmpeanu?*”
(fragment dintr-un amplu enkomion post-mortem psihanalistic, n.n.)

Vorbe de duh(nesc):

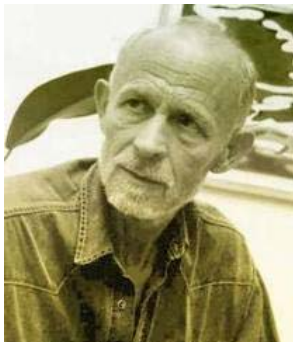
„Poetiiăștia mai noi întrețin relații textuale pe căile nefirești ale gramaticii” (!)

(inf. Ieremiah STRĂIȚI, LunCoiu de jos).

Spini înflorind...

Eugen EVU

Dacă-a fost undeva Începutul a toate
Un sfârșit s-ar deduce, a toate, mereu,
Dumnezeu dumnezeu dumnezeu
Suma Zero din Unul se zbate...
Semnătura-i sămânța din genom zburat
A Numirii din oarba lumină ce naște
Nihil nihil Pulsație, fractalic sabat
Al Aumbrelor ? Curcubeul curbat
Nicăieriul-oriundele, a Te cunoaște ?
Chiar acum am murit împreună, dual,
În capcana Orgasmului ce se repetă
A iubi e cunoaștere, valul din val
În răbdarea de-a fi, a mai fi, cea ascetă?
Ori cea sieși mințită,-n Graal ?
Nevermore, pe vârful catargului, chin
Între timpuri ce-au fost, care vin...

Nevermore

Atâtea aiurând numărate glife și umbre
Nouri-roiuri care vin care pleacă,
Dintotdeauna-n Memorie, sumbre
Voi, neclaruri de stare opacă?
Felurimea de nume, cuvinte ghimpate
Cuvinte cu spini înflorind, entropii,
Dar cine am fost și-ncotro fi-vor toate
Nimeni vreodată, nicicând, nu va ști

Ne muriră străbunii-n pulsația viului
A te naște-a muri, a visa, a mai fi ?
Cine-au fost, dacă-au fost din Genunea
Pustiului

Înstelării etern energiilor, mii ?

A mirare ni-s Gândul și-n lume Trezirea
Și-a Ființei de sus și din jos, devenind
Spune tu, ochi al Timpului, compozit, nemurirea
Cine-n mine sămânța-o ascunse, Ideea Fiind ?

Ci a cui suferința de-a Fi devenind ?

De demult îndeaproape, departele, starea
Ce din Logos străpuns ne surprinde mereu
A da nume cunoașterii și etern – reciclarea
Energiilor, foamei de Sine, eheu !

Plăsmuind hieraticul, orb dumnezeu,
Sacerdoții, șamanii, svanații și Geniul
Ce migrează-n Văzut, spiralat Curcubeu,
Azimutul pierdut, dumnezeul ?

Canibalica-n spaime ubicuitate
Al Materiei haeker a spart prin Hazard
Codul sieși ascuns? Vinovate
Goliciunile-n toate ce nasc și mai ard ?

Chiar Acum, în aceste cuvinte un Straniu
Ce prin Verbe-l întreb și răspunsul ucide?
Vindecînd utopiile melodiază oglinde
Nihil sine prin regnuri divinu-l divide

Amețeala cuprinderii-n brațe ne-atinge
Am mai fost vreodată și nu ne-amintim?
Aramaica-n floare sanscrita o ninge
Peste culmile Mitului să știm că nu știm?

Paulina POPA

Din prima până în cea din urmă zi
Am stat cu ochii ațintiți, am stat
Acolo-n iarbă, tot sperând să vină
Îngerul, să cânte peste sat

Și cum stăteam, cu fața către cer,
Iarba creștea și florile, de-a valma
De ce stai nemișcată mă-ntreba îngerul
Plecând până să-mi dau,
Din iarbă seama

M-am ridicat deasupra ierbii
și-am privit
speram, deodată, Îngerul să-apară,
am tot scrutat îndepărtata zare
și n-am văzut că se făcuse seară.

Eseu

Ion POPESCU-BRĂDICENI

Contactul dintre Arghezi și Blaga.

Principii de literatură comparată

(Fragmente)

... * *succesori redevabili în opera unor: Ștefan Augustin DOINAȘ (Psalmi) și Paul ARETZU (Cartea psalmilor) sau Virgil BULAT (Metaintarsii în Mezopunct) și Gabriel CHIFU (Lacătul de aur) ori Eugen EVU (Poeme din Transilvania)* ...*

Psalmii lui Tudor Arghezi au fost citați și răsuciți, comentați și răs-comentați, exploatați la propriu și la figurat în fel și chip. Psalmii lui Lucian Blaga au cunoscut exegeze mai zgârcite ca întindere și mai rare ca pondere numerică – Noutatea (re)lecturii noastre descinde din ipoteza unui comparatism intern și extern, transdisciplinar și transmetodologic, între cele două stiluri și scriituri și între acestea și alte stiluri/scriituri europene.

Întreprinderea noastră – o paralelă în definitiv – se bizuie pe trei tipuri de relații: de contact, de interferență, de circulație. „*Această diviziune* – precizează Alexandru Ciorănescu (în „Principii de literatură comparată”, traducere de Tudora Șandru Mehedinți, Ed. Cartea Românească, București 1997, p. 72) – *corespunde, după cum o indică și numele, prezenței unui contact literar individual, a unei întrepătrunderi multiple de idei și de curente sau, în fine, a unei teme care circulă de-a lungul epocilor sau al literaturilor*”.

Contactul dintre Arghezi și Blaga ar putea fi definit ca unul indirect, în contextul tuturor posibilităților care se deschid cercetării noastre comparatiste, în primul rând prin faptul că la amândoi revelațiile transcendente, trezirea conștiinței internaționale s-au văzut transpuse din stadiul de <<ecou literar>> după cum ni se impune de pildă, interesul celor doi clasici interbelici pentru lirica lui Charles Baudelaire și pentru mitul modern al poeziei ca și pentru limbajul poetic trans-formal în acela de atitudine creatoare. Suportul acestei afirmații nu ne aparține, le-am preluat, profitabil, din două solide lucrări de tip hermeneutico-poetic semnate de Nicolae Balotă (Opera lui Tudor Arghezi, Ed. Eminescu, București 1997) și Zenovie Cărlugea (Lucian Blaga, Dinamica antinomiilor imaginare, Ed. Media Concept, Sibiu, 2005), încât nouă nu ne revine decât redescoperirea unui cosmopolitism trezit/intensificat prin călătorii, a unei dorințe fierbinți de a imagina țările îndepărtate zărite și apoi dispărute, de a evoca acele frumuseți deosebite și inaccesibile, pe care – cum frumos remarcă Alexandru Ciorănescu – „*Fantezia le colora în nuanțele proprii paradisului pierdut*”. De altfel, în cazul paralelei noastre distingem două tipuri de exotism literar: la Arghezi, interogativ organicist, proteic, la Blaga, Orfic, bazat pe explicații filosofice uneori copleșitoare a imaginii primare, fruste. Pelerinările și însemnările de drumeție ale unui Tudor Arghezi, care – ne arată Nicolae Balotă (în op. cit. p. 442) – „nu este, prin fire, un călător”, și mai deloc unul cultural, ci unul alăturat puterilor firii, demonstrează o adeziune organică la paradiziul necreatului, nefăcutului, nenăscutului. Drumeția argheziană este una estetică, mod de cunoaștere prin intuiție, o apercepție a organicului prin explorarea sa visătoare. Nimic nu-l împiedică însă a-și consemna, vizionar, corespondențe ale tehnicii cu natura, sau uniri ale omului cu materia inertă. Călătoria lui Arghezi rezidă, în bună măsură, într-o întreprindere mentală, care pornește din dorința de necunoscut și se istovește prin cunoaștere/recunoaștere; care este revelație la un nivel superior și corupție la nivelul inferior. Dar putem identifica și momente în care Arghezi renunță la sprijinul realiilor, comutând călătoria în regimul transversaliilor prilejuite de peregrinarea sacră (utilizăm termenul <<transversalie>> în sensul inventat de noi în <<Lazare, veni foras>>, Ed. Napoca Star 2005) ca instrument al unei hermeneutici transmoderniste dar și în sensul reconturat de Theodor Codreanu în „Transmodernismul” (Ed. Junimea, 2005), ca intimitate cu universul, transparență spirituală, holonică (opusă cele blagiene care este eonică), ispită panteistă, dumnezeire difuză etc., deși, de regulă, preferă peisajele la nivelul omului comun, imaginile placentare la obiectul referențial. Moralistul – ci nu filosoful precum în figurile de stil blagiene – este prezent în

toate aceste peregrinări printr-o lume imaginară, prin spațiul pur al unor întinderi propice divagațiilor onirice, decât prin sfera închisă a unor itinerarii prestabilite.

Lucian Blaga urmează cursurile unei facultăți de filozofie din Viena, unde se simte „cetățean al unei patrii spirituale mai presus de hotare și timp” (vezi Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*, Ed. Tineretului, 1965) ori este atașat de presă la legația din Varșovia (1926-1927), la Praga, la Berna, consilier la legația română de la Viena sau chiar ministrul plenipotențiar la Lisabona (1938-1939), ajungând să fie propus de către Academia regală din Suedia pentru premiul Nobel (1956), în ultima clipă fiindu-i preferat Juan Ramon Jimenez, aflat în exil. Aceste ieșiri în Europa îi servesc lui Lucian Blaga în constituirea/instituirea metodei sale culturale în prezentarea filosofiei. Ca reprezentant al Universității din Cluj de exemplu, susținut în 1941 la Viena conferința „*Characterul sofianic al culturii sud-est europene*”, iar la Praga, conferința „*Sufletul românesc*”. „*Pe această coordonată Blaga – apreciază Mircea Tomuș (vezi Lucian Blaga, Poemele luminii, Poezii, Ediție îngrijită de George Ivașcu, Prefață de Mircea Tomuș, Ed. pentru literatură, București 1968) – se alătură șirului impresionant de titani ai culturii noastre care, izvorând din fondul de aur al gândirii și culturii populare, începe cu Dimitrie Cantemir pentru a se continua cu Heliade, Odobescu, Hașdeu, Eminescu. Fiecare din ei, și alături de ei poetul luminii, au lărgit considerabil spațiul de relații externe ale culturii noastre, aprofundând în același timp valorificarea propriilor resurse și adăugând în acest fel încă o treaptă la edificiul conștiinței sale universaliste. Cu Blaga se reface, pe alt plan al spiralei istorice, în alți temeni și în condiții noi de maturizare și afirmare a spiritualității românești, procesul căruia Eminescu i-a fost cel mai de marcă inițiator: confruntarea culturii noastre cu o arie culturală foarte vastă și păstrând în același timp avantajul relativei nouăți*”.

Lucian Blaga, descinde din orizontul cultural al Europei germanice, scandinave și anglo-saxone, permițând românilor un acces inedit: altul decât obișnuita cale a romanității mediteraneene. Călătoriile sale coincid cu drumurile vieții, schițate de însuși Blaga într-un crochiu geografic ca spațiu al vieții spiritului (Vezi „*Autobiografie*”), la capătul cărora a căutat „să dezbrace până la Idee orice ființă”, deci să gândească în termenii metafizicii filozofice, și ai mitului filozofic devenit mit poetic. În această patrie „*a transcendentului care coboară*”, „*zăpada făpturii ține loc de cuvânt*”, iar sufletul e într-o infinită căutare, „*în mută/seculară căutare, de totdeauna, și până la cele din urmă hotare*”.

Am examinat conținutul primei serii de relații de contact. A doua, pe care o putem numi a contactelor literare, cuprinde traducerea, imitarea și influența exercitată de o sursă, de un model sau de un autor. Se știe că Arghezi și Blaga s-au impus, în epocă inclusiv în postumitate ca traducători, cel dintâi din Baudelaire, cel de-al doilea din Goethe (și nu numai, dar în economia ese/studiului de față, alte informații n-ar fi cu prea mult în plus utile – n.n., I.P.B.).

(.....)

Tudor Arghezi reprezintă, în viziunea lui E. Lovinescu „*falsul symbolism*”, căci, în esență, „*întâia fază a poeziei d-lui Arghezi se caracterizează printr-o influență baudelaireană*”. „*Rămâne acum să precizăm legătura dintre poezia lui Baudelaire și cea a d-lui Arghezi. Punctul cel mai fățiș al contactului lor e în amestecul macabru cu senzualitatea*”. Desfacerea de sub înrâurirea lui Baudelaire s-a produs însă relativ repede și estetica poeziei argheziene părăsește terenul dezvoltării, optând pentru concentrare și masivitate. „*Expresia poetică – își notează E. Lovinescu – se strânge și, mai ales, se plasticizează; spiritul nu se mai înalță spre abstracție, ci se pogoară în materie; poezia, versurile prin formă, devin antisimboliste: nu insinuează nici nu sugerează, le poți însă pipăi suprafața scortșoasă. Mai exact, din ea/din ele, se vede un remarcabil artist în luptă cu o formă rebelă, în care artistul pare a-l copleși pe poet*” (Vezi E. Lovinescu, *Critice II*, Ediție îngrijită și prefață de Eugen Simion, Tabel Cronologic de G. Gheorghiuș BPT, Ed. Minerva, București 1979, pp. 176-184 și pp. 228-241). A citi două serii de texte în paralel – psalmii lui Blaga și psalmii lui Arghezi – înseamnă a descoperi deopotrivă constante comune și diferențe din cele mai semnificative. În prima fază a cercetării noastre comparatiste, vom lua seama la consonanțe, relații externe, fapte tangibile, bazându-ne cumva pe hazard și intuiție (s.n., I.P.B.). În faza imediat

superioară vom fi cercetat rezonanța, reacția celor doi autori care tratează aceeași problemă și, prin urmare, ne va fi venit mai ușor să le apreciem, comparativ, ideile, procedeele, <<target>>urile etc. „Această conviețuire – conchide Alexandru Ciorănescu (în op. cit. p. 105) – sau conveniența literară, această interferare de schimburi care nu mai sunt nici influențe nici împrumuturi, această sensibilitate specifică autorului față de tot ce plutește în aer în preajma sa, este tot interferență, și deci materie proprie literaturii comparate”. Chiar dacă metoda comparației nu revelează nici o relație directă între cele două cicluri de psalmi, aceasta nu implică, pentru noi, absența unei relații invizibile. Relația causală poate într-adevăr să rămână ascunsă, ca terț inclus, totuși se poate impune relația de interferență, dacă există celelalte circumstanțe de similitudine, simultaneitate și coincidență cu alte preocupări asemănătoare.

Psalmii lui Blaga și cei ai lui Arghezi trădează, în articulațiile lor, în conținutul transiterii unui tezaur colectiv și general, transferabilitatea dificilă, de la o limbă la alta a formei, trăsătură care individualizează cel mai bine opera literară. Ideea este cel mai ușor de transmis fie de la o limbă la alta, fie de la o artă la alta. Ideile se propagă în principal în două moduri: simbolic sau explicit. Transmiterea simbolică sau alegorică are o durată și posibilități de extindere cronologică superioare celeilalte modalități.

Ideatic, stricto-sensu, psalmii celor doi clasici interbelici, supuși reconsiderării în conținuturile lor: religioase, filozofice, morale, sentimentale, afective par mai „relaxați” decât dacă i-am recupera numai prin prisma simbolurilor interioare textelor. Dacă ideile sunt condiționate de dezvoltarea socială, de concepțiile dominante într-un moment istoric, dat de stilul de viață al autorului și al cititorilor apropiați și, ca atare, sunt perimabile, valoarea artistică a unei opere nu va scădea absolut defel. Dacă ideologia trece, arta rămâne. Acest dublu aspect al literaturii române, simultaneitatea ei relativă și interpătrunderea ideologică la nivel multinațional, îndreptățește denumirea sa de literatură europeană. Așa că noi n-am simțit inconvenientul care ar decurge din tendința fiecărui cercetător de a aborda literatura europeană prin schemele și scara de valori proprii literaturii sale naționale. Dimpotrivă, vom profita cu o bucurie nedisimulată de succesul celor doi mari maeștri ai psalmului european/românesc, găsindu-le chiar succesori redutabili în opera unor: Ștefan Augustin DOINAȘ (Psalmi) și Paul ARETZU (Cartea psalmilor) sau Virgil BULAT (Metaintarsii în Mezopunct) și Gabriel CHIFU (Lacătul de aur) ori Eugen EVU (Poeme din Transilvania), neuitând a semnală, în acest topos rezonant, existența contribuțiilor și altor importanți poeți contemporani.

Umor rrrroșu spre... pornocaliu

După Putin, revine... Rasputin ? Sau Li Tai Pe(nsiile)?

Evoluție...

1989

2011

Uric-americaine humor

Florentin SMARANDACHE & Gheorghe NICULESCU

- Absolut toate lucrurile sunt legate între ele cu o trainică verigă de nimic.
- Eram pus să veghez aripile de veghe ale supraveghetorului meu.
- Mi s-a oferit a opta parte dintr-un pătrat de lumină, ca să optez pentru întuneric.
- Noaptea foșnește rar pe sub bolți de lumină întunecată.
- Caii își luaseră iubitele lor căruțe la plimbări pe coclauri de lumină stearpă.
- Aprind la morminte lumânări de întuneric stins.
- Inima mea de plumb este în imponderabilitatea trecătoare a neantului ce încă nu s-a aprins.
- Oglinda, spartă a nenorocului septuagenar, mă ghinioneste cu prevestiri funebrologice
- O rază, îmbătută de bucurii, delirează prin spații ancestrale de lumină.
- Un fulger a tăsnit din norii încărcăți cu electricitatea pozitivă a inimii tale îndurătoare.
- Mâini strânse sugrumă trecutul neglorios al inexistenței viitoare.
- Beau uitare și mă-mbăt cu amintirea.
- Exploziile au înflorit în crengile de cireș crăpat în soare.
- Liniștea, înfiptă în stânca tristeților trecătoare, îndeamnă la nesupunere resentimentală a sentimentalilor imberbi.
- Adâncit în sinea mea, mă zbat în înoturi ireale spre suprafața afundată în gând.
- Cu lanțuri grele de greșeli, leg existențe imateriale, idealizând viitorimi mărețe.
- Toamna, ca o topitorie de aramă și cositor, scaldă-n tristețuri ireversibile treceri mortuale.
- În clinchet de toamnă bătrână, se mustăresc pastramuri, în recipiente de chihlimbar topit.
- Azvârle din gură cu strigăte de pietre acute, ce sparg geamurile tăcerilor liniștitoare.
- Casele, ascunse în seara de-Nviere, lumânăreau pascal cu ouă roșii.
- Tocul tristeții muiat în liniștea aceasta a infimului, moare pentru viitor.
- Anii mă îmbrăcară în ghioceii timpurilor obosite dentristare.
- Dumnezeu a însămânțat câmpiile cerului cu astrele speranțelor galactice.
- Puțin simțitoriul și-a pus indiferența-n lentilele ochelarilor fumurii cu care scurtează nepăsarea.
- Cu somnul întins între ochii închiși, tânjesc la oricare fapte mărețe.
- Am închis noaptea într-o floare, cu cheia speranțelor deșarte.
- Se-mbracă-n armonie primăvara, trezind speranța celor disperați.
- Sunt stupul plin de grijile prisăcii.
- Soarele-și piaptână razele de lumină pe plaja nisipului auriu.
- Mă dizolvam în juru-mi de-ntristare când mi-a surâs o rază de noroc.
- Urechile-mi ciugulesc ciorchini de note muzicale.
- Sunt scaiul de timp, agățat în vârtoare.
- Citesc lumini de beznă în ochii tăi închiși.
- Doamne îți cer o nouă naștere, cu o veche existențialitate.

Angela, marchiza (n)euronewsilor...

Spre deosebire de alți politicieni din epoca modernă, Angela MERKEL nu vorbește despre viața personală. Ce se știe despre ea este că îi place să facă prajituri cu prune, își face singură cumpăraturile, îi place Wagner, scrie Daily Mail într-un portret pe care i-l face.

Eveniment editorial:

Ioachim LAZĂR, Adela HERBAN
DESPRE ILUSTRA FAMILIE DENSUȘIANU

Ioan Sebastian BARA - Dir. B.Jud. "Ovid Densușianu", Deva, despre cartea- eveniment:

"Dintre personalitățile de frunte originare din județul Hunedoara, care au marcat viața culturală a României, se detașează figurile luminoase ale membrilor ilustrei familii Densușianu, cu puternice rădăcini în Țara Hațegului. Impresionantul volum al tandemului LAZĂR-HERBAN, este rodul unei asidue și îndelungate munci de cercetare și descoperire de noi izvoare epistolare legate de istoria familiei DENSUȘIANU.

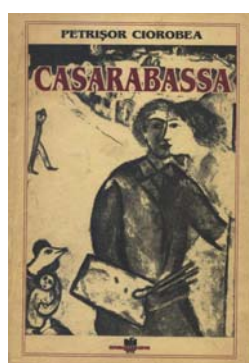
Această lucrare, prezentată în chiar locul de baștină a DENSUȘIENILOR, vine să completeze bogata bibliografie dedicată până acum acestor personalități. Biblioteca noastră, al cărei patron spiritual este savantul umanist Ovid DENSUSIANU, este onorată să-i păstreze memoria și să fie alături de orice manifestare cultural-științifică, precum aceasta, menită să facă mai bine cunoscute viețile, activitatea, lupta spirituală a fiecărui membru al acestei familii. Buni cunoscători ai genealogiei Densușienilor, ambii cu serioase lucrări pe această temă, cei doi istorici întregesc bibliografia dedicată acestei importante familii românești, o adevărată dinastie de cărturari și oameni de spirit. Și, în mod firesc, această carte a fost prezentată în comuna Densuș, de unde se trage familia Densușienilor. Aici în comună, pe oricine ai întreba este mândru că în comuna aceasta se află rădăcinile unei familii care este ctitor de cultură română.

Volumul prezentat, despre care istoricul Ioachim LAZĂR a vorbit cu pasiune și competență, n-ar trebui să lipsească din biblioteca niciunui român adevărat, în special din Țara Hațegului. Din fi lele ei se pot afl a numeroase aspecte din viața și activitatea fi ecărui membru al familiei DENSUȘIANU, aspecte prezentate de autori cu rigoare științifi că, dar și într-un stil plăcut, atrăgător, ceea ce face ca lectura să fi e incitantă. Avem nevoie de astfel de cărți, de cât mai multe asemenea cărți, ca să ne cunoaștem înaintașii, ca să ne cinstim marii oameni de cultură, ca să știm de unde venim și ce moștenire spirituală impresionantă trebuie, la rândul nostru, să dăm mai departe celor ce ne vor urma. Biblioteca Județeană „Ovid DENSUȘIANU” Hunedoara - Deva îi felicită pe cei doi autori și este mândră să aibă pe rafturile ei o lucrare de o asemenea ținută științifi că, lucrare pe care s-o ofere spre lectură tuturor celor care doresc să afle cât mai multe despre marile personalități ale României, despre, așa cum spunea Nicolae IORGA, „oameni care au fost”.

Ioachim LAZĂR, Ioan Sebastian BARA, M.P. BĂRGĂU, Miron ȚIC, Petrișor CIOROBEA și prof. Ioan Mircea MOLOȚ, inimosul președinte al C. Jud. Hd. (foto Ștefan NEMECSEK).

Biblioteca voioasă Jalea Viului

Scurt-circuit olto-ardelenesc (în română-franceză-latină)

Marinela PREOTEASA

Dialog

Când te-am revăzut
eram o curgere a sângelui
din tine spre mine,
iubirea țintuită
cu săgeți otrăvite
într-o brazdă
în care abia înfrățise grâul.

Pasiune

Peste noi cerul ploua cu iubire;
care erai tu, care eram eu?!
Nu ne mai primea timpul să ne găsim:
el era prea puțin și noi prea absenți,
noi și el: un triunghi
nemuritor și nefiresc de firesc.

Sermo

in latina

Cum te revisi
eram effluvium sanguinis
a te ad me
amor collectus
cum sagittis venenatis
in glaebam
quā vix triticum tenerum factum esset.

Passion

Le ciel verse sur nous l'amour,
on se retrouvait l'un dans l'autre!
Il n'y avait plus le temps
de se retrouver:
il ne nous suffisait pas et nous,
nous étions trop absents,
nous et lui: un triangle
immortel et étrangement naturel.

O lumină stranie

O mână nevăzută s-a oprit,
și-a scris numele.
pe geamul înghețat
inima mea a prins contur
din esența căldurii,
ne-a învăluit o lumină ciudată
și am ieșit în ninsoare
să-i auzim foșnetul
fără să-i trezim visele.

Cupiditas

In latina

Per nos caelum pluit amore;
qui erat tu, qui eram ego?!
Non iterum accipiebat tempus
ut nos inveniamus:
se paululum erate t nos longissime
absumus,
nos et ille: triangulus
immortalis et nimis naturalis.

Une lumière étrange

Une main invisible s'est arrêté,
a écrit son nom,
Sur la vitre glacée
Mon coeur a pris du contour
De l' essence de la chaleur,
une lumière étrange nous a enveloppés
Et nous sommes sortis de la chute de neige
Pour entendre son frou-frou
Sans réveiller ses souges.

Cântecul sferelor

Ca sub un clopot ne înlănțuim
trupurile,
Ne vedem și nu ne vedem,
ne auzim și nu ne auzim,
sângele ne picură prin vene
ca un balsam țintuind
peceți nevăzute.
Străjerul timpului ne ține
disperat,
atârnați deasupra norilor;
nu mai plouă, nu mai ninge,
toate anotimpurile s-au perindat
într-o singură zi
ca-ntr-un carnaval de Rio.
Un cântec al sferelor
ne ține înlănțuiți
în clepsidra
fulgerată de timp,
tu și eu ,ca un vis colorat,
iubindu-ne...

Lumen singulare

In latina

Manus invisa morata est
et scripsit nomen
vitreo gelu constricto
mea anima captavit extremas lineas
ex natura ardoris
nos circumvolvit lumen singulare
et evasimus in nive
ut audiverimus crepitum
quin excitaverimus visus nocturnos.

Le chant des sphères

Nos corps s'enlacent comme
sous une cloche immense,
on se voit et on ne se voit pas,
on s'entend et on ne s'entend pas
notre sang s'égoutte par les veines
comme une baume fixant
des empreintes invisibles.
Le gardien du temps nous tient
désespéré,
pendus au-dessus des nuages;
il ne pleut plus, il ne neige plus,
toutes les saisons se sont suivies
un seul jour
comme dans un carnaval de Rio.
Un chant des sphères
nous tient enlacés
dans la clepsydre
foudroyée par le temps,
toi et moi
comme dans un rêve coloré
faisant amour.

Cantus siderum

In latina

Velut sub clypeo nectimus corpora
Videmur et non videmur
audimur et non audimur
sanguis destillat in venis
ut balsamum defigens
signa invisiva.
Custos temporis nos tenet,

desperanter,
suspensos supra nubila;
non iterum pluit, non iterum ningit,
omnia tempora annī emigravērunt una
die
velut in Bacchanalibus ad Rio.
Cantus siderum
nos tenet nexos
in lance
icta tempore.
tu et ego,
velut somnium pictum
nos amantes.

De dragoste

E ca un blestem ca trupurile
să-și simtă zilnic depărtarea,
chiar telegarii gândurilor
s-au scurs spre cer
cerând iertare serii
și razelor de Lună
uitate-n ceasul tău de mână
și-n părul meu de noapte și de dor;
de pază pun doar trei privighetori
să poarte pe-a lor aripi
descântec de verdele pădurii
și murmur de izvor,
s-adune din lumină depărtarea
pe zbor de fluturi
și să le lase-n poartă
mănunchi de busuioc
și-oglină fermecată.

Prieteni d'antan...

Ion HOREA

Țărm

Teamă,-ndoială,
Cătă, răspunde-le
Cum te înțea
Undele, undele !

Vin din adâncuri
Gânduri, profundele,
Ba ca oblâncuri,
Undele, undele !

Din zarea largă,
Ceruri, rotundele,
Vin să le spargă
Undele, undele!

Ileana MĂLĂNCIOIU

De spaima unei clipe

de spaima unei clipe mai senine
ce-n taină-mi pregătește
o spaimă și mai mare
mă-ntorc peste prăpastia pe care
cu spaimă am trecut-o către tine
un gol imens mă ține tăcut
deasupra lui
și mută munții către care vin
simt marginea prăpastiei pierind
asemeni unui orizont divin

fă un hotar mai sigur între mine
și între țărmașul tău care s-a dus
vreau să m-apropii fără să te văd
mi-e frică și merg ca privită de sus

Remember la 11 ani după...

Acum unsprezece ani a murit într-un tragic accident, criticul literar Laurentiu ULICI, pe atunci președintele Uniunii Scriitorilor din România, funcție pe care o deținea din anul 1995. Licențiat al Facultății de Filologie, în 1966, și al Facultății de Filozofie în 1970,

Laurentiu ULICI a publicat volume de eseuri (**Recurs**, 1971, **Biblioteca Babel**, 1978, **Dubla impostură**, eseuri politice, 1996), critica literară (**Prima verba**, vol. I, 1974, vol. II, 1978; vol. III, 1992 și vol. IV, postum, 2004; **Confort Procust**, cronică literară, 1983), **Literatura română contemporană. Poezia**, 1995, opera rămasă neterminată. Îi datorez referințe critice semnificative, atât în *Prima Verba*, cât și în ampla istorie "**Literatura română contemporană**" și în revistele vremii.

Fie-ți lumina ușoară!

(Eugen Evu).

Cartea nestrăină

Considerabile documente și idei

În 1985 am primit în Canada, de la editorul Ion DUMITRU din Munchen, două volume cartonate "*În serviciul Mareșalului*" de Larry L. WATTS, recomandate printr-o prezentare superlativă ce mi-a stârnit interesul. Pe măsura lecturii interesul s-a transformat într-o impresie puternică, de neuitat aflând despre România și Mareșalul Antonescu, evenimente istorice documentate cum nu am auzit sau citit în România sau în străinătate.

Cu această ocazie, am aflat despre autor ca a fost trimis cu o bursă Fulbright în România să cerceteze problema Ion Antonescu și România în vremea celui de al II-lea Război Mondial. Și a făcut-o cum nu a mai făcut-o nimeni până la el; ca un om de mare caracter și cercetător de elită. Îl recomand. În 2011, Larry L. WATTS a surprins, uimit și zdruncinat puternic cititorii români cu un volum istoric supra-documentat intitulat *FEREȘTE-MĂ, DOAMNE, DE PRIETENI...* apărut la editura bucureșteană RAO, rodul muncii de cercetare pe parcursul unui deceniu.

Autorul își începe prefața cu *Cercetările pot conduce uneori mult mai departe decât se anticipa*. Acest adevăr a fost de multe ori demonstrat până acum, dar lectura acestui volum ne demonstrează cât de riguros și exigent autorul a împins cercetarea, și mai ales cât de profund, plecând de la ideea războaielor subversive ale vecinilor noștri care, în permanență, au urmărit sfârșirea acestui vechi spațiu latin. Volumul cuprinde 28 de capitole, așezate în nouă părți distinctive, în care găsești date, evenimente, personalități, scrieri și autori, surse bibliografice noi și multe, încât fără nici un fel de intenție, din contră, cu sinceră părere de rău, acest volum de peste șapte sute de pagini depășește, din și în toate punctele de vedere, tot ce au scris scriitorii, politologii și istoricii români laolaltă după 1990. Din nou un cercetător străin ne dă o lecție de tenacitate științifică, curaj civic și ne prezintă adevărul istoric. Felicitări autorului.

Citiți *Pentru mine, pentru scrierea mea, Cine tulbură liniștea Transilvaniei*, ce este o replică, o contracarare documentată a segregăției, iredentismului și revizionismului unguresc față de România, scrierea lui Larry L. WATTS îmi este, ne este tuturor romanilor interesați, de mare ajutor, prin vasta bază de documente istorice, prin competența și pertinenta lor interpretare oferită, pentru cunoaștere, învățătură și răspândire. Referitor la Transilvania, autorul ne prezintă trei subcapitole, intitulate pe rând: *Prima campanie transilvaneană*

Laurențiu ULICI

Rîsul cifrat, somnul alb...

Sunt bătrân, bătrâne, timpul nu mă iartă,
Anii – nu știu bine când, s-au adunat:
Mai iubind o fată, mai ratînd o carte,
Mai plesnind din biciul rîsului cifrat

Mai iubit de soartă, câte-odată-n față;
Mult mai des, din spate – de prieteni buni;
Mai uitat în somnul alb, de dimineață,
Mai plîngînd în zborul unor vagi lăstuni...

Sunt bătrân, bătrâne, veacul îmi împarte
Anii pe din două, leneș alternînd -
Mai ratînd o fată, mai iubind o carte...
Pînă unde, totuși, până unde? Când?

Corneliu FLOREA (Canada)

Larry L. WATTS

FEREȘTE - MĂ, DOAMNE, DE PRIETENI...

1918 – 1919, a doua campanie transilvăneană 1938 – 1940 și a treia campanie transilvăneană 1944 – 1946, campanii în care ungurii revizionişti au avut ca aliat principal Rusia lui Lenin și Stalin. Autorul nu se oprește la ele ci, din nou tot atât de documentat, ne prezintă continuitatea revizionismului unguresc, prin orice mijloace, în problema Transilvaniei până în zilele de astăzi. Citiți, meditați, considerați. Fiind vorba de date istorice, documente istorice, puse la dispoziția cititorilor de limbă română, voi păstra subtitlurile capitolelor folosite de autor, subliniind doar esențialul lor, dar îmi permit să adaug idei și comentarii personale, critic și analitic.

PRIMA CAMPANIE TRANSILVĂNEANĂ 1918 - 1919 (paginile 76 – 86)

La început, autorul face o scurtă biografie a evreului ardelean Bela Kun (și-a auto maghiarizat numele din Kohn) care, fiind prizonier în Rusia între 1914 – 1917, a devenit comunist și s-a înrolat voluntar în Armata Roșie. Împreună cu alți prizonieri unguri au format grupul maghiar al partidului comunist rus, o rampa de pe care Lenin și Trotski i-au lansat spre Ungaria, unde trebuiau să însămânțeze, cultive și fructifice o republică sovietică ,a sfaturilor, *comunistă sui generis!* La Budapesta, Bela Kun a fondat partidul comunist ungar și apoi o *aripă transilvăneană* , comunistă în formă, iredentist-revizionistă în fond, din foști prizonieri unguri din Transilvania.

În obiectivele comuniștilor unguri, ce au prins rădăcini la Budapesta, au intrat și *operațiuni paramilitare și teroriste împotriva autorităților și populației române din Transilvania*. Document: în Ianuarie 1919, o brigadă din Divizia Szekler și foști prizonieri unguri la ruși au organizat un atac anti-românesc la Zalău, județul Sălaj. Eșec. După acest eșec comuniștii unguri au hotărât să treacă la o *alianță ideologică și militară completă cu Rusia Sovietică* prin care, împreună, au plănuit și acțiunile militare de cucerire și anexare a unor teritorii românești. Armata roșie ucraineană să atace România prin Bucovina și să facă joncțiune cu armata roșie a lui Bela Kun care va intra prin Transilvania, iar, în urma victoriei comune, ucrainenii să ia Bucovina iar ungurii Transilvania.

Lenin, care lansase decretul păcii cu Germania, pentru a debloca armata țaristă din războiul mondial și a o folosi în scopurile extinderii revoluției sovietice, prin forță și teroare, este de acord cu acest plan ca Bucovina și Basarabia să fie atacate de armata roșie ucraineană pentru anexare și Bela Kun primește același acord pentru Transilvania. Fără să mai aștepte, fără declarație de război, în aprilie 1919 armata roșie a lui Bela Kun atacă România, dar în decurs de două săptămâni este aruncată înapoi, până peste Tisa. A doua oară, în iulie 1919, când Rakovski, comandantul armatei roșii ucrainene, dă un ultimatum României să evacueze imediat Basarabia, Bela Kun cu armata lui atacă din nou România. De data aceasta armata română nu se mai oprește la Tisa, respinge și înfrânge definitiv armata lui Bela Kun în pustă ungară, intrând victorioasă în Budapesta. Bela Kun fuge în Austria, de unde se plânge lui Lenin ca înfrângerea lui, a ungarilor, a comunismului în Ungaria se datorează lipsei de o susținută cooperare din partea lor. După Bela Kun a urmat Miklos Horthy care, de la început, a formulat un memorandum strategic de refacere a Ungariei, în care consideră *România inamicul numărul unu al Ungariei*. România, care i-a scăpat de republica sovietică și fără de care el, Miklos Horthy, niciodată nu mai ajungea regent, al treilea și ultimul regent al Ungariei. Un proverb românesc: *Nu mă lăsa să mor, că nu te-oi lăsa să trăiești...* zice bine...

A DOUA CAMPANIE TRANSILVĂNEANĂ 1938 - 1940 (paginile 121 – 140)

Larry L. Watts citează din *A History of Modern Hungary 1929 – 1945* că *Moscova a început să-și declare sprijinul pentru revizionismul teritorial al guvernului Horthy* încă din 1938, în ideea să prindă România în clește, având în vedere că, în același timp, Cominternul făcea presiuni împotriva României pentru cedare de teritorii URSS-ului și Bulgariei!! După acest semnal din partea Moscovei, Consiliul Suprem al Apărării a lui Horthy întocmește proiecte ale unor convenții militare cu URSS-ul, pentru coordonarea momentului atacului asupra României. După proiecte, ce sunt avizate favorabil de ambele părți, urmează planuri detaliate ale acțiunilor militare și mai apoi, se află pe căi diplomatice, ca *ambasadorul sovietic la Budapesta încurajează Ungaria să treacă la acțiune militară împotriva Transilvaniei*. În același timp, Ungaria s-a apropiat diplomatic și de Germania, prin convenții și alianțe, cunoscând bine și apetitul lui Hitler pentru schimbarea

frontierelor în Europa. După aranjamentele diplomatice, Horthy și prim-ministrul Gombos, îi spun direct lui Hitler despre pretențiile lor asupra Transilvaniei, mergând până acolo încât susțin că în Transilvania populația majoritară este cea ungară. Hitler nu se lasă convins de retorica lor și îi întreabă dacă ei cred că singuri pot să învingă România într-o confruntare directă. Se lasă tăcere și răspunsul nu mai vine. După tăcere, care era un răspuns, Hitler le promite că îi sprijină, contra sprijin, printr-un arbitraj, nu printr-o confruntare armată, fiindcă un război în această parte îi încurca planurile, și așa încurcate prin iraționalitatea lor militară. Horthy și Gombos, apoi Horthy și Teleki au ascultat sfatul lui Hitler, acceptând calea arbitrajului, având asigurat suportul lui Hitler și a lui Mussolini, în locul războiului direct la care erau împinși de ruși. Pentru o imagine mai clară a situației europene din acel moment trebuie subliniat că Hitler nu dorea război în apropierea câmpurilor petrolifere române, în timp ce Stalin ar fi dorit un conflict armat între Ungaria și România, ce ar fi fost un bun pretext să ajungă la câmpurile petrolifere române, motivând germanilor că doar *sprijină pretențiile justificate ale ungarilor*. Și așa s-a ajuns la acel nefast dictat din 30 august 1940, prin care monarhia și guvernul românesc au cedat Nord-Vestul Transilvaniei Ungariei, adică 42.243 kilometri pătrați ce cuprindea peste 1.300.000 de români, 480.000 de unguri, 450.000 sași, 150.000 evrei și sub 200.000 diferite alte etnii. Aceste numere de recensământ, rotunjite la urmă în plus, arată elocvent în procentaje că: românii erau mai mult de jumătate din populație cedată, pe când ungurii abia că ajungeau o cincime din populația transilvăneană! Dacă se adaugă, cum corect se obișnuiește, și datele istorice ale atestării vechimii populațiilor în acel teritoriu, este clar că a fost un dictat prin forță, profund nedrept. Iar dacă cunoaștem în amănunt evenimentele din jurul și timpul dictatului, soarta românilor ardeleni sub acest dictat, este indubitabil că: Hitler și Mussolini au fost satrapi satanici, Horthy și guvernul lui revizionist niște căpetenii barbare, iar Regele Carol al II-lea, camarila și guvernele lui principalii vinovați de acest dictat !! Cine nu mă crede să umble sănătos, cine se îndoiește și vrea să-și risipească îndoielile să citească cel puțin pe Milton L. Lehrer și Larry L. Watts și sunt convins că va descoperii cât de vinovată a fost monarhia, camarila, guvernele și o parte din elitele culturale românești între 1927 și 1947. Întâi, au privit cu superficialitate și nepăsare propaganda, manifestările și acțiunile subversive ale iredentismul și revizionismul ungarilor. Al doilea, serviciile românești de informații le-au adus la cunoștință rețeaua, conexiunile și centrul iredentismului din România și străinătate, dar au rămas fără reacție, decizie sau au schițat doar ambiguități verbale. Regele Carol era obsedat cum să lichideze mișcarea național - creștină legionară și împreună cu lacheii lui au trecut la arestarea și asasinarea conducătorilor și personalităților marcante ale Mișcării Legionare, dar nu l-a preocupat și nu a dispus, cum ar fi trebuit, începerea unei campanii de contracarare, pe plan intern și internațional, a propagandei anti-românești a ungarilor revizionști.

Dacă regele nu a dat tonul, nici guvernele lui nu au deschis gura. Diplomația românească, cu puține excepții, a sesizat și semnalat formal și anemic acțiunile și propaganda ungurească, fără să contracareze cu documentația istorică și demografică pe care o aveam, dar nu a fost folosită. Trebuia, dar nu s-a făcut, să fie invitați în România toți ziariștii și scriitorii străini care ne acuzau prin presă, radio, tipărituri de discriminarea și opresiune a minorităților conlocuitoare, să se informeze la fața locului. Revin la nefastul rege, care, atunci, când s-a aflat în vizită la Hitler a fost interesat doar de poziția cancelarului față de Mișcarea Legionară, nu de revizionismul lui Horthy care venise, *cu clopul în mână*, la Hitler pentru Transilvania. Mai departe cunoașteți istoria

Superficialitatea și delăsarea autorităților române ani de zile în această majoră problemă au dus la Dictatul de la Viena. Atunci, în al doisprezecelea ceas s-au trezit, speriați. S-au trezit degeaba. Așa se vor trezi într-o zi și actualii guvernanți.

A TREIA CAMPANIE TRANSILVĂNEANĂ 1944 – 1946 (paginile 141 - 189)

Ianuarie 1943 a fost *placa turnantă a frontului în Rusia*. Contraofensiva Armatei Roșii a fost nimicitoare pentru armatele germane, italiene, române și ungurești. Germanii au pierdut 450.000 de combatanți la Stalingrad iar Ungaria aproape 150.000 la Voronej pe Don. Din acel moment conducătorii Ungariei au căutat portite de ieșire din război, dar să nu piardă *teritoriile câștigate prin*

arbitraje. Serviciile speciale și diplomația ungurească au căutat, cu asiduitate și reușit, să se apropie de Moscova prin legăturile comuniste rămase de la Bela Kun, prin fabricarea unor falși comuniști de conjunctură, prin manipulări parșive și delațiune.

Baronul transilvănean Ede Atzel, comandantul Rongyos Garda (Garda zdrențuroșilor) cea mai reacționară și brutală formațiune anti-românească, era unul dintre oamenii de încredere a lui Horthy, și a fost trimis la Moscova, în secret, unde a luat contact cu șeful spionajului militar, generalul Feodor Kuznețov și în schimbul informațiilor militare pe care i le-a dat, a obținut asigurări că Armatei Române nu i se va permite ocuparea Nord Vestului Transilvaniei, și în plus, administrația, poliția și jandarmeria ungurească nu va fie înlocuită cu una românească. Fără îndoială, pentru asemenea asigurări baronul revizionist a dat multe informații militare despre armatele germane și române, cu care cele ungurești în acel moment, erau aliata pe frontul din Rusia. Ulterior Horthy a trimis un general în fruntea unei delegații la Moscova pentru un armistițiu iar sovieticii au aprobat cu satisfacție acordul Kuznețov- Atzel anterior.

Așa s-a făcut istoria, nu cum au scris-o unii și alții, iar ceea ce a urmat a demonstrat din plin *acordul Kuznețov – Atzel* după 23 August 1944, când regele Mihai a dat pe mâna rușilor pe Mareșalul Ion Antonescu și Armata Română, indubitabil exemplul de trădare a țării. Larry L. Watts citează din Armata Roșie în România: „...într-o întâlnire de 15 minute de la Târgu Mureș, pe data de 11 noiembrie 1944, autoritățile militare sovietice au înlocuit fără multe vorbe administrația românească proaspăt instalată și le-a ordonat să elibereze întreg teritoriul Transilvaniei”...

Citiți dragi compatrioți, și adăugați că, în acel moment Armata Română împreună cu *armata sovietică eliberatoare* luptau împotriva fasciștilor germani și aliata lor, viteaza armata ungară !! Și faceți și diferența între energia și căile ungarilor pentru obținerea Transilvaniei și nepăsarea Regelui Mihai, care la București benchetua fără rușine cu generali ruși și proaspeții lor comuniști aduși drepti consultanți. În același timp, la Cluj, Miklos Goldberger instalat de sovietici în fruntea comitetului regional al comuniștilor, acuza noua administrație română *ca fiind colonizatoare, reacționară și fascistă ceea ce armata eliberatoare sovietică nu va admite, și pretindea că proletariatul maghiar și român solicită o Transilvanie independentă, care având o frontieră comună cu URSS ar putea fi și ea inclusă*. Orice, numai Transilvania să nu aparțină României, iar Moscova prin Teohari Georgescu a transmis că *Transilvania nu poate fi recâștigată decât ca parte constitutivă a Uniunii Sovietice*. Până și Gheorghe Gheorghiu Dej a dezaprobat vehement această hotărâre, numai Regele Mihai se ținea de coada comuniștilor, începuse mai de mult cu Dolly Chrissoleghos, *pupila* Anei Pauker și a lui Emil Bodnăraș. Și toate acestea au fost numai începutul instalării unui protectorat sovietic în Transilvania, administrat de unguri, protectorat temporar până la înglobarea Transilvaniei în *sânul mării familii a popoarelor sovietice*, era începutul unei noi dictaturi comuniste, anti-românești, în timp ce Armata Română era folosită de Stalin și Molotov drept carne de tun în Hungaria și Cehoslovacia pentru gloria Armatei Roșii, a Moscovei.

În același timp în Transilvania de Nord, peste care trecuse frontul și Horthy fuse îndepărtat de la conducerea Ungariei, toții horthiștii transilvăneni au devenit comuniști, mari comuniști, pe cât de mari hothiști au fost!! Și astfel, la începutul anului 1945 la Cluj, au format un parlament comunist, independent pentru Nordul Transilvaniei Liber și Independent. În Maramureș, ucrainenii cu complicitatea comandamentului sovietic din zonă, au cerut anexarea Sighetului și a unei părți a Maramureșului la Ucraina amenințând majoritatea românească în caz de refuz cu arestarea, deportarea sau moartea! *Ferește-mă, Doamne, de prieteni că de dușmani mă păzesc eu* zic și românii, cum zic și alte nații prin Europa. Din nefericire, Dumnezeu nu ne-a ferit de prieteni, ba mai mult a râs de noi când a auzit că îi numim *eliberatori!!* Cât privește, cum ne păzim noi de dușmani, să nu mai vorbim că e tristețea pe pământ. Cine nu crede să citească istoria românilor de la Carol al II-lea și fiu-său, Mihai, până acum, sub Iliescu, Constantinescu, Băsescu. Larry L. Watts și după aceste trei perioade transilvane continuă etalarea adevărilor istorice despre *prietenul cel mare, URSS, și prietenul mai mic, Ungaria, în care cel mare ne ține de gât iar cel mic ne dă picioare-n cur, iar noi înghițim totul mioritic*. Așa a fost sub Carol și Mihai, așa este și după 1989 sub Iliescu, care a recunoscut Basarabia ca stat independent în loc să sprijine reunificarea cum au

asociația cultural - umanitară și științifică "provincia corvina"

făcut germanii între ei, Constantinescu, tras de nas de Adrian Severin, a cedat Nordul Bucovinei cu românii bucovineni cu tot, cât despre Băsescu, pentru niște amărâte de mandate de președinte de Cotroceni, *lasă udemereul să taie și spânzura cum vor ei în România*. Acești trei președinți au atins cea mai abjectă formă de lașitate. Pe lângă ei, Dej (în 1964), și mai ales, Ceaușescu (începând cu 1968) au fost niște patrioți incontestabili ai României. Fac această comparație cu mâhnire, dar aceasta este un adevăr istoric.

PS - După război, englezii și francezii, cu americani cu tot, au spus: *fereste-ne, Doamne, de prieteni,...* Au spus-o degeaba și târziu, i-a costat treizeci de ani de război rece cu marele lor prieten de la răsărit, URSS-ul, și încă nimic nu-i sigur, cu o singură excepție: restul e îndoielnic!!

Winipeg, Canada

Nominalizări sentimentale Noua ProVincia Corvina (in memoriam)

Mircea Ciobanu

Victor Frunză

Victor baron Coroianu

Victor Isac

Romul Munteanu

Top preferențial 2011 Noua ProVincia Corvina și Palia Literară

Marilena Rodica
CHIRETU, bloguri
"Pagina Evu româno-
italiană"

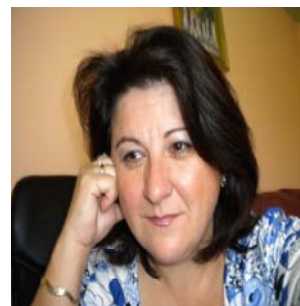
Ada IONESCU,
emisiuni Radio Color

Muguraș Maria
PETRESCU,
traduceri engleză
și franceză

Paulina POPA,
emisiuni
culturale UNU
TV Deva

Gabriela
GOUDENHOOF, T,
Radio Fun, Oradea

Simona LOCSEI,
grafician

Baki YMERI,
poet-editor

prof. Univ. Angela
Felicia BOTEZ,
dir. Revista de Filosofie

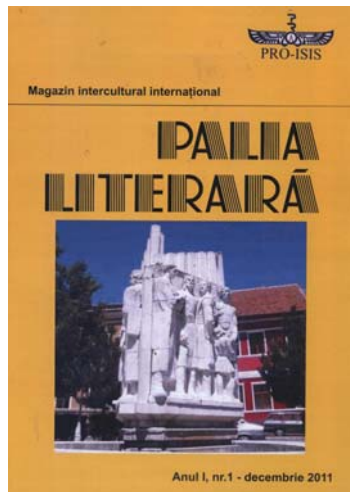
Nicolae BREBAN,
nominalizat
al U.S.R.
pentru Nobel

Mihaela Albu, critic
și istoric literar

Eveniment multicultural la Orăștie

Sub egida asociației "PRO-ISIS" din Orăștie, în data de 17 decembrie 2011, începând cu orele 17:00, la Casa de Cultură "Alexandru Grozuță" din municipiul Orăștie s-a desfășurat evenimentul multicultural "Un Crăciun cultural umanitar la Orăștie", cu scopul declarat al susținerii și promovării a 30 de copii talentați din școlile locale, care provin din familii defavorizate.

Evenimentul, al cărui amfitrionă a fost inițiatoarea acestuia Elena Daniela Sgondea – poetă, traducătoare în/din limba italiană și director fondator a inclus și lansarea revistei "Palia Literară" a Asociației "PRO-ISIS" – magazin intercultural internațional – cu invitații colegiului de redacție: poetul și scriitorul Ion Urda și Bianca Sgondea – redactorul pentru tineret al revistei, precum și un spectacol de muzică sanscrită și colinde cu "TRUPA OM" (www.om-band.com) de la Conservatorul din Cluj-Napoca, finaliști ai competiției Global Battle of the Bands și participanși la Românii au Talent (sezonul nou – februarie 2012).

Au participat voluntari cu: Bazar de Crăciun, vernisaj colectiv și program artistic:

- copii de la Căminul "Sfânta Elisabeta" din Orăștie, coordonatori: Menyhart Rita și Ernő;
- elevi de la Grupul Școlar "Nicolaus Olahus" școala structurală "Dr. Aurel Vlad" din Orăștie;
- elevi ai Colegiului Național "Aurel Vlaicu" școala structurală "Dominic Stanca" din Orăștie;
- elevi ai Liceului de Muzică și Arte Plastice "Sigismund Toduță" din Deva, cu vernisajul colectiv de artă figurativă "Nicolae Adam".

La eveniment au participat o serie de personalități locale, dar și invitați de mare impact: Gian Franco FRACCAROLO, corespondentul consular italian pentru județele Timiș, Alba și Hunedoara, scriitorul clujean Mihai DRAGOLEA de la filiala U.S.R. Cluj Napoca, precum și renumitul pictor Aurel NEDEL, fost student al lui Alexandru CIUCURENCU.

(Ion URDA)

Gian Franco FRACCAROLO, corespondentul consular italian, care a elogiat generozitatea acțiunii și spiritul ei de înfrățire culturală și act de voluntariat pentru societate, alături de Elena SGONDEA

Ion URDA, redactor al primului număr al revistei interculturale **Palia literară**, fondată de Elena Daniela SGONDEA

Elena Sgondea cu Aurel NEDEL, renumit pictor, fost student al lui CIUCURENCU

Scriitorul clujean Mihai DRAGOLEA de la filiala U.S.R. Cluj Napoca

Colaj foto de Eugen EVU

De la un geniu la... Eu-geniu...

Florentin SMARANDACHE

Cursă după premii de la București la Beijing...

Academia Română i-a acordat distinsului matematician Florentin SMARANDACHE Premiul „Traian VUIA” pentru grupul de lucrări „Logica neutrosifică și fuziunea informațiilor în științele tehnice”, o binemeritată recunoaștere a activității genialului om de știință, dar și literat de excepție, întemeietorul curentului paradoxist în literatură.

Cu această ocazie a fost invitat și la Institutul de Mecanica Solidelor – București. Despre acestea, într-un mesaj pe e_mail, distinsul nostru colaborator și prieten ne trimite un set de poze și ne scrie:

...L-am întâlnit și pe Acad. Solomon Marcus, cu care colaborasem în România privind lingvistica matematică (din păcate nu am o poză cu dânsul).

Mai jos, în interior, fotografie de grup cu doctoranzii în robotică ai domnului profesor Vlădăreanu la Institutul de Mecanica Solidelor - București (unde am prezentat două seminarii pe 13 și 14 Decembrie). Pe 14 decembrie seara am primit din partea Catedrei de Mecatronică, prin domnul Vlădăreanu, un bilet la Teatrul ODEON, la ora 19:00. S-a întâmplat ca piesa să fie despre... emigranți ("În container", se numea, de Constantin Cheianu... m-am recunoscut pe mine într-un personaj - cheie,... m-am gândit cum fugisem și eu în Septembrie 1988). Mai mult, actorul principal se numea: Mihai SMARANDACHE (tiz al meu !?) pe care l-am și contactat după spectacol – vezi ultima imagine. Mâine plec în China; voi răspunde după 6 ianuarie 2012.

Cu prietenie,
Florentin Smarandache

*București, Academia Română:
Decernările Premiilor pe 2011*

*Diploma premiului „Traian VUIA”
obținută de Florentin SMARANDACHE
de la Academia Română*

*Prof. univ. dr. Florentin SMARANDACHE
cu diploma premiului obținut*

*„Flancat” de doi eminenți premiați:
prof. univ Luigi VLĂDĂREANU și poetul George ANCA*

Cu doctoranzi ai prof. Luigi Vlădăreanu

După spectacol, cu actorul- tiz Smarandache

Mai apoi, ajuns la Beijing, printr-un alt mesaj pe e_mail, prietenul SMARANDACHE ne trimite alt set de poze și ne scrie:

Don Eugevu,
Sunt in Beijing.

Pe 22 decembrie am avut mai multe prezentări privind Logica neutrosifică, Fizica neutrosifică (printre care și conceptul de Nematerie), și Fizica supraluminală (precum și ipoteza depășirii vitezei luminii). Mi s-a acordat titlul de Profesor Adjunct al Universității Jiaotong din Beijing (echivalent cu diploma de Doctor Honoris Causa). Iată câteva poze de la premierea din Beijing atașate. Au participat: Dr. Qibo Feng (Decanul Colegiului de Științe al Universității Jiaotong din Beijing), YanXun Chang (Șeful Departamentului de Matematică de la Universitatea Jiaotong), profesorii de matematică de la Universitatea Jiaoping: Dr. Yanpei Liu, Dr. Linfan Mao (care și-a dat post-doctoratul în geometrii Smarandache), Lichun Wang, ZhaoXiang Li (de la Univrsitatea Minzu a Chinei), Liangxia Wan, Erling Wei de la Universitatea Renmin di Beijing, Lichun Wang, Wu Shuiqing, Dr. Rongxia Hao, Dr. Xinhua Deng (Director cu Cooperarea Internațională din cadrul Universității Jiaotong), studenți. Luni dupa-masă voi avea o prezentare în Xi'an. Apoi o prezentare în Shanghai.

Florentin Smarandache

Însoțit de oficiali ai Universității Jiaotong la primire

La finalul ceremoniei de acordare a titlului de Profesor Adjunct al Universității Jiaotong din Beijing

Cu oficiali ai Universității Jiaotong din Beijing

Certificatul de acordare a titlului de
Profesor Adjunct al Universității Jiaotong din Beijing

Legitimație a universității
pentru Florentin SMARANDACHE

Mircea MONU

Florentin SMARANDACHE – doctor Honoris Causa la Beijing!

Vâlceanul Florentin SMARANDACHE, profesor universitar la Facultatea de Matematică și Științe a Universității „New Mexico” din orașul Gallup, statul federal New Mexico, SUA, a fost invitat săptămâna trecută în China de către Universitatea Jiaotong, care i-a acordat titlul de „Profesor adjunct”, echivalent cu titlul de „Doctor honoris causa” acordat în universitățile europene și americane.

„Doctor honoris causa” este un titlu onorific acordat de instituțiile de învățământ superior unei personalități de mare prestigiu, din țară sau din străinătate, pentru realizări deosebite în domeniul științei, tehnicii și culturii, pentru servicii de mare însemnătate aduse patriei și umanității.

Florentin Smarandache și decanul
Facultății de Științe a Universității Jiaotong

„Noțiunile SMARANDACHE” sunt foarte apreciate în China

Prof. univ. dr. Florentin Smarandache, născut la 10 decembrie 1954, în Bălcești, cu doctoratul în Teoria numerelor, are contribuții deosebite în matematică, unde multe noțiuni (numere, funcții, șiruri, mulțimi, paradoxuri, algebre, geometrii, grupuri, inele, câmpuri, spații etc.) îi poartă numele, multe dintre acestea fiind „în mare vogă” în China, unde se organizează anual o conferință internațională de teoria numerelor și noțiunilor Smarandache, iar Laboratorul de Management, Decizie și Sisteme de Informație al Academiei Chineze de Științe editează o publicație trimestrială de matematică aplicată, numită „Revista Internațională de Combinatorică Matematică”, care publică în mod programat și articole referitoare la „multispații Smarandache” și „geometrii Smarandache”. Festivitatea de acordare a titlului onorific a avut la Universitatea Jiaotong din Beijing în data de 22 decembrie 2011. Profitând de vacanța universitară de iarnă, Florentin SMARANDACHE va sta în China până pe 05 ianuarie 2012 și va contacta mediile universitare din orașe Xian și Shanghai, unde va ține mai multe conferințe de matematică (logica neutrosifică) și de... fizică („fizica neutrosifică” și „fizica supraluminală”).

„Neutrosafia” deschide uși noi în matematică și în fizică

Florentin SMARANDACHE, șef de promoție al Facultății de Matematică din Craiova, nu este doar matematician, ci și scriitor (poet, prozator, dramaturg), întemeietor al mișcării literare de avangardă numită de el „Paradoxism” (pentru că utilizează în mod programatic paradoxuri, antiteze, oximoroane), editând șase antologii internaționale paradoxiste. Are contribuții și în alte științe (filozofie și fizică), bazate pe aplicarea paradoxismului în știință. Pornind de la faptul că

pentru o entitate „A” există nu doar opusul ei, „antiA”, ci și neutrul ei, „neutA” (care nu este nici „A”, nici „antiA”), Florentin Smarandache a generalizat „Dialectica” (un capitol al filozofiei, bazat pe existența „contrariilor” – „A” și „antiA”) în „Neutrosofie” (bazată pe existența „contariilor” și a „neutraliilor”).

Aplicarea neutrosofiei în matematică a dus la crearea „logicii neutrosofice”, numită și „Logica SMARANDACHE”. Aplicarea conceptului „neutral” în fizică, l-a condus pe Smarandache la ipoteza că există „o formă neutră de materie”, care nu este nici „materie”, nici „antimaterie”, pe care dânsul a numit-o „nematerie”, formată din particule și antiparticule elementare. Cercetătorii din fizica particulelor elementare au constatat o asemenea „anomalie” prin anii '70, dar au presupus că este o eroare și au abandonat această direcție de cercetare pentru că nu aveau un suport teoretic! În zilele noastre, fizicienii au dedus teoretic posibilitatea existenței unei astfel de „particule stranii”. Rămâne ca experimentele să demonstreze indubitabil existența „nemateriei”.

Dar, susține Smarandache, „neutraliile” nu există doar la nivelul particulelor elementare, studiate de fizica cuantică, ci și în fizica clasică, astfel că el propune conceptul de „Fizică neutrosofică” – un nou capitol al fizicii. În luna decembrie, el a organizat o teleconferință pe tema „fizicii neutrosofice”, prin care a colectat mai multe lucrări științifice pe care le va publica anul viitor într-un volum, care va putea fi citit și în variantă electronică pe site-ul său, de la universitatea americană la care lucrează.

Aplicarea „Paradoxismului” în fizică l-a condus pe Smarandache la „Ipoteza SMARANDACHE” (nu există viteză limită în Univers”) și la propunerea conceptului „Fizica supraluminală”, ca un alt nou capitol al fizicii, care să studieze fenomenele fizice la viteze mai mari decât viteza luminii, considerată în concepțiile științifice „ortodoxe” ca viteză limită în Univers (conform Teoriei Relativității Restrânse, emisă de Albert Einstein în anul 1905) Amintim că „Ipoteza SMARANDACHE” a avut o confirmare experimentală în acest an prin publicarea rezultatelor „Experimentului OPERA” de la CERN (Laboratorul European pentru Fizica Particulelor Elementare) și în urmă cu patru ani prin „Proiectul MINOS” din SUA, care au constatat că „neutrini” (particule elementare fără sarcină electrică) se deplasează cu viteze ceva mai mari decât cea a luminii, dar fizicienii „ortodocși” sunt foarte rezervați, consideră că sunt necesare și alte experimente, în alte laboratoare, eventual bazate pe altă metodă.

Mentenanța limbii române:

Cristian TEODORESCU

Trecerea de la "să-ți fac și să-ți dreg", la "implementare"!*

Îmi plac cuvintele străine naturalizate. Mai dezmoțesc limba. În timp, unele rezistă, altele dispar. A ieșit din uz cea mai mare parte a turcismelor și grecismelor aclimatizate, de sus în jos, în Țările Române. Franțuzismele din limbajul administrativ al secolului al XIX-lea au rezistat fiindcă era nevoie de ele, ca și cuvintele nemțești din limbajul tehnic. Rusismele din anii '50 ai veacului trecut au avut viață scurtă. Nici nu se potriveau cu româna și aveau și conotații nasoale...

După 1989, cine voia să pară pro-occidental începuse să *anvizajeze* și să *achieseze*. Îl mai țineți minte pe Adrian Severin?

Au apărut apoi multinaționalele, ai căror *manageri* nu știau românește, românul întors de la burse, care voia să-și marcheze lingvistic întoarcerea din străinătate - și reclamele în engleză. Adjuncții autohtoni ai șefilor de multinaționale au început să vorbească o română pigmentată cu *feed-back-uri* și *locații*. Secretarele nu-și mai spuneau decât *manager assistant*.

Mă așteptam să fie vorba de crize de aclimatizare și de micile noastre snobisme de cetățeni ai unei țări mici, dar viaaie. Nici gând. S-a ajuns la un nou limbaj de lemn, neologicistic, întrebuițat pe la posturi de radio și de televiziune, iar cuvinte românești cât se poate de utile sunt înlocuite prostește de persoane care stau prost și cu vocabularul limbii române, și cu gramatica ei.

Tot soiul de absolvenți și absolvente de Spiru Haret, cărora li se adaugă politicieni inepti și comentatori care par să-și fi luat doctoratul înainte de a lua notă de trecere la română în liceu se dau

în bărcile neologismelor, cu dezinvoltura prostului. Potrivit lor, nu mai avem prilejuri, avem doar *oportunități*. Nu mai suntem hotărâți să facem ceva, ci *determinați*. Nu mai realizăm, ci *implementăm*. Nu ne mai ducem într-un loc, ci într-o *locație*. Nu mai luăm în considerare, fiindcă *anvizajăm*. Nu mai consimțim, ci *achiesăm*. Serviciul de întreținere a devenit *mentenanță*. Ceva care ți se pare obligatoriu e un *must*! Nu mai avem speranțe, deoarece am trecut la *expectațiuni*. Nu ne mai concentrăm, pentru că ne *focusăm*. Și nu mai așteptăm un răspuns, ci un *feed back*.

Cu alte cuvinte, deținem o oportunitate pe care suntem determinați să o implementăm într-o locație pe care am anvizajat-o, achiesând la o mentenanță care e un must și asupra căreia ne focusăm cu expectațiunea unui feed-back pozitiv.

Altfel, când ies din rol, îi auzi cu câte un neaoș și superior "**Să-mi bag...**" sau cu concluzia absolută: "**Un căcat!**" (* text preluat de pe internet)

Un articol frumos... și adevărat

Dorin SÂNGEORZAN

Hai că mă grăbesc.....

"... Hai că mă grăbesc. N-am timp să zâmbesc astăzi, darămite să mai fiu și fericit? Ce?! Asta e cea mai frumoasă zi de toamnă? Hai, dom'le, lasă-mă cu prostiile! Nu vezi că am treabă, că mă grăbesc! Nu am timp. Trebuie să ajung la muncă, să fac rapoarte, să le dau mai departe, să mă plimb în ședințe. Cum adică, să mă bucur? Păi, cum? Să mă bucur așa, din nimic? Hai, dom'le, fii mai serios. N-am eu timp de așa ceva..."

Recunoșteți măcar în parte discursul? N-a fost, fiecare dintre noi, cel puțin o dată personajul principal al unei asemenea povești?

"N-am timp!" este, de departe, șlagărul vremurilor noastre. Și boala oamenilor moderni care suntem. N-avem timp de zâmbit sau de sperat, n-avem timp de clădit caractere sau definitivat personalități, n-avem timp să fim curajoși, n-avem timp să ne stăpânim propria viață. **Avem timp doar cât să ne plângem că n-avem timp.**

Trăim pe fugă, iubim pe fugă, nu ajungem bine într-un loc și deja ne gândim la cum arată următorul. *Fast food, shortcut, coffee to go*, totul e viteză, toate se fac pe repede-înainte. Unde e răbdarea de a contempla? Unde e nevoia de a reflecta? Unde e delectarea?

Avem [electrocasnice](#) pentru toate nevoile, care să facă ele treaba în locul nostru. Avem lifturi care ne urcă mai repede etajele. Avem becuri care se aprind la o simplă bătaie din palme. Toate, menite să ne ușureze viața, să ne ofere secunde prețioase. Și, cu toate astea, avem tot mai puțin timp. Ce paradox fenomenal, nu credeți?

Mai trist este, însă, că nu trăim, iar **ce n-am trăit la timp**, spunea Octavian Paler, **nu mai trăim niciodată**. Așadar, timpul trece și **noi ne trecem odată cu el...** dacă nu facem o schimbare. În viața noastră, în programul nostru, în lista de priorități. Nu există soluții corecte sau universale. Există doar oameni și alegerile lor.

Și trebuie să alegem acel ceva care ne împlinește, care face să simțim timpul că trecut cu folos. *Când vă dați seama cum se face asta, să mă învățați și pe mine.*

Așadar...

Vă doresc timp. Timp petrecut langă cei dragi (și trecători), timp să vă zâmbească sufletul, timp să munciți cu drag. Dacă nu găsiți timp pentru toate astea, mai tăiați din timpul acela pe care-l petreceți încruntați sau judecându-i pe alții. Sau ținând supărări cu zilele. Sau încercând să-i schimbați pe ceilalți, în loc să-i acceptați.

Dar, mai ales, vă doresc timp să (re)descoperiți ce e cu adevărat important pentru voi. Cu cât mai repede, cu atât mai bine, căci, nu degeaba scria Marin Sorescu, "**vine o vreme când trebuie să tragem sub noi o linie neagră și să facem socoteala.**" Și cine poate ști cât de devreme sau de târziu vine vremea noastră?

PS. Poate găsiți TIMP să citiți poezia următoare. Nu vă face mai deștepti, nu vă plătește nicio factură, nu vă aduce niciun beneficiu cuantificabil. Dar face bine. La suflet, mă refer. Găsiți TIMP

pentru asta. Până la urmă, suntem oameni. Suntem suflet și carne, nu o gramadă de fiare care îndeplinește doar [comenzi](#).

Marin SORESCU

Contabilitate

Vine o vreme	Pe care l-am trăit.
Când trebuie să tragem sub noi	O femeie pe care am iubit-o
O linie neagră	Și cu aceeași femeie care nu ne-a iubit
Și să facem socoteala.	Fac zero.
Câteva momente când era să fim fericiți,	Un sfert de ani de studii
Câteva momente când era să fim frumoși,	Fac mai multe miliarde de cuvinte furajare,
Câteva momente când era să fim geniali,	A căror înțelepciune am eliminat-o treptat.
Ne-am întâlnit de câteva ori	Și, în sfârșit, o soartă
Cu niște munți, cu niște copaci, cu niște ape	Și cu încă o soartă (de unde-o mai fi ieșit?)
(Pe unde-or mai fi? Mai trăiesc?).	Fac două (Scriem una și ținem-una,
Toate acestea fac un viitor luminos -	Poate, cine știe, există și viața de apoi).

Octavian PALER

Citate

“Avem timp pentru toate.
Să dormim, să alergăm în dreapta și-n stânga,
să regretăm c-am greșit și să greșim din nou,
să-i judecăm pe alții și să ne absolvim pe noi înșine,
avem timp să citim și să scriem,
să corectăm ce-am scris, să regretăm ce-am scris,
avem timp să facem proiecte și să nu le respectăm,
avem timp să ne facem iluzii și să răscolim prin cenușa lor mai târziu.
Avem timp pentru ambiții și boli,
să învinovățim destinul și amănuntele,
avem timp să privim norii, reclamele sau un accident oarecare,
avem timp să ne-alungăm întrebările, să amânăm răspunsurile,
avem timp să sfărâmăm un vis și să-l reinventăm,
avem timp să ne facem prieteni, să-i pierdem,
avem timp să primim lecții și să le uităm după-aceea,
avem timp să primim daruri și să nu le-nțelegem.
Avem timp pentru toate.
Nu e timp doar pentru puțină tandrețe.
Când să facem și asta - murim.
Am învățat unele lucruri în viață pe care vi le împărtășesc și vouă !!
Am învățat că nu poți face pe cineva să te iubească
Tot ce poți face este să fii o persoană iubită.
Restul ... depinde de ceilalți.
Am învățat că oricât mi-ar păsa mie
Altor s-ar putea să nu le pese.
Am învățat că durează ani să câștigi încredere
Și că doar în câteva secunde poți să o pierzi
Am învățat că nu contează CE ai în viață
Ci PE CINE ai.
Am învățat că te descurci și ți-e de folos farmecul cca 15 minute
După aceea, însă, ar fi bine să știi ceva.
Am învățat că nu trebuie să te compari cu ceea ce pot alții mai bine să facă

asociația cultural - umanitară și științifică
"provincia corvina"

Ci cu ceea ce poți tu să faci
Am învățat că nu contează ce li se întâmplă oamenilor
Ci contează ceea ce pot eu să fac pentru a rezolva
Am învățat că oricum ai tăia
Orice lucru are două fețe
Am învățat că trebuie să te desparți de cei dragi cu cuvinte calde
S-ar putea să fie ultima oară când îi vezi
Am învățat că poți continua încă mult timp
După ce ai spus că nu mai poți
Am învățat că EROI sunt cei care fac ce trebuie, când trebuie
Indiferent de consecințe
Am învățat că sunt oameni care te iubesc
Dar nu știu s-o arate
Am învățat că atunci când sunt supărat am dreptul să fiu supărat
Dar nu am dreptul să fiu și rău
Am învățat că prietenia adevărată continuă să existe chiar și la distanță
Iar asta este valabil și pentru iubirea adevărată
Am învățat că, dacă cineva nu te iubește cum ai vrea tu
Nu înseamnă că nu te iubește din tot sufletul.
Am învățat că indiferent cât de bun îți este un prieten
Oricum te va răni din când în când
Iar tu trebuie să-l ierți pentru asta.
Am învățat că nu este întotdeauna de ajuns să fii iertat de alții
Câteodată trebuie să înveți să te ierți pe tine însuși
Am învățat că indiferent cât de mult suferi,
Lumea nu se va opri în loc pentru durerea ta.
Am învățat că trecutul și circumstanțele ți-ar putea influența personalitatea
Dar că TU ești responsabil pentru ceea ce devii
Am învățat că, dacă doi oameni se ceartă, nu înseamnă că nu se iubesc
Și nici faptul că nu se ceartă nu dovedește că se iubesc.
Am învățat că uneori trebuie să pui persoana pe primul loc
Și nu faptele sale
Am învățat că doi oameni pot privi același lucru
Și pot vedea ceva total diferit
Am învățat că indiferent de consecințe
Cei care sunt cinstiți cu ei înșiși ajung mai departe în viață
Am învățat că viața îți poate fi schimbată în câteva ore
De către oameni care nici nu te cunosc.
Am învățat că și atunci când crezi că nu mai ai nimic de dat
Când te strigă un prieten vei găsi puterea de a-l ajuta.
Am învățat că scrisul
Ca și vorbitul
Poate liniști durerile sufletești
Am învățat că oamenii la care ții cel mai mult
Îți sunt luați prea repede...
Am învățat că este prea greu să-ți dai seama
Unde să tragi linie între a fi amabil, a nu răni oamenii și a-ți susține părerile.
Am învățat să iubesc
Ca să pot să fiu iubit".

*N.R. Au existat voci care au contestat paternitatea maestrului O.PALER la aceste creații.
Treaba lor! Noi credem că sunt ale maestrului!*

Realități hilare, dacă n-ar fi... dramatice

Ion URDA

Am primit ieri, pentru ziua mea, o scrisoare de la Biroul Parlamentar de zonă, în care amicul parlamentar mă felicita de aniversare. Desigur că el nici habar n-avea că azi e ziua mea, dar personalul biroului și-a făcut datoria, iar eu trebuie să exult de fericire: „- *la te uită, domnul Parlamentar mă feliță de ziua mea, excelent, trebuie să-l votez musai!*”.

Situații de acest fel se întâmplă și la nivele mai mari, iar unele dintre ele iau proporții dramatice, cu toată hilaritatea situației. Ca o confirmare, am primit, pe adresa mea de e_mail, o scrisoare Fw, pe care o redau integral mai jos:

Subject: Fw: O scrisoare scrisă de un senator român "de ziua românilor de pretutindeni" și mai ales răspunsul plin de bun simț dat de unul din românii aceștia

Mesajul a fost primit de la un amic, din Canada, și el fiind un absolvent al Politehnicii din Iași, prin anii '60.

1 decembrie. Scrisoare deschisă către dl. senator Viorel Badea.

Am primit ieri, pe grupul yahoo romaniansinedinburgh, o scrisoare din partea d-lui senator Viorel Badea, care s-a gândit să mă felicite cu ocazia, cică, „Zilei românilor de pretutindeni”. Dau mai jos scrisoarea d-lui senator, urmată de răspunsul meu, pentru că, nu-i așa, nu se cuvine să te heretisească omul, iar tu să nu-i întorci amabilitățile.

Ioan-Florin FLORESCU

1 decembrie.

Dragi români de pretutindeni,

Cu prilejul „Zilei românilor de pretutindeni” vă adresez vouă, românilor din lumea întreagă, calde felicitări, precum și îndemnul de a păstra în suflet spiritul, cultura și limba românească.

Doresc să vă felicit și să vă mulțumesc pentru contribuția pe care o aduceți la dezvoltarea comunităților și a țărilor în care vă aflați, precum și pentru păstrarea și afirmarea valorilor și tradițiilor românești. Din Australia până în America de Nord, din Europa și până în Asia, românii au ridicat pe podiumurile sportului de performanță drapelul național al României, au dus la cele mai prestigioase universități frumosul grai românesc și excelează în orice domeniu activează, făcând cinste țării natale.

Trebuie să ne amintim că suntem români în fiecare zi dăruită nouă de Dumnezeu și să păstrăm vii în inimile noastre cuvintele lui M. Sadoveanu: „*Patriotismul nu înseamnă ura împotriva altor neamuri, ci datorie către neamul nostru; nu înseamnă pretenția că suntem cel mai vrednic popor din lume, ci îndemnul să devenim un popor vrednic.*”

Doresc să vă felicit, de asemenea, și cu ocazia „Zilei Naționale a României”. Avem datoria de a păstra vie și a cinste amintirea celor ce au luptat pentru unitatea și libertatea poporului, precum și de a privi spre viitor cu optimismul, curajul și încrederea cu care au făcut-o și strămoșii noștri, de la cei căzuți pe câmpul de luptă, până la cei care au pierit în inumanele închisori comuniste.

Cu aceste ocazii, transmit românilor de pretutindeni cele mai bune gânduri și urări de sănătate, fericire și succes. Fie ca Dumnezeu să binecuvânteze România și pe români, oriunde s-ar afla ei.

La Mulți Ani România! La Mulți Ani români de pretutindeni!

Birou Senatorial Viorel Badea
Senator Pentru romanii din Europa si Asia
Membru al Delegatiei Permanente a Parlamentului Romaniei la APCE
Presedinte al Comisiei pentru Romanii de Pretutindeni
Tel/Fax: 0213101911
<http://www.badeaviorel.ro/>

asociația cultural - umanitară și științifică
"provincia corvina"

Răspunsul magistral al felicitatului merită remarcat:

Dragă Doamnă Senator Viorel BADEA,

Sînt și eu unul dintre „românii de pretutindeni” care au primit scrisoarea dumneavoastră cu ocazia, nu știam, „Zilei românilor de pretutindeni”. Vă mulțumesc pentru caldele urări și îndemnuri, chiar dacă, trebuie să mărturisesc, laudele dvs. sînt exagerate în ce mă privește pe mine, unul din românii de pretutindeni cărora vă adresați.

Nu am adus nici o „contribuție” comunității care a binevoit să mă primească (în afară de cîteva taxe), nu am afirmat prin nimic „valorile românești”, nu practic sport de performanță sub drapelul țării, iar singurul domeniu în care „excelez” deocamdată este livrarea de mîncare indiană la domiciliu, pentru că lucrez ca delivery driver la un restaurant dintr-un orașel scoțian.

Alta ar fi fost însă situația dacă mi-ați fi scris, dvs. sau unul dintre numeroșii dvs. colegi din Parlament, acum șase luni, cînd încă nu eram un român „de pretutindeni”, ci un român de la mine de-acasă, mai exact din Iași. Aș fi putut să vă răspund că sînt cercetător științific la Universitatea Al. I. Cuza și că mă ocup de editarea Bibliei de la 1688, prima ediție critică a celei mai vechi Biblii românești (știați că sîntem ultimul neam din Europa care încă nu are prima sa Biblie într-o ediție critică?). M-aș fi mîndrit cu fetele mele, care practicau un sport de performanță sub drapelul țării, cum spuneți, și m-aș fi lăudat că am dus și eu puțin din „graiul țării” mele pe la Paris și Geneva, sau că mi-am petrecut șapte ani printre vechile manuscrise românești, primind pentru munca mea o summa cum laude. Dar nici dumneavoastră nu mi-ați scris, nici eu nu v-am răspuns. Așa merg lucrurile, cum s-ar spune.

Dar de ce îmi scrieți tocmai acum, cînd mi-am luat lumea în cap, împreună cu ai mei, și ne-am alăturat și noi „românilor de pretutindeni” care își caută pe aiurea dreptatea pe care nu au găsit-o în țară? Ca să îmi arătați că vă pasă?

Dacă vă pasă atît de mult de „valorile și tradițiile românești”, de ce nu mi-ați scris, dvs. sau colegii dvs., pe cînd eram în țară? De ce nu m-ați întreat cum ne descurcăm cu nouă milioane pe lună, eu și colegile mele, tineri doctori în filologie și slujbași ai culturii române pentru care susținați acum?

V-aș fi rugat atunci, dacă știam că vă interesează atît de mult istoria neamului, să faceți ceva pentru profesorul meu de istorie, care se stinge de boală pentru că din pensia sa nu-i ajung banii de medicamente. V-aș fi chemat la Iași să vedeți cum trăiește de pe o zi pe alta un antrenor de performanță, pentru care s-a cîntat imnul României la Berlin, și cum niște copii devotați se antrenează să devină campioni pe podelele roase și pline de cuie ale unei săli de sport care n-a prins încă o campanie electorală. V-aș fi dus prin oraș și v-aș fi arătat Filarmonica ieșeană, care de zece ani stă să se prăbușească sub schele, și Teatrul Național, mutat într-un cub de carton. Și la urma urmei, dacă tot invocați acum cuvintele lui Sadoveanu și îndemnul „să devenim un popor vrednic”, v-aș fi spus că de douăzeci de ani mă simt, în fiecare zi, mințit, furat și umilit în țara mea. Și că am obosit să devin „vrednic” printre șmecheri, canalii politice și „băieți deștepți”. Dar, repet, nici dvs. nu m-ați întreat, nici eu nu v-am răspuns. Și atunci, de ce m-ați găsit tocmai acum?

Doamnă senator, e un cinism fără de margini să-i heretisiți pe emigranții români cu ocazia unei așa-zise „zile a românilor de pretutindeni”. Nu poate fi o sărbătoare o zi a românilor „de pretutindeni”, există doar o singură zi a românilor și a României din care găștile politice care s-au succedat ne-au împins, pe mine și pe alte milioane de compatrioți, să ne luăm lumea în cap, să ne lăsăm în urmă limba, părinții și prietenii și să ne căutăm pe aiurea pîinea și dreptatea. Ce sărbătoare vedeți în asta? Nu e nici o sărbătoare pentru familiile despărțite, pentru frații și prietenii lăsați în urmă, sau pentru acei „români de pretutindeni” ai căror copii s-au spînzurat în țară de dorul lor. Și, în general, nu există sărbători adevărate cînd te afli „pretutindeni”, ci doar acasă.

Iertați-mă, dar nu am nevoie să-mi amintiți dvs. de „valorile românești”. Ocupați-vă de ele în țară, acolo unde „cultura și valorile românești” sînt lăsate în paragină. Și v-aș mai ruga ceva. Sînteți totuși un reprezentant al clasei politice românești. Aveți decența de a nu amesteca în gesturile dvs. electorale amintirea „celor ce au luptat pentru libertatea poporului”. În Franța am

cunoscut un om care și-a pierdut o mână în masacrul de la Otopeni, în decembrie '89. Lucrează acum ca magazioner la un depozit, din mila unor străini generoși. Vă asigur că omul acesta ar scuipa astăzi pe orice discurs politicianist în care sînt amintiți eroii din decembrie'89. Altfel, o duce bine (în curînd, îl veți putea vedea și auzi într-un documentar tv despre Revoluție, apropo, nu-i așa, de cei care „*fac cinste țării natale*”).

La sfîrșit, aș vrea să vă asigur că nu mi-e rușine că sînt român. Așa mi-am învățat și fetele, să nu le fie rușine să spună de unde vin. Singurele momente în care mi-e rușine că-s român sînt atunci cînd politicienii îmi vorbesc despre România. În gura lor, România putea ca o hazna infestată, din care mă bucur că mi-am salvat copiii. Ca o măsură de igienă, ar fi prea mult dacă v-aș cere să păstrați măcar distanța tăcerii?

Ioan-Florin FLORESCU

Mai e nevoie de vreun comentariu? Mucles și nasu-n pămînt, onorabili politicieni!

Poemele senectuții

Raisa BOIANGIU

* * *

Ce frumusețe e pe dinăuntru la tine,
Te simt numai auzindu-te,
Ce frumusețe e pe dinăuntru la tine,
Te pipăi (virtual), te mîngâi (iluzie
optică),

Te gîndesc (ce minte cu imagini),
De ce cu mine tu, de ce acum?

Nu-ți vreau forma patrupedică,
(doar ești biped),

Nu-ți vreau nici bunurile tale, omule,

Ci numai umbra ta
Pe zidul înserării tale,
Ci numai glasul tău

De departe foarte venind,

Rostindu-mi cu aplomb curgător

Numele – Radmira - nume din zodii absente,

Din lumi părelnice,

Nimic aproape, doar depărtarea

Înviindu-te

Cu explozii arămii – târzii.

Frumusețea ta pe dinăuntru,

Pătrunde și-nlăuntru meu-

Și mă băntuie,

Absorbindu-mă.

14 oct. 2011

* * *

Dor de veghe

Cu cărți pe noptieră,

Dor de luminile veiozei

Și de unealta vioaie,

Forând semnele viețuirii,

Dor de sunete-n amurg,
Zornăind clipe,
Dor de nopți cu animate volute
Scriptice până-n zori,
Dor de învolburări-fantasme,
În patul baldachin mătăsuri
Alburii- luciri în zbor.
Dor de alaiuri îngerești,
Colindând amețitor,
Dor de dormitor
Mire al meu-miruindu-mă
Cu dorințe mii,
Salvând trecerea-petrecerea
Zilelor prea zorite.

27 iunie 2011

Ilona Kriza KUN (Hunedoara)

**A cunoaște
A tudos...**

Deunăzi am auzit:
„cine cunoștințele-și
îmbătrânește
suferința își mărește”.

E-adevărat
E-adevărat.

Creierul mi-l toc.

E mult mai prețuit
Aici și azi,
Cel ce-i dobitoc.

Două poete din United Kingdom

Denise RILEY

SPRING 1993/ PRIMĂVARA 1993

Știi că exist în pădure
că pot luci în clar obscur ca o păpădie
că pot să mă rumenesc ca murele
sau să cresc palidă
precum o colombină dezbracată de
culoare la
apus sau să amestec pârguirea ca
strugurii
pe o gura ce plânge-n sughituri că ceva
crește să-mi dea putere și mie ca și ție -
nu vezi că asta-i tot ceea ce pot face
nu vezi că-i teribil de obișnuit
dacă o voce matură și clara cântă
absentă
Când ai să vii iar acasă?
Când luna și soarele or să sară pe deal
deasupra orașului, canalul său
cărămiziu mărginit
cu balsam scuturat lângă piatra-
nnegrită
și case din beton îngrămădite strâns
împreună, un oarecare alergând de la o
ușă la alta
batând și palavragind la fiecare ușă, pe
când alții
pașunează ca bovinele privind
îngândurate în zori
și ridicându-și capetele și coborându-le
nepăsătoare
până când nimeni nu mai trebuie acum
să zăbovească prin spatele șurilor
cu o funie sau o privire, trâncănind
vrute și nevrute

Imago cronica

Valahia, cea mai veche reprezentare
tipărită a unui oraș românesc. Gravura
color, din Chornicon mundi, de
Hartman Schedel, Nurenberg - 1493.

(Biblioteca Academiei Române).

Fleur ADCOCK

PANA DE CURENT (pentru Michael Longley)

Mi-ai fost companie pe timpul
penei de curent,
mai întâi pe întuneric și acum

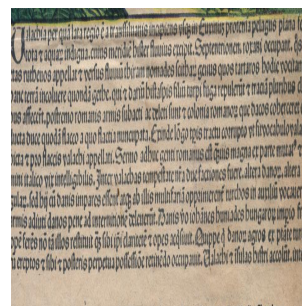
la flacăra de lumânare, jumate de duzină --
vocea ta calmă-mi vorbește
din radioul meu cu tranzistori
despre păsări, și tatăl tău,
și despre vremea sălbatecă.

Plănuisem să te înregistrez, pe dispozitiv -
Cel care-mi permisesse,
cu jumătate de oră mai devreme,
Să-l ascult pe tata cel mort
vorbind despre propria lui copilărie la o
fermă
fără electricitate; dar a mea s-a întrerupt
cu numai cinci minute înainte
de programul tău.

Afară, lumina luna-i așa de dalbă
am crezut că-i omăt pe treptele din față.
Este-o ceață ușoară. Vorbești despre
unde-ai vrea să se împrăstie cenușa.
Se apropie miezul nopții. Lumânările mele
ard domol. Ai încetat din vorbă.

Trad. Remus EVU, London

Evoluție...

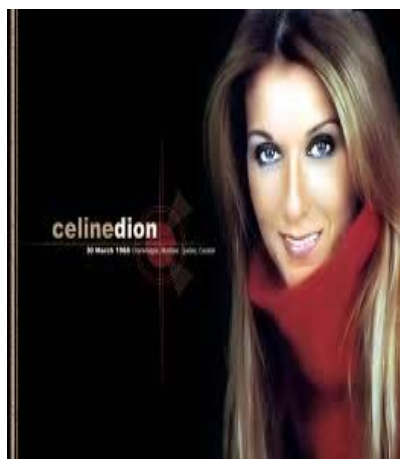
Minerva CHIRA

Minerva CHIRA, care percepea inițial itinerariul poetic existențial ca pe o târâre (*Manual de târâre*, prefătat de Blandiana, 1992) - avea să treacă prin „țara nimănui” (1993), cu fascinația magică a putregaiului (*Fosforescența putregaiului*, 1995)... Starea de neantizare (*Poemele absenței* - 1996, *Die Reise auf dem Todesstreifen* - Berlin, 1997), *Leandrii Greciei*, *Cântecul lumânării*, *RanaDaNu*, *Jar și lebădă*, *Preaplina amforei*, *Armura florii de câmp* și, în fine,

acest recent primit volum al antonomiei și dualismului, pe un retro-itinerar cumva inițiativ, îi confirmă vocația, chemarea și revelația de tip mistic, la cote semnificative. (Eugen EVU).

Preference...

Divina voce a Celinei DION

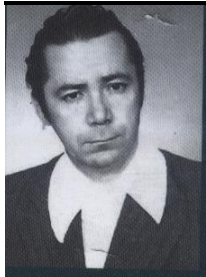
Céline Marie Claudette DION (n. 30 martie 1968, Charlemagne, Quebec), deținătoare a Ordinului Canadei și a Ordinului Național al Québecului, este o cântăreață de muzică pop, textieră și actriță. S-a născut într-o familie numerosă, având o situație financiară precară. A devenit cunoscută în lumea francofonă după ce René Angélil, ce urma să-i devină soț, și-a ipotecat casa pentru a-i finanța producerea primului album. În 1990 a lansat *Unison*, material discografic ce i-a adus popularitatea în America de Nord și în alte țări anglofone. Noi, care știm ceva despre efectul *fluture*, îi dăruim Diploma de Excelență a revistelor *Noua ProVincia Corvina* și *Palia literară*.

Hronice de vremuri mai noi

Aurel VODICEANU

Eugen EVU

DESTINELE UNOR IOBAGI / GOLGOTA

- roman monografic al comunei Birchiș (în două volume)

Un exemplar roman monografic în două volume, editat la Nagard, Lugoj, îi aparține lui Aurel VODICEANU, bănățean de sorginte și o vreme hunedorean. Ne-am reîntâlnit recent și ne-am oferit din cărțile noastre ultim editate, cu reciprocitatea afectivă a cunoștinței noastre dinainte de 1989... Aurel VODICEANU scrie cu nerv epic retrospectiv, în tradiție clasică, cu un anume patos de tip dolorist bănățenesc, despre el însuși dar și despre numeroși oameni ai trecutului de zbuțiu istoric și al celui încă recent. Fotografii mișcate, sau mai clare, amintiri, nostalgii, evocări, atât din spațiul natal, cât și al celui hunedorean.

Viața-trecerea este axiologie a drumului Crucii în lume, sub negura memoriei intacte, totuși, a întregii vârste. Atitudinal, VODICEANU este om al demnității, dincoace de trauma deja ancestrală a iobăgiei și apoi a stalinismului. Cât a trăit în mediul muncitoresc proiectant, a fost un animator cultural sindical de tip autentic, neipocrit. Spirit critic, cu aplecare creativă, spre satiră, moralist iornic, dar deopotrivă generos cu semenii săi, Aurel VODICEANU depășește zona scriiturii naive, reușind multe pagini riguros documentate, sau trăite și recuperate cu șarm narativ, memorabil. El a ținut un veritabil hronic al vârstelor altora și a vârstei sale, cu prea-plin sufletească și iertare de sine, elegiac și dolorist ca GOGA, COTRUȘ, GYR...destinele evocate nu sunt de tip fatalist, ci ale structurii sale sufletești, ca ale multora din arealul „scanat” de amintirile sale. Dublul roman monografic, este unul restaurativ, desenând destine paralele, migălos întocmit, plin de vervă afectivă, de simț al istoriei ca unul al condiției existențiale asumate cu un anume stoicism de tip rural creștinesc. Itinerariul vieții este al cărții care devine evanghelie laică, epos, memorie transmisă cu fidelitate. Uneori scrie umor, satire, altele caricaturizează, altele scrie poezie dedicată. Cred că VODICEANU ar merita în satul său Birchiș, un mic muzeu sub oblada edililor, școlii și bisericii. Iată un mic poem vag necrologic, *eminesciano-goga-ian*, dedicat soției sale Aurica, stinsă într-un trist ajun de Crăciun:

Când ne vom întâlni

Alunec în neantul din sufletul gol,
Rătăcind prin pustia din casă și ocol,
Aud inima îndoliată cum plânge
Cu lacrimi de jar, cu lacrimi de sânge

Îți ții coroniță din maci și violele
Din raze de soare și pulbere de stele
Când ne vom întâlni cu tremurândă mână
O pun pe capul tău cu aură de zână...

Ne-am promis a ne revedea spre toamna lui 2012, în satul unde s-a retras, nu departe de fiul său, poetul Ioan VODICEANU, la Săvișrin.

În imagini: Aurica, soția autorului; Trofeul „Mihai I» pentru loialitate”, conferit recent autorului.

DIPLOME DE EXCELENȚĂ ale AsCUS „ProVincia Corvina” pentru anul 2011

Colaboratori din țară

1. **Sebastian BARA** – pentru deosebitul spirit managerial și colaborarea fructuoasă cu scriitori încă în viață.
2. **Gligor HAȘA** – pentru întreaga sa operă literară și pentru neîntrerupta sa zbatere pentru cauza românismului.
3. **Elena Daniela SGONDEA** – pentru creație lirică și animație culturală
4. **Ștefan NEMECSEK** – pentru întreaga sa operă de cercetare literară și jurnalistică și de editare - propagare a beletristicii interculturale.
5. **Paulina POPA** – pentru poezie, spirit managerial editorial și asidua promovare prin mass-media a valorilor literaturii hunedorene.
6. **Ladislau DARADICI** – pentru valoarea poeziei, prozei și operei sale critice.
7. **Muguraș Maria PETRESCU** – pentru ferventa activitate de traducere în și din anglo - franceză, precum și pentru spiritul său animator în cultură și arte.
8. **Ion POPESCU - BRADICENI** – pentru opera promoțională, de mentor al transmodernismului.
9. **Adrian BOTEZ** – Senior, pentru opera sa poliedrică impregnată de simțirea românească autentică.
10. **Cornel NISTEA** – pentru nobila contribuție, prin operă și revista *Discobolul*, de a face auzită cântarea *Sufletului românesc*.
11. **Marilena Rodica CHIRETU** – pentru lirismul inocenței nepierdute.
12. **Ștefan Doru DĂNCUȘ** – pentru poezia sa cu grif de lună plină și pentru strădania editării valorilor lirice actuale.
13. **Ion SCOROBETE** – pentru opera sa lirică învigorată de autentice rădăcini pădurenești.
14. **Gheorghe NICULESCU – URICANI** – pentru întreaga operă publicată și pentru importanta contribuție adusă dezvoltării paradoxismului ca gen literar în spectrul literaturii române.
15. **Mihai PETRE** – pentru o viață dedicată literaturii și cultivării ei la cei tineri.
16. **Romulus Vasile IOAN** – pentru studiile sale științifice și istorice necesare memoriei culturale a Hunedoarei.
17. **Victor STEROM** – elevata sa operă lirică și critică precum și pentru meritul fondării *Academiei de Poezie Contemporană Ploiești*.

Artiști plastici

18. **Radu ROȘIAN** - pentru întreaga sa operă și spiritul său animator în domeniul artelor plastice hunedorene
19. **Alexandru PODEA** - pentru merite în sculptura metaloplastică ambientală
20. **Florin SCURTU** - pentru arta sa grafică vizionară
21. **Tibor BALAZS** – pentru pictură, sculptură, grafică, ilustrație de carte și, în general, pentru arta sa plastică în spirit compozit.
22. **Tiberiu FAZAKAS** – pentru întreaga sa operă plastică și în special pentru modul în care a reușit să umanizeze creațiile sale op-art.

Colaboratori externi

23. **Angelo MANITTA** – pentru valoarea europeană a *Academiei Internaționale IL Convivio* în aria neo-latinității, cu afinitate pentru creația literară și plastică românească actuală.
24. **Maria Teresa LIUZZO** – pentru inegalabila sa operă de poet și editor, precum și pentru colaborarea dintre revistele „*Le Muse*” și „*Noua ProVincia Corvina*”.

25. Florentin SMARANDACHE – pentru spiritul performant al cercetării și descoperirilor sale în domeniul fizicii cuantice și pentru travaliul intercultural valoros.
26. Alexandru CETĂȚEANU – pentru inventică și pentru susținerea unei admirabile activități culturale a scriitorimii române din Canada și de pretutindeni prin revista „Destine literare”.
27. Lucian HETCO – Premiul Maxima Moralia – pentru etica scrierilor sale și pentru crearea, prin revista Agero, a unui bastion al promovării românismului pe mapamond.
28. Baki YMERI – pentru inima sa cu două aorte, albaneză și românească.

Asociații

29. Asociația „PRO - ISIS” din Orăștie – pentru reușita acțiunilor sale în domeniul cultural-umanitar.

Un mare poet de azi din patria lui Cervantes:

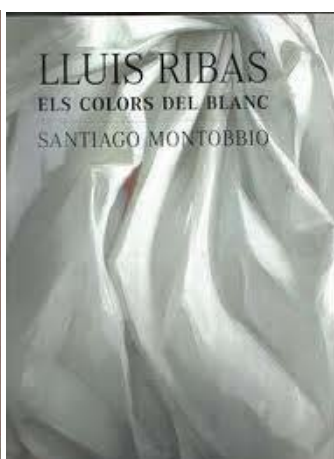
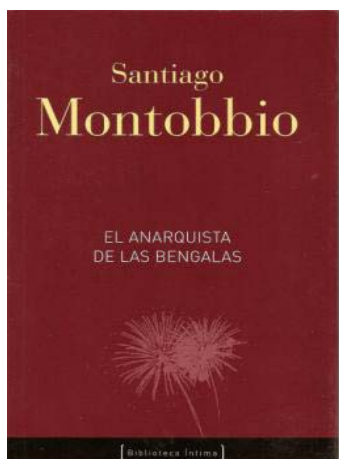
Santiago MONTOBBIO

... Y yo quiero amor
y no lo oscuro. Pero el mundo es así,
casi negro, casi fiera, casi olvido.
Con su pisada grave
sobre la nada me borra y me sepulta.

....
Yo estoy al fondo de todo,
al fondo de nubes y poemas,
de su música, y Dios está también al fondo,
aún más hondo, manantial que sigue
sus propios caminos y en el arte
también se transfigura.

“también se transfigura”

Así los poemas van seguidos, se suceden
en sus motivos y en sus ritmos, se completan
y persiguen en su música. De un poema
nace otro,
a veces son poemas por un mismo
latido hermanados,
y el orden de aparición permitiría
ver cuánto tienen de música
que se entreteje y se anuda...
La poesía es un fondo de agua marina.

Testimonios

La fuente volverá a manar
con sus palabras. A cada momento
en ellas me asalto, me adivino.
La vida es esta araña que dije
y que me pareció no tener mucho sentido.
Me teje silenciosa tras mis palabras
y –no sé si lo digo bien- al final
de la muerte está la espera.

Un poem de bun venit...

Eugen EVU

Nano eseu lui Santiago

El, dizidentul teolog
în patria lui Cervantes
în absența lui Sancho
și a jarului magic
pentru Rocinanta
el, în dialog
soteriologic
cu Sinele Lumii

El, prietenul prin paideuma
primordiei,
Santiago de Balanzo
precum în text
așa și în metatext
în text cum sunt eu
în interiorul ninsorii
în subtext labirintic

cum suntem noi
în memoria freatică
în țipătul de păun al
briliantului
În noaptea lui Eminescu
cel trădat prădat
de cunoaștere:
întru renaștere.

*"Versurile ei, inteligente
și sarcastice, mereu surprinzătoare
prin schimbarea nervoasă a
unghiului de observare a lumii,
au sinceritatea energică a
marii poezii."*

Alex. Ștefănescu

Roxana SICOE TIREA

Vătămirile (fragment)

Eu stau singură în Devoria;
Îmi lustruiesc privirile
De patul puștii care
Mă țintește
Țintește-mă numai pe mine
Țintește-mă!
Noaptea dorm în cușca din Devoria
...gloria liniei drepte! Tai cu dinții
Venele cărților, mușc
Poetica jugulară delirând „eu! eu!”
Cu cu toate tinichelele lumii legate
Într-un lanț străbun de păcate...

Ilie CHELARIU

!!! v-am văzut
nu sunteți albaștri
v-am mirosit
nu sunteți albaștri
nu sunteți nici măcar albi
albi ca visele
ca viața mea.

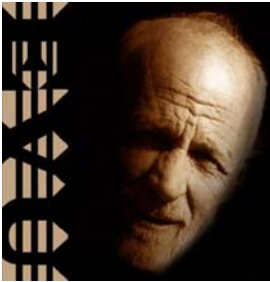

pictură de Tibor BALAZS

Poeme din biblioteca rănită

Eugen EVU

Poesia din Flori

Fiica mea din flori de tei
Rug de mierlă de scânteii
Felurimei de femei
Unicîndu-mi unu-n trei
Poezie nebunie
Încă tânără-n frăție

Cere trup să reînvie
Să se-nfrupte cine știe
Dar să-mi mai lase și mie
Moartea încă vie.

Elegie

Vântul de munte, frig cu mănuși,
îngenunchează- n clopote sparte
Ah, numai vaier și ningere-i, nu-și
mai văd urmele duși în moarte

Uită-mă, uită, prin dezbrățisare,
fură-mi sămânța și du-te cuvânt
patru mi-s fiii prin rămurare,
în patru moartea-nflori, sfânt pământ

Fost-am vreodată, fi-vom sub nimburi
înfometate, grele de sâmburi
Îngândurarea-ndurării, pe dâmburi
Mai sus de-o moarte.

Elegy

*Mountain wind, gloved frozing
in broken bells prostrate
Oh, only moaning and snowing
seeing not their traces to death*

*Forget me, no more embracing,
steal my seed and go on as word
four are my sons by branching,
in four death flourished, earthward*

*Have we been, will we be once
under halos pregnant with pips
The clemency musing, on hills
Upper a disappearance*

English version by George Anca

Manifest ludic

Scribi ai lumilor de lume
Felurime doar prin nume
În acest V E A C miruns
Nimic n-avem de ascuns
Poliedrice cristale
Care curg sacerdotale

Suntem devenind pe Cale
Dincoace de forme-n Mit
Nemica de uneltit
Doar de vis zburat iubit
De întoarcere
Acasă.

Memoria pe Kant

În rărita rănita mea bibliotecă
Cărțile cumiți stau pe Kant
Salvate de la înneclul cascadei
netransmisibile multiplului sine-
salvate câteva de Die buckenvurm
straniu este că unele se ascund
este ceva suspect în incintă
amintindu-mi de policerile
lui George Arion
policer de la polițe ?-
cărțile mele semnate de alții
am această frustrare, desigur,
indusă de Marele Orb Borges
inexplicabile sunt
căile regale ale Domnului
poate nu-l voi pierde pe Umberto
și parabola numelui Rozei
miezul ei asomptic și riscant
dacă și moartea resoarbe
memoria...

Vavila POPOVICI (S.U.A.)

Iubirea cea dintâi

Iubirea cea dintâi, e niciodată moartă,
deși-i din spumă pură de valuri risipite.
Trăiește în adâncuri de mare-ntunecată,
cu forțe neștiute, calme și-adormite.
Iubirea cea dintâi e niciodată moartă.
E cea dintâi vioară
dintr-un concert de îngeri.

Ciprian COSMA

Bar

Pe scaun, în sală, eu mor
Nu de frig - ci de somn,
Măcar tâmpitul ăsta
E domn și mă scoală
De abia aștept să beau

O cafea, dulce -
Și cu porție dublă de lapte,
E micul meu dejun
Ce-l servesc printre șoapte;
Îmi vine să arunc cu smântână
Pe ea...

Nevoia stringentă
De a sta în furnal,
De a bea din furnal,
Mă jenează recent
În acest bar cu futalace
Examine oral
Vin, fiert, frecvent
Și îmi place

Victor NIȚĂ

**Mașina de îndreptat
societatea**

(fragment)

... de mîine, mașina de îndreptat
Societatea nefiind altceva decât
Conștiința de sine
A clasei muncitoare, un fel de
Computer care deține
Numitorul comun și incendiar
Al tuturor evenimentelor lumii
Un fantastic și uriaș computer
A cărui cartelă program
Se cuprinde într-un singur cuvînt:
REVOLUȚIA.

Eva Lora DEFESES

Premiile Niram Art 2011

Evenimentul a fost organizat de Editura și Revista Niram Art, în colaborare cu Universitatea Complutense și Centrul Cultural al Armatei Madrid și s-a desfășurat la Cazinoul Militar din capitala Spaniei. **Emil CONSTANTINESCU**, fostul președinte al României a fost distins cu **Marele Premiu Niram Art, Trofeul Ambroise Vollard**. În cadrul discursului său, Emil CONSTANTINESCU a făcut referire la intelectualii români și la aportul pe care ei l-au adus culturii universale.

Michel HOUELLEBECQ

Niram Art 2011

Ștefan MITROI

Scriitorul francez **Michel HOUELLEBECQ** a fost distins cu **Marele Premiu Niram Art Trofeul Mihail Sebastian**. "Primul premiu pe care l-am primit ca scriitor purta numele poetului român **Tristan Tzara**. Este o bucurie pentru mine să primesc acum un trofeu cu numele altui mare român. În seara aceasta am cunoscut la Madrid o grupare de artiști și scriitori români de amploarea celei din Parisul interbelic. Mă bucur că după o lungă dictatură, cultura română recapătă locul care îi corespunde în Europa", a afirmat Michel HOUELLEBECQ în fața publicului spaniol. Fostul ministru al Culturii din Spania, poetul **Cesar Antonio MOLINA** a primit **Marele Premiu, Trofeul Tristan Tzara**. Premiul a fost ridicat de scriitoarea, jurnalista și criticul literar, **Mercerdes MONMANY**, soția lui Cesar Antonio MOLINA. "Mari personalități ale culturii

universale sunt originare din Romania. Emil Cioran, Mihail Sebastian, Mircea Eliade și Constantin Brâncuși sunt doar câțiva dintre românii care au creat opere de o inestimabilă valoare și față de care simt o profundă admirație”, a afirmat Mercedes MONMANY. **Premiul Niram Art pentru Literatura** a fost acordat scriitorului roman **Stefan MITROI***, **Premiul Niram Art pentru Poezie** autorului **Eran EISEN** din Israel, iar scriitorul spaniol **Diego Vadillo LOPEZ** a fost distins cu **Premiul pentru Manuscris**, pentru romanul **“La cumpărături în Tzara”**, al cărui personaj principal este poetul român Tristan Tzara. În cadrul galei de decernare a Premiilor Niram Art 2011, au avut loc cinci lansări de carte. Anul acesta, premiul pentru Arte Plastice a fost înlocuit cu un omagiu adus vieții și operei pictorului **Baruch ELRON** (1934 – 2006). În timpul galei a fost lansată cartea **“Baruch ELRON”**, a scriitorului spaniol **Hector MARTINEZ SANZ**. Artistul, născut în România, a plecat în Israel în anul 1963. Multe dintre operele sale au rămas în România, sub semnătura **Barbu TEODORESCU**. **Baruch ELRON** este unul dintre cei mai cunoscuți pictori din Israel. **“Soțul meu a făcut studiile la București și perioada petrecută în România a fost importantă în formarea sa. A colaborat cu multe publicații și instituții din România și, după revoluție, s-a întors cu plăcere în țara în care s-a născut”**, a declarat **Lydia ELRON**, soția artistului. Seara s-a încheiat cu un concert de pian. Moderatorul evenimentului a fost **Fabianni BELEMUSKI**, Directorul Revistei Niram Art iar trofeul Niram Art este o creație a artistului plastic **Bogdan ATER**.

* N. Red., *“Mușcătura câinelui de pază” remember... (E. Evu)*

Scrisoare de la românimea din Colorado

Anca SÎRGHIE

AMERICA NOPTILOR MULTICOLORE

La sfârșit de noiembrie, imediat după Thanks Giving day, ca la o comandă americanii își împodobesc brazii pregătiți pentru Crăciun și ornează fațadele caselor, grăbiți să nu fie surprinși de primele posibile ninsori și de frigul care de-abia așteaptă să dea năvală. În acest fel, timp de o lună orașele lor poartă vraja basmelor, mai ales pe timp de noapte, când dispăre uniformitatea arhitecturală și cromatică a caselor de pe cele mai multe dintre străzi, spre a lăsa locul luminițelor multicolore ce modelează feeric peisajul. Există firme specializate, ce pot veni în ajutorul celor doritori de ornamentații sofisticate, care să pornească din vârful acoperișului, unde nu oricine are curajul să se urce. Unii americani nu reușesc să ducă la capăt pretențioasa activitate de a întinde pe fațada casei și de a umple grădina cu simbolice scene ale nașterii Domnului decât dacă își iau zile bune de concediu. Așa cere tradiția. Clasele școlilor își fac un titlu de glorie în a se angaja să orneze cu rețele electrice de împodobit brazii din fața primăriilor sau din parcurile centrale ale orașului.

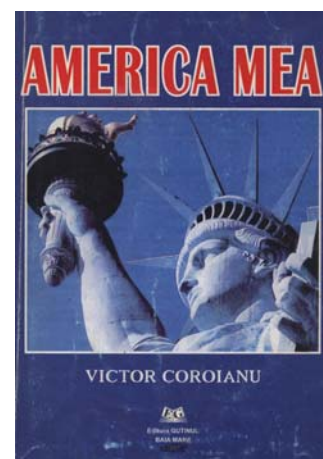
Imagini de la eveniment: prima din stânga, prof. univ. la Alma Mater, Sibiu, Anca SÎRGHIE

În această Americă de poveste, în care casele sunt luminate multicolor pe timp de seară, am poposit și în acest an, ca de altfel în ultimii vreo zece, gata să intru în vâltoarea pregătirilor de sfinte sărbători. În Centrul social al Bisericii Sf. Dimitrie cel Nou, Asociația Românilor din Colorado R.A.F.A. m-a invitat la primul cinaclu românesc, așa că pe adresele e-mail ale enoriașilor figura afișul conferinței mele, **Mitropolitul Andrei Șaguna primit în lumea sfinților**, pentru care am realizat și un film cu canonizarea Sa, petrecută recent la Sibiu. A fost lansată cea mai proaspăt apărută dintre cărțile mele, **Memorandistul Nicolae Cristea și epoca sa**, ediția a doua, cu un **Cuvânt**

înainte de acad. Mircea Păcurariu și cu o *Posfață* de Ana Grama, Editura Technomedia, Sibiu, 2011. S-au recitat și s-au citit poezii selectate din opera lui Mihai Eminescu, George Coșbuc, Lucian Blaga și Radu Gyr, într-un moment liric, care își are rolul său cert la conaționalii noștri iubitori de frumos și care continuă să țină legătura cu tradiționala cultură românească în care s-au format. Sunt încredințată că inițiativa românilor din capitala statului Colorado de a desfășura periodic o activitate culturală, susținută de organizația lor R.A.F.A., a făcut prin această primă reuniune de cenaclu un început de bun augur, după cum ne-a asigurat prof. Sebastian Doreanu, moderatorul manifestării, și prof. Simona Sîrghie, unul dintre inițiatorii și recitatorii activi ai cenaclului românesc de la Denver.

Sărbătoarea Crăciunului a fost pregătită în parohia pr. Ioan Bogdan de la Biserica Sf. Dimitrie cel Nou cu toată grija. Școala de duminică a antrenat pentru cea dintâi dată copiii spre a susține în limba română un program festiv și repetițiile lor au dat o anumită febră zilelor premergătoare Crăciunului. Grupul coral al Bisericii a trecut cu colindul pe la toate familiile enoriașilor iubitori de tradiție creștinească. Nu am ezitat să ne alăturăm colindătorilor, într-un moment de sacralitate și de socializare benefică pentru comunitatea românilor din Denver, în care medicii formează într-o considerabilă parte high life-ul societății lor. S-a organizat chiar și o petrecere de caritate, menită, asemenea revelionului românesc de aici, să obțină fonduri pentru edificarea noului lăcaș al unei biserici ortodoxe din localitate. Denver, orașul situat la altitudinea de o milă (adică la înălțimea de 1600 m față de nivelul mării), este unul dintre cele mai însorite colțuri de lume pe care le-am văzut, căci aici soarele arde pe un cer senin timp de 300 de zile într-un an, astfel încât locuitorii lui trebuie să poarte ochelari de soare în toate anotimpurile. Românii așezați în acest mirific spațiu american de sub Munții Stâncoși nu au o comunitate mare, așa cum sunt cele de la New York sau Detroit. De aceea, aici totul pare să fie luat de la zero, totul trebuie făcut - local de biserică, bibliotecă, cenaclu, revistă culturală în limba noastră națională etc. Iar oameni competenți și de inițiativă în această comunitate a românilor există și ei. În America nopților multicolore din luna pregătitoare a Crăciunului consumul electric se dublează, din câte arată statisticile, chiar și la gospodăriile care folosesc un sistem automat de aprindere și de stingere a luminițelor ornamentale. Nu este de mirare că cei mai mulți dintre americani demontează această podoabă costisitoare chiar în plină sărbătoare a Crăciunului, în 25-26 decembrie. Și tot atunci, printr-o tradiție greu de acceptat pentru mentalitatea românească, sunt scoși din casele lor brăduții, care pretutindeni în lume sunt simbolul marelui eveniment creștin.

Cartea de recitare ...

Ora jurnalelor

George ANCA

COZIA TAIL

Sensacionismo. Nu e încă lumină. Se dichisesc păduchii cu nume de rădăcină. Nu mai mâncase mere coapte de mult timp. În Germania, o chestie d'asta se plătește. N-ar scrie așa, n-ar fi el. Un privilegiu. Două doine, trei doctori. Cui fumăm cenușa? Nemți să-mi găsești. Descriem coasta vânătorii. Orgoliu în ce privește aspectul fizic. Oboseală neyogină, transe regăsite. Se întâmplă interzis, decât premiat. Răsturnare de tabu. Manipularea senzațiilor auditive și vizuale.

Septicemie. Dorința ei testamentară a fost să fie incinerată. Să ajungă în India, în Gange. Să se purifice. Dorința fiicei mele mă apasă. Nu pot să ajung acolo. Cineva care merge acolo. Să am certitudinea că ajunge în Gange. Ultima călătorie, a opta, pe Himalaia, în Tibet, poate i-a cauzat moartea. S-a adresat și unei colege de la ambasada americană, în toamnă. I-a spus, dacă nu poate mama, să te duci tu.

Insulină. Diabet, ciroză. Hemoragie terminală. Nu se mai înțelege ce spune, mănâncă plăcintă, i-au găsit glicemia 470. Nici nu era întregă la cap. Părintele Piști la telefon. Îți faci de lucru, să te

asociația cultural - umanitară și științifică "provincia corvina"

dregi. Alerg. Aleg', aleg' oilor. M-ai scos la drum, șerpoaico. La fraza romantică da morire. Erotica de partid. Nu mai știți ce să scrieți și nu vreți să munciți. Adaptați radiației, nu se simt bine în altă parte.

Porniți iarăși ventilatorul. Malarie, nu bere. Suflu la inimă, plămâni-țigări pasive. Când candidoza. 13-7. Accentuarea interstițiului pulmonar difuz bilateral, mai important intrahilar. Sinusuri costadia fragmentice libere. Cord cu diametrul transvers crescut. În aorta poporului. Printre caractere aburi pe gânduri de artă vărsați din grui în grai. Viață perlată reflex. Wallahi: if one can do it, let him do it. Striscia la notizia. Superoxid de dismutază, pitonul birmanez – cheia vindecării inimilor noastre. Zalapanpatak. Cunundru. Mai-o-maya. Neamuluiilor. Stai-ca-Antonioni-nu-te-mai-nășteai.

*

Aurel Opiatră, Radu Humor, Toma Hegel. Bordurile crapă numai dacă te uiți la ele. Victoria și foloasele sunt ale securității criminale. Mitletoe and the mighty Oak. Dies Natalis Solis Invicti. Christmukkah. De quadam libertate Decembrica (John Beleth). Bona Dea. Orhidectomie. Noi așa am crescut. Terținele bărbii făcute bazaconii. Marina avusese 20 de musafiri. Tu du-i la restaurant. Tu ești Hegel. Pe Kant i-l las lui Sandu, cu Eminescu. Da' taică-meu? Tot Kant. Molatec la Văratec. Semănător singur.

Cozia Tail. Pomenirea la Copaie, ginerele lui. Fetele Hegel – Adina, Mariana, Veronica. Ancora Doru. HA Hegel Again. Sublimăm. De coloribus. Țeapăn în țeapă. Potul cotul. I want to sin. Victima propriei capacități de adaptare și încă o dispariție pindarică. Addidași? Îl ucise. Animismul n-ajută definitiv. Du-te. Legătură un pic divină. Dacă nu umbli, nu mergi. Cine mișcă nu mai mișcă. Tăietură curată, de topor. Câini de urmă. Mantra asupra karma. Locul nașterii, amorul. Meleoni, cameleoni. Noi fără noimă. 2012, Bram, Braun. A Game. Barba-n băta, tichii în Tichilești. Atotștiutor a nimic cunoscător. Linga Ligonier. Nirvana Ninive. Saudi Isai. Tomaidorii adori-i. E orfan, și-a ucis părinții. Egipto. Pigudel. Actor de matineu. Ți-am umplut coșul cu ceapă, ca să-i apuce plânsul pe dușmani.

*

Conferința se ținea în vechiul palat. Mă strecurasem cu Plata, pe o ușă lăturalnică. Am luat-o singur printr-o sală. M-am trezit sub podium. M-am întors, am deschis o încăpere persană. Ne instalasem, când au intrat două femei și un bărbat. N-a deschis nimeni gura și au ieșit. Apoi, o fată din casă ne-a zis că să stăm acolo și să mâncăm cât putem. În societatea congresiștilor, uite o elevă a lui nea Romică, da, zici, am văzut-o cu graurul ei. Eram și noi coz(i). Mâncaseși pâine sărată, și-am adus apă în vis, urturoi contra strigoii. Ascunsesei coasele. Toți militarii morți au văduvele în armată. Scafandri pe sub arcul de triumf. Spiritul de corp. Solidaritate neanexată politicii. Trădarea de țară în aur se măsoară. Omega. Om. Vum. Architecturae cosmicae. Indi-geți cuejdi. Lasă fața asta, că nu e pe falsitate. Trebuie să-ți faci loc cu corpul. Aerul Tismanei.

Ne-o despărți apa, ne-o uni cerul cu pământul. Fata ne va revedea și în manuscris. Rânjind schelet, jertfind popor, criminal străin. Te-am făcut de rușine în oraș. Who controls the past controls the future, who controls the present controls the past. Se apropie și solistițiul. Voiai să ajungi mai târziu acasă, să adoarmă copilul vecinului, care nu te lasă să dormi. O superbombă mariană și ar ști și un thailandez că Aricescu a fost un poet minor din secolul 19. Pont d'Avignon. Rănit la Oituz. Oferta valetului britanic. Nu au progresat decât distrugând. Cei cu bani nu sunt proști. Vai, ce mâtă are tovarășul. Au Doo Mau, hai la drum, triolet. Frica de oameni te împinge în sunetele lor. Au, că nu mi-era frate, poate Dumnezeu. Margareta lui frate-său cu asasini-ochi. Vezi tu, Au Doo Mau, coeur de loup. Hai la tramvai, la împins cu Mihai, sor'ta mai. Clastru lacustru.

Berjera, personaj de persoana întâi. Tăiatul, desenat de asasinat în concurența berjerei. Invizibilități adăugite psiho. Am fi portretizat agonia. Mantre boeme, noeme. Farben. Ne-am văzut în Maroc. Kun invadează Transilvania conform planurilor lui Lenin. Unfortunately, an uprising. Largo desolato. Dictatura de dezvoltare. Como de un icono se tratase. Portret de șarpe. No dirty gold. Culegea măslina, a căzut din copac și a murit. Magi, shphards, kings, wise men. Cea mai

trează ființă. Skammen. Jikji. Un Goma. Vișegradizare haveliană. Telefon ilicit. Unsuted for Germanization. Doi metri mai jos.

Arta povestitorului

Eugen EVU

Ladislau DARADICI
POVESTIRI

editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca

Noua carte a deveauului Ladislau Daradici, după bucuria recentului **Premiu al UR Alba Iulia, pentru proză (nuvele) „Maria, viața ta e o flacăra”**, are un titlu triplu, teandric, dacă vrei: *Mașina de scris, Sub cetini în țărână, Vânatoare de mistreți...* Arta prozei scurte a lui Daradici, undeva între mithosul paideumatic original transilvanic, natal, și fantasticul sefeist, este decodabilă euristic și eufonic. *Desăvârșitul stilist* (Dumitru HURUBĂ), „*incitantul cu o distinctă marcă a maturității și originalității*” (Gligor HAȘA), „*stilistul curat, cinstit, direct, cu simțul umorului, al personalității*” (Michael

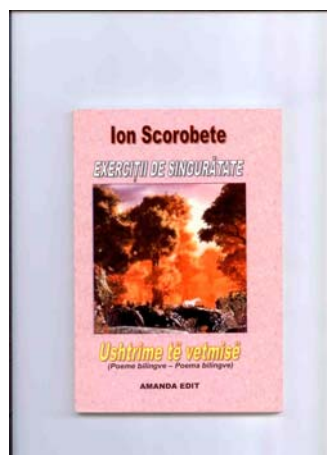
HĂULICĂ), ne reconfirmă „*un autor complex, dotat poliedric, care are har, cultură solidă și, lucru rar, are stil (omul e stilul); gravitatea cu care îmbracă în hlamidă estetică tot ceea ce «atinge» cu scrisul*” (Eugen EVU), ne-a sugerat metafora Elytisiană, a unui cristal (care curge), adaugă Evu, „*un cristal care se ascunde SIEȘI, ludic și mirabil, arătându-se în cascada textului, în nadirul hermeneic al anticei Uimiri, resurecte în modernitate*” (idem). Numele scriitorului are prefixul DAR, al verbului dăruirii: anume prin scrisul menita a reumple lumea de mister. Daradici este poet, însă proza sa scurtă, este intervalică, este doar rămășiș de arte colaterale, ale unei Aorte de semiotician nonconformist al Tiparelor. Nu poți să-l înțelegi, decât ...poetizînd!

Lucian GRUIA

... despre Ion SCOROBETE

SINGURĂTATEA ABISULUI

Editura Amanda, 2011

Ion Scorobete s-a născut la 26 mai 1947 în satul Meria, județul Hunedoara. După absolvirea Universității din București, Facultatea de Drept, s-a stabilit la Timișoara, unde lucrează în cadrul baroului Timiș. A debutat editorial cu versurile adunate în volumul GEOMETRIA ZĂPEZII, după care a publicat numeroase volume de poezie și proză (romane). A înființat Fundația culturală „Traian Vuia”, despre viața și creația căruia a conceput trilogia monografic-eseistică DECOLAREA, din care a publicat primul volum, ZBOR INTERIOR. Volumul bilingv, româno-albanez EXERCIȚII DE SINGURĂTATE /1/ (traducerea

datorându-se inimosului poet Baki Ymeri) constituie un fel de antologie lirică în selecția autorului. Critica literară a remarcat eleganța stilului și rafinamentul cultural al autorului. Nu s-a subliniat îndeajuns faptul că poezia lui Ion Scorobete este una de cunoaștere.

Din punct de vedere gnoseologic, poetul se situează în cotidian dar privește esențele, interiorul existenței: „*Alerg printre cuvinte deloc lejer / împrejurul unei realități / înfiorător de tenace / dacă mă atenționează fervent / că mă aflu la o distanță / de tușă*” (Comunicare). Relația poetului cu exteriorul este una de revoltă în fața mizeriei sociale și morale contemporane, în care valorile tradiționale au fost pulverizate.

Retractil la relațiile sociale nefaste creației artistice, poetul își exersează singurătatea pe calea meditației. Curiozitatea îl determină să sondeze esențele prin mijloace lirico-metafizice. În interiorul existenței poetul descoperă cu uimire legi matematice: „*și ce e mai ispititor / decât a nu*

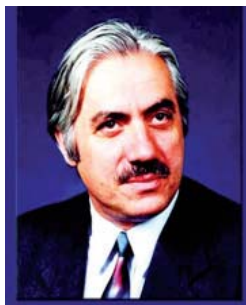
înțelege / cum o distorsiune cu grad ridicat / de risc / încorsetează matematic parfumurile / esențiale" (DISCRET). Legitățile fizice, chimice și biologice încorsetează ființa umană într-un destin muritor, fără scăpare: „de fapt numai înăuntru fiind pot / căuta ieșirea spre un neunde / bine intenționat / eu lent cum mă știu șlefuiesc / îndărătul ușii instrumentul / care se va potrivi / la spart nuca miezului amânat / sine die" (DISCRET). Legitățile lumii par totuși să fie de sorginte ideatică, platoniciană, întrucât constituie prototipurile lucrurilor și fenomenelor reale: „Chipul lucrului geme în trunchiul ideii" sau de natura logosului: „un priunc de amănunte zâcnește / în adâncul luminii / trage de mine cuvântul / în miezul acestei răspântii" (ZEUL). Acceptând soarta, Ion Scorobete trăiește existența la modul apolinic, format la școala filosofiei antice grecești: „n-am nici o șansă să / modific unghiurile / planurilor / altfel de cum le-a înfățișat / pe duna de nisip milesianul Thales" (UMBRĂ).

Apropierea mării constituie cadrul ideal pentru meditațiile poetului. Zbuciumul valurilor simbolizează și trecerea timpului aducător de nostalgie.

Ascendența artei poetice a lui Ion Scorobete o găsim la poeții italieni Eugenio Montale și Giuseppe Ungaretti, Subtilele referințele culturale nu îngreunează textul, oferind desigur, delicii în plus, cititorului avizat: „fără scop curge lumina / din trupul încins / și ce e mai adânc decât / un astfel de țâșnet frumos / în albia lui heraclit" (ÎMBRĂȚIȘARE).

Poet, prozator și eseist, Ion Scorobete se dovedește un scriitor complex în peisajul nostru literar contemporan. Sub aspect liric, prin vocația constructivă și tematica abordată, acea a poeziei dintotdeauna (viața, dragostea, moartea), poezia lui Ion Scorobete, extatică, gravă sau autoironică, nu aparține vreunui curent literar ci reprezintă rodul unei muncii meticuloase de giuvaergiu al cuvântului, însingurat și autodidact. Versul liber, bine strunit, curge într-o albie sonoră în care vocalele se rostogolesc într-o armonie mediteraneeană luminoasă, diurnă.

Valori românești

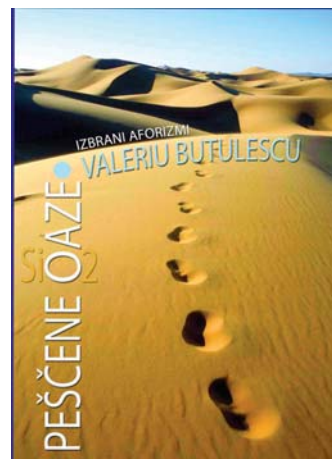
Valeriu BUTULESCU editat în Slovenia

Ștefan NEMECSEK

PEȘCENE OAZE

Editura „Institut za coaching” din Radece (Slovenia)

Editura „Institut za coaching” din Radece (Slovenia) a publicat volumul de aforisme „Peșcene oaze” de Valeriu BUTULESCU. Selectarea aforismelor și traducerea lor în limba slovenă sunt semnate de dr. Franci CEC, scriitor. Coperta este executată de cunoscutul grafician și scriitor Milan BESTIČ. Cartea face parte dintr-o serie de lucrări literare publicate sub genericul „Leading effectively with umor” – un concept modern, care pune în evidență rolul important al umorului în procesul de educație, dar și în știința conducerii. Este una din liniile directoare ale editurii „Institut za coaching”. În prefața cărții, Franci CEC subliniază puritatea aforismelor lui Valeriu BUTULESCU, catalogat drept „un aforist inteligent și îndrăzneț care nu acceptă un rol marginal al scriitorului în societate.” Franci CEC crede că rolul educativ al aforismului este determinant pentru această specie. El scrie „Autorul, prin aforismele sale educă cititorul, introducându-l într-o critică acerbă, în bogate dispute culturale și politice, plasate inspirat, în spațiu și timp”. În viziunea prefațatorului, „Valeriu BUTULESCU transpune în opera sa literară, în formula concisă a aforismului, problematica majoră a vieții, creează o platformă pentru dezvoltarea acestui tip de literatură, tot mai prezentă în viața noastră, cu mare câștig la capitolul relevanță socială” A fost o toamnă bogată în evenimente literare pentru scriitorul Valeriu BUTULESCU. După ce și-a lansat

cu succes volumele în limba italiană (septembrie, Torino) și sârbă (noiembrie, Belgrad), iată-l acum publicat editorial și în limba slovenă, cartea „Peșcene oaze” apărând sub egida Bibliotecii Naționale din Ljubljana. Trebuie menționat că autorul a avut și un an bogat, ca dramaturg. Pe scene mai mari sau mai mici, în 2011 a avut nu mai puțin de opt premiere. Și anul care vine pare promițător pentru scriitorul BUTULESCU. Foarte curând vor vedea lumina tiparului cărțile sale de aforisme în spaniolă (ediția doua, la Granada), greacă (Atena) și georgiană (Tbilisi).

Blogosfere

Mădălina GHIU (Cartea Românească)

- "De ce migrează autorii de la o editură la alta?"

Mi-ar fi plăcut să pot răspunde la întrebări, enumerând „autorii Cartea Românească” și mărturisind eforturile făcute pentru a-i păstra. De asemenea, mi-aș fi dorit să vă explic migrația editorială a autorilor români, expunând nu doar motivele pecuniare sau cele de difuzare. Dar este greu să dai răspunsuri riguroase într-un domeniu editorial tânăr – literatura română postdecembristă – care încă face firave studii de piață și depinde de o literatură în formare - tributară unui bagaj (mai degrabă cutie a Pandorei) genetic sărac și unor modele deseori inaccesibile - și de un public-cititor insensibil la eforturile creatoare ale scriitorului român. În domeniul editorial, nu avem bibliografie. Poate doar una romanțată, care ține de legendele folclorului urban. Se spune că marile edituri pretind de la autorii lor exclusivitate. Se mai spune că, pentru a nu-i pierde, investesc în ei sume mari. Se spune că GIDE l-a refuzat pe PROUST, că HOUELLEBECQ are tiraje fabuloase, că BALZAC scria romane „noir”, că Jack LONDON își număra cuvintele, că J.K. ROWLING va fi nevoită să-l ucidă pe Harry POTTER, că EMINESCU aștepta telegramele Havas, ca să scrie de meserie, că Mateiu CARAGIALE aștepta moștenirea, că Marin PREDA își ridica drepturile de autor cu valiza, că Radu ALDULESCU e scriitor profesionist... Se spune că editori cu suflet mare acordă burse de creație și sunt alături de autorii lor la nevoie. Că nu se poate trăi din scris pe piața românească de carte, opacă la valorile proprii. Nu știu mai nimic despre vânătoria de autori cu potențial succes de public sau de critică, despre atragerea autorilor talentați, „serioși”, charismatici, capabili să-și promoveze Cartea. O carte cu „miză”, cu „poveste”, accesibilă și publicului larg, impecabilă stilistic pentru critică. O carte care să conțină dozele necesare de: sex, politic, social, „psihologic”, dialog, început și sfârșit. Știu doar o poveste adevărată despre o carte care nu va apărea, pentru că, asupra unuia dintre autori, o mare editură deține exclusivitatea, prin contract, iar moștenitorul celui alt autor nu dorește să publice sub sigla respectivă. Fiind o carte de interviuri, singura soluție ar fi să se publice întrebările la o editură, iar răspunsurile - la cealaltă...

* Blog sub egida Misterul Culturii. Foto Mădălina GHIU, Mihai CUCU, 2007

Scrisoare după Crăciun*

Mircea TARCEA

Domnule Eugen,

Ordine în gândire, bogăție și frumusețe în redarea acesteia este ceia ce găsim în scrisul unui mare magister cu care se poate mândri orice urbie de cultură europeană. Fie ca Dumnezeu să-ți fie sprijin și pe mai departe în împlinirea actului de cultură, însă este potrivit să mai urmezi și sfatul nepoțelului meu Ralf, bun la toate, super apreciat de dascălii lui, și pentru a cunoaște tâlcuirea acestei afirmații, iată despre ce se povestește. A fost sfătuit de mama sa să se ocupe de bunicul, care acuza o stare de indispoziție cauzată de boala-i cronică și acesta, grăbit pentru a-și urma programul de joacă pe calculator, s-a adresat bunicului:

- „Bunule, te rog întinde-te pe canapea și stai liniștit. Relaxează-te!”

Adendde, poemul comentat

Către Galatea

de Nichita STĂNESCU

Îți știu toate timpurile, toate mișcările,
toate parfumurile
și umbra ta, și tăcerile tale, și sânul tău
ce cutremur au și ce culoare anume,
și mersul tău, și melancolia ta, și sprâncenele tale,
și bluza ta, și inelul tău, și secunda
și nu mai am răbdare și genunchiul
mi-l pun în pietre
și mă rog de tine,
naște-mă. Știu tot ce e mai departe de tine,
atât de departe, încât nu mai există aproape -
după-amiaza, după-orizontalul, dincolo-de-marea...
și tot ce e dincolo de ele,
și atât de departe, încât nu mai are nici nume.

De aceea-mi îndoi genunchiul și-l pun
pe genunchiul pietrelor, care-l îngână.
Și mă rog de tine,
naște-mă. Știu tot ceea ce tu
nu știi niciodată, din tine.
Bătaia inimii care urmează bății ce-o auzi,
sfârșitul cuvântului a cărui
primă silabă tocmai o spui
copacii - umbre de lemn ale vinelor tale,
râurile - mișcatoare umbre ale sângelui tău,
și pietrele, pietrele - umbre de piatră
ale genunchiului meu,
pe care mi-I plec în fața ta și mă rog de tine,
naște-mă. Naște-mă.

Coment :

Neîndoielnic, cel mai însemnat liric al generației 1960, poetul exaltă mistic femeia ca trup ce naște trup, obsedat de dorința de a fi "născut, ci nu făcut", ca un nou Mesia (vezi Itinerar psihiatric, de Brînzei). Metafore revelatorii, geniale insinuând analogic realitatea științifică, a omului aflat în interregnum (mineral, vegetal, animal): MINERALITATE "genunchiul mi-l pun în pietre"; VEGETALITATE: "copacii-umbre de lemn ale vinelor tale"... CONFUZIE MISTICOIDĂ, ABERAȚIE pseudo-creștină: mai degrabă Femeia-Galatea, aluzia Isis-Osiris stăruie vag în gestul discursiv... este Gnosticismul precresștin irumpe; rugăciunea de a fi re-născut, ca Fiul – Hristosul – Mântuitorul, este adresată strict femeii, (dar ea nu mai este fecioară, și nici nu depinde de ea a-l naște messianic); rugăciunea este de tip laic, cultul Fecioarei fiind transferat unei însăși Căii Lactee (simbolul LAPTELUI MATERN) în extenso la scara incomensurabilă de Cosmos - născător și hrănitor pentru MATERIE... (Mater); "și sânul tău" (complex... freudian, n.n.); exprimare improprie: "mă rog de tine", propriu ar fi "mă rog ție", însă aici este scăparea poetului, rugăciunea era a fi adresată divinului-inseminator, Tatăl, sau Demiurgul (?), sau a Duhului Sfânt, cel asistat în actul inseminării divine, de arhanghelii Uriel și Mihael, cf. Noului Testament? Emoția poetică este una mai degrabă a unei stări obsesiv-confuze, de "transă" alcoolică autoindusă, în ceea ce se numește "zona obscură", dintre sacralitate și profan, aici una insinuant-erotică, Nichita fiind un expert în mitologia eladică (Ptolemeii, Pitagora ș.c.l.). (Niky a murit de ciroză, determinată de alcoolismul cronic al vieții lui hedoniste).

Poezia-psalmodică și post-modernistă, sincretică, a fost scrisă în așa-zisa perioadă proprie a "necuvintelor" (Noduri și semne, Antimetafizica), deci este a unei "crize"... metafizice, după ce depășise experimental argotic – ludic, prețios ("frunză verde de jugastru/ dau cu boii în albastru" etc.) Vers superb: „Știu tot ceea ce tu nu știi niciodată, din tine”. Oralitatea este și aici cea care timbrează tonusul psalmic, parafrazic. Psyche și Eros, Eros și Thanatos, mitosul eladic, convivii Onir, Endimion, Narcis, dar și Hipnos, dar și Dinisos, sunt "cuvinte cheie" ale dualismului său, extrapolând peripatetic mitul Venus – Isis - Fecioară, în ortodoxismul prezent și la congerarul său Ioan Alexandru (Imnele), minus "Infernul discutabil"...

Hedonismul structural, dominant, al omului hiper-erotic Nichita STĂNESCU, (același ca la alt congener, Adrian PĂUNESCU), avea să revină violent-exaltat mistic, în ultima parte a vieții, apologetismul, "apostolatul" său fiind unul a "boemei sălbatice", cu gesticulație spectaculară și adulatori genialoizi, discipoli mărunți și imitatori, dar și cu numeroși detractori, ori negatori:

CARAION, GRIGURCU. *Nichita cel dezmiertat Niki Sergheievici (aluzie la mama sa rusoaică), a parafrazat, prin opera sa, mai ales, doi poeți sârbi, Vasko POPA (pe care l-a tradus amprețându-l cu stilul său "Sorkin", al echivalențelor literale) și Adam PUSLOJICI; premiul de la Struga a fost o consecință conjuncturală, a politicii culturale de avangardă sud-dunăreană. Întreaga operă a sa, este de fapt, o criză de frustrare-identitate, de reînțeles dintr-un interviu în Tribuna (Cluj): "Cât timp a trăit LABIȘ, eu nu am publicat deloc"... Credem că "păcatul originar" al acestui mare nefericit, ca și Artur Silvestri, a fost primul său volum, "Roșu vertical" (editura Militară, 1966); un descalficant exercițiu de duplicitarism, elogiul al comunismului ateu, neoproletcultist, tezig și ... fariseic-cărtăresc... În întreaga-i evoluție, poetul este exponentul crizei de comunicare, al unei generații frustrate de totalitarismul „materialist-dialectic”, consumate terifiant-paroxist, la nivelul limbajului: aforismul „patria mea este limba română”, este dovedit a fi un plagiat (parafrazic), din Andre MALRAUX. „Boala de origine divină”, vorba fostei lui prime soții Gabriela MELINESCU, a fost de fapt a suprasaturației livești, pe fondul unei înăscute (pare-se), hipersensibilități de patos.*

Eugen EVU

Miniportret

Constantin MARAFET - poetul editor

MARAFET Constantin (poet, prozator, editor RAFET) n. la 16 mai 1961, com. Buda, jud. Buzău, fiul lui Toader și al Linei. 1968-1976, urmează cursurile școlii generale din com. natală. 1976-1980 – Liceul Industrial nr. 6, Buzău. 1978-1980, cururile Școlii de Artă, cu durata de 2 ani (secția actorie), Buzău. 1990, se înscrie la Facultatea de Drept (face doar 3 ani). Academia Online, unde își dă licența cu lucrarea *Fundamentele profesiei de editor de carte*, obținând calificativul „Excelent.” A fost președinte al cenaclurilor *Al. Sihleanu, Doina, Arthur Enășescu*. A frecventat cenaclurile *Confluințe și Nichita Stănescu* (București), *Duiliu Zamfirescu* (Focșani), *Viața Buzăului* și *V. Voiculescu* (Buzău). Debut la 16 ani cu poezie în *Viața Buzăului* (1977), având girul poetului Puiu Cristea. Iar în volum colectiv, *Primele iubiri*.

A fost director fondator și redactor-șef al revistelor și ziarelor: *Doina, Glas Râmnicenean, Revista Poliției, Pagini Râmnicene, Arhipelag, Curentul de Râmnic* (fondator Victor Frunză). În prezent, director al rev. *Vitralii* (fondată, 2005). Din 1997, editor, fondator și director al „Editurii Rafet” (Râmnicu Sărat), tipărind cărți ale unor scriitori din țară și străinătate. Din 1977, colaborează la diferite ziare și reviste: suplimentul *Scânteia Tineretului, Flacăra, Luceafărul, Ramuri, Destine, Opinia, Informația Buzăului, Muntenia, Vocea Râmnicului, Timp Liber, Vestitorul de Râmnic, Flagrant, Amphitruon, Arhipelag, Oglinda literară* (nr.47/2005), *Jurnalul de Buzău, Cronica Română, Rencontres Européennes, rev. AGERO* (Stuttgart), rev. www.gonia.ro, precum și în vol. colectiv *Vitralii râmnicene* (Editura Rafet, 2006).

Cărți publicate: *Lacrimă desculță* (poezie), 1980; *Nu sunt un învins* (poezie), 1991; *Negativ* (poezie), 1992; *Vânătorul de plăceri* (roman), 1993; *Rara avis-Florica Cristoforeanu* (monografie), 1995; 1994 a îngrijit vol. de poezii *Basmul ucis* (Ed. Biblioteca județeană „V.Voiculescu”, Buzău), de Ion Crăciunică; *Visul* (proză religioasă), 1996; *Sinteze de limba română* (carte școlară), 1999; *Mi-e frică să fiu om și să trăiesc printre poeți* (poezie), 1999; *Constantinele* (poezie), 2002; *Trupul a devenit stepă* (poezie), 2003; *Tăcere galbenă/Jaune Silence* (poezie), 2005, ediție bilingvă, sélection des poèmes et traduction du roumain par Paula Romanescu (Editura Fundația „Scrisul Românesc” (Craiova), *Jaune Silence*, 2006, ediție în lb. franceză; *Istorie și civilizație* (proză), 2006; *Monografia com. Bălăceanu*, 2007; *Monografia com. Fitionești* (Vrancea), 2007; *Monografia com. Gălbinași*, 2007; *Monografia com. Unguriu*, *Monografia com. Buda*, *Monografia com. Podgoria*, 2007; *Monografia com. Cislău*, 2007; 2007; 2007; *Victoria este destinul nostru* (Convorbiri cu scriitorul și politologul Victor Frunză), 2007 ș.a.

Referințe critice: Ion Stanciu, *Muntenia literară (O apariție uluitoare)*, nr. 154/12 mai 2001; Victor Atanasiu, Dumitru Ion Dincă (în vol. *Scriitori buzoieni de azi*, 2007, pag.121-123), Marin Ifrim (în *Muntenia*, 11 oct. 1995 și în vol. *Însemnări despre literatura buzoiană actuală*”, 1996, pag. 55, 56; *Portrete în bleomaren*, 2007), Fl. Muscalu, în *Revista V (Un poet din alt veac)*, nr.2/2001; Ioan Flora (*Axioma*), Viorel Dinescu, rev. *Literatură și artă (Stanțe din orașul vechi)*, Chișinău, ian. 2003; Ioan Lăcustă, Ion Murgeanu (în rev. *Meridian românesc*), Auerlian Goci, Adam Pușlovici (în rev. *Lumina*, Belgrad); Traian Cristea, *Torțe*, 2004, pag. 97-122), Emilian Marcu (*Convorbiri literare*, 21.08.2007), *Ziarul de Vrancea* (01. 08. 2007; 21.08. 2007), Adrian Botez, *Luceafărul român*; Mircea Micu, *Cronica Română (Un poet remarcabil)*, 25 martie 2002. (n.red. neactualizat).

Din lista lui EVU (3)

Sorin ANCA

Diasporeea... galateeană

(*încondeiere blestemată*)

îmi alunecă mâna din sânge
când scriu
pieptul de sub armură
când îl reamintesc pe tata
deși se pare că-i deja foarte

târziu
de-a mai da ordin
sa izvorască în fântână apa
mi-e somn și ochii de tuș
nu-s de oprit din încondeierea
(a tot ce-n văz pot a reține)

Gheorghe AZAP

E toamnă! Toamnă-i!

“Niciodată n-ai venit!”
(Pierre Emmanuel)

E toamnă, adorato! (Doamne, cui
Mă adresez ca un suspin în bură!?)
Novembre, glabru, schiaună-n gutui
Și de gherghine bruma nu se-ndură.
E toamnă, a---! (Inițiala-i fără?
Continuare; firavă vocală.)

Se busculează vânturi în răspăr
Și-implântă-n plopi sacada lor letală.
Din fortăreața cruntului Boreu
Se tot aieptă harpii de rugină
Spre bungetele sufletului meu;
Părănd, în sine-mi, Bendis că suspină...
E toamnă! Toamnă-i! Nori și vijelii!
– Vestala verii iarăși a mierlit-o –
Știu că n-ai cum; stiu că nu poți să-mi vii
Și totuși cern iluzii, adorito!

Sânziana BATIȘTE (Brad)

La porțile cuvântului

La Porțile Cuvântului
La tronul preasfântului
Am venit să mă-nchin și eu
Mănată din urmă de zeu
M-am spălat din cap în călcâie
Cu zeamă de cuvinte – amăruie
În loc de veșminte
Cuvinte
Cuvinte
M-am împodobit febril
Bucuros ca un copil
Să am curaj m-am îmbătat
Cu cuvinte de căpătat
Fac acum plecăciuni și zâmbesc
La Scaunul împărătesc
Cu limba tăiată zvâcnind nebun
(Hohotul de plâns îl sugrum)

Transmante

George ANCA

Rug aprins

rug aprins mireasă urzitoare
de nesfârșită rugăciune
psaltirion
al inimii sub arcuș de gând
numele de Maria ca taină de la

Dumnezeu și s-a dat floarea darurilor
ceea ce ai născut lumina cea nespasă
brazdă care ai dospit înmulțirea milelor
corabia celor ce vor să se mântuiască
izvor de tămăduiri minune străină
treci pe cei morți la viață veșnică
ai născut mântuirea sufletelor noastre
ai prefăcut întristarea Evei în bucurie
ne izbăvești de războiul cel dintre noi
începătoria mântuirii noastre mila păcii
în tine s-a născut hladima de carne
a Cuvântului

râu de vindecare de-a pururea curgător
prin harul tău luminezi nimicnicia
noastră
de la sfântul tău chip minuni se lucrează

Colinda inimii în închisorile comuniste
(arhiva Gafencu)

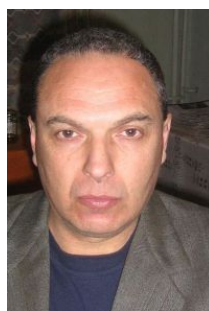
Din popor

din popor îmbătrânirăm
terține de sine stătătoare
repeți Ionescu n-ai răbdare
are barbă Hegel fără barbă
scuturați arhangheli hram
tu compune-mă cratimă
elimină radicalii liberi o
hidratare atât de puternică
fortifică și pielea sensibilă
fascinație smellless rose
miroși popor chimic
nimic de ore printre gnoze
canonadă am pus mâna pe
ei și nu mă cunoșteau
pinacotecă scuturată în clarobscur

Creatură dezagregându-se

creatură dezagregându-se
ronturi usturoiate antic
ne nararăm fabulă Paris
mironosișelor la fugă fir'om
hai la flori ieftine și la biserică
sfat sinus arab Basarabia
năimindu-ne ce-nseamnă neam
curând neprevederii tămăitoare
pus pe scris mare să vă prind

cenușa sfintelor pieirea soarelui
apă în zbor de ciori baroc sub cetini
cozi Cozia sânge o mie de ani

George PETROVAI

Deriva istoriei

De-atâta recitit,
istoria s-a ciumpăvit,
încât istoricii

- împlătoșați cu alifii robace -
au răscolit pământu-n lung
și lat,

pe morți scoțindu-i

din morminte
și-n vii zvârlind cu oseminte,
ca noua carte să se nască
și să crească
spre-a Fiului înștiințare,
că poate-a fost o nălucire
și-o viguroasă amăgire
de milenarul adevăr
irupt din Căpățâna omenirii
nu-și are loc de cinste în istorii.

Sighetul Marmației
31 dec. 2011

Reviste prietene

Afinități electiv...

Gabriela GOUDENHOOF (Oradea)

Ultra-sensibilă, empatică și locuindu-și propria-i poezie în unice ghirande și imortele, dar și o lucidă observatoare a literaturii filosofice, în studiul „Percepția de sine în spiritualitatea interbelică”, Gabriela GOUDENHOOF (RAVARU), oferă o abordare înnoitoare a unor personaje – cheie de dinainte de război, pe care le perindă analitic și cu alură universitară, amintind de eminențele prof. univ. Mihaela MIROIU și prof. univ. Angela Felicia BOTEZ, fără a le atinge

instrumentația... Un alt nume îmi revine când îi citesc poemele: Antonia ILIESCU, cumva tot pe filiera rom-belgă... Ah, da, și Erika ERDOȘ, acum undeva în Norvege...!?

O exegeză bine-primită în lumea studioasă. Păstrez amintirea de neuitat a unei vizite a Dsale dimpreună cu soțul belgian și **impresia** unei prezențe sinergice, rare... Uneori unica întâlnire, multiplică ecoul, ce se va întoarce la origine... Surd? Poate Gabriela, în „așteptarea cuvintelor”, este calea regală de regăsire a Sinelui: a inocenței nepierdute, oricât de neverosimil sună... La revedere, Doamnă! Vă aștept... în Cuvânt, eventual singură.

(*Amitie, Eugen EVU*)

Enkomion pagini invitate

Liviu IOAN STOICIU

...despre Ioan ȚEPELEA ... născut în 1949....

Încerc să atrag atenția aici asupra diversității scriitorilor români și a literaturii lor originale, să scot în evidență nu atât vedetele (exploatate destul nu numai în revistele literare centrale, dar și veșnic premiate pentru orice carte o publică și studiate inclusiv în manuale), cât scriitorii discreți, „provinciali”, retrași, singuratici, izolați, necunoscuți, deși sunt membri ai Uniunii Scriitorilor. Abia prin evidențierea lor, a acestor scriitori din umbră, capătă sens cu adevărat diversitatea. Altfel, literatura română s-a blocat la câteva zeci de nume care sunt permanent vehiculate (ele fac, pe bună dreptate, și obiectul istoriilor literare pretențioase, de genul „Istoriei critice” a lui N. Manolescu; dar între ele sunt și nume umflote conjunctural, pentru funcția pe care o deține), ele taie și spânzură, autoritatea lor contează, au parte de posturi de onoare și ediții critice, ei sunt traduși și invitați în străinătate pe bani publici, sunt laureați „Opera Omnia” sau ai premiilor de excelență pentru întreaga activitate, sau sunt primiți în Academia României (e drept, sunt numărați pe degete) și primesc indemnizații de merit. Personal, prefer să-i admir de departe pe toți acești răsfățați ai sorții, valori care rămân. Nu fac nici o discriminare, pe acest site sau blog (sau ce o fi) las ușa deschisă tuturor celor ce au de a face cu mine, într-un sens sau altul (printr-un telefon, la o lansare, la o întâlnire întâmplătoare pe stradă sau la o redacție sau la o manifestare literară), cu care schimb o vorbă sau cu care corespundez pe e-mail. Sunt mulți scriitori care au perioade de glorie de mai lungă sau mai scurtă durată, după care dispar din prim-planul literar. Unul dintre ei mi-a telefonat la începutul acestei luni – din Oradea (sau de undeva de lângă Oradea, unde-și linge rănile, la o vilă a socrului, pe Valea Băscăuți): După Revoluție era pe cai mari, a organizat nu știu câte ediții ale unui festival internațional de poezie de amploare, nu ne venea să credem că e posibil (pe atunci coordona Casa Armatei din Oradea). Edita două reviste de cultură (era directorul lor): *Unu* și *Aurora* (era carte-cărămidă, nu revistă obișnuită), plus o editură care publica literatură originală, *Cogito*. A inventat și o Academie de Științe, Literatură și Arte (ASLA) la Oradea, pe lângă Universitate. La Oradea concura scriitorii cu ștaif de la revista *Familia* (motiv să fie hărțuit, pus la zid; că știți cum e cu „facerea de bine”...). Între timp, incredibil, toate au dispărut, una câte una, și Ioan Țepelea s-a dat la fund. S-a scârbit de atâta nerecunoștință colegială: „m-au împins toți în afară, nu vreau să mai

merg pe aceeași cărare cu toți proștii"... A fost părăsit și de cei mai buni prieteni scriitori (fiindcă așa e la scriitori, interesul e primordial, dacă nu mai ai reviste pe care să le conduci și nu mai organizezi festivaluri la care să împarți premii, nu mai contezi, ești uitat).

*Andrei de tot
înseamnă simțurile noastre
asternut' e țărâna prelungă
de-un orizont / în bădăni de tot
bucureștii frunzele se stîngi pe cum
carnul universitar...*

*Greșea simțurilor noastre
bucureștii / pe bădăni de tot
e înseamnă simțurile noastre
pe cum / frunzele se stîngi pe cum
carnul universitar...*

Nici cărți de versuri nu mai scoate, din același motiv: că a fost marginalizat pe nedrept... Îmi spunea la telefon acum că până și cele două fiice ale lui (pe care le-a trimis la studii în Danemarca și Franța) i-au spus la supărare că „mai bine ai muri”, iar prietenii lui cei mai buni, care conduc reviste literare (mă abțin să le pronunț numele), îl evită. „Totul e o pacoste enormă, și prietenii scriitori și literatura română m-au trădat”. Ioan Țepelea s-a adâncit în studierea istoriei României, „vreau să scot istoria mea, am toate datele esențiale adunate” (pe moment e fascinat de campania armatei române în Ungaria din noiembrie 1918-august 1919, se documentează numai în Ungaria, fiindcă în România documentele au fost distruse; bunicul lui Ioan Țepelea a fost la Unirea de la Alba Iulia delegat). Dar acum e profund dezamăgit de ceea ce se întâmplă în învățământ (Ioan Țepelea e universitar): „învățământul e o balebă, din care mănâncă toți șmecherii”. Este revoltat și de comportamentul rudei lui de sânge, Gabriel Țepelea (țărănistul parlamentar), care a făcut tot posibilul să-l îngroape de viu la Oradea. Nu l-a ajutat nici măcar atunci când, înainte de Revoluție, a avut un accident îngrozitor, lovit pe trecere de pietoni la Oradea, „eram în uniformă militară, am avut picioarele rupte și răni crunte la cap, mă mir și azi că mai pot vorbi, m-au reparat în totalitate atunci, fiindcă am crezut în Dumnezeu”. Ce destin poate să aibă și poetul Ioan Țepelea! Îmi pare rău că n-am nici o carte a lui la dispoziție, să citez aici un poem al lui (în casă la mine cărțile stau claie peste grămadă, orice carte aș căuta n-aș găsi, nu mai am unde să pun cărți, mi-am pierdut speranța că mai pot să fac ordine în cărți; e un vis de bibliotecar profesionist irealizabil, acesta de a face ordine, dar n-am de unde să iau atâta timp și nici unde să mai pun rafturi). „Trăim într-o lume foarte murdară. Înainte de Revoluție, deși era atâta lipsă de caracter și lașitate în public, erau oameni de mare omenie în particular și de cultură, azi nu mai sunt, e o lipsă de omenie și de cultură pe care o reproșez societății românești, în ansamblu, această societate e dependentă azi de interesele conjuncturale interne și mai ales internaționale. Presa românească a fost și e o mare curvă, a exprimat numai realitatea banului. Nu știu dacă mergem înainte sau înapoi. Pe tine, LIS, te iubesc. Și pe Ana Blandiana o apăr, tatăl ei a murit la Sighet"... Tu mai scrii versuri? L-am întrebat, să-i mai îmbunesc discursul negativ (era cu lacrimi în gât). Ioan Țepelea s-a înviorat: da, scriu, dar nu mai vreau să public, pentru cine să public? „Întotdeauna am fost singur, aș scrie și o istorie a literaturii în care să fiu eu singur, în care să dau de gol sufletul omului, aș da exemplul meu”. Altfel? LIS, mă duc să vorbesc de dedesubturile literaturii române în Israel, la Târgul de carte din octombrie de acolo, am să mă duc și la festivalul de poezie de la Liège, „să asculte cei nepricosiți"... Ioan Țepelea e mai mare cu un an ca mine (născut în 1949), a terminat școala de ofițeri la Sibiu și Facultatea de istorie-filosofie la Cluj, a debutat editorial cu versuri în 1986 și are cărți traduse în străinătate. (Blog LIS)

Bombă de presă 2012

În întâmpinarea cenușiilor spațiali din Nibiru, anunțăm o nouă revistă online sub egida AsCUS ProVincia Corvina: **PLAY CU BOCI** și suplimentul **Sorcova Morcova Moscova**. (Johan von URDOW)

Ce servește domnii?

Cronici hațegane

Radu IGNA

... despre un premiat Rafet

Constantin Stancu (n. 1954), poet trăitor în Hațeg, membru al UR, Filiala Alba-Hunedoara, este absolvent al Facultății de Științe Juridice a Universității din Cluj-Napoca și al unui curs postuniversitar de economie. A debutat concomitent cu poezie (1988) în revistele *Orizont* și *Brașovul literar și artistic*. Până în prezent a publicat volumele de versuri *Păsările plâng cu aripi*, *Pomul cu scribi*, *A privi cu ochii inimii*, eseurile *Poetul la castel (pretexte critice și eseuri la opera lui Eugen Evu)*, *Abisul de lângă noi*, *De la Neantia la Vâltoarea sufl etelor (operele unor scriitori din Hațeg)*. Este prezent cu poezie și articole de critică literară în numeroase ziare și reviste din țară. Ultima sa carte, romanul *Pe masa de operație*, (editura „Rafet”, Râmnicu Sărat, 2011, premiat la Festivalul internațional "Titel Constantinescu", ediția a IV-a) „abordează, precizează autorul într-un articol publicat în acest ziar, *tematica bolilor personale pe fundalul bolilor spirituale ale lumii, cu accent pe valoarea fi ecărui om și pune în lumină destinul special al poetului într-o vreme a căderilor.*”

Personajul narator, un anonim bolnav de cancer este operat cu succes într-un spital de prima mână. În scurte secvențe din carte se confie gurează atmosfera din acel mediu al suferinței și vindecării, prin câteva detalii, cum sunt revenirea pacienților din adormire după operație, vizita permanentă a medicului, a asistentelor. În planul real al cărții aflăm că rinichiul afectat de cancer i-a fost scos, operația a decurs bine, a reușit, și că soția și-a revenit din starea sa de disperare. Planul spiritual, unde povestirea se împletește cu meditația, visul și dragoste, este realizat prin rememorarea unor secvențe din viața personajului narator, adevărate poeme în proză, căruia autorul nu-i menționează numele în ideea că acesta ar putea fi oricine. Puține fapte din biografie a naratorului aflăm pe parcursul lecturii. Astfel, vedem că nu este un om obișnuit, ci un autor de apreciate volume de versuri și că a trebuit să-și părăsească neînsemnatul său oraș transilvănean pentru a se stabili împreună cu soția în capitală unde i s-a oferit un loc de muncă. Naratorul insistă mai mult asupra destinului său ca poet. Atunci când a citit poeziile lui Nichita Stănescu și Adrian Păunescu a simțit că va deveni poet. „Gândisem toate acestea pe patul de spital în noaptea ceea, le rememoram, încercam să uit, erau câteva ore în care puteam zbura, doream să înving moartea prin poezie; în Evanghelie este scris că la început a fost logosul, Cuvântul și cuvântul este Dumnezeu”. Pe patul de spital, prin mintea sa se derulează cu intermitențe un lung film ale cărui personaje sunt maestrul poeziei care i-au marcat existența. Numele sunt simbolice, sugerează ceva anume pe care cititorul este îndemnat să le descopere.

Ghinel, un subtil descendent al liricii romantice, își re trăiește drama într-o garsonieră înconjurat de obiecte și cărți vechi, ascultând muzică clasică și transpunându-și stările sufl etești în poezie.

Subiectul său predilect „era femeia pe care o iubise, care l-a trădat pentru altul mai tânăr”...

Poezia însă l-a salvat, a putut rezista datorită versurilor, datorită marilor poeți. „Pentru că, spune naratorul, era o vreme pe care o regreta, în care și-a pierdut tinerețea, dar când o carte costă puțin, cât o pâine a săracului și puteai citi, te puteai refugia undeva, în peisajul acesta abstract al iluziilor și al cuvintelor vii”.

Un alt maestro al poeziei care i-a influențat creația se numește Het, ins prezent prin revistele literare, nevoit, pentru a-și asigura existența, să presteze diferite munci, care nu au legătură cu poezia. Acesta, mărturisește naratorul, „a intuit și mi-a dat drumul în lume, mi-a propus publicarea în revista de literatură și a scris destul de exact despre poemele mele. Cuvintele acelea au rămas și pentru mine

CONSTANTIN STANCU

PE MASA DE OPERAȚIE

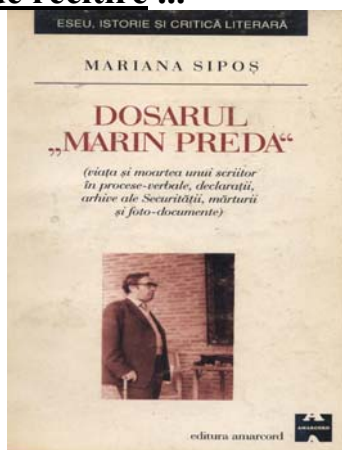
Editura RAFET, 2011

a însemnat confirmarea a ceea ce era pus în mine". Lamed, evocat în final prin redarea amănunțită a unui dialog la o cafea, evocă, cu accente dramatice, momente din viața sa în anii comunismului, cum, urmărit și tracasat de securitate, oamenii puterii i-au distrus familia.

Acum, când altfel de opreliști îi stau în față, nu cele ideologice și politice, scoate cu mari sacrificii o revistă apreciată de confrăți. „Aș scrie sau aș plânge poezii, ei sunt aici, nu-i vedem pentru că sunt sub val, dar lacrimile lor ajung la noi, sunt lacrimi care curg în sus. Ceea ce-i face însemnați este durerea lor de a nu ajunge cuvintele lor până la noi. Mereu își fac planuri că vor veni marii bogați ai lumii să le publice versurile, adesea, săraci, rămân cu visele, privesc lumea, citesc cărți pe care le iubesc și le urăsc în același timp, iar seara târziu, când oboseala le roade ființa, scriu despre limitele umane, despre țări pe care nu le-au văzut dar care par mai reale decât cele vizitate de președinți, de regi, de mesageri”. Trupul bolnavului „începe să prindă o nouă stare”. Se obișnuia cu simetria ființei. Are sentimentul că operația încă nu s-a încheiat, altfel de medici îi fac acum altfel de operație, cea spirituală. Apoi l-a cuprins un vis „în norul lui spiritual”. Visul telepatic ne transpune în lumea imaginară ceea ce presupune viziune, un anume nivel al conștiinței în ființa umană. În salon este adus un orb, Ilie Roman. Cei din familie au convenit că este bine să-l așeze aproape de biserică. Acolo oamenii sunt mai miloși. Orbul este un inginer fost șef într-o uzină. Văzuse cândva, avea amintiri despre oameni, lucruri, case, orașul. Oamenii care treceau stau de vorbă cu el și-l miluiau. Într-o zi, doi străini îi spun că „Celui de Sus nu-i este ascuns”. Asemenea apostolilor, ei îi redau vederea. Scena pare scoasă din Biblie. Mulțimea privește și comentează minunea. Cei doi au fost uitați, păreau a nu fi din lumea oamenilor. Pentru Ilie a fost o altă naștere și se mira „ce capacitatea are creierul uman de a putea să refacă prima zi din viața sa”. Refăcut, poetul înțelege acum cum „Dumnezeu Își rescria numele în interiorul nostru încă de la facerea lumii”. Povestea lui Ilie Roman este o parabolă din care trebuie să înțelegem altceva decât ceea ce ni se spune. Faptul că el a primit textul cu povestea operatului de rinichi, un anonim, și că acesta a dispărut fără urmă ascunde o altă poveste. Ilie Roman ar putea fi un alter ego al autorului readus la viață. Ilie cel real, orbul care și-a recăpătat vederea, înțelege că numele poezilor reprezintă ceva, poate o literă dintr-o limbă veche, poate un cuvânt, sau un mesaj al puterii divine care i-a arătat ce este și cine este cu adevărat. Drept urmare își propune să-și schimbe viața. Ceea ce face valoarea acestui text, 103 pagini, este subtextul care oferă multe posibilități de interpretare în plan religios. În primul rând credința în Cel de Sus, tămăduitorul atotputernic. „Dumnezeu este cel care cercetează omul, inima lui și rinichii, mă gândeam la acest lucru, ce puteam face pe un pat de spital, ceilalți nu prea vorbeau, erau marcați de eveniment și eu eram aproape copleșit, dar a vorbi cu El însemnă mult, durerea nu mai avea puterea, sau puterea ei era mult umbrită, așteptam mângâierea în toate acestea, trupul părea că nu-mi mai aparține, era al altuia, dar unde putea locui decât acolo, în carnea aceea slabă și totuși care rezistă, durea și poate căuta la ea în orbirea ei de carene ceva care s-o facă mai altfel...”. Poetul Constantin Stancu se dovedește a fi și un prozator original. Un suflu al poeziei moderne înviorează momentele de tristețe din această proză.

Cartea de recitare ...

Cronica literară

Ladislau DARADICI

Avatarurile „poetomului” Eugen EVU

Eugen EVU – POEME MEDICINALE
Editura DACIA XXI, Cluj-Napoca, 2011

Recentul volum de poeme al lui Eugen Evu, intitulat *Poeme medicinale* (2011), a apărut în colecția *Poeți contemporani* a Editurii Dacia XXI, Cluj-Napoca, într-o ținută grafică de excepție, însoțit de aprecierile critice ale lui Lucian Alexiu, respectiv, Pierre Dubrunquez.

Fiece nou titlu propus de poet se constituie, de-acum, într-o filă inedită din Cartea existenței și creației sale, un nou capitol al îndărătniceii sale „mistuiri” întru dragoste, suferință și mântuire (prin metaforă, firește). Iar pentru noi, profanii, într-o nouă provocare...

Eugen Evu este omul condamnat pe viață la poezie, Domnia sa fiind pe deplin conștient de acest lucru. Nu sunt conștienți cei care nu pot înțelege această aleasă „povară”, faptul că în fiecare dintre noi, la o cu totul altă scară, poate sălășlui un Sisif, un Prometeu, un Iisus ducându-și *stânca* sau *crucea* (este același lucru) în exil (cel „de acasă”), în solitudine (pe cont propriu) și, deși cunoscut și apreciat, parcă tot mai străin printre semeni.

Poezia este deopotrivă mântuire și povară, omul „bolnav”, „vinovat” de poezie, devenind, în concepția scriitorului hunedorean, un veritabil „poetom”, venit pe lume ca muritor oarecare, *de/venit* poet până în străfundurile minții și până în cele mai minuscule părțile ale sufletului, în același timp făcând eforturi imense pentru a-și păstra echilibrul - statutul de om - pentru a se putea supăra și el pe semeni, pentru a se putea bucura și el de dragoste, pentru a se putea teme și el de moarte... Așa cum ne stă bine nouă, muritorilor de rând, în această lume care pare tot mai puțin a noastră...

Prin recente sale poeme „medicinale”, Eugen Evu nu ne propune, așadar, decât o nouă ipostază existențială a „poetomului”, o nouă treaptă/ fază de „ardere” („cartea mea-i, fiule, o treaptă” spusese cu modestie Arghezi odinioară), dar și de destin: este faza lucidității și a neliniștii deopotrivă, un anotimp prin excelență al nostalgiei și al resemnării, poetul fiind copleșit atât de povara alienării „cosmice”, cât și de fiorul tot mai acut al amenințării morții (cea „îndulcind cu dor de moarte străpunsul Sine al nostru”, cum mărturisește în poemul *Epilog*, citându-l pe Eminescu).

Pentru a-i desăvârși parcă „rotundul”, întreaga lucrare apare încadrată între două piese tipărite pe paginile interioare - de început și de sfârșit -, semnificative pentru motivația, tematica și simbolistica volumului în ansamblul său: *Labirint ocultat* - ca o metaforă a însăși existenței („În labirintul care-i cartea,/ La care pagină e moartea?” etc.), respectiv, *Viața mea* - o metaforă a Sinelui amintind de „trestia cugetătoare” a lui Blaise Pascal: „Un nufăr plutind/ inteligent și-aproape atât:/ Văzut de o libelulă./ Între milă și demnitate/ duios copil din flori/ al Zenitului.” Iar între aceste două „limitări” estetice, dar și existențiale, vom descoperi noile întruchipări ale poetomului: „Omul poetul/ Poetomul/ Este înăscut/ El/ Re-devine./ Auzirea gândului/ Iată armoniile sferice./ Întunerice desferece/ Etern fiindului.” (*Poetomul*)

Încă din primele pagini, îl putem identifica pe *poetom* într-o dublă ipostază (reciproc completându-se): cea a înțeleptului existențialist, resemnat (și care de-a lungul vieții a deprins marele „adevăr” al morții), precum și cea a artistului, stăpânind perfect, cu gustul amar al unui discurs ermetic, însăși metafizica rostirii poetice (a creației). De altfel, poate fără a-și propune asta, motivul morții devine obsedant în arhitectura volumului. La geneza vieții se află, inevitabil, iubirea, însă fantasmеle (din labirintul destinului) ne pierd în cele din urmă prin suferinți „străine”, deși creatoare, teama făcându-ne creduli în „basmе” și în „bătrânele religii”, aceste „frici” care „nu vindecă, ci redeschid divine/ incesturi, culpe, dogme, pleonasme.” (*Euristica*)

Sentimentul înstrăinării (ca și al izolării) din volumele precedente, răzbate și în aceste poeme „terapeutice” (ale sufletului frânt, sângerând): „Aici între poieni și Sacru Freamăt/ Revin ecouri

din celestul geamăt/ al Horelor din sacrele preluți,/ Roiuri stelare, aurii năluci,/ Îmi strigă numele vreo șapte cuci/ De unde vii, străine, un'te duci?" (Aici...) În (T)eroarea, o „eroare” existențială a omului (faptul că, învins fiind, „se luptă cu trecutul” în loc să-și asume prezentul și să-și proiecteze viitorul) se transformă în „(t)eroare”, lucru care va deveni valabil, prin generalizare, pentru întreaga specie umană.

În dialectica lor, poemele vor releva o sumedenie de secvențe (agonii, limpeziri) ale esenței lăuntrice a „poetomului”, propunându-ne semnificații, motive purtătoare de (i)realități stranii, cu o nebănuită simbolistică. Dincolo de avatarurile existenței sale de artist, „poetomul” va rămâne, negreșit, până la ultima suflare, atât cel îndrăgostit de viață (această „viață ce ne arse”), cât și cel fascinat de misterul neființei, „al morții-dimpreună – prin oglinde -/ nor de splendoare...” (Culcușul) Iar incurabila sa „boală” va deveni, în cele din urmă, însăși moartea, dorindu-și până și culcușul de „drăgostire” (și, implicit, de repaos final) în inocenta pagină de carte, adresându-se iubitei cu melancolia și bunătatea iubitului de odinioară (rămas sincer și devenit între timp înțelept): „Fă-mi așternutul inocentei pagini/ Aici, în carte să ne drăgostim/ O pașiște răsând printre paragini/ De cimitir ce rabdă să mai fim”...

În Mitopoem, din douăsprezece „chei” pe care le deține poetul (pentru tot atâtea „porți”), ultima este destinată, inevitabil, „pentru morți”, iar într-un pastel autumnal rămas-au doar „iubirile bătrâne” prin parcuri, așteptând parcă, odată cu zborul ultim al cocorilor, stingerea: „singuratici/ cocori uitați al basmelor, lunatici/ pierind cu umbra-n spate, viscolii...” (Autumnala). Însăși creația (ca de altfel și iubirea) sfârșește prin a fi contaminată ireversibil de „frigul morții”: „N-am de cuvinte foamea primară/ N-ai voluptatea unui fantasm/ Tăiat al facerii verb să te doară/ Cum frigul morții râde-n orgasm// Înger de sine-al divinei cunoașteri/ Între morminte fără de nașteri...” (Îngerul sălbatic)

În Starea de grație, creația este îndumnezeire (supraviețuirea, ca și nemurirea, fiind posibile doar prin artă), iar geniul suferinței „va sublima cuvântul/ în frumuseți perene, ce nu se tem de-o moarte”, iar într-o Rugăciune nouă, „printre cuvinte și numere cu ghiare”, poetul va râvni la inocența de odinioară, când obsesia morții nu îi otrăvise încă existența: „redă-mi înstrăinarea, nedefinită stare/ emoția ființei, cea neștiind că moare”.

Chiar și într-un poem scris în urmă cu peste trei decenii (reabilitat și inclus în acest volum) și în care redescoperim versul elegiac de odinioară, iubirea (și, implicit, gelozia) par „îndulcite” de presimțirea morții: „Înșală-mă când încă-s foarte viu/ Fă-o să știu, sau fără să o știu// Trădează-mă la timp cât se mai poate/ Când mor de tot să nu-ți mai faci păcate...” etc. (Adio, domnișoară!) Este un timp al poetomului în care până și visele par contaminate de imaginea părinților trecuți în neființă: „tata mirosea a iarnă/ în vis mi s-a arătat” (Vise), ca în Poemele încurajării moartea „să nu aibă memorie”, deoarece „Ea se are doar pe sine:/ orice înseminare/ a fost un incest./ Este viol devenirea.”

Poema Sacrei Inocențe amintește de Glossa eminesciană („Vin vremuri grele./ Vremuri grele trec...// Pulsează galaxia/ în culbec”), într-un poem dedicat lui Angelo Manitta (amintind, pe alocuri, de La steaua), condiția omului („animalul-plantă”) fiind aceeași cu cea a lumilor de praf din univers, căci „stelar este praful/ Lumina astrilor/ Călătorește spre noi/ Multe dintre ele/ Murit-au demult/ Multe sunt/ Cimitire răsturnate” (Truisme)

În Uroburos, 2012, șarpele care-și înghite coada (simbol străvechi al continuității, al marelui principiu vital și al uniunii dintre cer și pământ) devine „zeroul sferic” din care se naște – din sine - însuși timpul: „Iată-n splendoarea/ indivizibilă/ Marele Cap și-a înghițit/ unduirea/ Sub Constelația Dragon/ Zeroul sferic/ încolțește din sine/ alt veac/ prin clar sublunar/ de întuneric” (este o imagine semnificativă a însuși „poetomului” care, „devorându-și” condiția simplă de om și muritor, râvnește la o altă împlinire, la mântuirea prin creație). Acestea sunt avatarurile „poetomului” Eugen Evu din aceste Poeme medicinale, ideatic volumul oferindu-ne două orientări distincte între care oscilează, de altfel, întreaga sa creație lirică din ultimul deceniu.

Cea dintâi este cea estetizantă, metafizică (mai puțin accesibilă), „răvășită” de „tahionii erogeni ai pulsației”, de „hermeneutica chakrelor”, „deliruri subcuantice”, „zei compoziți” sau

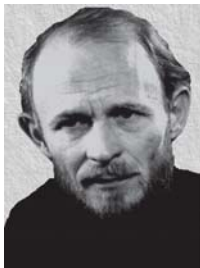

„fractalice porți”, amintind (chiar și prin sintagme), de ermetismul lui Ion Barbu: „*Ci spiritul cunoaște a altui început/ întoarcere în Logos, Lumina Lumii-lină,/ Cunoaștere Nocturnă, de-a pururea vergină./.../Ci nu damnat se-ndură redevenirea-n semeni/ ci-n androgina sferă-ntregirea, frații gemeni -/ Nadir latent ca Zare, cu Dumnezeu asemeni.*” (Starea de grație)

A doua orientare este cea elegiacă, romantică (ecourile eminesciene nefiind întâmplătoare), din perioada de început și de mijloc a creației poetului, cea impregnată de lirism, devorată de iubitorii de vers pentru frumusețea și sinceritatea (uneori chiar naivă) a trăirii.

Voi rămâne la convingerea că cele mai frumoase (și viabile) creații rămân poemele în care Evu lasă frâu liber lirismului, neintervenind cu nimic în devenirea metaforică, nealterând naturațea discursului cu abrupte metafizici ori încifrări semantice experimentale. Dar iată și două exemple din volum în spirijul laturii candidă (de odinioară) a „*poetomului*”, versuri excelând prin simplitate/ sinceritate/ sublim: „*E-un timp, alt timp,/ Nerăbdător în mine/ Un timp care nu pleacă/ Nici nu vine/ Un dor de nimeni/ Dincolo de tine...*” (Dor) Sau: „*Ție,/ pălăria rece a tatălui dus/ cuib unui cuc/ - sus, în nuc -/ dor năuc.../ Mie,/ palmele-n rugă închisă/ cuib unui pui guguștiuc./ Adio, mă duc...*” (Poezioară 2) În așteptata antologie reprezentativă pentru întregul „*parcurs*” poetic al scriitorului hunedorean, această orientare elegiacă va trebui să-și aibă, obligatoriu, un loc binemeritat și cât se poate de consistent.

Dedicații

Poesu de Noul An

Lui Alex

Aur amar, de duh străbun, divin
Al deveniriilor ce-au fost și vin
Tu, suflet iubitor de sacru chin
Renaști ca să revii lumesc virgin
Prin înfloriri și viscoliri, pelin,
De sine-al vindecărilor. Amin.

Uimirii, al multiplei unități
Trăind să mori, murind spre alte vieți,
Reumpli de misterul din poeți
Inexprimate de profan peceți?
Naos în Chaos, chivot viu purtat
Al Verbului de sine revelat
La nunțile cunoașterii, prin Sfat.
El, Întuneric născător, Bărbat,

Eugen EVU

Ea, Fiica lui, Sophia, timp mușcat
Spre a rodi, din zeu efeminat?
Gând ce revii ca să mă-nalți din moarte
Etern Fiind de mine mă desparte.

Lui Baki Ymeri

Morminte n-are Vântul, nici repaos
e-al miazănoptii dor de primăvară,
tu, suflete al meu, divin pronaos,
desculț ca inima-mi, iubește, iară !
Lumeasca-mi goliciune oglindită
o bei nirvanic, temătoare fiară
A inocenței facerii, din haos...

Cuvântule, divin al meu, Adaos.

Semnale editoriale

Imn

Anthoniei Amatti

Înviorare de viori,
Ale pădurii ancestrale...
Poieni care surăd prin nori
Și-n auritele-mi vocale

Denecuprinsului Acum
Cuvântul reînsuflețește
Mărire Verbului ce Sum
Răsune-n om, dumnezeiește!

Exegeze

George PETROVAI

EVANGHELIA DUPĂ IUDA, Editura Antet

De ceva timp, mai exact de la descoperirea manuscriselor gnostice în anul 1945 la Nag Hammadi, Egiptul de Sus, și a celor eseniene în anul 1947 în peșterile de la Qumran (așa numitele *Manuscrise de la Marea Moartă*), încă din acea vreme, deci, circulă tot mai insistent știri despre existența și a altor Evanghelii înafara celor patru (Matei, Marcu, Luca, Ioan) considerate canonice. *With the support of the National Geographic Society, the manuscript in the Copte language was initially conserved, then it was translated into English. In 2007, the publishing house Egmont puts The Gospel after Judas at hand of the Romanian readers. The existence of this Gospel was known from the first centuries of Christianity, because in his work Against Heresies, Irineu from Lyon (second century) approached it with vehemence, the book being considered the fundamental book of the Cainits (term which comes from the criminal Cain), the group inside the Gnostics seen by Irineu as the most dangerous among the heresies. It is not known, for sure, who is the author of this Gospel, and does not know when it was written. But the text remained intact (page 36) refers to The Acts of the Apostles from The New Testament: "That another will take your place, so the twelve Apostles to be entires in their God." This quotation refers to Judas' substitution by Matia. Because most of the scholars place The Acts of the Apostles around 90-100 years, it means that The Gospel after Judas must be placed in the second century (probably it appeared in Greek language before the year 180).*

De ceva timp, mai exact de la descoperirea manuscriselor gnostice în anul 1945 la Nag Hammadi, Egiptul de Sus, și a celor eseniene în anul 1947 în peșterile de la Qumran (așa numitele *Manuscrise de la Marea Moartă*), încă din acea vreme, deci, circulă tot mai insistent știri despre existența și a altor Evanghelii înafara celor patru (Matei, Marcu, Luca, Ioan) considerate canonice. În paranteză fie spus, termenul grecesc *kánon*, care provine de la *trestia* (**kane** în ebraică) ce servea la măsurat, a fost utilizat de apostolul Pavel cu sensul de "regulă de conduită". De fapt, sunt de părere savanții și bibliștii, în creștinismul incipient au existat mai multe curente și orientări. Adevărata credință sau – mai exact – perspectiva ortodoxă asupra creștinismului a fost fixată în primele două secole creștine de gruparea din care făceau parte Irineu și Tertulian. Gruparea lor a câștigat tot mai mulți adepți, iar ei au stabilit cărțile canonice care vor intra în componența *Noului Testament*, marginalizându-le pe celelalte, ba chiar afurisindu-le pe unele dintre ele. Dar când vine vorba de cele umane, inclusiv de mitologii și religii, trebuie să fim drepiți cu noi înșine și să recunoaștem că Lucretius Carus avea perfectă dreptate atunci când afirma: *Ex nihilo nihil* (Din nimic nu apare nimic). Ba chiar putem face un pas mai în față și să presupunem cu suficient temei că nici măcar lumea n-a fost făcută din nimic, ci din preaplinul lui Dumnezeu. Sigur că suntem tentați să ne întrebăm într-o manieră nu doar tautologică, ci de-a dreptul riscantă pentru echilibrul fragil al minții noastre: Dar pe Dumnezeu cine L-a făcut?

Însă după cum ne învață Aristotel, o asemenea întrebare este complet lipsită de sens pentru o minte umană încercată de fiorul logic al așezării lucrurilor într-o ordine în care logica premerge filosofia, iar întregul premerge partea. Iată de ce este de părere Stagiritul că trebuie să admitem existența Primului Motor de la care au purces toate, dacă vrem ca mintea noastră să-și găsească un reazăm solid în neconținuta alergătură ce i-a fost menită. Căci dacă toate ființele și lucrurile sunt doar părți, Dumnezeu este Spiritul universal în copleșitoarea Sa totalitate, adică Marele Arhitect care a creat văzutele și nevăzutele. Despre EL nu se poate spune ca despre atotputernicul zeu egiptean Ra că "este zeul care s-a creat pe sine însuși", întrucât El nu poate fi identificat cu un zeu oarecare, ce-și află mulțumirea idolatră în diverse reprezentări antropomorfe, zoomorfe și hibride. Și asta pentru că "El este Cel ce este", adică Yahweh, nume provenind din rădăcina verbului ebraic

“a fi”, tradus prin “cel ce este” și notat în original prin tetragrama sacră YHWH. Fața Lui nu poate fi văzută, căci – ni se spune în *Genesa* – “nu este cu puțință ca un om să Mă vadă și să rămână viu”, iar numele Lui secret nu poate fi rostit decât în șoaptă, o dată pe an în Sfânta Sfintelor, sanctuarul din Templu. Dar cu toate că evreii își redau până și istoria în termenii Torei și în spiritul studiului Torei, iar pe ei se consideră că fac parte dintr-o entitate organică politico-religioasă unică, “al cărei suflet este Tora și al cărei trup este Țara Sfântă” (Paul Johnson în „O istorie a evreilor”, Editura Hasefer, București, 2005), totuși nici măcar religia mozaică n-a cunoscut de la bun început desăvârșirea cu care a fost investită mai târziu.

Nici nu se putea să fie altminteri, căci pe măsură ce vechii evrei avansau spre monoteism sub influența unor religii mai vechi și mai nuanțate (egipteană, asiro-babiloniană, feniciană etc.), dar și împotrivindu-se credințelor idolatre și extrem de sângeroase ale popoarelor din jur, principiile binelui și răului sufereau ele însele modificări de conținut și formă. În ceea ce privește Binele, la început evreii l-au avut pe Elohim, acea divinitate plurală sau grup de divinități secundare consacrate construcției și reconstrucției universale (acei “noi” de care se pomenește în *Genesa*). Apoi s-a trecut la El, divinitate semitică prin excelență, care ulterior dobândește semnificația de Dumnezeu, și abia pe urmă se ajunge la forma supremă de El Yahweh (Domnul Dumnezeu), notată – după cum spuneam – cu tetragrama sacră YHWH, căruia i se subordonează ca atribute Shaddai, Sabaôth, Adonai etc. Răul la rândul lui a cunoscut o suită de întruchipări negative, de la Azazel, vechi demon al deșertului (echivalentul egipteanului Seth), până la Belzebuth, prințul demonilor, cel derivat în textele biblice din Baal Zebub, coordonatorul cosmic al fenicienilor. Astfel stând lucrurile cu religiile anterioare creștinismului și știindu-se prea bine strânsa legătură derivativă dintre mozaism și creștinism, nu trebuie să ne mire ezitățile și căutările sale din primele veacuri, până ce încetul cu încetul s-a alcătuit forma sa definitivă pe care ne este dat și nouă să i-o cunoaștem, formă la care au contribuit din plin învățați și doctrinari precum Tertulian, Origene, Eusebiu din Cezareea sau Ieronim (autorul *Vulgatei*). Acestea fiind zise, să revenim la *Evanghelia după Iuda*. Manuscrisul în cauză, inclus în *Codexul Tchacos*, are propria sa istorie. A circulat dintr-o parte a lumii în alta și a trecut prin diverse mâini lacome, dar prea puțin grijulii și aproape deloc pricepute, până ce a ajuns într-un stadiu foarte avansat de degradare, căci pe gășitorul manuscrisului (ce-și spunea proprietar) îl interesa doar să-l vândă pe un preț cât mai bun. În final a ajuns acolo unde ar fi trebuit să ajungă de la bun început, adică pe mâinile grijulii ale unor adevărați specialiști. Aici, cu infinite precauții i-a fost deîndată recunoscută valoarea și autenticitatea (cu multă atenție s-a apelat inclusiv la testele cu carbon), apoi a fost recondiționat (din păcate nu chiar integral) și conservat în cele mai bune condițiuni, după care s-a trecut la traducerea sa din limba coptă. (Specialiștii exclud în totalitate posibilitatea unui text contrafăcut, fie și din simplul motiv că în zilele noastre nu sunt mulți cunoscători ai limbii copte și că numărul celor care pot scrie în această limbă este și mai mic!) Astfel, cu sprijinul Societății *National Geographic* a apărut *Evanghelia după Iuda* în limba engleză, iar recent Editura *Egmont* a pus-o și la îndemâna cititorilor români.

De fapt despre existența acestei *Evangelii* se știa încă din primele secole ale creștinismului, căci în lucrarea sa intitulată *Împotriva ereziilor*, Irineu din Lyon (sec. II) a atacat-o cu multă vehemență, considerând-o cartea de căpătâi a *cainiților* (termenul provine de la fratricidul Cain), grupare în cadrul gnosticilor, pe care Irineu îi considera ca fiind cei mai periculoși dintre eretici. De unde această faimă a gnosticilor, îmbinată cu teama credincioșilor ortodocși vizavi de învățătura lor? De acolo că ei așezau cunoașterea (*gnosis* în grecește) mai presus de credință (*pistis*), ceea ce înseamnă că în concepția lor ignoranța era considerată cel mai mare păcat posibil dintre toate păcatele cu care s-au luptat predecesorii noștri și cu care susținem că ne luptăm din greu și noi, oamenii secolului 21. Dar în *Evanghelia după Iuda*, textul despre care spuneam că recent a fost recuperat și tradus din limba coptă, nu se face nici o referire la Cain și alți antieroi din Scripturile iudaice la care face trimitere Irineu, fapt ce ne îndreptățește să tragem concluzia că Irineu nu cunoștea această scriere, ci doar auzise despre ea. Tot atât de adevărat este că în comunitățile gnostice ale Antichității au circulat mai multe *Evangelii după Iuda*, posibil să fi fost versiuni după una dintre ele, și ca în versiunea cunoscută de Irineu să se fi făcut referire la cainiți și antieroi, respectiv la personajele

extrem de detestate în literatura biblică, precum Cain, Esau sau Iuda Iscarioteanul. De asemenea, nu se știe cu certitudine nici cine este autorul *Evangheliei după Iuda*, nici când a fost ea scrisă. Însă în textul ei, atât cât a rămas intact, anume la pagina 36 se face referire la *Faptele apostolilor* din *Noul Testament*, ocazie cu care Iisus îi spune lui Iuda: "Căci altul îți va lua locul, așa încât cei doisprezece ucenici să fie întregi în dumnezeul lor". (De reținut maniera de adresare a lui Iisus: "dumnezeul lor", adică al ucenicilor, de unde se vede clar că acesta nu este totuna cu Dumnezeuul suprem al lui Iisus, ca și scrierea lui cu "d" mic, dovadă categorică că se face vorbire despre un dumnezeu inferior și imperfect. De altfel, chiar la începutul acestei Evanghelii, Iisus efectiv râde de rugăciunile adresate de către ucenici "dumnezeului lor"!)) În citatul de mai sus se face aluzie indubitabilă la alegerea lui Matia pentru a-l înlocui pe Iuda Iscarioteanul în grupul celor doisprezece. Iuda, așa cum deja auzise de la Iisus, va fi cel de-al treisprezecelea, și iată cum de această dată cifra 13 se vedește norocoasă, căci prin ea, Iscarioteanul va transcende cercul celor 12!

Întrucât majoritatea exegeților plasează *Faptele apostolilor* (opera lui Luca și continuarea *Evangheliei* acestuia) în jurul anilor 90-100, înseamnă că *Evanghelia după Iuda* trebuie situată în secolul al II-lea (cel mai probabil a apărut în limba greacă înainte de anul 180), căci alte informații corecte despre Iuda Iscarioteanul nu sunt înafara celor furnizate de Evangheliile canonice. Cu toate că în *Noul Testament* apar mai multe personaje cu numele Iuda, cu certitudine că *Evanghelia* în discuție se raportează la ucenicul ce-și trădează Învățătorul pentru 30 de arginți, după care, cuprins de remușcări, el se va sinucide. Posibil ca acest personaj pe cât de controversat pe atât de detestat să nici nu fi existat în realitate, ci el să întruchipeze poporul evreu trădător, căci apostolul Pavel în prima sa *Epistolă către corinteni*, ne vorbește doar despre vânzarea lui Iisus, fără a menționa vreun nume și fără alte comentarii dincolo de această formulare generală. Totuși, pentru a-l deosebi de alți Iuda, lui i se va spune Iscariot sau Iscarioteanul, cognomen sau poate supranume care vine de la aramaicul *iș-Kariot* și se traduce prin "omul din Kariot", localitate din Iudeea unde se presupune că el s-ar fi născut. Însă în *Evanghelia după Iuda*, departe de a fi doar un oribil trădător și iubitor de arginți, Iuda se dovedește a fi alesul, fiindcă doar lui i se dezvăluie tainele (Iisus chiar îi spune: "Depărtează-te de ceilalți și-ți voi spune tainele împărăției") și tot el este singurul dintre ucenici care nu se închină la dumnezeul imperfect ce a făcut această lume a durerii (Yaldabaôth, respectiv Samaël sau zeul orb în *Cartea Secretă a lui Ioan*). Faptul se explică prin aceea că doar el, Iuda, știe că Iisus a venit de pe tărâmul (eonul) nemuritor al lui Barbelo, ceea ce înseamnă fără putință de tăgadă că Iisus este cu adevărat fiul lui Dumnezeu și că provine de pe tărâmul divin de sus. În consecință, Iuda îl va trăda pe Iisus pentru a-l ajuta să scape de *docetismul* sau aparența Sa de om (termenul provine din grecescul *dokeo*=a părea) și să se înalțe la ceruri. Barbelo este un personaj divin, cu rol deosebit de important în scrierile *setiene* (cuvânt derivat de la Set, cel de-al treilea fiu al lui Adam), și asta deoarece Barbelo reprezintă sursa divină a vieții și luminii, originea ba chiar Mama Pruncului din aceste texte setiene. Dar care este originea lui Barbelo? Deocamdată incertă, este posibil ca ea să derive din tetragrama sacră YHWH, din care – după cum deja am precizat – se formează Yahweh, numele Dumnezeuului suprem la evrei și în literatura de specialitate. De notat că Iehova din limba română este o evidentă preluare deformată a ebraicului Yahweh... Conform concepției expusă în *Evanghelia după Iuda*, ființa umană este formată din trup, suflet și spirit (duh). Trupul este învelișul material și pieritor ("coconul" de carne al sufletului), sufletul este adevărata esență, în timp ce spiritul sau duhul reprezintă forța care animă trupul și-i dă viață. Când spiritul dispăre, corpul moare, prin urmare încetează să mai existe. Dar moartea nu trebuie privită ca o nenorocire, ci ca o eliberare, pentru că de-abia în acest mod sufletul celor înzestrați cu scânteia divină poate ajunge în lumea perfectă sau în cercurile divine rezervate sfinților! Exact acest lucru I se întâmplă și lui Iisus. Și astfel, cu ajutorul lui Iuda, respectiv prin "trădarea" acestuia, El își împlinește nu doar menirea terestră, ci și aspirația înălțării la ceruri. Iată de ce *Evanghelia după Iuda* nu se încheie cu învierea și mai iată rolul special ce-i revine în această ecuație divină lui Iuda! De menționat că *Evanghelia după Iuda* este un text setian timpuriu și că în textele setiene exista, mai exact preexistea un Adams, ființă ideală cerească. Această concepție gnostică potrivit căreia stăpânitorul Pământului creează pământeni după un tipar transcendent "este similară cu cea

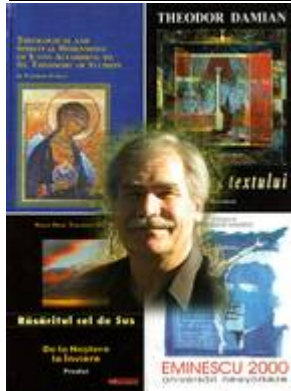

platoniciană, după care demiurgul creează lumea pe baza formelor și ideilor provenite de pe tărâm ideatic”, opinează Marvin Meyer, unul dintre savanții participanți la opera de refacere și de traducere a textului. Și tot M. Meyer precizează: “La mijlocul secolului al III-lea circulau deja texte setiene care includeau astfel de teme platoniciene și numeroase concepte desprinse din platonism și neoplatonism, unele dintre ele fiind discutate și criticate de filosoful neoplatonician Plotin și de elevii școlii sale filosofice din Roma”. De unde provine obiecția platonicienilor și neoplatonicienilor? De acolo, crede Meyer, că gnosticii în general, setienii în special erau deosebit de înverșunați împotriva demiurgului (fie că el se numește Yaldabaôth, fie Saklas) și că “îl prezentau pe acesta în tușe pronunțat negative”! Așa cum am spus mai sus, numele lui Cain nu apare în *Evanghelia după Iuda*, dar el este menționat în textele descoperite la Nag Hammadi, inclusiv în *Cartea Secretă a lui Ioan* și *Cartea Sfântă a Marelui Spirit Invizibil* (Evanghelia egipteană).

Extrem de revelatoare este scurta mențiune făcută la pagina 52 din *Evanghelia după Iuda*: “**Set care este numit Hristos**” (subl. mea, G.P.), întrucât datorită ei avem dovada cum că “filosofia iudaică setiană împreună cu întreaga ei mitologie s-a transformat în filosofie creștină” (Marvin Meyer).

Notă: Pentru o mai bună înțelegere a acestei problematici cât se poate de incitantă, dar și de ambiguă, este recomandabil ca cei interesați să parcurgă în prealabil pasajul din cartea mea **Confesiuni esențiale** (Editura Echim, 2007), pasaj care se referă la gândirea gnostică și la influența acestei concepții asupra creștinismului...

Umbra lui Dumnezeu pe pământ

Nicolas BUDA

... despre Theodor DAMIAN

Poezia, în esență, este destinată eternității, dar în mod paradoxal poetul trăiește în efemeritatea clipei, părtaș la tangențialitatea zilei care vine și pleacă, uneori darnică alteori mai săracă. În final rămâne doar acea stare lăuntrică, în care poetul trăiește, dar și moare spre a învia în cuvintele ce vor alcătui, delicat, ființa poeziei. Și îmi amintesc cum odată, poetul Dumitru CERNA de la Cluj-Napoca, îmi mărturisea că „poetii, în general creatorii - care sunt umbra lui Dumnezeu pe pământ – nu trebuie aduși, niciodată, în fața eșafodului pentru că au răvnit. Lor trebuie să li se ierte tângirile noptatice, pentru că lasă în urmă poezia, luminând astfel calea spre spovedanie și împărtășanie, spre curățire a lumii”. Nu știu ce este mai ușor, să scrii poezie sau să citești poezie? Nu știu ce este mai greu, să vorbești despre poezie, sau să vorbești despre poet? Am avut ocazia de a citi și de a audia poezia lui Theodor DAMIAN, atât în cenaclul literar „Mihai EMINESCU”, cât și la alte evenimente culturale din comunitatea româno-americană, de la New York. Este vorba despre o poezie aparent sofisticată, dar care în esență operează cu dinamica interioară a religiozității omului. Zic aparent sofisticată, deoarece din momentul în care se trece dincolo de bariera lingvistică, fluiditatea versului se revarsă cu o generozitate demnă de invidiat. Spuneam, cu un alt prilej, că într-un univers al cuvântului descătușat de gravitatea terestră, de durerea carnației, poezia lui Theodor DAMIAN urmează traiectoria unui râu meteoric galactic, ce nu uită niciodată de unde pleacă, pentru că se reîntoarce la origini – asemeni râurilor legendarului Euripide - însoțit de același nimb de lumină. Uneori filosofică, cu substraturi perene de metafizică, poezia lui Theodor DAMIAN rămâne, totuși, o poezie eminentemente religioasă. O creație „a provocării esențiale, nu topografierea ritmată a pericopelor evanghelice, sau a comandamentelor biblice... (...) Poezia lui Theodor DAMIAN este una care ține de soteriologie... nu este ridicare din, ci cădere în. În tăcerea îngerilor, în minunea învierii lui Lazăr, în misterul îmbrățișării lui Dumnezeu...” (Aurel SASU). Theodor DAMIAN, deși evoluează într-un spațiu relativ mic, delimitat de cultura comunității românești (minoritare) din America, cristalizează de fapt, un fenomen major, foarte interesant și anume cel al difuziunii culturale. Este probabil și primul poet român din America, nu numai preocupat dar și implicat în propagarea ideilor culturale românești, a

literaturii române, în general, la New York. Fenomenul difuziunii culturale nu este nou, fiind conceptualizat pentru prima dată de Alfred L. KROEBER în studiul său „*Stimulus Diffusion*” (din anii '40) și utilizat în antropologie și geografia culturală, cu scopul de a descrie răspândirea fenomenului cultural. Privit, într-un astfel de context și fundamentat pe „acta scripta” a cărților sale de poezie și analiză literară, poetul Theodor DAMIAN transpune asemeni unui Diogene al culturii române din exil. Dintre cele mai semnificative volume de poezie, și nu numai, semnate de Theodor DAMIAN, aș aminti: „*Semnul Isar / The Isar Sign*” (ed. Călăuza), „*Dimineața învierii*” (ed. Axa), „*Ispita răni*” (ed. Limes), „*Lumina cuvântului*” (ed. Libra), „*Nemitarnice*” (ed. Dionis), „*Roua Cărților*” (ed. Danubius), „*Rugăciuni în infern*” (ed. Axa), „*Stihiri cu stânjenei*” (ed. TipoMoldova) etc. Studii de teologie și filosofie: „*Filosofie și literatură*” (ed. Fundației România de Mâine), „*Pasiunea textului*” (ed. Universalia), „*Implicațiile spirituale ale teologiei icoanei*” (ed. Eikon), „*Theological and Spiritual Dimension of Icons According to St. Theodore of Studion*”, „*Introducere în Istoria Creștinismului*” (ed. Fundației România de Mâine), „*Răsăritul cel de sus*” (ed. Lumea Credinței) etc. Studii, eseuri și comentarii de literatură prezentate cu ocazia simpoziunilor anuale dedicate poetului Mihai Eminescu, sau la alte evenimente culturale, cum ar fi: „*Eminescu 2000 aniversări newyorkeze*” (ed. Axa), „*Lăuntru și departele*” editat în colaborare cu criticul Aurel Sasu (ed. TipoMoldova), „*Mai am un singur dor*” (editat sub egida Institutului Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf. Ap. Petru și Pavel din New York) etc.

Opera poetică a lui Theodor DAMIAN a atins deplina ei maturitate de exprimare. La poetul și preotul Theodor DAMIAN, actul creației, spunea Dan ANGHELESCU, „se vedește ca unul dintre acele tipuri de existență spirituală ce reușesc să dea consistență vibrației ce concretizează esența rarisimă a umanului: iubirea”. Și acum, aflat pe culmea unor ani frumoși, care nu divulgă neapărat vârsta ci iubirea față de logosul poeziei, și, la un loc cu aceasta, și înțelepciunea acumulată de-a lungul acestor ani, poetul Theodor DAMIAN ține făclia aprinsă în candela literaturii române de la New York. Drumul parcurs de poet, spre culmea nobilă a celor 60 de ani, a fost un fel de „*viam litterarum*”. Jocul său cu cuvintele, care-i vor forma poeziile de mai târziu, a început în anii Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț, când alături de un alt coleg de-al său scria paginile unei reviste literare de uz intern, cu un nume semnificativ, „*Orizont*”. Plecând de pe băncile Seminarului Teologic, spre studiile academice universitare, deci practic pășind dincolo de orizontul adolescenței, Theodor DAMIAN a continuat dialogul cu sinele și cu lumea, în acordul versurilor de poezie. Îl regăsim, după un periplu intelectual ascendent în țară, aranjând cu grijă cuvintele ziditoare de suflet și de conștiință românească, în paginile revistei literare „*Adusu-mi-am aminte*”, editată în plinătatea vârstei, la Lausanne în Elveția. Cuvintele l-au urmat oricunde a călătorit, fie în Europa, în Statele Unite sau în Asia. Și pentru că și-a adus aminte, sau mai bine zis, pentru că nu a uitat niciodată, de dorul și dragostea pentru cultura românească, odată mutat în America, în anul 1993, poetul Theodor DAMIAN înființează la New York, revista „*Lumină Lină / Gracious Light*” și pune bazele cenaclului literar „*Mihai EMINESCU*”. Într-o lume alterată de ulcerările sociale și declinul economic mondial, cultura devine unul dintre reperele spirituale fundamentale, care ne ajută să redescoperim vocația supremă a omului. „*Nu se poate produce cultură decât în cazul când sufletul este stăpânit de o tensiune launtrică*”, spunea Tudor VIANU. La Theodor DAMIAN, acea „*tensiune launtrică*”, strâns legată de dinamica spiritualității sinelui, este poezia. Între poezie și Dumnezeu este o sinergie tainică, pe care numai un poet o poate simți și trăi, cu adevărat. De aceea, în opera lui Theodor Damian găsim volume de poezie de o înaltă sensibilitate religioasă... lucru care l-a determinat pe criticul și istoricul literar M.N. RUSU să afirme că, Theodor DAMIAN este „*un poet de excepție și un hermeneut al sacrului*”.

Viața Uniunii Scriitorilor

Juriile care vor acorda premiile U.S.R. pentru volume apărute în 2010

- **Juriul de nominalizări:** Iulian Boldea; Mircea A. Diaconu; Lucian Alexiu; Sanda Cordoș; Dan Mircea Cipariu;
- **Juriul de premiere:** Dan Cristea; Nicolae Oprea; Gabriel Coșoveanu; Vasile Spiridon; Paul Aretzu;
- **Rezerve:** 1. Alexandru Dobrescu; 2. Ion Vartic.

Restituiri: literatură de sertar

Gligor HAȘA

Suferințele lui IOV (roman)

Motto:

„Și Satana a răspuns Domnului: „Oare degeaba se teme Iov de Dumnezeu? (...) Dar ia întinde-Ți mâna, și atinge-Te de tot ce are, și sînt încredințat că te va blestema în față.”

(Biblia, Iov, Psalmul 73, Ecclesiast 8.14., Ioan 9.3.,
Romani 9.20.1, Cor, 4.3.-5.9., Vechiul Testament)

(continuare din numărul anterior)

Alexandru Iov era nu numai un orator cu vocație; el avea și darul de a imita. Așa se și face că la ora aceea de pomină, despre Școala Ardeleană, nu mi-am putut stăpâni un hohot de răs. Parcă îl aud: „Cum să nu cunosc subiectul, tovarășe profesor. Îl știu mai bine ca dumneata. E specialitatea mea, cum s-ar zice. Răspund de investiții și de sectorul social-cultural. Păi ... Școala Ardeleană înainte de 23 August 1944 era o căsuță de chirpic, acoperită cu paie, având beșică de porc la geamuri; Școala Ardeleană după 23 August 1944, e o clădire cu două, trei etaje, cu ferestre luminoase ...” și tot așa. Fiindcă profesorul Dumitru Suran, o personalitate, unul din dascălii pe cale de dispariție, avusese curajul de a-l aduce la realitate, se trezise a doua zi schimbat din funcția de director, cercetat blând la securitate și cu postul primejduit. „Bănuim că un om ca acesta nu mai ocupă funcții importante în acest județ”, intervenii, timid, un elev, muncitor constructor. „Firește că nu!” I-a răspuns, scaldând cuvintele, în obișnuita baie de seriozitate și ironie. „Absolvise liceul, absolvise Academia Ștefan Gheorghiu înainte de cursurile gimnaziale și liceale. Devenise valoare, nu!! Acum lucrează la Consiliul de stat. Unde, probabil că nu se ocupă numai de ... școlile ardelene.”

După spaima care îi baricadase în spatele ușilor, oamenii au năvălit în stradă, în piețe, la intersecții, în fața cafenelelor, bisericilor, primăriei, alcătuind grupuri dintr-un fel de solidaritate a fricii, cerând cu glas scăzut lămuriri. De la meciul de pomină a echipei de fotbal „Minerul”, cu echipa de elită a Toporiștilor, nu se mai văzuse atâta mulțime ieșită în stradă, agitată, biruitoare peste telurica spaimă, tălăzuindu-se ca o mare în furtună. Se cuvine să dumiresc cititorul mirat de termenul „toporist”, care s-a transferat, nu numai în județ, ci și în țară, asupra unor trupe speciale puse la dispoziția Dictatorului. Licența îi aparține tot lui Alexandru Iov și istoria plămădirii ei a provocat multă vreme hazul. Vorbind la o clasă de seral, frecventată de mai mulți milițieni, despre opera lui Nicolae Bălcescu „România sub Mihai-voevod Viteazul”, s-a întrerupt dintr-o dată și pe un ton caragialesc a întrebat mustăciosul din prima bancă: „Valentine, știi tu cine a fost Mihai Viteazul?” „A fost un domnitor viteaz, tovarășe. Și s-a născut lângă Scornicești.” „Dar știi tu unde și cum a murit?” „Vă raportează că nu știu. La Câmpia Turzii. I-au tăiat capul.” „Cu ce?” „Cu secura, să trăiți!” „Cine?” „Securiștii.”

Nefind zi de lucru, așa cum am mai spus, ba chiar îmi aduc aminte ce eveniment pricinuisă sărbătoarea, da, sigur că da, președintele unei obscure republici din Oceania ne vizita țara pentru a fi generos iertat de datoriile contractate la noi cu mai mulți ani în urmă, cetățenii nici nu se grăbeau să afle de ce bătuseră într-un chip atât de neobișnuit clopotele, așteptând ca o persoană oficială să le dea lămuriri liniștitoare. Primăria, organele de ordine, unitățile speciale intraseră însă în derută. Nimenea nu se încumeta să informeze la cabinetul lui EL, și să ceară instrucțiuni. Le erau în primejdie capetele nu numai pita. Așa se scurseseră două ceasuri de la neașteptata alarmă. Destulă vreme ca elevii de la liceele din amonte să ia legătura cu cei de la liceele din aval, să încropească două coloane, purtând plancarde de la o recentă demonstrație pentru pace organizată de oficialități și simulând un fel de marș al păcii și dezarmării, singurul îngăduit. Capetele coloanelor s-au întâlnit în piața „La cal” într-o dezordine de bun augur, după părerea unui amic hâtru care se lăuda mereu cu harul prorocirii. Mai întâi s-au consumat întrebări obișnuite: „Voi când organizați discotecă?” „De ce n-ați venit la ceaiul organizat de Mimy?” „Ce-ți mai face șoșoanca?” „Ai aflat că au înhățat-o pe parașuta care a reintrodus în oraș moda mini? Se zice că într-o singură noapte i-a secat

de vlagă pe toți milițienii de la moravuri”. Pentru a justifica marșul și adunarea până la organizarea procesiunii mortuare, fiindcă de pe străzile laterale înaintau trupele speciale de intervenție, în spatele tunurilor cu apă ale pompierilor și a detașamentelor purtătoare de arme antidemonstrații, elevii prinseră a ritma lozincile legalizate, cu care întâmpinau conducătorii la vizitele „de adulație”, da, așa erau stipulate în recenta constituție a republicii, sărbătoreau zilele de 23 August și 1 Mai și sfidau războiul nuclear de cel puțin trei ori pe an. Un vlăjgan de la Liceul Miner se săltase pe soclul statuii cu o listă de lozinci tipărite și prinse a dirija corul, împărțit în două de marea alee a parcului. Dacă cei din stânga repetau după el, ceea ce cer: „Nu arme, nu război”, cei din dreapta răspundeau: „Discotecă dorim noi!” sau „Până când război se face”, „Mai lăsați-ne în pace!” Vlăjganului i se alăturară câte un reprezentant talentat de la celelalte licee și școli profesionale și prinseră a improviza cu haz și pricepere: „Voi, ce roadeți un ciolan / Să intrați în subteran!”, „Toată carnea la export / Securității-s de import”, „Tineretul nu mai vrea / Să învețe mult ca Ea!”, „Ne hrănim cu lozinci / Și-ajunserăm la opinci”.

Al doilea eveniment care făcea din ziua de trei februarie o zi neobișnuită era venirea sau, mai bine zis, revenirea iernii. Asta se întâmplase ceva mai târziu, în după-amiaza acelei zile, chiar în timpul desfășurării procesiunii mortuare care, iată, spre demențiala spaimă a autorităților, captase atenția întregii urbe și-i scosese în stradă pe toți cei peste optzeci de mii de locuitori: elevi, muncitori, bătrâni și tineri, femei și bărbați, mame cu prunci la sân și tați cu odrasle în cărcă, români, unguri, sași, evrei, țigani, răsfățați ai soartei și bieți nenorociți, oameni lucizi și oameni până mai adineaurea socotiți nebuni, singurii cărcotași împotriva regimului care, numai într-o jumătate de secol, izbutise să omogenizeze societatea, de fapt clasele sociale și naționalitățile, divizând-o în două mari și osmotice categorii: omul nou, dispunând de o legitimație-atestat, și omul vechi, căruia i se rezervase un uriaș tomberon, din care numai în zilele neviasate, ca aceasta, îndrăzne să scoată capul.

Curios fapt este și că oamenii se obișnuiră să treacă peste anotimpul alb, așa cum voit își înfrânezi somnul după un coșmar, pentru ca el să nu se mai repete. Unii chiar doreau să fie scos din calendar, convinși fiind că poluarea excesivă, ba chiar intenționată a mediului, ca mijloc politic de amenințare și constrângere, precum și experiențele nucleare au hotărât pentru totdeauna destinul Terrei.

Bănuiesc că nimeni nu se va supăra dacă și noi vom umbla la acele ceasornicului și le vom face să indice câteva din ceasurile care s-au fost scurs. Nici nu făcuse soarele doi pași buni dincolo de zenit când haite de nori cenușii prinseră a se vâlătucii haotic dinspre munte, luând înfățișări de groază ca și când ar fi fost prinși în mrejele unei vifornite înfricoșătoare. Cerul se închisese la culoare cât ai clipi, ca un urieșesc ceaur. Un vânt rece, tăios, prinse a șuiera, a vânzoli și spulbera, chemat parcă să îndeplinească serviciile de salubritate ale orașului, desfiițate din lipsă de fonduri și înlocuite de munca voluntară a cetățenilor tucierii, care în felul acesta își completau îmbrăcămintea și asigurau hrana crescătorilor de porci răspândite pe marginea canalelor ori săpate în terasele dealurilor din împrejurimi. Vijelia aceasta venea după atâtea zile toride ca o binefacere, împrștiind duhoarea ce statornicea zi și noapte deasupra orașului. Vijelia încetă dintr-o dată și fulgi, timizi la început, prinseră a pluti în aerul purificat, așternându-se mai apoi straturi, straturi pe iarba crudă, pe acoperișurile cu straturi de cenușă de cărbune, pe asfaltul măcinat al străzilor, pe pomii în floare din grădinile ce puteau fi numărate pe degete și din cimitirul revărsat asupra urbei. Nebunia naturii ținu trei ceasuri bune, la capătul cărora cât vedeai cu ochii se așternea o mantie de zahăr și beteală, de treizeci de centimetri, pufoasă și ademenitoare ca zahărul pe băț despre care părinții povesteau copiilor ca despre un produs al Raiului, de care ei nu va să mai aibe parte. Copiii, ajutați de memoria instinctuală, încropiră derdelușuri, folosind pungi de plastic în locul săniilor; femeile îmbrăcară repede blănurile moștenite de la bunici și ținute în naftalină fără nădejdea de a le mai scoate vreodată la paradă, acest soi cosmopolit de îmbrăcămintă fiind îngăduit numai primei doamne a țării; bărbații umplură bodegile sau prinseră a destupa sticle cu țuică puturoasă pe lângă zidurile blocurilor. Cu toții, copii, tineri, maturi și bătrâni, bărbați și femei aveau sentimentul că anotimpul la care renunțaseră, așa cum renunțaseră la multe în ultimii ani, încerca să-și reintre în

drepturi. Pe la unu după amiaza, când vifornița se ostoi, avea să se petreacă și al treilea eveniment ce marca ziua sortită să intre în calendar. Întâmplarea avea darul de a face din biserici și casele de rugăciuni locuri pentru consumarea și ostoirea fricii colective, de salvare în preajma ceasului anunțat pe multe de milenii, de eliminare a toxinelor și răului în sânguinoase penitențe și disperate rugăciuni. Un nou fel de a vorbi și un alt vocabular aveau să se nască în acele zile; oameni care până mai ieri nu izbutiseră să închege fraze logice și cursive au devenit predicatori, vorbele lor, foc, propozițiile, vâvâtaie, frazele bici flagelator. Dena acelor zile devenise loc de pelerinaj, minunile se săvârșeau aici ca în Palestina și Galileea din zilele vieții Mântuitorului, ologii au pășit, mușii au vorbit, surzii au auzit, păcătoșii s-au pocăit, sindromul Sida s-a lepădat de cei năpăstuiți așa cum Diavolul a ieșit din posedatul din Sinagogă la porunca lui Isus. Dar ce anume se petrecuse?

Groparii - meserie disprețuită cândva, ca și aceea de distribuitor de benzină, dar devenită între timp mijloc sigur de îmbogățire - după ce se botezara berechet la bodega Sfirșitul Lumii, căreia dintr-o neînțeleasă pricină i se mai zicea și La milițianul de omenie, își luara uneltele și se îndreptara binedispuși spre un colț al cimitirului năpădit de bălării, de muri și tufe de măcieș, locul destinat celor care îndrăznesc să înfrunte voința Atotputernicului scurtând înainte de soroc viața ce li s-a dat. Înaintea lor pășea cu prestanța unui lider necontestat Drulă, țiganul, o matahală de om, singur în stare să coboare sicriul în groapă, fost gunoier, benzinar, șef de patrulă la paza înarmată, fost primar, acum gropar cu atestat pentru care a plătit părintelui protopop douăzeci și cinci de mii, iar vicarului, zece, pentru ca numai în cinci luni să înzecească suma aceasta. Fluiera o melodie din filmul Șatra, făcând din degetele oțeloase veritabile casaniete. Deodată se opri, se trase înapoi câțiva pași, ca din fața unei vipere pregătite de atac, și exclamă: „Dumnezeule Mare!” strigătul înăbușit îi făcu pe ceilalți doi să se oprească. În fața lor, lângă crucea unui mormânt proaspăt, zăpada bătătorită și însângerată evidenția urmele unui ospăț al câinilor vagabonzi deveniți adevărate sălbăticiuni. Dincolo de mormânt, pe covorul imaculat al zăpezii, stropit ici, colo de pete mov-roșietice zăcea trupul pe jumătate sfărțecat al unei femei tinere. Împrăștiate printre tufișuri puteau fi observate urmele acestui fioros ospăț: laba unui picior încălțat cu cizmulițe roșii, o mână curățată de carne, pe care rămăsese agățată brățara din material plastic, rotula unui genunchi. În spinii măcieșului atârna un șal albastru din mohair, iar lângă crucea de lemn zăcea răsturnat un coș cu garoafe și o poșetă din imitație de plastic. Victima zăcea pe spate. Fața nu purta nici măcar urmele unei zgârieturi, semn că se apăraseră acoperind-o până în ultima clipă de viață. Trupul acela tânăr, adolescentin, încă mai aburea, semn că haita a sfâșiat-o de curând, în plină zi. Zdrahonul se apropie la doi pași, îi acoperi chipul marcat de groază cu șalul de mohair și vorbi mai mult pentru sine: „E Rozina. Una de-a noastră. O știți. Vindea flori la piață. La ea se găseau întotdeauna cele mai frumoase flori. Bănuiam de unde le are. O dată i-am zis că o reclam. Și-a dezvelit dinții într-un râs ce te seca la inimă și dintre fuste scosese o cheie. Mi-a dat adresa. Locuia singură un apartament cu patru camere, deasupra cinematografului „Central”. Ca o regină. Telefon roșu, procurat de la sârbi; hol și baie în gresie; pereții tapetați ca Raiul. Le merita. Neamul nostru nu a născut alta mai frumoasă. „Ești primul țigan cu care fac asta”, mi-a zis ea. Și a făcut-o ca să n-o pot uita până la moarte și să nu mai fiu mulțumit de altă femeie. Nu m-a mai primit. O pândeam ca un lupan fâmbând. Ca să mă astâmpăr, într-o seară, la miliție, mi-au mângâiat mărunț oasele. Mi-am schimbat locul de pândă, ca să-i aflu pe cei aleși, să-i aștept și să-i zdrobesc. M-am lăsat păgubaș: primarul, colonelul Goliat, comandantul securității, șeful miliției, părintele ... Oameni aleși. Cu dare de mână. La ce s-o mai fi lăcomit să vândă florile de pe mormintele proaspete, nu știu. De aici pornise și, pe semne, îi fusese dat ca aici să sfârșească.” Și-a făcut cruce largă. Ortacii, la fel. A poruncit: „Vințane, adă miliția! Noi așteptăm aici. Grăbește. Casa profesorului acela trebuie terminată. Chiar aici unde a murit Rozina. Poate vor fi vecini. Fericitul!” Al treilea gropar, om în vârstă, cu fața ca pergamentul, fost cantor până când în urma unei răceli și-a pierdut vocea, constată meditativ: „Pedeapsa lui Dumnezeu. Blestemul morților. Semn de sfârșitul lumii. Trebuia să se întâmple ce nu s-a mai pomenit pentru ca municipalitatea să ia seama de sesizările noastre. Țștia or fi crezut că ne plângem așa, de-a tuți norocul. Am prins-o și eu o dată pe nenorocita asta furând flori de pe morminte. Am iertat-o, dar din alt motiv decât al tău, măi Drulă. Mi-a vărsat lacrimi, zicând că-i mor de foame trei

puradei-decreței pe care începuse să-i toarne de pe la 12 ani. Ehe, Hristos n-a murit de gripă și nu bate cu muștrare scrisă! E drept că n-a învățat minte. Își făcuse cheie pentru porțița din deal. A doua oară fusese hotărât s-o duc la miliție. M-a privit nu'ș cum, blestemata, de mi-a pierit graiul și m-am simțit iarăși cuprins de vlagă. Se nimerise să ne iubim pe cripta acelei eleve care a murit din pricina unui avort provocat. N-am vrut să-ți spun de ce pun flori și lumânări aprinse la căpătâiul ei. Acum, Dumnezeu s-o ierte. A fost ultima femeie ce m-a ajutat să mă mai simt bărbat.” „Vorbim cu păcat, Simedre. Mai bine ne-am apuca de lucru. Acuși, acuși sosește mortul.”

Întâmplarea, ieșită din orișice făgaș al întâmplărilor, care făcea să ți se întoarcă mațele pe dos numai la vederea unui câine, cutremură urbea. Toți cei care cumpăraseră flori de la Rozina, pentru nunți, botezuri, onomastici, erau încredințați că florile acelea fuseseră furate de pe morminte, și se scârbeau boleșnic la gândul acesta. „Firul norocului nu trebuie întins prea mult și cu cele sfinte nu se cade a te juca”, ziceau oamenii. Rozina, fetișcana care sucise multe capete și zruncinase serioase familii, trăise pe picior mare, la sesizarea vecinilor fusese cercetată de comisia de ilicit, însă scăpase basma curată, ca să moară sfâșiată și îmbălată de câinii vagabonzi ai orașului. Moartea ei, incredibilă, convingea, în sfârșit, despre pericolul reprezentat de șobolani, de pisicile și câinii fără stăpâni. Furia demolărilor, căreia îi căzuse pradă nouăzeci la sută din imobilele Denei, în urma unui război purtat cu buldozere și escavatoare împotriva proprietății private și a vechiului, indiferent în ce stare și cu ce înfățișare se păstrase el, lăsa fără stăpâni mii de pisici și de câini care se hrăneau la tomberoanele și containerele de gunoi neridicate cu lunile. Tocmai în anii aceștia dispăruse meseria detestată de hingher. Huiduiți, loviți, câinii orașului își făcuseră din cimitir ograda comună. Noii stăpâni, sau cei vechi, sosiți aici pentru somnul de veci, se dovedeau buni și liniștiți. Noaptea, când orașul se cufunda în beznă, curentul electric fiind întrerupt pentru economisire, din cimitir răzbăteau urlete lugubre, de jeluire, de părăsire, de jind după bunul stăpân și de înfometare. Odată cu înserarea se prefăceau în paznici de temut. Păzeau intrările, gardul de prefabricate, locurile mai retrase unde își amenajaseră culcușuri și săpaseră vizuini. Imprudentul ce s-ar fi încumetat să le calce spațiul de habitare era atacat cu înverșunare, în haite constituite doar natura știe pe ce criterii, de câini ciobănești, câini de vânătoare și mascote de apartament și rareori după afinități de rase sau cartiere. De vreo doi ani nici măcar paznicii nu se încumetau să calce aleile după lăsarea întunericului, decât în grup, înarmați cu ciomege, cu felinare și lanterne puternice. Iată că astăzi schimbarea bruscă a vremii a redeșteptat în javre instinctul conservării. Câinii sălbaticiți se prefăcuseră în fiare. Rozina, știind că fiarele sunt periculoase noaptea, începuse să acționeze în zori. De data asta nu prevăzuse agitația produsă în haită de schimbarea bruscă a vremii, de sunetele clopotelor, de freamătul de neliniște ce se abătuse asupra orașului. În plus, se avântase prea departe, într-un teritoriu privat al câinilor părăsiți, lângă râpa lutoasă unde cățelele lehuze săpaseră vizuini, puiașera și își creșteau puii. În zona aceea, rezervată sinucigașilor, fusese înmormântată cu o zi înainte o elevă de gimnaziu care se aruncase în Mureș pentru a evita urmările unui amor învecinat cu violul, devenit mai vizibil zi de zi.

Zvonul tragediei din cimitir se adăuga celorlalte, sporind tensiunea și rupând lacătele tăcerii, ruginite de când nu se mai umblase la ele. Vorbele șoptite, rostite, deveniră îndrăznețe. Ele prinseră a umbla conspirativ prin instituții, îndrăzneț, prin cafenele și restaurante, furis, în cancelariile școlilor și sediile instituțiilor de cultură. Teren propice găsiră la cozile interminabile din fața magazinelor alimentare, unde nu se vindea nimic, dar unde oamenii de toate vârstele își pierdeau timpul și numai pentru a putea privi lucrările de artă ale pictorilor și sculptorilor locali, constituiți într-o uniune decorată de EL, Întâiul cu titlul de „Erou al noii revoluții culturale”. Ei, talentații artiști, decoraseră geamurile și interioarele cu fel de fel de bunătăți ce stârneau apetitul și trezeau nostalgia vremurilor viitoare, de belșug și fericire, stipulate în documentele ultimului congres. Cârnați afumați sau tăvăliți în boia, pecii și șunci de porc, pulpe de vițel, mușchi țigănesc, șuncă de Praga, cremvuști rozalii, prepelițe, claponi, rațe semipreparate odihnind pe straturi de varză, sticle cu ispititoare etichete de vinuri, lichioruri, cocteiluri, coniacuri; halbe de bere din care se revărsa spuma alb-sinilie, grătare cu mici dolofani deasupra cărora plutea mirozna și fumul plăcut înțepător.

(urmarea în numărul viitor)

Opinii

Viorel VINTILĂ

Sicofantul

Pe 20 iulie, poetul Adrian Păunescu ar fi împlinit 68 de ani. S-a născut în Basarabia, la Bălți, în anul 1943. Adrian Păunescu este cunoscut mai ales ca poet – debutând în 1960 și fiind unul dintre cei mai prolifici autori români contemporani, dar și ca organizator al acestui fenomen de masă, de proporții epice din anii '70-'80 – Cenaclul Flacăra. Adrian Păunescu este creditat, printre altele, cu sintagmele „*generație în blugi*” și „*muzică tânără*”, pentru a-și desemna pe tinerii care dădeau buluc pe stadioanele țării în perioada 1973-1985, cât a durat Cenaclul Flacăra. Eu, unul, ca participant activ la acele manifestații epice de pe stadioane, nu am fost un fan al omului Adrian Păunescu care, dacă e să fim corecți și sinceri până la capăt, a fost un sicofant al epocii Ceaușescu, fiind recunoscut pentru osanalele și odele pe care i le cânta „*marelui cârmaci*”. Este însă de

apreciat poziția sa față de perioada comunistă, fiind unul dintre pușinii care nu a renegat complet ideologia socialistă. Măcar, omul a fost vertical până la capăt și asta pot aprecia... dar nu înseamnă că sunt de acord cu poziția sa ideologică. Pentru mine rămâne de referință fenomenul „*Cenaclul Flacăra*”, fenomen care a lăsat o amprentă virtuală în timp și spațiu pentru mulți din generația mea. În rândurile următoare voi încerca o scurtă sinopsă a fenomenului creat de Păunescu-Cenaclul Flacăra. Pentru cei mai tineri, care pe atunci poate nici nu erau născuți, dar și pentru cei trecuți de 35 de ani, care sunt sigur că au fost participanți activi la aceste fenomene de masă, am să fac o scurtă radiografie a ceea ce a fost Cenaclul Flacăra în acele vremuri. Odiseea Cenaclului Flacăra a început în 1973 și s-a sfârșit în anul 1985, perioadă în care au avut loc 1.615 spectacole de muzică și poezie. Cenaclul Flacăra a fost un fenomen cultural și social de proporții epice la care au participat milioane de românași care dădeau buzna pe stadioane sau se adunau în săli de spectacol precum sardelele, pentru a savura și respira un moment de libertate - care la acea vreme era muzica folk- dar și să se defuleze emoțional de frustrările și interdicțiile acelor vremuri. Ne călcam pur și simplu pe picioare și cântam și urlam ca niște posedăți la auzul unor piese ca „*Și totuși există iubirea*”, „*Puștoaica*”, „*Doar o cană cu vin*” sau „*Căciula*”, ca să enumăr doar câteva care îmi vin acum în minte. Era o atmosferă efervescentă, pur și simplu scria pe tine fericire, te bucurai că un copil mic și participai activ agitându-te din mâini și din picioare sau aprinzând lumânări... dansai pe ritmurile melodiilor care te pătrundeau până-n măduva oaselor și care te făceau să uiți de mizeriile acelor vremuri. În acele timpuri aceste evenimente erau o rara-avis și reprezentau ceva unic pentru românașul ținut în întuneric de regimul dictatorial de atunci. Aceste manifestații erau organizate la inițiativa UTC-ului de atunci sub oblăduirea poetului Adrian Păunescu, care a compus multe din piesele de succes de atunci, a făurit destine și a lansat vedete de renume ca: Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea, Adrian Ivanițchi, Dan Chebac, Valeriu Sterian, Evandro Rosetti, Florian Pittiș, Anda Călugăreanu, Tatiana Stepa, Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă și încă mulți alții. Totul s-a terminat brusc în anul 1985, când pe stadionul din Ploiești, în urma unei busculade care s-a soldat cu nouă morți, s-a luat decizia de a nu se mai organiza astfel de spectacole. După 12 ani de descătușare emoțională și sute de spectacole, Cenaclul Flacăra, care atinsese cote alarmante de popularitate, o reală psihoză, precum și persoana poetului Adrian Păunescu, care avea la picioare și la propriu și la figurat milioane de români, scandându-i numele ca pe al lui Ceaușescu, deveniseră o amenințare la securitatea națională a aceluia, astfel încât acest incident a pus capac Cenaclului Flacăra. S-a încercat o revigorări, sub numele „*Totuși iubirea*”, apoi celui vechi, în multe orașe, ultimul fiind în august 2010 la festivitatea „*Zilele Orașului Năvodari*”, când Păunescu susținut de unii membrii ai Cenaclului, au făcut primii pași spre reaprinderea acestei flăcări a Cenaclului Flacăra care apusese acum peste 25 de ani. Păunescu nu mai există, Cenaclul Flacăra însă trăiește

din amintiri și multe din piesele de succes din acele vremuri se mai cântă de vreo 6 ani cu ocazia festivalului „Folk You” care reunește artiști din vechea gardă, dar și nume noi care, din fericire, continuă să ducă mai departe stindardul muzicii folk. Eu, unul, nu sunt chiar un big fan al muzicii folk, dar ascult cu plăcere anumite piese care mi-au rămas întipărite pe creier, din perioada de aur a Cenaclului Flacăra. Păcat însă că românășul din ziua de azi are urechea muzicală înclinată mai mult spre manele „sălămești”, „guțești” sau „copil-minunești” și ignoră muzica folk sau muzica ușoară cu adevărat românească. Dar vorba „dacului”... „de gustibus non disputandum”! Yahoo!!! Adrian Păunescu s-a reîntâlnit, anul trecut când a trecut în neființă, în ceruri cu mulți dintre cei cărora le-a schimbat viața, printre care, Tatiana Stepa, Gil Ioniță, Gil Dobrică, Ion Hagi, Ovidiu Haidu, Florian Pittiș (împreună cu care eu am avut plăcerea să comentez la TV un superbowl de fotbal american), Anda Călugăreanu, Doina și Ion Aldea Teodorovici... care prin plecarea lor au lăsat mult regret în sufletele noastre! Putem zice cu tristețe că se reface în ceruri Cenaclul Flacăra! Acolo ei însă sunt nemuritori. Din păcate ne îngropăm adevărații artiști și îi înlocuim cu saltimbanci și „vedete” de carton. Apa trece, pietrele rămân... Cenaclul Flacăra nu mai este, dar spiritul rămâne și muzica folk continuă să existe și să atragă noi fani. Adrian Păunescu va rămâne un nume de referință în poezia românească și numele sau va fi asociat forever cu ceea ce a fost – Cenaclul.

* din revista internet Gîndacul de Colorado, U.S.A

Avampremiera editorială

Simbioza Eugen EVU – Muguraș Maria PETRESCU

Eugen EVU

CE AUDE LUMINA / WHATEVER LIGHT CAN HEAR

English Version by Muguraș Maria Petrescu

Cunoaștere de noapte sau o semiotică a trans-memoriei

Ca talazuri ce sparg amfore
Strigătele culturilor popoarelor mici
Genom sfărmat și plancton cuib de purpură
al nimfelor, din incestul cărora cu uriașii
s-a înălțat cu vultur propriu
Prometeu...
Ulcior cu interior melodios
A reda trup sacru Muntelui.
Arta mea, labirintică, sublimînd
Mușcătura cunoașterii.

*

Cu solz de salamandră rîzînd prin foc
să restaurăm erezia originii.
Genomul Pangeei care încă mai zburdă
în pădurile Amazoniei
sub sateliți exoftalmici.
Remember?

*

A nu ne uita uitarea lumii
A ne recunoaște din marele plîns.

Night Time Knowledge Or a Trans-Memory Semiotics

*From the surges that break amphoras
And the cries of the small peoples' cultures
From the smashed up genome and the nymphae'
purple nest plankton, from their incest with the
giants
there raised up with his own vulture
Prometheus...
In himself a hidden tiny melodious pitcher
Offering a holy body to the Mountain.
In itself as a labyrinth, my art sublimating
The bite of the knowledge.*

*

*With the scales of a salamander roaring with
laughter
in fire, let us restore the heresy of the origin.
The genome of the Pangaea which is still romping
in the forests of Amazonia
under exophthalmic satellites.
Remember?*

*

*Let's not drown ourselves in the drowning of world
Let us spot ourselves in the great endless weep.*

asociația cultural - umanitară și științifică
"provincia corvina"

Dacă înțelepciunea și inocența
Mai ocrotesc în om dumnezeirea.

*

*On the understanding that wisdom and innocence
Still shelter in man the divinity.*

*

Ca orbul Leonardo contemplând
Renașterea Triunghiului.
Frâng ostia cuminecării
și o împart cu toți sclavii Noptii
Din Arheoființa
Ultimei Thule, Carpathica.

*And like Leonardo the blind contemplating
The Triangle's Rebirth
I break up the eucharistic wafer
And share it with all the slaves of the Night
From the Archaeo-Being
Of the ultima Thule, Carpathica.*

7 februarie 2011

February 7, 2011

Sofism 1

Fără bine
Nu ar exista
Răul.
Răul îl învingi
Făcând binele.
Uneori.

Sophism 1

*Without good
Evil
Would not exist.
One can defeat evil
Only by doing good.
Sometimes.*

Sofism 2

Avem nevoie
Mai mult a iubi
Decât
A fi iubiți.

Sophism 2

*We need more
To love
Than
To be loved.*

A tăcea

A tăcea
Într-o lume
A surzilor
Este tot o complicitate.

To Keep Quiet

*To keep quiet
In a deaf persons' world
Will always be a complicity.*

Crezul

Cred în mine
și mă voi vindeca.
Voi urca munții
interiori.
Voi opri apele
în vis
cu pleoapele.

The Creed

*I believe in me
And will cure myself.
I will climb over
My inner mountains.
In my dream
I will stop the waters
With my eyelids.*

Antipoetica

A trăi sentimentele
unei mulțimi
este a le prelua
ca ardere-n străvezimi
prin prea arderea ta

Și tot cerul răsună
lespede grea
pentru soare
fiind lună

Antipoetics

*To live a crowd's
feelings
is as if you took over
the burning in transparency
through your super fire

And the whole heaven will re-echo
the heavy stone
for the sun
being the moon*

Antinirvana

Între cârțițe și astronomi
Unica dimensiune
Separă și vede
Ceea ce numim
Rațiune.

Antinirwana

*Between moles and astronomers
The unique dimension
Divides and sees
What we call
Reason.*

Ceea ce cauți

Ceea ce cauți
îndelung
de fapt alungi.
Umbra rece
a soarelui trecut
te înjunghie
din spate
cu țipăt de cuvânt
nenăscut.

What You've Been Looking for

*What you've been looking for
incessantly
in fact you've been chasing away.
The cold shadow
of a declining sun
shoots up pains in the back
with a yet unborn
cry of a word*

Din lista lui EVU (4)

Ospăț

Stârnindu-mi foamea ca să-mi frângi
puterea
din trupul tău îmi faci ospăț de noapte
și-mi dai, Dalilla, piersicile coapte,
căpșunile-aromind ca îmbiere,

și rodia și zmeura din șoapte
și fagurii adânci ca mângâierea,
și de mă-mbeți cu părul tău ca mierea
ți-așterni ofrandă umerii de lapte.
Și fiecare gest ți-e un ciorchine
și pântecul o azimă fierbinte...
Ca două albe candelă senine
ard sânii tăi la cina mea flămândă,
iar între coapse – amfore sabine -
pocalul ce-n vin sacru mă scufundă.

Radu GYR

Ioan Vintilă FINTIȘ

Tot mai rari

Bietul de înger, zăpadă
blondă
Cutreerînd singurătățile
Din noi.
Jocul de-a viața

Și poate
Numărătoarea până la doi.
Tragic este să fii
Pasăre-n zbor să fii
Și fără pene,
Cerbul privirii s-a răstignit
Pe arțari,
Colindăm lumea din vise
Tot mai flămânzi,
Tot mai rari...

Laurian STANCHESCU

Ieșirea din cuvinte

desprinde-te de mine
suflet al meu
și ascunde-te
să nu te pot găsi
niciodată
pentru că eu
sunt moartea ta

Salvador Dali/ Timpul

Adrian BOTEZ

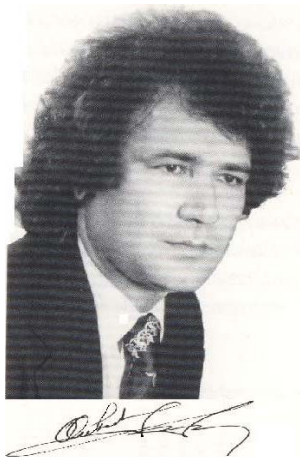
Sângele crimei și rima

*se închină Maestrului
și Fratelui întru Duh, Eugen EVU*

ar trebui să blestem întreaga lume
ar trebui să iert întreaga lume
ar trebui să mă blestem pe mine
ar trebui să mă iert pe mine
nu sunt în stare să navighez
prin oceanul de sânge
nu sunt în stare să recunosc că mă trag din
sămânța crimei
este atât de târziu – până și pentru a blestema
este atât de târziu – până și pentru a ierta
mai ales – este cu totul târziu – pentru
a recunoaște
va veni judecata – vor veni devălmășii de
nori înflăcârați – va veni – deasupra de nori
– judecătorul – cu

toate judecățile atârându-i din
palme: toate judecățile judecătorului vor
curge peste noi – ca un nou
sânge – proaspăt! – toate
nerecunoașterile noastre ne vor reboteza cu
un nou sânge
blestem și iertare și recunoaștere și viață și
moarte și a vorbi și laș ori
neputincios – a tăcea – a cântări și
a falsifica jalnic cântarul și – nătâng enervant
cabotin – a te cumpli și a te
trage din sămânța
crimei – toate sunt legate de aventura
corăbiei scufundate a sângelui –
toate sunt din pricina
în lumea asta – a crâncenei lipse a
rimei
luați rădăcinile crimei – și ardeți-le cu
focul cel viu al
rimei: sângele se va stinge – și
peste toată lumea și firea – din nou și
desăvârșit – va
ninge

Un cavaler la curtea Oximo(i)ronismului

Eugen EVU

Ion PACHIA ȚAȚOMIRESCU

- mic coment la trei poeme semiotice

Față de scriitura poliedristă, (crustalogică!) - a unui avid de cunoaștere, trepidând între raționalism și protocronismul aparent repausat, recent resurect, cel pripit taxat de N. Manolescu drept "*confiscabil ideologic*" (1991), încerci savoarea lecturii mai ales din astfel de scrieri, Ion PACHIA ȚAȚOMIRESCU fiind un magister ludi greu de situate între livresc, ironismul postmodernist și enciclopedismul suprasaturație intelectuale; în opera sa de cercetător și istoric, I.P.T. pare a fi al unei vocații (și este!), iar poezia – cvasi-ludică – îi este un exercițiu catarsic, marjînd pe calambur, lexic impregnat de livresc, pe urzeala mito-poetică a originismului, apelînd la un procedeu interferent: revelație mistică – revelație strict științifică: de unde efectul "*coandă*" al lexemului colateral, impresia extragerii din orice a semnificației latente în Limbaj: vorba sa "*dansul fotonilor*" (fie al tahionilor sau quarcilor!). energetism sadea, de o savoare aparțe:

"Bucuria corului/ de vrăbii – razele/ taie geamul/ cu infinite ace-pliscuri/ de diamante/de la gureșele/ dezlănțuitoare/ de fotoni.../ Dincoace de ferestre, Verbul/ calcă țanțoș,până-ajunge/ în marginea ninsă,/ de unde-naintează prudent,/ pe partea de-argint-viu, carosabilă, logosabilă/ și verbos-abilă/ a hârtiei,/ făcîndu-se apoi nevăzut/ printre hematiile/ din auriculul drept/ al Poemului.." (subl. n.).

(Verbul calcă țanțoș... „ars poetica”)

Acest textualism de practician semiotician, face farmecul volumului inspirat titrat – aluziv la o "eră Arheopterix": așadar a unei MUTAȚII a speciei (speței) umane. Poetul apelează atitudinal la **oxymoron**, (procedeu stylistic "mușcătura nebunului"), și aici ne amintește de Adrian BOTEZ, dar și de ...atitudinea Săpânța, versus mioritismul sau manolescismul binarei noastre "codificări" din Genomul ancestral: verbul "învădării" este al reumplerii de VID (din "zero-ul gravid", n.n.) al ...antimetafizicii stănesciene: însă anticipez enunțul că avem de-a face cu un paradoxist, zonă scrutată exigent de acest om-orchestră, în care sintagmele cochetează cu aphoriile sau gândirea haijinică: suntem în fastul semnat de lothus, unul ce mai degrabă ne amintește de cei Vechi, din Arealul străbunului Melos, subdunărean- campestru, banatic: cine să traducă în occidental eclectic, astfel de discurs ? (de facto ghematric!) :

- Bună-ziuă, Vidule...! / - Mulțumesc, Avidule...! / - Bună ziuă, Doamnă Zână,/ de-ai ieșit cu Vid de mână,/ pe câmpia-mi celestină,/ printre pădăii-lumină,/ pe colinele-mi de glajă,/ dintre cârlionți de vrajă,/ pe Muntele de Aramă,/ nins de stele –/ lynx în scamă...! / - Ce mai faci tu, Vidule... ?

(Dialogul învădării de pe malul oximoronului)

Aceste prime două poeme – cheie ale volumului, sunt auto-definitoare pentru întregul intinerar parcurs; comunicarea – de tip pragmatic – este a unui Cod propriu, necesitând "decriptare" doar pentru neinițiați. Așadar avem un poet oracular, "ritualic": parafrazic, de fapt.

De sub "centura de iridium" a Memoriei (Arhetip plus dobândire empirică, voila!, poetul – uns cu toate alifiile gnoseologice și para-istorice, exclamă patetic-explicit-demitizant (paradoxal) – un enunț retoric, captând cumva – amețitor – starea de "nestare", cosmică: rostul sau nerostul însuși actului de a scrie, într-un timp (summum al duratelor noastre) ce poate fi scrutat doar prin "întrezărire", așadar în plin vertij al Mutației (memoria teluricului, - zburarea materiei în inefabil, prin Cuvânt (aici cuvinte, scânteii ale "norișorului de splendoare" din epopeea Enuma Eliș: astrofizica se-mbină analogic cu psihanalismul actual; (ce tip de revelație este acesta, tatomiric, dacă nu unul de cercetare psihică Jung-iană...) Poemul de mai jos exprimă stupefacția Fracturii dintre Logos și delirul discursiv al textualismului:

Ce rost are/ să mai scrii Poezie,/ dacă stelele nu citesc...?!/ Ce rost are/ să mai scrii/ Poezie,/ dacă oceanele n-o citesc...?!/ Ce rost are/ să mai scrii Poezie,/ dacă îngerii nu citesc...?!/ Ce rost are/ să mai scrii Poezie,/ dacă brusturii nu citesc...?!/ Ce rost are să mai scrii Poezie,/ dacă abisurile pacifice/ nu citesc...?!/ Ce rost are/ să mai scrii/ Poezie,/ dacă galaxiile nu citesc...?!/ Și ce rost are/ să mai scrii Poezie,/ dacă Ea, Însăși, nu se mai citește...?!/

(Ce rost are... dacă stelele nu citesc...)

Cine este EA, dacă nu dumnezeea lui EL? Mater - Materia... Inteligența materiei. Îmi permit un repaos la lectură, după primele TREI texte; ceea ce ni se transmite (comunică elevat) din poezia lui Ion PACHIA ȚAȚOMIRESCU, este dar din har, reumplere de mister "al rostirii de leac", incantatorii, pe care o relevă a fi deja perimată în tehnocratismul agresiv al "erei neo- arheopterix", și (ro)mantice desfătări sofianice. Mofturile elitiste ale "noului Age" al criticii ocoodentale, nu vor avea organonul de a primi și eventual împărtăși – necesar empatic – un astfel de discurs, în acest ACUM al... rezonanței Schuman. Toate Codurile – cheie (mantrele, Peștera lui Platon, Orfeu, Prometeu, Labirintul, Mandalele) – par a fi depășite, caduce, în plină Mutație... Una care precipită athanoric – tomografic, nu doar Ființa heideggeriană, ci și organicul. Prin aceea că noii sacerdoți (**sacerdocti!**), ai neo-barbarismului sunt undeva în catacomba paralelă...

(Elegii din era Arheopterix, Editura Dacia Xxi)

«[...] Unul este Ion PACHIA ȚAȚOMIRESCU [...] E desigur un „ghiocel“, nu pentru că n-am mai auzit de numele lui, ci fiindcă se aruncă în discursul liric fără reținere, încredințându-se asocierii libere a cuvintelor și unei inspirații despletite.»

Vladimir STREINU

asociația cultural - umanitară și științifică
"provincia corvina"

«[...] poemele de început ale lui Ion Pachia Tatomirescu aduc mărturia unei erupții lirice de mare autenticitate prin îndrăzneală asociativă și dinamism interior, traducând zbaterile și elanurile unei sensibilități adolescente înfiorată de a se descoperi pe sine și tulburată de presimțirea unei ordini cosmice».

Mircea IORGULESCU

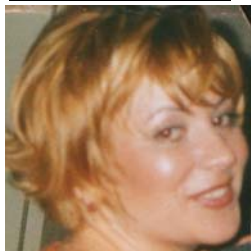
“Încă de la început poetul și-a proiectat un univers coerent, populat de elemente mitologice autohtone, între care semnificative prin ele însele, dar și prin recurență, erau Muntele, Matca, Fluviul, Curcubeul; intenția acumulării acestora era de a contura [...] o geografie lirică a spațiului carpato-dunărean, de nu chiar consacra mitologiei dacice în registru liric; fiecare carte adaugă ceva universului astfel gândit, de unde unitatea de viziune și coerența de lanț a tuturor. De la instaurarea unui climat cosmogonic într-o abundență vegetală, în special florală, evocatoare, analogic, de mari prefaceri în ordinea naturală a lumii, la propunerea de concepte personale, „zoria“ bunăoară, cu derivatul verbal „a înzoria“ și la ordonarea materialului mitologizant într-o viziune integratoare [...]” (în „România literară“, anul XVIII, nr. 28, 11 iulie 1985, p. 11, „profil“ reluat integral, fără modificări, în „Literatura română contemporană, I – promoția 70“, București, Editura Eminescu, 1995, p. 315 sq.)”

Laurențiu ULICI

* Prof. dr. Ion Pachia-Tatomirescu (fotografie din 24. I. 1983), membru al Uniunii Scriitorilor din România (din anul 1980), al Societății Române de Haiku (din 1990), al Asociației Istoricilor Bănățeni (din 1992), al Société des Poètes et Artistes de France (din 1999) etc.; este *membru de onoare* al Societății Literare „Tristan Tzara Moinești-România” – Zürich-Elveția (din 2005) și membru *Honoris Causa* al Cercului „Lumina” din Panciova-Serbia (din 11 august 2006), calitate în care i se acordă (în 15 decembrie 2007, la Novi Sad / Panciova) și *Medalia de Aur „Lumina“-60*.

Eugen EVU

Ceva de dulce ...

Laura RUSHANI
(poetă albaneză)

Fără titlu

zile cu soare/zile lucrătoare
poetul albanez visează fecioare
ieri l-a oprit una din ele pe cale
și îi ceru o țigară
nu ți-e rușine să-i ceri țigări unui moș
i-a zis fără nici-un pic de rușine
iar ea i-a răspuns prompt
nu ți-am cerut o țigară electronică
ci una tare și metaforică
ce vrei de la mine,
nu vezi că sunt mai bătrân
decât întrebările tale
iar ea l-a cucerit
când i-a spus hodoronc tronc
tu ești cel mai tânăr om din lume
fiindcă ești un foarte bun poet
care mă linge cu buze de șerbet

Nada POMPER
(croată din Germania)

La Paneuropa - Union

Noi suferim de sindromul stelelor
Înnotăm peste toate granițele
Protrivnici legilor războiului
Împotriva șuvoiului
Întindem aripile departe
După lumină și viață
Spre cerul nimănu
Spre soare
În contra urii și uciderii
Pe sub steagurile noastre
Strălucește speranța.

Trad. de Eugen Evu

Afinități neolatine

Silvia MARZANO

A mia madre

Se Dio non ci fosse
- Verbo
prima delle parole,
non ci sarebbe l'amore,
amore grande
amore di madre.
Gloria
in una celeste premura
sorriso
di affetto infinito.

Pentru mama mea

Dacă Dumnezeu nu ar fi existat
Logos
înaintea cuvintelor
nu ar fi dragoste
dragoste mare
dragoste de mama
glorie
într-o explozie stelară
surâs
de afecțiune infinită.

Inverno a San Valentino

Piano piano
si allontanano i sogni,
scolora la luce
di un sole invernale.
Nuovi fiori
fioriscono per altri,
teneri smaglianti,
nuovi suoni
risuonano intensi.
Si baciano gli innamorati
a San Valentino
e lieve ricomincia
il mondo.

Iarna de San Valentino

Încet, încet
se depărteaza visele
lumina este decolorată
de un soare de iarnă
flori noi
înfloresc pentru alții
luminoase, suave
sunete noi
rezonează intens
îndrăgostiții se sărută
de San Valentino
și ușor reîncepe
lumea.

Trad Elena Daniela SGONDEA

Corifeii (I)

Sebastian BORNEMISA

- *mormânt necunoscut...*

Sebastian BORNEMISA (n. 12 iunie 1890, Burjuc - d. 16 iulie 1953, închisoarea Sighet) a fost un publicist (revista *Cosânzeana* etc.) și om politic român. A fost primar al municipiului Cluj între 1 februarie-11 iunie 1932, respectiv între anii 1938-1940. Studii liceale în Orăștie și Brașov. A absolvit Facultatea de Litere a Universității din Budapesta, unde a obținut și titlul de doctor. A fost primar al municipiului Cluj (1 februarie-11 iunie 1932 și 1938-1940).

Sebastian BORNEMISA (24 iunie 1890, Burjuc, județul Hunedoara - 16 iulie 1953, Sighet, județul Maramureș) este un gazetar. Este fiul Elenei și al lui Anghel BORNEMISA, învățător. După ce a absolvit, în 1909, Liceul „*Andrei Șaguna*” din Brașov cu calificativul maxim, BORNEMISA se înscrie la Universitatea din Budapesta, unde studiază filologia română și latină, precum și istoria literaturii maghiare; în 1914 devine doctor în filosofie. Mobilizat în august 1914, el părăsește armata imperială și, în ianuarie 1915, se refugiază la București. Se alătură campaniei duse de O. GOGA pentru susținerea cauzei Ardealului, scrie articole în „*Libertatea*” (București, 1915-1916), fiind totodată profesor la Turnu Măgurele. Participă ca voluntar la războiul de reîntregire, iar din ianuarie 1918 îl însoțește pe Onisifor GHIBU la Chișinău, unde este profesor la Liceul „*Regina Maria*”, publicist la „*România nouă*” și „*Răsăritul*”, conferențiar. În anul următor se află la Sibiu, ca prim-redactor al ziarului „*Patria*”,

scos de Partidul National și aflat sub direcția lui Ion AGÂRBICEANU. În toamna lui 1919 este ales deputat de Hunedoara, situație reiterată în 1926, dar de data aceasta pe listele Partidului Poporului. BORNEMISA s-a dovedit un fidel partizan politic al lui O. GOGA, pe care îl va urma, în 1935, și în Partidul National Creștin. Va fi subsecretar de stat în guvernul GOGA-CUZA, primar al Clujului și consilier pentru presa de provincie în Ministerul Propagandei. Arestat în 1950, BORNEMISA este încarcerat la Sighet, unde sfârșește, trei ani mai târziu, mormântul rămânându-i necunoscut. Semnătura îi apare din 1908, sub culegeri folclorice, la „Tribuna” din Arad, unde va reveni cu versuri între 1910 și 1911. Va colabora, apoi, cu poezie și proză, mai rar cu articole și însemnări culturale, iscăind și cu pseudonimele Radu Mărgean sau I. Brumă, la numeroase gazete și reviste, între care „Luceafărul”, „Patria”, „Transilvania”, „Țara noastră”, „Hyperion” etc. Scrisul lui BORNEMISA devine mai variat în „Cosânzeana”, revista literară scoasă de el întâi la Orăștie (1911-1915), pe urmă la Cluj (1922-1928). Poeziei i se adaugă recenziile, articolele și notițele literare, cele mai multe publicate la rubrica „Flori de-o zi”, alături de „gânduri”, reverii lirice, „răvașe de duminică”, evocări cu tentă autobiografică, dar și pagini, subtil defetiste, din jurnalul unui „complotaș mobilizat” în oastea împăratului. În celălalt periodic editat de BORNEMISA, „Lumea și țara”, apărut la Cluj (1923-1940) și București (1940-1944), literatura ocupă un loc mai puțin însemnat.

Munca de editor o începuse tot la Orăștie, unde, sprijinit de preotul Ion MOȚA și de băncile românești, înființează, în 1910, Librăria Națională „S. Bornemisa”, devenită ulterior și editură. Sub auspiciile Astrei, lansează colecția „Biblioteca scriitorilor de la noi”, între cărțile de început figurând și *Frământări*, debut editorial al lui Liviu Rebreanu. Dar cea dintâi lucrare editată în această colecție este „Almanahul scriitorilor de la noi” (1912), alcătuit de BORNEMISA, tablou cuprinzător al vieții literare și culturale transilvănene. Placheta de versuri *Două iubiri* (1922), semnată Radu MĂRGEAN, reluată în 1929 sub nume propriu, cu titlul *Sufletu-mi de-odinioară*, este mărturia înclinațiilor lui literare, ca și romanul *Duhul cel rău* (1927), încheiat încă din 1921, la Paris. Pe lângă alte câteva culegeri de cântece, strigături și chiuituri populare, broșura *Gazetele populare din Transilvania și Banat* (1939) se înscrie, de asemenea, între preocupările lui.

Recunoscându-i-se meritele și autoritatea morală, gazetarul a fost, în mai multe rânduri, președinte al Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat, iar din 1933, și președinte al Asociației Presei Populare Românești din Ardeal și Banat. *Două iubiri*, selecție severă din versurile risipite prin reviste, are în bună măsură caracterul unui „document” de sensibilitate a unei epoci, recuperând nostalgic o etapă a vieții. O excepție în poezia lui BORNEMISA este ciclul *Paris*, rămas în revista „Cosânzeana” din 1923; sunt șapte „vederi”, proaspete ca simțire, închipuind un reportaj voit naiv al întâlnirii cu metropola tuturor contrastelor. Prejudecățile cenzurează însă percepția și, când nu proclamă de-a dreptul destrămarea acestei lumi babilonice, sufletul călătorului, oripilat și fascinat, alege „fuga”. Dintre narațiunile inspirate de drama războiului, numai *Dezarmat* reușește să contureze o psihologie credibilă. BORNEMISA, care admira nuvelistica lui Ion AGÂRBICEANU, dar considera romanele lui Liviu REBREANU „anemice”, zugrăvind „caractere forțate și brutale”, scrie, la rândul său, *Duhul cel rău*, un roman popular ca temă și ca destinație. Povestitorul participă la derularea întâmplărilor, deslușind atent, ca într-o predică, înțelesurile cele mai evidente. Între B. DELAVRANCEA din *Sultânica* și I. SLAVICI din *Moara cu noroc*, relatarea, în stil indirect liber, curge ba domol și senin, ba înviforată și obidită, după cum atenția se mută de la cei buni (Ion și Ileana PUȘCARIU din Măgura), la cei răi (Mayer LIPOT, funcționarul chezaro-crăiesc) sau de la satul idilic și tihnit la nenorocirile războiului, lipsit, pentru români, de orice motivație.

- Opera:**
- *Catalogul Librăriei Naționale*, Orăștie, 1912;
  - *Două iubiri*, Cluj, 1922; ediția (*Sufletu-mi de-odinioară*), Cluj, 1929;
  - *Duhul cel rău*, Cluj, 1927;
  - *Durerile Ardealului...*, Cluj, 1927;
  - *Gazetele populare din Transilvania și Banat*, Cluj, 1939.

* sursa Wikipedia liberă

RIDENDO CASTIGAT MORES...

- pagini satirico-umoristice -

... Amintim celor ce scriu cu simțul Omorului
că Omorul se scrie cu mintea spălată pe dinți...

CALENDAR SATIRIC 2012

Ianuarie

- 1 S Pomenirea celor săvârșite în noaptea de Revelion. Prima sâmbătă după piedica de pe munte a lui Șerban Huidu.
- 2 D (†) **Exodul mașinilor spre pământul locuinței. Românii care l-au urmat pe Moise Guran au rătăcit timp de 40 de ore bară la bară.**
- 3 L Izgonirea din vacanță. Patimile slujitorilor care se întorc la stăpân.
- 4 M Pomenirea prea prihănitei Simona Sensual de către bărbații care s-au împreunat cu ea.
- 5 M Diavoleasca arătare a lui Mircea Stoian la "Un show păcătos".
- 6 J (†) **Izmenirea din Rai a lui Botezatu. Dezlegare la chiloți.**
- 7 V Dubla prăznuire a lui Ion Ion Țiriac.
- 8 S **Sâmbăta mușilor. Dezlegare la limbă. La venirea pe lume a briliantului Adrian Mutu au adus daruri trei impresari: Giovanni Becali, Victor Becali și Anamaria Prodan.**
- 9 D (†) **Felix Mărturisitorul la Securitate, cel care și-a ascultat aproapele ca pe sine însuși**
- 10 L Lepădarea de haine a Annei Lesko într-o carte de rugăciuni pentru bărbați.
- 11 M Intrarea lui Mircea Badea în direct, călare pe un măgar.
- 12 M (†) **Rugăciunea lui Dan Voiculescu către Crin Antonescu pentru făptuirea unei alianțe**
- 13 J Afurisirea slujbașilor lui Dan Voiculescu de către Gigi Becali.
- 14 V (†) **Înălțarea centuristelor în duba poliției. Prostituatele au dezlegare de la pește.**
- 15 S Seară de desfrâu și desfătare lumească în Bamboo.
- 16 D **Sărutarea boașelor lui Traian Băsescu de către Emil Boc.**
- 17 L **Preadubiosul Grigore Cartianul cel Bou, cel care n-a mușcat din mărul cunoașterii.**
- 18 M Prăznuirea lui Bogdan Lobonț, cel cu condiție fizică bună, numit de aceea Apărătorul creștinătății.
- 19 M O săptămână de la lepădarea lui Mititelu de Satana.
- 20 J (†) **Arătarea Sfârcului Ierarh cel Drept al Innei, în timpul unui praznic.**
- 21 V Vânzarea lui Bogdan Stancu la turci pentru 30 de arginți de către păstorul Gigi Becali.
- 22 S Ispitirea necuvioasei Daniela Crudu de către Mucifer. Martiriul Danielei. Aruncarea ei în groapă cu Leo.
- 23 D **Duminica lăsatului de sex. În această zi nu se slobozește.**
- 24 L Venirea Armaghedonului în cinematografe, după cum s-a profetit pe IMDB.
- 25 M **În această noapte, țiganii vin și iau lumină de la stâlpul Sfintei Biserici.**
- 26 M Întoarcerea fiscului risipitor. Pilda fructului poprit.
- 27 J (†) **Trecerea lui Botezatu la cele sfincter.**
- 28 V Facerea din Țânțăreanu Armăsar, de către Bebe Sexologul.
- 29 S Adormirea cuvioșilor părinți și zbughirea odraslei lor în club.
- 30 D **Ispitirea preapofticioasei Teo în mijlocul desertului.**
- 31 L Înălțarea sânilor lui Bianca Drăgușanu pentru 50 de arginți. Botoxul Biancăi.

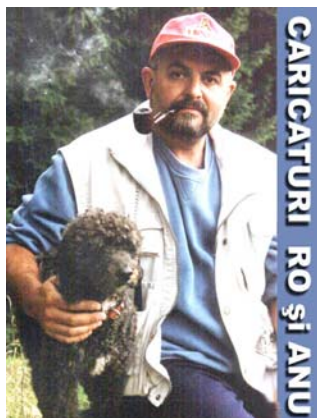
El Arab de la SMURD

(parodie după El Zorab, de George COȘBUC) - preluare de pe Internet

La vodă vine un arab,/ cu o figură de asab:/
„- Eu, doamne, șeful de la SMURD,/ la tine vin, ca la un surd,/ ajuns astăzi nabab./
Românii toți s-au minunat,/ când SMURD-ul eu am înființat./
Sunând la unu, unu, doi,/ prin frig, prin zloată, prin noroi,/ pe mulți noi i-am salvat./
Dar unora le stau în gât,/ ca un broscoi tare urât,/ cum ar fi spus Ioan Oltean,/ un mizerabil de curtean,/ nu zic mai mult de-atât./
Se îngrozesc românii toți,/ că SMURD-ul e vizat de hoți/
și, pupază peste colac,/ măriă ta le faci pe plac/ acestor mafioți.”/
Tăcu arabul Arafat,/ căci vodă, prost și îngâmfat,/ sări, ca arsul, de pe tron/ și, precum ultimul poltron,/ se puse pe-njurat.
„- Să vii în fața mea cutezi,/ și să acuzi, fără dovezi?/
Îți spun așa, mai voalat,/ că, de la mine, din palat,/ te-arunc, de nu te vezi! /
Azi, pentru mine-i un mister,/ prezența ta în minister./
Chiar n-o fi mai găsit Emil/ un pedelist cât mai umil,/ doar un arab sever?! /
Tu, venetic în astă țară,/ mă faci pe mine de ocară?/
Ia vezi, poate-ți găsești de treabă,/ urgent, în țară ta arabă/ sau alta, bunăoară!/
Chiar dacă-n două mii și cinci,/ când, zice-se, munceai pe brânci,/ te-am decorat cu mâna mea,/ azi dau cu tine de podea,/ de te mai scoli c-un vinci!”/
Arabul, stând cu ochi uimiți,/ strigă, pe cât putu: „- Săriți,/ căci pacientul a scăpat/ de la un medic alopăt/ și și-a ieșit din minți!
De munca mea s-alege scrum,/ bolnavii vor muri, duium,/ de-acum, de-acum sunt condamnați,/ de-acum nu vor mai fi salvați, când vor cădea în drum./
Pe vodă cum să îl îmbun,/ săracilor ce să le spun,/ când vor vedea c-au fost lăsați/ în seama unor îmbuibați/ chitiți să dea un tun./
Ei nu vor aștepta, șirag,/ „Salvarea” să le vină-n prag,/ să ia bolnavul la spital./ Acest măcel fără egal/ îl dau eu în vileag.
Se-ncruntă vodă: „- Ești nebun?/ Voiești pe sepepiști să-i pun/ să te arunce peste zid? E SMURD-ul meu și te desfid,/ atât aș vrea să-ți spun.”
„- Al tău? Acel care-l făcu,/ din mai nimic, doar n-ai fost tu!/
Ești tu a-toate-făcător,/ dar n-ai făcut pentru popor/ nimic. O, vodă, nu!”
Dă vodă semn: „- Să-l debarcați/ și SMURD-ul să-l privatizați,/ să nu mai văd niciun dărab/ din ce-a făcut acest arab,/ de-ar fi și să crăpați!”

- pt.conf. Johann von URDOW

Snoave și zvoane...

Radu Roșian ilustrator:

Snoave cu Nastratin (P)Hogea.

CAMPIONATUL MONDIAL DE BANCURI

Revista Reader's Digest a organizat un concurs internațional pentru a desemna "*Cel mai bun banc din lume*". În competiție s-au înscris peste 15 mii de participanți din toate colțurile lumii, iar premiul în valoare de 1000 de dolari a ajuns în final în Suedia, la Jorgen Jossen.

Cel mai bun banc din lume a avut un succes atât de mare la nivel global datorită subiectului abordat: "*omul simplu care reușește să îi dea o lecție ticălosului arogant*" - este de părere Andy Simmons, coordonatorul secțiunii de umor de la ediția americană a revistei Reader's Digest.

Cel mai bun banc din lume

La o partidă de vânătoare, un bărbat elegant din Stockholm împușcă o rață.

Pasărea cade însă în ograda unui fermier, care susține că vânatul îi aparține.

- *E pasărea mea, insistă orașeanul.*

Fermierul sugerează să fie tranșată disputa în stil vechi, cu un "*șut neaoș*":

- *Eu îți trag un șut cât pot de tare în boașe, apoi tu faci la fel cu mine. Cine urlă mai puțin ia pasărea.*

Bărbatul e de acord. Fermierul îi trage un șut strașnic în părțile sensibile. Când își revine, orașeanul șoptește cu greu:

- *Bine. Acum e rândul meu.*

- *Lasă, zice țăranul. Poți să păstrezi rața...*

Și România a participat la concurs, iar bancul care a obținut cel mai mare punctaj îi aparține lui Claudiu Enache Jiroveanu, un inginer în vârstă de 32 de ani din Craiova.

Cel mai bun banc din România

Un șofer gonea cu 150 km/oră. Vede girofarul unei mașini de poliție în oglindă și accelerează. După o vreme, vede că nu poate scăpa de polițist și trage pe dreapta. Polițistul îi spune:

- *Am avut o zi groaznică și vreau să ajung acasă. Dar mi-a plăcut urmărirea. Așa că zi-mi o scuză bună și te las să pleci.*

- *Acum trei săptămâni, nevastă-mea a fugit cu un polițist, zice șoferul. Când te-am văzut în spate, am crezut că vrei să mi-o aduci înapoi.*

Canada

Un bărbat îi spune prietenului său:

- *Soția mea ține o cură de slăbit de trei săptămâni.*

- *Cât a pierdut până acum?*

- *Două săptămâni.*

Cehia

Un bărbat sună la emisiunea de muzică a unui post de radio și spune:

- *Tocmai am găsit un portofel cu o sută de mii de coroane în el. Mai erau și numele și adresa numitului Jan Ziegler, de pe Strada Seifert numărul 3, din Praga.*

- *Bine. Și cum te putem ajuta noi?, întreabă gazda emisiunii.*

- *Mă gândeam să-i dedicați o melodie.*

Croația

Un polițist se apropie de un băiețel care plânge în fața unui chioșc de ziare.

- *Ce-ai pățit?, îl întreabă el.*

- *"Superman" n-a mai apărut!, se lamentează puștiul.*

- *Mă ocup eu de asta, îl liniștește polițistul. Apoi strigă: - Hei, Superman, ieși afară! N-o să-ți facem nimic!*

Elveția

Soția: "*- Iubitule, ai observat? Am cumpărat o perie nouă pentru toaletă.*"

Sotul: "*- Am văzut, dar prefer totuși hârtia igienică.*"

Filipine

Joe, Mike, Mary și Tom vorbeau între ei despre profesiile lor de vis.

- *Mi-ar plăcea să fiu avocat, ca să-i pot apăra pe concetățenii mei*, zise Joe.
- *Mie mi-ar plăcea să fiu parlamentar, ca să pot elabora legi în beneficiul concetățenilor mei*, zise Mike.
- *Eu vreau să fiu doctoriță, ca să-i tratez pe concetățenii săraci*, zise Mary.
- *Tom, tu ce vrei să fii?*, întreabă Joe.
- *Aș vrea să fiu concetățean*, a replicat Tom.

Franța

Președintele Franței, Nicolas Sarkozy, vizitează un combinat siderurgic. Spre surprinderea patronului, Sarkozy îl îmbrățișează prietenește pe angajatul său, Morton. Același lucru fac și Obama, și Putin când vizitează, la rândul lor, combinatul. Fără să se arate impresionat, patronul îi spune lui Morton:

- *Pun pariu că pe Papă nu îl cunoști!*
- *Jucăm golf împreună*, zice Morton.

Uluit, patronul plătește o călătorie la Vatican. În timp ce Papa binecuvântează mulțimea, Morton dispăre. Curând, reapare alături de Papă. În acel moment, doi chinezi îl băț pe umăr pe patron și îl întreabă:

- *Cine e omul în alb de lângă Morton?*

Germania

Plimbându-se printr-un bălci, un bărbat ajunge la cortul unei ghicitoare. Gândindu-se că se va amuza strașnic, omul intră în cort și se așază.

- *Văd că ești tatăl a doi copii*, spune ghicitoarea, privind în globul de cristal.
- *Așa crezi tu*, replică disprețuitor bărbatul. *Sunt tatăl a trei copii.*
- *Asta s-o crezi tu!*, zice ghicitoarea.

India

Un om de afaceri indian își vizitează un prieten chinez internat în spital.

- *"Li kai yang qi guan..."*, spune întruna bolnavul cu voce pierită.

Omul ar vrea să-l ajute, dar nu vorbește mandarină (n.r. dialect al limbii chineze).

- *"Li kai yang qi guan"*, mai spune pacientul, apoi își dă duhul.

În același an, afaceristul se duce cu treburi la Shanghai și află în fine ce înseamnă *"Li kai yang qi guan"*:

- *"Dă-te jos de pe tubul meu de oxigen!"*.

Mexic

Indienii dintr-o rezervație izolată îl întreabă pe noul șef de trib dacă iarnă va fi friguroasă sau blândă. Tânărul șef de trib nu e deloc familiarizat cu tradițiile străbunilor, așa că le spune să culegă vreascuri și se duce apoi să telefoneze la Serviciul Național de Meteorologie.

- *Iarna va fi friguroasă?*, întreabă el.
- *Așa se pare*, i se răspunde.

Șeful de trib le spune oamenilor lui să strângă mai multe vreascuri. După o săptămâna, sună iar:

- *Sunteți siguri că va fi foarte frig?*
- *Absolut siguri.*

Șeful de trib le spune oamenilor să strângă toate lemnele de foc pe care le găsesc. Peste o săptămâna sună din nou:

- *E așa cum mi-ați spus?*
- *Va fi cea mai friguroasă iarnă din istorie.*
- *De unde știți?*
- *Pentru că indienii strâng lemne de foc ca la balamuc!*

Serbia

O vecină dă peste un puști care stă pe scări și plânge.

- *Ce-ai pățit, pușor?*, îl întreabă ea.
- *Tata a pățit-o*, se smiorcăie puștiul. *S-a lovit la deget cu un ciocan.*
- *Și atunci tu de ce plângi?*
- *Pentru că la început am râs.*

SUA

Un preot catolic, un pastor reformat și un rabin vor să afle care e cel mai bun în meseria să.

Se duc în pădure, își aleg câte un urs și încearcă să-l convertească. Ulterior, catolicul povestește:

- *Am găsit un urs, i-am citit Catehismul și l-am stropit cu agheasmă. Săptămâna viitoare îl aștept la împărtășanie.*

- *Am găsit un urs și i-am ținut o predică din învățăturile Domnului. M-a lăsat să-l botez, zice și pastorul.*

Cei doi privesc apoi spre rabin, care zăcea pe o targă, înfășurat în bandaje.

- *Poate că nu ar fi trebuit să încep cu circumcizia*, zice acesta.

Taiwan

Broască țestoasă-tată îi spune fiului o poveste: *"A fost odată că niciodată o iepuroaică albă."*

- *Asta-i o poveste pentru bebeluși. Nu știi una SF?*, spune fiul.
- *Bine. "A fost odată ca niciodată o iepuroaică astronaută."*
- *Tată, insistă puștiul, zi-mi ceva că pentru copii mai mari!*
- *Bine, bine. Dar promite-mi că nu mă spui lui mami! "A fost odată ca niciodată o iepuroaică goală pușcă"*.

Ungaria

Doctorul: *"Mi-ați ascultat sfatul și ați dormit cu fereastră deschisă?"*

Pacientul: *"Da!"*.

Doctorul: *"Deci v-a dispărut complet astmul de care sufereți?"*

Pacientul: *"Nu, dar mi-au dispărut ceasul, televizorul, iPodul și laptopul!"*

Folclor nou moldovlah:

Câinele rabinului

Rabi Iankl avea un câine de rasă. Într-o zi citește-n ziar că, la Paris, pentru 5000 de euro câinele poate fi învățat într-o săptămână să vorbească. Imediat îl cheama pe fiul său Moishole, îi dă 5000 de euro ca să plece cu câinele la Paris.

Băiatul ia banii și pleacă cu câinele la Paris. Acolo în două zile face praf toți banii pe curve și distracții. Toată noaptea nu doarme îngrozit că rabinul o să-l omoare c-a prăpădit banii.

În ziua următoare Rabi Iankl telefonează ca să afle cum progresa câinele. Moishole îi spune că totul merge strună.

- *Cum adică, a început deja să vorbească?*
- *Turuie ca o morișcă. Apropo tată, te mai culci cu secretara?*
- *Cine ți-a spus asta?*
- *Câinele!?*
- *Dă-i una-n cap, lasă-l la Paris și vino acasă!!!*

(Alexei Rabi - Ruteanu)

Principii de guvernare...

- de pe blog Alin BENA

asociația cultural - umanitară și științifică
"provincia corvina"

Copiii... nu spun lucruri trăsnite...

Ceea ce urmează poate fi considerat un material amuzant, dar profunzimea sa este impresionantă. Cum vede sufletul inocent de copil "Ce este dragostea?" Definiția iubirii... spusă de niște copii cu vârsta între 4 și 8 ani!

- Dragostea este când... Când bunica mea avea artrită și nu-și putea vopsi unghiile... bunicul meu le-a vopsit el pentru ea, cu toate că și el avea artrită... **Rebecca – 8 ani**
- Dragostea este... Când cineva te rănește... chiar dacă te doare îngrozitor... tu nu plângi, pentru că știi că o s-o doară pe persoana care te-a rănit! **Mathew – 6 ani**
- Dragostea este... Când oferi cuiva din mâncarea ta, fără ca să te aștepți ca celălalt să-ți ofere din mâncarea lui! **Chrissy - 6 ani**
- Dragostea este... Când o fată se dă cu parfum și băiatul se dă cu after-shave... și ies la plimbare împreună... și se miros unul pe celălalt. **Karl – 5 ani**
- Dragostea este... Când știi că sora ta mai mare te iubește... pentru că-ți dă ție toate hainele ei vechi... și ea trebuie să se ducă la cumpărături, să-și ia altele! **Lauren – 4 ani**
- Dragostea este... Când mami îl vede pe tati transpirat și murdar tot... dar tot îi spune... "tot ești mai frumos ca Robert REDFORD" **Chris – 8 ani**
- Dragostea este... Când cineva te iubește... felul în care-ți spune numele, e... Este diferit!! **Billy – 4 ani**
- Dragostea este... Când un bătrân și o bătrâna... sunt încă buni prieteni, cu toate că se cunosc unul pe celălalt de mult timp. **Tommy – 6 ani**
- Dragostea este... Când spui cuiva ceva rău despre tine... și ți-e frică, că n-o să te mai iubească din cauză la ce ai spus... și apoi cealaltă persoană te surprinde iubindu-te chiar mai mult!
Samantha – 7 ani (Cât de profund, minunat!!!)
- Dragostea este... ce se întâmplă de Crăciun... când te oprești din desfăcut cadouri... ca să te bucuri de bucuria celorlalți! **Bobby – 5 ani**
- Dragostea este... Niciodată să nu spui TE IUBESC doar când îți vine... iar dacă o simți... atunci spune-o mai des... oamenii uită prea mult să spună TE IUBESC! **Jessica – 8 ani**
- Dragostea este... Să iei în brațe... să pupi... să spui NU! **Patty – 8 ani**
- Dragostea este când... Dacă vrei să înveți să iubești, mai bine... începe cu un prieten care nu-ți place!
Nikka - 6 ani
- Dragostea este... Când îi spui unui băiat că are o cămașă așa frumoasă... cu toate că el poartă aceeași cămașă în fiecare zi!
Noelle – 7 ani
- Dragostea este... Dumnezeu ar fi putut să spună niște cuvinte magice ca să scape din cuiele de pe Cruce... dar n-a făcut asta... asta este DRAGOSTE!
Max – 5 ani
- Dragostea este... Când iubești pe cineva... ochii tăi se tot miscă... și niște steluțe strălucesc din ei!!
Karen – 7 ani
- Dragostea este... Când cățelul tău te linge pe față... cu toate că l-ai lăsat acasă singur toata ziua!
Mary Ann – 4 ani

HAȚEGUL ȘI ARTELE PLASTICE

EXPOZIȚIE **ALEX PODEA** LA GALERIA DE ARTA „CROMO“ HAȚEG (metaloplastie)

Primarul Ioan TIMIȘ flancat de doi importanți artiști plastici hunedoreni, Tiberiu FAZAKAS și Alex PODEA, la vernisajul expoziției ultimului. Pe laterale, două proiecte ambientale ale artistului, primul pentru centrul Hațegului.

EXPOZIȚIE PERMANENTĂ **SIMU GREC** LA MUZEUL ETNOGRAFIC HAȚEG (în aceeași clădire cu GALERIA DE ARTĂ „CROMO“)

Simu GREC - Șah la istoria României - sculptură în lemn

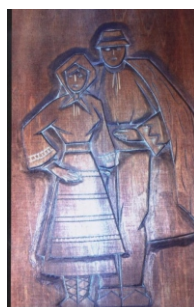

Din creațiile lui Simu GREC (1)

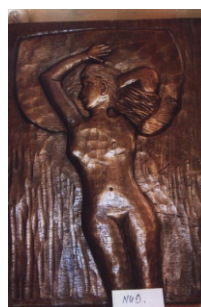
Sculptură mică în lemn Simu GREC, Hațeg - Hunedoara

Madona

Țărani din Luncani

Nud

Din creațiile lui Simu GREC (2)

revistă fondată în 1996 de Eugen Evu

Festivitatea de decernare diplome de excelență pentru anul 2011 organizată de AsCUS Provincia Corvina și revista Noua ProVincia Corvina

1. Urcând voinicește spre Pensiunea „Panorama”, Ion Urda cu servieta cu diplome;
2. Ion Urda deschide festivitatea sub privirile lui Gligor Hașa, Ștefan Nemecek și Eugen Evu;
3. Ștefan Nemecek primind diploma, înconjurat de Gligor Hasa, Eugen Evu, Mihai Petre (cu fața), Gh.Niculescu și Sergiu Țeț (cu spatele);
4. Ansamblu cu majoritatea premiaților; pe stânga: Eugen Evu, Mihai Petre, Daradici Ladislau, Radu Roșian, Cornel Ciorogaru, Călin Mudrețchi pe dreapta: Gh.Niculescu, Sergiu Țeț (gazda festivității), Tiberiu Fazakas, Alex Podea, Tiberiu Balazs, Florin Scurtu (cu camera).

Cuvinte de mulțumire pentru organizatori: Gligor Hașa(1), Ștefan Nemecek(2) și Sergiu Țeț(3) venind cu interesante propuneri de colaborare

Schimburi de opinii: Ion Urda, Gligor Hașa, Sergiu Țeț și Eugen Evu.

În mirificul decor al pensiunii

din Ghelari - Hunedoara

fotoreportaj de Ș.Nemecek și I.Urda

Extraordinara trupă de mici pădureni a prof. Aron Popa de la Liceul Ghelari

- S-a discutat aprins și cu interes: 1. Profesorii M.Petre și L.Daradici; 2. Ș.Nemecek, G.Hașa, S.Țeț și Gh.Niculescu;
3. Radu Roșian alături de inimoșii sponsori ai taberelor de creație „Salcia” și „Ponton” și nu numai, Cornel Ciorogaru și Călin Mudrețchi;
4. Gligor Hașa și Ion Urda s-au pozat împreună în decorul de basm după ce au admirat mirifica priveliște din jur.

ISSN: 1841 - 4478